

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 42 / Hejmar 501 / İlon 2023

ÖNDER APO'NUN DİRENİŞİ İMRALI SİSTEMİNİ VE İHANETİ PARÇALIYOR

Demokratik Uluslaşmanın Boyutları-5

Rêber Apo

■ Kürt sorununun demokratik ulus çözümü öncelikle Kürt tarihinin ve kültürünün doğru tanımlanmasıyla bağlantılıdır. Tarihinin ve kültürünün doğru tanımlanması toplumsal varlığının tanınmasını beraberinde getirir. Ulusal toplum olmak tarih ve kültür bilincine ve ruhuna sahip olmak demektir. Cumhuriyet tarihinde Kürtlerin inkârı ve imhası (Diğer ulus-devletlerin tarihlerinde de benzer uygulamalar vardır) ilkin Kürt tarihinin inkârı ve kültürel varlığının imhasıyla başlatılmıştır. Önce manevi kültürel unsurlar, daha sonra maddi kültür unsurları tasfiyeye uğratılmıştır. PKK'nin inşasına tarih ve kültür bilinciyle başlaması bu nedenle doğru bir başlangıç olmuştur. **Sayfa: 16**

Kadın Özgürlük Mücadelesini Yükseltelim

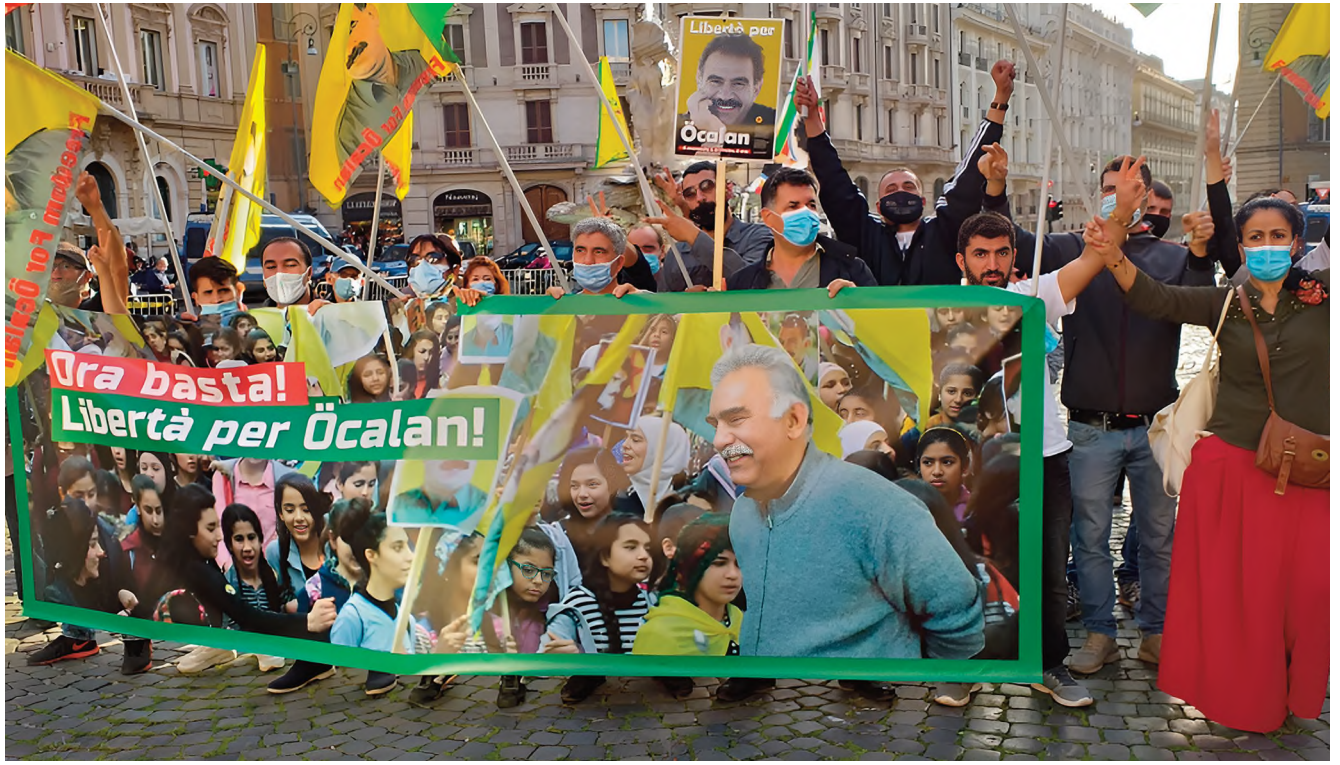
Çiğdem Doğu

■ Kırk yılı aşan faşizme karşı mücadele geleneğimizin kesintisiz ve başarılı bir biçimde yürütmesinde, faşizme karşı örgütlü mücadele eden kadın iradesinin belirleyici bir rolü vardır. Bu noktada Reber Apo'nun "Jin Jiyan Azadî" felsefesinin yeri, daha başından itibaren kadının mücadele içinde mutlaka yer almasına dönük yaklaşımı belirleyicidir. Faşizme karşı mücadelenin, sosyalist özgür ve adil bir yaşamın, kadın olmadan olmayacağı konusunda Rêber Apo çok net ve keskindir. Bu nedenle grup oluşumundan başlayarak Kurdistan'da ilk örgütlenmelerin geliştirilmesi sürecine kadar kadınların varlığına özen göstermiş, önem vermiştir. **Sayfa: 8**

Hainliğin Barzani Versiyonu Biriciktir

Xebat Andok

■ Kürt halkının gündeminde uzunca bir süredir KDP var. Giderek daha fazla gündemde olacağı da benzetmektedir. Tabi bu hayırlı bir gündeme gelme hali değildir. Tersine en lanetli bir var oluş şeklinde bir gündemleşmedir. Çok sınırlı sayıda bir kesimin dışındaki tüm Kürtler bugün KDP'ye lanet yağdırmakta ve genelde KDP'yi özelde de Barzani ailesini 'ağacın kurt'u yani celladın, soykırımcının, sömürgecinin işbirlikçisi olarak görmektedir. Kürtler nazarında KDP ve özel olarak da Barzani ailesi sömürgecinin, işgalcinin, soykırımcının cephesine geçen ihanet şebekesidir. Kuşkusuz işbirlikçilik KDP ve Barzanilerle başlayan bir durum değildir. **Sayfa: 10**

İmralı Sistemiyle Zirveye Ulaşan Kürt Düşmanlığı

Duran Kalkan

■ 25 yıllık İmralı gerçeği, bir tecrit, işkence ve soykırım sistemi. Bu sistem; 9 Ekim 1998 tarihinde başlatılan ve 15 Şubat 1999'da İmralı sistemiyle sürdürülmesi kararlaştırılan Uluslararası Komplo saldırısının devam ettirilmesi anlamına geliyor. Yani İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemi demek, Uluslararası Komplo saldırısının devam etmesi demektir. Uluslararası Komployu ayrı, İmralı işkence ve tecrit sistemini ayrı düşünmemek lazım. 25 yıldır Uluslararası Komplo saldırısı İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemi temelinde yürütülmektedir. Bu sistem, en başta Önder Apo'ya imhayı dayatmakta ve giderek Kurdistan'a, daha sonra ise tüm Türkiye'ye ve dünyaya yayılım göstermektedir. **Sayfa: 4**

BEHDÎNAN YOLCULUĞU

Seyit Evran

■ Sabah erkenden yola çıktık. Ancak bu seferki yol benim için çok farklıydı. Daha önce Qendîl, Xinerê, Xakûrkê gibi alanları gezmiştim. Behdînan'ı ise hiç görmemişim. Gerilla güçlerinin büyük bir bölümü de zaten bu alandaydı. Onların büyük bir çoğunluğunu görme imkanım olacaktı. Ayrıca haberi yerinden yapmak için başlattığım yürüyüşün ikinci adımı da Behdînan'a gitmekle başlayacaktı. Zira Kuzey Kurdistan'a yollar buradan geçiyordu. Bunun verdiği bir heyecanla yola çıkmak üzere arabaya bindik. **Sayfa: 30**

Diyanet Özel Savaşın Hizmetinde

Ferzê Dêrsim

■ Sömürgeci, soykırımcı, dinci, milliyetçi, cinsiyetçi ulus-devletler iktidarlarını güçlendirmek için en çok dini kullanıyorlar. Özellikle Ortadoğu insanının zihniyet yapılanması ve yaşamsal kültürü dinsellik ile gelişmiş bir gerçekliği ifade ettiğinden, halkların dini duygularını etkileyerek iktidara hizmet etmelerini sağlıyorlar. Bu anlamda yaşamı doğrudan ilgilendirmesi nedeniyle devletçi uygarlık güçlerinin ilk el atıkları konu din oluyor. Din aracılığıyla toplumu kontrolleri altına almaya başladılar. **Sayfa: 13**

Ekolojik Kırım Bir Savaş Stratejisidir

Arjin Rozerin

■ Ekoloji, kapsadığı alanın genişliği, yaşam üzerinde belirleyici etkisi nedeniyle tüm canlıları ilgilendiren ve herkesin ilgileneceği gereken bir konu. Ekoloji denildiğinde genel olarak aklı ilk gelen doğa, çevre, çevre sorunları, bitki ve canlılar gibi kavramlar olsa da bu dar çerçevenin çok ilerisinde bir öneme sahip. "Yaşanılan yerin bilgisi" olarak tanımlanan ekoloji, canlıların var oluşunu, gelişimini, birbiriyle olan ilişkisini yaşamını inceleyen ve canlılar arası diyalektiği derinlemesine sorgulayan bir bilim dalı. **Sayfa: 18**

İÇİNDEKİLER

Rêber Apo'ya Yaklaşım Soykırımcıdır
Serxwebûn'dan
Sayfa: 2'de

Demokratik Modernite ve Sosyalizm
Duran Kalkan
Sayfa: 21'de

Şengal ve 74. Ferman Gerçeği
Rauf Karakoçan
Sayfa: 23'te

Devşirilen Devlet Gerçeği
Cemal Şerik
Sayfa: 28'de

RÊBER APO'YA YAKLAŞIM SOYKIRIMCIDIR

Serxwebûn'dan

Önderliğin esaret ve tecrit altında tutulmasına karşı halkımız mücadele ederek, tecridi kırmaya, Rêber Apo'nun fiziki özgürlüğünü sağlamaya çalışıyor. Önderliğe yönelik Türk devletinin politikası soykırımcıdır. Bu gerçek bilinmeden Kurdistan'da Türk devletine karşı doğru mücadele verilemez. Bütün Kürtler, Kürt aydınları, siyasetçileri bu gerçeği görerek mücadele yürütmeli. Bu devlete karşı verilen mücadeleye ya da devletin Kürt halkına karşı yürüttüğü soykırım politikaları dünyanın herhangi bir yerindeki yaşıyanmıyor, böyle bir örnek yok!

Halkımız bu devlete karşı özgürlük mücadelesi veriyor. Önderliğin fiziki özgürlüğünün sağlanması da bu mücadelenin en önemli parçasıdır. Bu, iç içe geçen bir konu. Kürt halkı da, dostları da her geçen gün bu gerçeği daha iyi kavramış görünüyor. Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü sağlamak için mücadele verirken bir bilinç gelişmesi de yaşanıyor. Özgürlük mücadelesinin doğru temelde verilmesi her gün daha fazla gelişmektedir. Sadece Kürt halkı değil, dünya halkları, demokrasi güçleri, sosyalistleri, devrimcileri de Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünün insanlık için ne anlama geldiğini görüyor, bunun mücadelesini yürütüyor, çaba harcıyor, emek veriyorlar. Verilen bu çaba ve emek çok değerlidir.

Yakın zamanda İtalya'da birkaç konser verildi. Bu konserlerde Önder Apo'nun halkları nasıl etkilediğini gördük. Çünkü tüm insanlık kapitalist moderniteden kurtulmak istiyor. Ve Önder Apo bunun çözümünü gösteriyor. En başta da kadın özgürlüğü temelinde kapitalist sistemden kurtulmanın yolunu gösteriyor. Bu da tabii ki kadınlar, gençler, ekolojistler öncülüğünde kapitalist moderniteye karşı mücadelede yeni bir dönem başlatıyor, yeni ufuklar ortaya koyuyor. Bu, daha da gelişecektir. Bunu kimse durduramaz. Önder Apo'nun düşüncelerini kimse tecrit edemez. Esaret altına alarak Önder Apo'nun Kürt halkını ve insanlığı etkilemesinin önüne geçmeye çalışıyorlar ama artık bu nafiledir. Önder Apo'nun düşünceleri tüm dünyaya dağılmıştır.

İmralı işkence sistemine karşı tarihi fedai eylemler

Önder Apo'nun özgürlük mücadelesi daha da güçleniyor, gelişiyor. Nitekim yakın zamanda dünya sendikaları Önder Apo'nun özgürlüğü için bir çağrı yaptı. Önderliğin fiziki özgürlüğünün sağlanması için çaba göstereceklerini belirttiler. Bunlar çok değerlidir, bundan sonra daha fazla da gelişebilir. Artık Kürt halkının insanlık için büyük bir değer olduğu herkes tarafından kavranıyor. Önderliği de uzun süre

tecrit altında tutmak artık zorlaşacaktır. Demokrasi güçleri, dünya halkları, Kürt halkı birlikte Önder Apo'nun özgürlüğünü mutlaka sağlayacaktır.

İmralı işkence sistemine karşı geçen yıl Mersin'de Sara Tolhildan (Dilara Ürper) ve Rûken Zelal (Emel Feremez Hisên) tarihi bir eylem gerçekleştirdiler. Bu eylemlerin anlamı çok büyüktür. Eylemde ölen polisler oldu fakat eylemi sadece bu yönü ile ele almak ve öyle değerlendirmek yetersiz kalır. Sara ve Rûken arkadaşlar, Kürt toplum gerçekliğinin ne durumda olduğunu, soykırımcı sömürgeciliğe karşı nasıl bir mücadele yürütülmesi gerektiğini ortaya koymuşlardır. Yine özgürlükte ne kadar ısrarlı olunduğunu, özgür yaşam uğruna her şeyin nasıl feda edeceğini ortaya koymuşlardır. Bu, Rûken ve Sara şahsında Kürt halkının, gerillanın duruşudur. Tabii ki Sara ve Rûken arkadaşın duruşu bireysel bir duruş değildir, onlar bugün Zap'ta, Metîna'da, Avaşin'de savaşan gerillanın parçasıdır. Aynı fedai ruh bugün Medya Savunma Alanları'nda sömürgeciliğe karşı savaşıyor.

Medya Savunma Alanları'nda da fedailerin korkusuz bir şekilde nasıl düşmanın üzerine gittiğini görüyoruz, ama heval Sara ve Rûken'in eylemi tamamen düşmanın hakim olduğu bir alandı. Korkusuzca bu eylemi yapmaları, yaşamlarını feda etmeleri gerçekten çok değerlidir. Arkadaşlar oraya giderken Kürt halkının özgürlüğü için canlarını ortaya koyuyorlar. Bu çok anlamlı ve değerlidir. Tüm Kürt kadınlarının, gençlerinin bu militan duruşu, bu militan ruhu anlamaları gerekiyor. Herkesin sömürgeci devlete karşı mücadele ederek kendini gözden geçirmesi gerekiyor. Yine sömürgecilerin nasıl yenilgiye uğratılacağı bu şehit arkadaşlar şahsında görülmesi gerekiyor.

İhanete karşı tutum alınmalı ki

Faşist Türk devleti Zap, Metîna, Avaşin merkezli işgal saldırılarını sürdürüyor. Gerillalar vurdukları darbelerle düşmanı sıkıştırmış durumda. Ancak sıkışan Türk ordusunun imdadına her zaman KDP yetişiyor. KDP, Biradost alanına askeri sekiyatlarını arttırmış durumda. Yine gerilla mevzilerine saldırılar gerçekleştiriyor. Tabii ki Zap'ta, Metîna'da, Avaşin'de yürütülen direniş soykırımcı sömürgeciye karşı yürütülen bir direniştir. Bunu bir mücadele gerçekliği olarak anlamak lazım. Kürt halkının soykırımcı güce karşı genel mücadelesinin parçası olarak görmek gerekiyor. Büyük bir fedailik sergileniyor. Bu, Kürt halkının duruşudur. Bu duruş daha da etkili hale gelerek devam edecektir. Bu yönüyle sömürgeci düşmanın sonuç alması mümkün değildir. Aksine direniş fedailiği,

militanlığı, Kürt halkının direnme gücünü yükseltiyor. Kürt gerçeğini yeni bir düzeye getiriyor. Bir Kürt partisi olarak bu yapılanlar dünyanın her yerinde ihanet olarak değerlendirilir. Bunun başka anlamı yoktur. Bunu yumuşatmak, gerekçe bulmak mümkün değildir. Buna karşı tutumun açık ve net olması gerekiyor. KDP'nin tutumuna karşı yeterince bir duruş, karşı koyuş yok. Bu Kürt'ün zayıflığıdır.

Kürt ihanete karşı tutum alınmalı ki özgürlük kazanılsın. Buna karşı net tutum almadan Kürt halkının ölçüleri net olmadan mücadele başarıya götürülemez. KDP'ye karşı yeterli tutum alınmaması Kürt halkının bir zafiyetidir. Hala KDP'nin duruşunu normalleştiren yaklaşımlar görülüyor. Kürt halkının büyük çoğunluğu bu ihaneti görüyor ama hala bir kısmı KDP'nin imkanlarından yararlandığı için sessiz kalıyor. Sorun kazanılan mevzileri koruma sorunu değildir, aksine Kürtler yıllara dayalı bir mücadele sonucu bir Kürt gerçekliğini ortaya çıkarmışlardır. Dünyada, Ortadoğu'da bir Kürt gerçekliğini ortaya çıkarmışlar, KDP bunu darbelerle, yok etmeye çalışıyor. Herhangi bir kazanım bu Kürt gerçekliği içinde var olabilir. Yüz yılın, elli yılın yarattığı Kürt gerçekliği korunamazsa, geliştirilemezse, işbirlikçilere ve ihanete karşı durulmazsa Kürtler kaybeder.

Kürt kazanımlarını ortaya çıkaran da onlarca yıllık yürütülen mücadeledir. Bizim mücadelemiz olmasaydı Başûrê Kurdistan gerçeği ortaya çıkmazdı. Bunu herkes görecek. Başûr halkımız hiç mücadele etmedi anlamında belirtmiyoruz, tabii ki mücadele ettiler ama o mücadele bizim yürüttüğümüz mücadelenin yarattığı ortam sonucu böyle kazanımlar ve mevziler elde edildi. Bu gerçeğin görülmesi gerekiyor. O zaman PKK ve Önderlik gerçekliğinin de doğru anlaşılması ve korunması gerekiyor. Korunarak bir kazanım elde tutulabilir.

Silopi'de Kürt halkı KDP'nin ihanetine karşı tavır koyuyor, Türk devleti saldırıyor, engelliyor. Çünkü Türk devleti KDP işbirliği, ihaneti olmazsa Kurdistan'da başarıya ulaşamayacağını biliyor. Bakur'da da hala Türk devletinin ayakta kalmasının nedeni KDP'dir, KDP'nin varlığıdır, işbirliği içinde olmasıdır. Türk devletinin bu kadar saldırmasının

nedeni KDP'dir. Türk devleti diyor; ben Kürtlere karşı değilim, bakın KDP ile ilişkim var. Kürt toplumunu da, dünyayı da böyle aldatıyor. Ve PKK'yi tasfiye edecek ondan sonra ne KDP'nin ne de başkalarının esamesi kalmaz. Bu açıdan KDP'nin yaptıkları ortada, buna karşı doğru tutumun alınması lazım. Yoksa gerçekten Laz'ın idama giderken söylediği duruma düşülür. Bu bana ders olsun denir. Önder Apo, "Kürtler ölürken bile nasıl öldüğünü bilmezler" diyor. Şimdi Kürt'ün nasıl kaybettığını de, nasıl kazanacağını da iyi biliyoruz. Türk devletinin soykırım saldırıları ve darbelerle Kurdistan'da nasıl katliamlar gerçekleştirdiğini halkımız çok iyi biliyor.

12 Eylül faşist askeri darbesinin etkileri

12 Eylül askeri darbenin Türkiye halklarına çok büyük etkileri oldu. Türkiye'de çok güçlü bir demokratik birikim ortaya çıkmıştı, sol, sosyalist birikim ortaya çıkmıştı. Bugün Karadeniz'de sosyalistler, demokratlar çalışamaz hale getirilmiş durumda; halbuki orası devrimci mücadelenin önemli bir alanıydı. Karadeniz gençliği devrimci mücadelede çok etkiliydi. Bizde de Haki Karer ve Kemal Pir gibi yoldaşlar vardı. 12 Eylül solu ezme, imha etme üzerine geldi. Solu ezerek, Kürt halkını ezerek, Kürt sorunundan kurtulmuş bir yeni Türkiye ortaya çıkarmak istiyorlardı. Bunun için kullandığı yöntemlerden biri siyasi İslam'ı geliştirmek oldu. Türkiye Cumhuriyeti ilk dönemlerde biraz İslamcılar da üzerine giden bir politika izlemişti. Ama 12 Eylül şunu gördü; mevcut politikalarla Kürt halkı bastırılamaz, sol etkisizleştirilemez. Bunun için siyasal İslam'ı da sistemin içine almak gerekir diyerek 12 Eylül politikasını izledi.

Şuanda AKP 12 Eylül'ün ürünüdür. 12 Eylül Fethullahçıların, siyasal İslamcılarının önünü açtı. Sistemin içine alıp, onlarla birleşerek Kürt halkını soykırıma uğratmak, solcuları, sosyalistleri ezmek istedi. Çünkü İslami kesimi Türk devletinin soykırımcı politikasına ortak oluyordu. Destekleyenler oluyordu ama genel olarak İslami değerlerde olan kesimler Türk devletinin soykırım politikasından uzak duruyorlardı. 12 Eylül, İslami kesimi de, Müs-

lûman halkı da bu soykırım politikasına ortak etti. Bu, belki de Türkiye'deki Müslüman halka, İslami kesime yapılan en büyük kötülüktür. Bunu yaratan 12 Eylül oldu. Sosyalistlere de Kürtlerden uzak duracaksınız baskısı yaptı. Kürtlere yanaşanları ezeceğiz dediler.

Bu yüzden 12 Eylül'den önce solcuların, bütün devrimcilerin en temel gündemi Kürt sorunuydu. Evet, bağımsız Kurdistan demiyorlardı, bunu uygun görmüyorlardı ama hepsinin programlarında Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı vardı. Federasyon, özerklik diyorlardı. Bunu istiyorlardı. Şimdi bakıyorsun; kendine sol, sosyalist diyen bazı kesimler Kürt sorunundan uzak duruyor, devlet bana bulaşmasın, diyor. Bu da 12 Eylül'ün yarattığı bir sonuçtu. Bundan dolayı 12 Eylül Türkiye halklarına çok büyük kötülük yaptı, demokratik birikimi tasfiye etti, düşünce gücünü daralttı, sınırladı, sanat düşmanlığı yaptı, aydın düşmanlığı yaptı. Türkiye bir nevi Rönesans reformu yaşıyordu 12 Eylül'den önce. Evet, sorunlar vardı ama böyle bir aydınlanma dönemi idi. 12 Eylül geldi Türkiye'yi kuruttu. Şu anda Türkiye, Ortadoğu gericiliğinin merkezi haline gelmiştir. Bu nedenle TC Devleti Ortadoğu'nun demokratikleşmesinde rol oynayan Kürt Özgürlük Hareketi'ne saldırıyor.

12 Eylül darbesi denilince akıllara Diyarbakır Cezaevi geliyor. AKP-MHP faşizmi bugün zindanlarda yürüttüğü saldırının üstünü örtmek için Diyarbakır Cezaevi'ni müze haline getirmek istiyor. Oysaki AKP-MHP tüm zindanları Diyarbakır Cezaevine dönüştürmüş durumda. Şu anda Kürt tutsaklara yapılan saldırılar 12 Eylül'ü geçmiştir. Evet belki 12 Eylül'de her gün kaba işkence vardı ama şimdi tutsaklara yönelik saldırılar çok boyutlu bir şekilde artmış durumda. Örneğin Diyarbakır'dayken tüm aileler çocuklarını gelip görüyordu ama şimdi tutsaklar ailelerini görmesin diye Kurdistan'dan çok uzaklara gönderiliyor. Bu bilinçli bir politikadır. Diyarbakır Cezaevi'nde işkence vardı, insanlar buna karşı direndi ve yaşamını yitirdi. Şimdi ise öyle bir ortam yaratıldı ki tutsaklar hastalıktan ölüyor. Herkes hastalanıyor. 12 Eylül'de bu kadar tutsak yoktu, tüm cezaevlerinde 3 bin civarındaydı. Ama şimdi çok

artmış durumda. Sadece militanları, kadroları değil, tüm yurtseverleri de zindana atıyorlar.

Bu yönüyle AKP'nin Diyarbakır Cezaevi'ni müze yapacağım demesi, Kürt halkıyla dalga geçmektir. Kürtler insan hakları müzesi olsun diyor ama AKP'nin düşündüğü o değil. Orayı kültür müzesi yapacak. Kürt soykırımının parçası haline getirecek. Zindanda saldırılara karşı büyük bir direniş var. Çünkü düşman PKK'yi tümünden yok etmek istiyor. En fazla da siyasi tutsaklara saldırı var. "Kürt halkını niye bilindirdiniz, örgütlediniz, mücadele içine çektiniz" diyor düşman. Önderliğe bu yüzden saldırıyor, tecrit uyguluyor. Kürt halkı bunu görmeli ve tutsakları sahiplenmeli.

Kürt soykırımı anayasası yapacaklar

AKP-MHP faşizmi, 12 Eylül anayasası darbe anayasasıdır, argümanını kullanarak kendi anayasasını yapmak istiyor. Bugüne kadar darbe anayasasını bile işletmeyen bu faşist iktidar neden yeni bir anayasa yapma gereği duysun ki. AKP'nin sivil anayasa yapacağız, askeri anayasadan kurtulacağız demesine gülmek gerekiyor. Onların yapacağı anayasa şu anki anayasadan daha geri olacaktır bu kesin. Bir nevi Kürt üzerinde soykırım anayasası yapacaklar. Devrimciler üzerinde sindirme anayasası yapacaklar. Ağrı isyanından sonra Milliyet gazetesinde, "Hayali Kurdistan burada meftundur" karikatürü çıkmıştı. Bu anayasa da bir nevi hayali Kurdistan, hayali sosyalizm, hayali demokrasi burada meftundur anlamına geliyor. Bu yüzden bu anayasa tartışmalarına kimse katılmamalı, kimse ciddiye almamalıdır. Muhalefet hiç ciddiye almamalı, Kürt demokratik hareketi ciddiye almamalı, tartışırız, konuşuruz dememeli. Türk devletinin tek maddelik anayasası vardır, Kürtleri soykırıma uğratma anayasasıdır. Şimdi onu daha sistemli hale getirecekler. Kürtlerin varlığının kabul edilmediği bir anayasa demokratik bir anayasa, sivil bir anayasa olamaz. O, soykırım anayasası olur. Demokratik anayasa olamaz. Çünkü Kürtler yararlanır diye demokrasi karşıtlığı yapıyor. Bu gerçeği herkes bilecek. Bu açıdan demokratik anayasa ancak ve ancak Kürtlerin varlığını kabul eden bir anayasa olabilir.

Anayasa tartışmalarına kimsenin girmemesi lazım. Siz halkla dalga geçiyorsunuz, siz demagoji yapıyorsunuz, askeri anayasadan daha kötü bir anayasa yapacaksınız, Hitler anayasası yapacaksınız denilmektedir. Bu yönü ile anayasaya yaklaşım ölçülü olmalı, tartışılabilir, konuşulabilir gibi yaklaşımlardan kesinlikle kaçınmak gerekir.

Türk ordusu gerilla cenazelerine işkence etmeyi sürdürüyor. Cenazeler ailelerine kutularla gönderiliyor. Yine gerilla mezarlıklarına saldırılar devam ediyor. Şehit ailelerinin bu saldırılara karşı tutumu çok net. Bu anlamda şehit ailelerin tutumları çok önemli. Onlar tutumlarıyla çok saygı değer, tarihsel bir duruş ortaya koyuyorlar. Kürt halkının tutumunun ne olması gerektiğini ortaya koyuyorlar. Biz evladımızı verdik ama tutumu-

muz böyledir diyerek herkese soykırımcı düşmana karşı yaklaşımın nasıl olması gerektiğini ortaya koyuyorlar. Bu uygulamalar, soykırım uygulamalarıdır. Her Kürt bunu görecek. Bu uygulamaların başka anlamı yok. Kürt'e ait her izi silmek istiyorlar. Mezarları bile olmasın, ismi bile olmasın, böyle bir tarih olmasın, 50 yıllık mücadele görülmesin istiyorlar. Bu soykırımcı zihniyetin sonucudur. Bu yönüyle şehit ailelerin tutumu değerlidir. Şehit ailelerini bu halkın sahiplenmesi lazım, herkesin sahip çıkması gerekir. Bunlar değerli insanlar. Çocuklarını veriyorlar ama duruşlarından vazgeçmiyorlar. Onlara en büyük acı yaşıtılıyor, bu acıyı gidermenin yolu mücadele etmektir diyorlar. Acıya sadece ağlamak yetmez. Şehit aileleri acı karşısında sadece ağlama değil, duruş gösterilmesi, mücadele edilmesi gerektiğini ortaya koyuyorlar. Onlar zaten mücadelemizin değeridir. Kürt halkının mücadelesi bugün tasfiye olmuyorsa Kürt analarının, şehit ailelerinin duruşunun bunda payı var.

Şehit ailelerini sahiplenmek gerekir

Faşist Türk ordusunun insanlık dışı saldırıları birçok belge ile ortaya konulmuştur. CHP Milletvekili Sezgin Tanrıkulu'da bir AİHM kararını basında dile getirince Türkiye'de tabiri caizse kıyamet koptu. Tanrıkulu faşist guruh tarafından linç edilmesine karşı partisi tarafından sahiplenilmedi. Bu, Kürt soykırımıyla ilgili bir yaklaşımdır. Bu soykırım politikasını sarsacak, deşifre edecek, teşhir edecek her şeye düşmanlar. Çünkü dünyanın en ağır suçunu işliyorlar, soykırım suçunu işliyorlar. Bundan daha büyük suç yoktur. Şebnem Korur Fincancı, Merdan Yanardağ, Sezgin Tanrıkulu ve başka aydınlar Türk devletinin bu soykırım suçunu ortaya koyduklarında, onu en büyük düşman olarak görüyorlar. Mesele Sezgin Tanrıkulu'nun ne dediği değil. Bu, bir temel politika-dır. Bütün demokratları, aydınları, herkesi tehdit etmektir. Şunu demek istiyorlar, Türkiye'de aydın, demokrat, sosyalist, olunmayacaktır, gerçekler söylenmeyecektir. Sadece soykırım politikamız onaylanacaktır diyorlar. Bu gerçeklerden şu anlaşılmalıdır; Türk devletinin Kürtlere yönelik soykırım politikası dünyadaki herhangi bir yerindeki politikaya benzemiyor.

Dünyanın başka yerlerinde ulusal kurtuluş hareketleri var, oradaki sorunlar şöyle çözülmüş, burada da böyle çözümler diyorlar ama doğru değil, böyle düşünmek yanlıştır.

Türk devleti koşullarında Kürt sorununun çözümü mücadele ile olur. Soykırıma karşı kararlı mücadele ile olur. Bu mücadele ile soykırımcı irade kırılmazsa Kürt sorunu çözülemez. Biz yumuşak yaklaşırsak Türk devleti imana gelir, demokratik yaklaşım gösterir, çözüm için gelişme olur gibi yaklaşımlar kendini kandırmaktır. Mücadele etmedin mi soykırıma uğrarsın, mücadele etmeden Kürt sorunu çözülemez. O yüzden kimse kendini kandırmasın. Türk devleti gerçekliğini en iyi biz tanıyoruz, en iyi Önderlik tanıyor. Önderlikten daha iyi

tanıyan yok ama Önderlik tutum koyuyor. AKP-MHP iktidarına tutum koyduğu için görüşmüyorlar. Bu bakımdan herkesin Şebnem Korur Fincancı'ya Merdan Yanardağ'a, Sezgin Tanrıkulu'na, diğer aydınlara Türk devletinin neden böyle saldırdığını çok iyi bilmesi lazım. Bazı Kürt aydınları, bazı Kürt siyasetçileri gerçekten nerede yaşadıklarının farkında değiller. Türk devletinin gerçekliğini kavramamışlar. Biz onlara Türk devlet gerçekliğini daha doğru kavramalarını ve sağlam duruş sergilemelerini öneriyoruz. Halkın mücadelesini gevşetme değil daha da radikalleşmesini, sağlam tutum göstermesini sağlamalarını bekliyoruz.

Üçüncü yol mücadele yoludur

HDP, Yeşil Sol Parti bir seçim muhasebesi yapıyor, özeleştiriyor, değerlendirmeler yapıyor. Bunlar iyidir fakat muhalefetin bazı gerçekleri görmesi gerekiyor. Deprem oldu mesela yüz binlerce insan öldü, 15-20 milyon insan etkilendi. Sanki bunlar hiç olmamış, sorumlusu AKP-MHP iktidarı değilmiş gibi unutuldu. Böyle olması bile muhalefetin ne kadar etkisiz olduğunu gösteriyor. Tabii ki sosyalistler, Kürt demokrasi güçleri de daha etkili muhalefet yapmalıdır. Üçüncü yol demek bu demektir. Üçüncü yol halk içinde örgütlenmek, mücadeleyi kararlı bir şekilde yürütmek demektir. Üçüncü yol demek Türkiye'nin sorunlarına çözüm bulamayan bu iktidara karşı daha doğru bir muhalefet ortaya çıkarma yaklaşımıdır. Örgüt anlayışıdır, mücadele anlayışıdır. Nasıl bir Türkiye, nasıl bir Kurdistan, nasıl bir Ortadoğu ön görüyor demektir. Bunda yoğunlaşmak lazım. Bu üçüncü yolu ne kadar pratikleştirdik, ne kadar mücadele ederek esas yönetime gücü haline geleceğiz üzerine yoğunlaşmak gerekir.

Bazı tartışmalar üçüncü yoldan saptırma tartışmalarıdır. Bilmem geçen seçimlerde şöyle yapılmış, böyle yapılmış. Bu ayrı durumdur, bunun üçüncü yola uygun olup olmamasıyla alakası yok. Her parti, her siyaset gerektiğinde taktik yapar, mücadele eder, mücadele ederken sistem içi çelişiklerden yararlanır, bunların üçüncü yol ile alakası yoktur. Bu yönüyle üçüncü yolu geçmiş seçime sıkıştırıp gerçek anlamdan uzaklaşma, zayıflatma durumu ortaya çıktı. Üçüncü yol mücadele yoludur, daha etkili mücadele etme, daha büyük savaş verme, daha büyük direnme, daha fazla örgütlenme, halkla birlikte mücadele yürütme yoludur. Kapitalist modernitenin etkisinden kurtulma yoludur. Orta sınıf etkisinden, küçük burjuva yaşam etkisinden, konformizmden kurtulma yoludur. Karşı taraf soykırım politikası yürütürken sen ne yapacaksın? İşte üçüncü yol soykırıma karşı mücadele yoludur. Böyle ele almak lazım.

Kürt halkı bilinçli bir halktır, Kürt siyasi hareketinin de büyük bir tecrübesi vardır, deneyimi vardır. Şuradan, buradan etkilenecek, yönlendirilecek bir siyasi hareket değildir. Çünkü serhildanların ortaya çıkardığı bir harekettir. '89-90-91 o dönemlerdeki serhildanlar böyle bir

demokratik siyasi hareket ortaya çıkardı. Öyle bir temeli var. Birileri gelip kurdu değil. Mücadele oldu, ortam oluştu, demokratik, sosyal devrim gerçekleşti onun üzerinden siyasi alan ortaya çıktı. Bu alanı da gerilla hamlesi, gerilla mücadelesi yarattı. Gerilla mücadelesinin sonucu halk ayağa kalktı, gençler, kadınlar ayağa kalktı. Tarihine dayanmayan her siyasi güç zayıflar, erir gider. Bu yönüyle Kürt siyasi hareketinin, Kürt halkının eksiklerden sonuç çıkarıp daha güçlü mücadele sürecine gireceğine inanıyoruz.

Aleviler Türkiye'nin demokratikleşmesinde etkin yer almalı

Yine 1993 yılında Madımak'ta şehit düşenleri saygıyla anıyoruz. Madımak katliamı çok kapsamlı değerlendirilmesi gereken bir konudur. DAİŞ'in ilk orada ortaya çıktığı söyleniyor. Evet zihniyeti de, yöntemi de, uygulaması da DAİŞ'tir. Madımak Katliamı bir DAİŞ eylemidir, bir DAİŞ saldırısıdır. Bunu da devlet seyretmiş, hatta yönlendirmiştir. Erdoğan DAİŞ ile neden bu kadar sıkı ilişkiler kurdu? Hakan Fidan neden DAİŞ'in patronu oldu? Türkiye DAİŞ ilişkilerini yürüten Hakan Fidan'dır. Hatta DAİŞ liderlerinin Türkiye'nin işgal ettiği yerlerde barınmasını sağlayan da Fidan'dır. Aslında DAİŞ zihniyetli bir adamdır. DAİŞ zihniyeti Türkiye'de eskiden beri var. Sivas katliamı onun en somut örneğidir.

Sivas'ta dinsel bağnazlık var. Dine inanan bir toplum ama bunları böyle Alevilere saldırtan ise siyasal İslam'dır, siyasal zihniyettir. Yoksa sadece dinine inanan toplum saldırmaz, ama Türkiye'de Sünni-Alevi gerilimi hep vardır. Kim bir sorun çıkarmak, darbe yapmak istiyorsa hemen o tür olayları kışkırtıyor. 12 Eylül'ün gerçekleşmesinde en önemli şeylerden biri de Maraş Katliamı'dır. Madımak Katliamı da vasiinin zaman aşımına uğratılmasıyla Alevilere açıkça şu söyleniyor; sizi öldürebilirler, ya da gerici-lere siz Alevileri öldürebilirsiniz, yok edebilirsiniz deniliyor. Orada sadece birkaç kişi öldürülmemiştir, bütün Aleviler öldürülmüştür, bütün Aleviler yakılmıştır, bütün Alevilere saldırmıştır. Davanın düşürülmesi de Türk devletinin ne kadar gerici, insanlık dışı olduğunu ortaya koyuyor. En az 20 milyonluk bir topluma yaklaşımıdır. Kürtlere de aynı yaklaşım var. Alevi de öldürülebilir hesap sorulamaz, Kürt de öldürülebilir hesap sorulamaz deniliyor.

Bu yüzden Alevilere rahatlıkla saldırılıyor. Maraş'ta, Malatya'da, Sivas'ta saldırılmış, yarın başka yerde de saldırılabilir. Çünkü bu saldırılar hep cezasız kalıyor. Bu konunun Alevileri bilinçlendirmesi gerekiyor. Türkiye demokratikleşmediği müddetçe bu olaylar yaşanacaktır. Bu bakımdan Alevilerin Türkiye'nin demokratikleşmesinde etkin bir şekilde yer almaları gerekiyor. Alevilerin inanç özgürlüğü de demokrasi ile gelir. Bu bakımdan Aleviler için en büyük ibadet demokrasi mücadelesidir. Kim Aleviler demokratikleşme mücadelesinden uzak tutuyorsa o Alevi düşmanıdır. Alevilerin bu tür saldırılara uğ-

ramasının zemininin kaldırılmasının istemeyendir. Madımak Katliamı davasının zaman aşımına uğratılmasının da Aleviler tarafından doğru değerlendirilmesi gerekiyor.

Jin Jiyan Azadî serhildanının dünyaya yansması

Rojhilat ile İran'da başlayan ve tüm dünyaya yayılan Jin Jiyan Azadî serhildanının da birinci yıl dönümüne girmiş bulunuyoruz. Bu serhildanlar büyük bir etki yarattı. Ve çok değerli, kadınların serhildanlarına tanıklık yaptı. Anamlı bir mücadeledir. Bu vesile ile hem Jîna Emîni, hem tüm kadın şehitleri minnet ve saygıyla anıyoruz. Jîna Emîni'nin katledilmesiyle birlikte kadınlar ayaklandı. Çünkü kadınlar özgürlük istiyor. Bu çok açık. Bu olay neden İran'da ortaya çıktı? Bu aslında İran tarihiyle alakalı bir durum. Bugün Kürt kadınlarının ayaklanması da Kürt tarihiyle alakalı bir durum. Neolitik toplum coğrafyasıdır Kurdistan, İran da bunun parçası. Kadınların insanlık tarihinde önemli rol oynadıkları coğrafyanın başında Kurdistan ve İran geliyor. Bu bakımdan İran toplumunda kadınlar her zaman diğer Ortadoğu'daki kadınlardan daha farklı olarak özgürlüğe yatkındır. Özgür yaşama açık bir tarihe sahipler.

Kürtlerle İranlı halkların böyle bir özelliği var. Bu aslında İran tarihinin, İran toplumunun çok değerli bir özelliğidir. İran'da siyaset yapanlar, sosyoloji ile uğraşanlar, İran toplum gerçeğinin parçası olanlar, İran'ı sevenler, İran tarihine bağlı olanlar, bu kadın ayaklanmasını saygıyla karşılamalı, değer vermelidir. Kadının ayaklanmasına karşı çıkmak İran tarihine karşı çıkmaktır, İran gerçekliğine karşı çıkmaktır, kendi gerçekliğiyle kavga etmektir. İran İslam Cumhuriyeti aslında kendi gerçekliğiyle kavga ediyor. Kadın özgürlük sistemine karşı olumsuz yaklaşımı kendi tarihine karşı olumsuz yaklaşım olarak değerlendirmek gerekiyor.

Böyle ele almak gerekiyor. Kurdistan ve İran'da ortaya çıkan kadın isyanları toplumculuğa dayanıyor. Avrupa'daki gibi bireyciliğe dayanan, küçük burjuvaya dayanan bir özgürlük anlayışı değil. Topluma dayanan, toplumu savunan, bireyciliği, maddiyatçılığı değil, kapitalist modernitenin yarattığı değerleri değil aksine toplumcu değerleri sahiplenilen özgürlük çizgisidir, kadın özgürlük çizgisi. Bu açıdan da anlamlıdır. Ortadoğu'nun güzel, aydınlık yüzüdür. Bu yüzden tüm Ortadoğu halkları bundan onur duymalıdır. İran halkları da onur duymalıdır. İran rejimi de kadın sorununa farklı yaklaşmalıdır. İran'da ayağa kalkan kadınları bastırarak kimse engelleyemez. İran değişecek, değişmek zorunda. Kadın özgürlük çizgisiyle birlikte İran'ın değişmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. İran devletinin bu ayaklanmayı dış güçlerin etkisine bağlaması yanlıgıdır. Doğru yaklaşımla kadının durumunu ele alarak, doğru politikalar ve çözümler üretmek gerekir.

İMRALI SİSTEMİYLE ZİRVEYE ULAŞAN KÜRT DÜŞMANLIĞI

Mevcut TC sistemi, AKP-MHP faşist diktatörlüğü ırkçı, şoven, milliyetçi propagandayı had safhada yürütüyor. Tamamen Kürt düşmanı faşist-soykırımcı bir zihniyet ve siyasete sahip. 24 saat Türkiye toplumuna böyle bir ırkçı, milliyetçi şovenizm empoze ediliyor. Farklı düşüncenin önü tümünden kapatılmış. Hukuken yasaklanmış, siyaseten de suç kabul ediliyor. Kim ki farklı düşünüyorsa anında linç ediliyor. Şebnem Korur Fincancı biraz farklı düşünür gibi oldu, hemen linç edip hapse koydular. Merdan Yanardağ hukuki açıdan demokratik hukukun gereklerine göre birkaç söz söyledi, linç edip sorgusuz sualsiz anında zindana koydular. Şimdi CHP milletvekili olan Sezgin Tanrıkulu buna karşı bir iki söz söylüyor, CHP içi de dâhil genel bir linç uygulamasıyla karşılaşıyor.

PKK Yürütme Komitesi Üyesi Duran Kalkan ile yapılan röportajın ilk bölümünü yayınlıyoruz.

- Çeyrek asra ulaşan İmrالی işkence ve soykırım sisteminin ağırlaştırılarak sürdürülmesi ve tam iki buçuk yıldır Önder Apo'dan hiçbir haber alınamamasını mücadele boyutuyla nasıl görmek gerekir? Bu işkence ve soykırım sistemi, TC ve mevcut sistem tarafından hangi hedeflerle yürütülmüş, tecride karşı mücadelenin sonuçları ne olmuştur?

Duran Kalkan: Öncelikle tarihi İmrالی direnişini ve Rêber Apo'yu derin saygıyla selamlıyorum. Gerçekten de İmrالی işkence, tecrit ve soykırım sistemi çeyrek asrını doldurdu. 25'inci yılında bulunuyor. Tam iki buçuk yıldır da İmrالی'dan hiçbir haber alınamıyor. Önder Apo'nun ve İmrالی'da bulunan diğer yoldaşların durumuna dair Hareket ve halk olarak hiçbir bilginiz yoktur.

Böyle bir durum mevcut dünyada hiçbir yerde yaşanmamaktadır. Tarihte de benzeri, örneği bulunmamaktadır. İmrالی gerçeği, örneği, benzeri olmayan bir durumu ifade ediyor. Önce bu gerçeğin altını kalınca çizmek lazım. Kürt sorunu denen sorunu doğru anlamak ancak İmrالی gerçeğini anlamakla mümkündür. Dolayısıyla adına "Kürt Sorunu" denen, gerçekte ise Kurdistan'ı bölüp parçalayarak Kürtleri halk olarak yok sayıp, yok etmek isteyen zihniyet ve siyasetin bir benzeri yoktur, örneği bulunmamaktadır.

25 yıllık İmrالی gerçeği, gerçekten de bir sistem, bir tecrit, işkence ve soykırım sistemi. Bu sistem; 9 Ekim 1998 tarihinde başlatılan ve 15 Şubat 1999'da İmrالی sistemiyle sürdürülmesi kararlaştırılan Uluslararası Komplo saldırısının devam ettirilmesi anlamına geliyor. Yani İmrالی işkence, tecrit ve soykırım sistemi demek, Uluslararası Komplo saldırısının devam etmesi demektir. Uluslararası Komplo saldırısı ayrı, İmrالی işkence ve tecrit sistemini ayrı düşünmemek lazım. Bu bakımdan 25 yıldır Uluslararası Komplo saldırısı İmrالی işkence, tecrit ve soykırım sistemi temelinde yürütülmektedir. Bu sistem, en başta Önder Apo'ya imhayı dayatmakta, aynı zihniyet ve siyaset İmrالی'dan başlayarak önce tüm Kürtlere ve Kurdistan'a yayılmakta, daha sonra ise tüm Türkiye'ye ve dünyaya yayılım göstermektedir.

İmrالی sistemi için bir tecrit, işkence ve soykırım sistemi dedik. Dikkat edelim yüz yıldır küresel kapitalist modernite sistemi tarafından Kürtle-

re dayatılan gerçeklik de budur. Yüz yıldır Kürtlere tecrit, işkence ve soykırım dayatılmaktadır. Demek ki yüz yıldır Kürtlere üzerindeki tecrit, işkence ve soykırım uygulamaları son 25 yıl içerisinde İmrالی sistemi tarafından yürütülmektedir. Önder Apo Kürtlere dayatılan tecrit, işkence ve soykırım sistemine karşı çıktığı için, bu temelde Kürt halkının özgürlük mücadelesini ideolojik, siyasi, askeri her boyutta yürütmeye öncülük ve önderlik ettiği için İmrالی işkence, tecrit ve soykırım sistemi içine alınmıştır. Yoksa her hangi başka bir nedenle, suçlamayla İmrالی sistemi içerisine alınmış değildir. Bazıları sanki bir adli suçlu gibi ele alıyor, yasalara göre suç işlemiş de hukuken cezalandırılıp oraya konmuş gibi görüyorlar. Böyle bir görüş kuşkusuz hemen hemen Kürtlerde hiç yok. Bir avuç hain dışında bütün Kürtler bu gerçeği iyi biliyor.

Küresel düzeyde de aydınlar, entelektüeller, siyasetçiler, sanatçılar içerisinde bu gerçek daha çok yayılıyor. Fakat, Türkiye toplumundaki işçiler, emekçiler, hatta solcular bu gerçekliği tam olarak bilmiyor. Önder Apo sanki sıradan bir suçluymuş gibi, İmrالی sistemi de her hangi bir suçun cezalandırıldığı bir yermiş gibi algılanıyor. Bu durum Türkiye'de neden yaşanıyor? Çünkü mevcut TC sistemi, AKP-MHP faşist diktatörlüğü ırkçı, şoven, milliyetçi propagandayı had safhada yürütüyor. Tamamen Kürt düşmanı faşist-soykırımcı bir zihniyet ve siyasete sahip. 24 saat Türkiye toplumuna böyle bir ırkçı, milliyetçi şovenizm empoze ediliyor. Farklı düşüncenin önü tümünden kapatılmış. Hukuken yasaklanmış, siyaseten de suç kabul ediliyor. Kim

ki farklı düşünüyorsa anında linç ediliyor. Şebnem Korur Fincancı biraz farklı düşünür gibi oldu, hemen linç edip hapse koydular. Merdan Yanardağ hukuki açıdan demokratik hukukun gereklerine göre birkaç söz söyledi linç edip sorgusuz sualsiz anında zindana koydular. Şimdi CHP milletvekili olan Sezgin Tanrıkulu buna karşı bir iki söz söylüyor, CHP içi de dâhil genel bir linç uygulamasıyla karşılaşıyor.

Neden bu linçler yapılıyor? Türkiye'de farklı düşünen olmasın, İmrالی işkence, tecrit ve soykırım sistemini kimse sorgulamasın. Orayı en ağır suç, Türklüğe kötülük alanı olarak görsün diye yapılıyor. Çünkü insanların düşünmesinden korkuluyor. İnsanlar düşünürlerse gerçeği görürler, dolayısıyla mevcut AKP-MHP faşist diktatörlüğü tarafından yürütülen TC'nin Kürt düşmanı, faşist-sömürgeci-soykırımcı zihniyet ve siyasetine karşı çıkarlar diye korkuluyor. Hiç kimse karşı çıkmasını isteniliyor. Karşı çıkışı engellemek için de bu tür konuları hiç düşünmeyen, tartışmayan bir ortam yaratılmak isteniliyor. Bunları düşünen, tartışmaya yönelen ortam en ağır suçlu sayılıp vatan haini görülerek anında linç uygulamalarıyla susturuluyor. Bütün bunlar yüz yıldır TC sistemi ve onu yaratan, ayakta tutan küresel modernite sistemi tarafından Kürt halkına karşı yapılan uygulamalardır.

Kapitalist modernite sisteminin kurumları İmrالی'yı oluşturdu

Aslında Kürtler yüz yıldır böyle yönetiliyorlar. Bu ortak bir yönetimdi. Çeşitli anlaşmalarla, gizli ittifaklarla, paktlarla yürüttüler; Bağdat Paktı, Sadabat Paktı, Cento Paktı, ondan

sonra Irak'a komşu ülkeler topluluğu diye aslında Kürt halkına dayatılan tecrit, işkence ve soykırım sistemini yüz yıldır bunlarla yürüttüler. Bu son 25 yılda da bunu İmrالی sistemiyle yürütüyorlar. Dolayısıyla Kürtlere dayatılan işkence, tecrit ve soykırım saldırısı, son 25 yıldır İmrالی sistemi tarafından yönetiliyor. İmrالی sistemi aynı geçmişteki Kürt soykırımını yöneten paktlar gibidir. İmrالی sistemi böyle bir Kürt soykırımını yürüten ve yöneten ortak bir ittifak sistemidir. Bütün BM'de temsil edilen iktidar ve devlet güçleri bunun içinde ve ortadırlar. Dolayısıyla küresel kapitalist modernite sisteminin hukuki ve siyasi kurumları İmrالی'yı oluşturdu ve İmrالی işkence, tecrit ve soykırım sistemi temelinde Kürtlere dayatılan inkâr ve imha zihniyetini ve siyasetini pratikleştiriyorlar.

Bu sistemin her geçen gün ağırlaştırılması, dolayısıyla İmrالی'dan hiçbir haber alınamaması ne anlama geliyor? Birincisi, Kürt soykırım zihniyet ve siyasetini temsil eden güçlerin imha ve soykırımda ısrarlı ve kararlı oldukları, bunu pratikleştirmek için de İmrالی'daki işkence, tecrit ve soykırım uygulamalarını daha da ağırlaştırdıkları anlamına geliyor.

Diğer yandan ise bu durum zorlandıkları anlamına geliyor. Bu kadar ağır baskı, tecrit, işkence uygulaması ve hiçbir bilgi alınamamasının sebebi; haber alınır, İmrالی'dan bilgiler yayılırsa, Önder Apo'nun sözleri Kürtlere, kadınlara ve halklara ulaşırsa bu mevcut işkence, tecrit ve soykırım sistemine ağır darbeler vuran mücadelenin gelişmesine yol açar diye duydukları korkudandır. Yani bir yandan soykırım zihniyet ve siyasetinde ısrarlı olduklarını ortaya koyuyor, diğer

yandan bu zihniyet ve siyasete karşı gelişen mücadeleden derinden korktukları görülüyor. Bunun için Önder Apo'nun tek bir kelimesinin bile dışarıya çıkmasına, Kürtlerin, insanların duymasına izin vermek istemiyorlar. En küçük bir bilginin bile İmrالی'dan dışarıya çıkmasını istemiyor, bundan korkuyorlar. Bunun halklara, kadınlara, gençlere, tüm ezilenlere mücadele ruhu, bilinci, iradesi aşıladığını, kapitalist modernite sistemine ve faşist ulus devlet diktatörlüklerine karşı, onları mücadeleye sevk ettiğini düşünüyor, görüyorlar. Bundan korktukları için de her geçen gün baskıyı, işkenceyi, tecridi daha da ağırlaştırıyorlar.

Kapitalist modernite sistemi Önder Apo ve PKK düşmanıdır

Aslında günlük politikada TC Devleti ile küresel kapitalist modernite sisteminin diğer bazı güçleri arasında farklı yaklaşımlar görülüp yaşansa da, İmrالی işkence, tecrit ve soykırım sisteminin 25 yıldır yürütülmesinde ve bugün en ağırlaştırılmış hale getirilmesinde bu güçler arasında çok ciddi bir farklılık görünmüyor. TC Devleti Kürtlüğü tümünden yok etmek istiyor. Kürt varlığına tümüyle son vermek istiyor. Kürt'ü Türk uluslaşmasının bir ham maddesi yapmak istiyor. Kurdistan'ı Türk uluslaşmasının yayıldığı bir coğrafya haline getirmek istiyor. Kürt kültürel soykırımı, bu biçimde hayata geçirilmeye çalışılıyor. Bu bakımdan Önder Apo'yu imha etmek, gerillayı ezmek ve PKK'yi tasfiye etmek istiyor. Yine Kurdistan'daki her türlü yurtsever bilinci, iradeyi kırıp ezmek istiyor. Bunun için de hiçbir ölçü, kural tanımadan her türlü yöntemi ve aracı kullanarak tarihin en vahşi, faşist saldırısını yürütüyor. İşgal ve katliamlar geliştiriyor, özel savaş en ileri düzeyde, tüm boyutlarıyla, tam bir acımasızlık çerçevesinde uygulamaya koyuyor.

Diğer bazı devletler başka alanlarda tam böyle bir tutum, uygulama içerisinde gözüküyorlar ama sorun Kürtler olunca, hedef Önder Apo'ya saldırı olunca aralarında öyle çok ciddi bir fark bulunmuyor. Aslında küresel kapitalist modernite sisteminin kendisi aynı TC gibi Önder Apo ve PKK düşmanıdır, dolayısıyla Kürt düşmanıdır. Sahte bir biçimde biz Kürt düşmanı değiliz, Kürt halkına karşı değiliz, Kürtlerin haklarından yanayız gibi sözler söylüyorlar ama bütün bunların hepsi özel savaş kapsamındadır. Gerçek değil, yalandır. Kürtleri aldatmak, dolayısıyla kendi yüzlerini maskeleyerek, Kürtlerin kendilerine karşı mü-

cadelesini engellemek için bu sözleri söylüyorlar. Yoksa hepsi ortaktır.

İki buçuk yıldır İmralı'yla hiçbir bağ kurulamıyor, dolayısıyla hiçbir hukuki kural uygulanmıyor. En faşist hukuk bile uygulanmıyor. Ama kendine en çok demokrat diyen kurumlardan hiçbir ses çıkmıyor. Örneğin CPT'den, AİHM'nden, Avrupa Konseyi'nden hiçbir ses çıkmıyor. Avrupa Birliği'nin çeşitli organlarından resmi olarak hiçbir ses çıkmıyor. Bu neyi gösteriyor? Demek ki suç ortağıdır. Hepsi AKP-MHP faşist diktatörlüğünün bugünkü İmralı uygulamalarını doğru buluyor, ona destek veriyor, birlikte yürütüyorlar.

Peki, hedefleri nedir? Çok net; Önder Apo'yu İmralı işkence ve tecrit sistemi içinde boğmak, imhaya götürmek, ona dayanarak Kürt Özgürlük Mücadelesi'ne imha ve tasfiye temelinde saldırılar yürütüp ezmek ve bunlar çerçevesinde Kürt soykırımını başarıya götürmektir. Yani tarihi olarak Kürtleri soykırıma uğratmaktır.

Tecride karşı mücadele aslında İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemine karşı mücadeledir. İmralı işkence ve soykırım sistemine karşı mücadele etmeyip de sadece tecride karşı mücadele ediyorum demek hiçbir anlam ifade etmez. Pratikte de hiçbir geçerliliği yoktur. Tecrit, İmralı sisteminin bir parçasıdır ama sistem parça parça değildir, bir bütündür. Tecride karşı çıkacaksan işkenceye de karşı çıkacaksın, Kürtler üzerindeki soykırıma da karşı çıkacaksın. İşkenceye ve Kürt soykırımına karşı çıktığın zaman İmralı'daki tecride karşı çıkmış olursun. Bu bakımdan bir defa tecritle İmralı'daki işkence ve soykırım uygulamalarını birbirinden ayırmamak lazım. Ayırmak, parçalamak yanlıştır, doğru ve başarılı bir mücadele ortaya çıkartmaz. Sonuç alıcı mücadele edebilmek için olayı bütünlüklü görmek lazım. İmralı sistemini, tecrit, işkence ve soykırım olarak kendi bütünlüğü içinde ele almak ve hepsine birden karşı çıkmak gerekli. Bu konuda da yanlış, hatalı görüşler var. Bazı kesimler, İmralı'nın işkence ve soykırım boyutunu bir yana bırakarak sadece tecrit varmış gibi gösteriyor, bu yanlıştır. Bu temelde yürütülen mücadeleden her hangi bir sonuç çıkmaz, zaten çıkmıyor da. Tersine, İmralı direnişi doğru anlaşılamamış oluyor. Önder Apo gerçekliği ve direnişi bu yaklaşımla doğru anlaşılamıyor ve doğru temsil edilemiyor. Bütünlüklü ele alınırsa İmralı sistemi ve ona karşı mücadele bütünlüklü gerçekleşir. Dolayısıyla Önderlik gerçeği, Önder Apo'nun yürüttüğü tarihi İmralı direnişi kendi bütünlüğü içerisinde doğru ve yeterli bir biçimde anlaşılıp özümsemelidir. Böyle bir anlayış geliştikçe de İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemine karşı yeterli ve etkili bir mücadele yürütülebilir.

Önder Apo küresel bir Önderlik haline geldi

Kuşkusuz 25 yıldır yürütülen bu mücadelenin çok önemli sonuçları var. Önder Apo böyle bir mücadeleye küresel bir Önderlik haline geldi. Geliştirdiği yeni paradigma tüm ezilenlere, kadınlara, gençlere, tüm halklara, insanlığa yayıldı. Şimdi Önder Apo gerçekliği, bütün ezilenlerin umudu ve kurtuluş Önderliği haline gelmiş bulunuyor. Bu anlamda İmralı duvarları paramparça edilmiştir.

25 yıldır Kürtler Türkiye'nin demokratik, sosyalist kesimleri ve Kürt dostları İmralı işkence ve tecrit sistemi içerisinde bilinçlendiler, kendilerini eğitip örgütlediler, Kadın Özgürlük Devrimi'ni geliştirdiler. Bugün insanlığa özgürlük umudu yayan bu mücadeledir. Dolayısıyla büyük kazanımları var.

Uluslararası Komplo saldırısı bir günde Önder Apo'yu imha etmeyi hedefleyen bir saldırıydı. İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemi bir yılda Önder Apo'yu siyasi yenilgiye uğratmayı, çürütmeyi hedefleyen bir sistemdi. Ama 25 yıldır en vahşi saldırıya karşı yürütülen direniş gerçeği bütün bunları boşa çıkardı. Uluslararası Komplo'nun, İmralı sisteminin amaçları mücadele temelinde boşa çıkarılmış, başarısız kılınmıştır. En azından 25 yıl başarısız kılınmış ve başarı umutları iyice kaybolur noktaya getirilmiştir.

Daha bütünlüklü mücadele olabilse, daha zengin, yaratıcı mücadeleler yürütülebilse, daha çok yönlü olunabilseydi gelişmeler daha ileri düzeyde olurdu, daha çok kazanım ortaya çıkardı. İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemi daha ağır darbeler yerd. Bu anlamda mücadelenin eksikliklerinden, zayıflıklarından söz edilebilir. Bunları zaten pratikte hep tartışıyoruz. Hukuki, siyasi ve kitlesel mücadele ve bir bütün devrimci mücadele boyutuyla var olan eksiklikleri, yetersizlikleri değerlendiriyoruz. Bunları aşmaya, gidermeye, mücadelede yeni, zengin yöntemlerle yaratıcı bir duruş ve tarz geliştirmeye çalışıyoruz. Bunu çeşitli kampanyalar, etkinlikler biçiminde yürütüyoruz ki, bugünlerde böyle bir mücadele hem dört parça Kurdistan da hem de yurt dışında geliyor. Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü hedefleyen kampanya biçiminde sürüyor. "Önder Apo'ya özgürlük ve Kürt sorununa çözüm" şiarı etrafında her alanda zengin, yaratıcı, etkili eylemler geliyor.

Bu eylemler Kurdistan'ı ve Ortadoğu'yu da aşarak küresel bir boyut kazanmış durumda. Nasıl ki Kürt soykırımı ve onun uygulandığı yer olarak İmralı işkence, tecrit ve soykırım sistemi, küresel kapitalist modernite sisteminin geliştirdiği bir imha, saldırı sistemiye, ona karşı Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü temelinde gelişen mücadele de bütün halkların, ezilenlerin, kadınların, insanlığın mücadelesi haline gelmiş, küresel bir boyut kazanmış durumdadır. Bunlar oldukça önem arz ediyor. Bu mücadeleyi dar, hukuki ya da cezaevi boyutuyla ele almamak lazım.

25 yıllık bir mücadelenin sonuçları azdır dememek lazım. Bu bir özgürlük, insanlık ve demokrasi mücadelesidir. Kapitalist modernite sistemine karşı alternatif olarak Demokratik Modernite'yi geliştirme, inşa etme mücadelesidir. O bakımdan da devrimci mücadelenin hepsi ve bütünüdür. Mücadele bu anlamda her gün yeni gelişmeler ve kazanımlar ortaya çıkartmaktadır ki devrim bu demektir. Esas devrimci gelişmeden bu temelde bahsedebiliriz. Bu da bize aslında önemli ge-

işmelerin olduğunu net ve açık bir biçimde göstermektedir.

Kısaca, İmralı gerçeğini dar, parçalı ele alıp, ona karşı mücadeleyi de dar, parçalı görenler 25 yıla bakarak çok fazla bir sonuç ortaya çıkarmış gibi değerlendirebilirler. Ama o yaklaşım ve tespit yanlıştır. Çünkü ona yol açan bakış açısı yanlış. Mücadele gelişme yaratıyor, hem de çok büyük gelişme yaratıyor. Kurdistan'da hiçbir önderlik böyle bir direniş yürütmedi. Beş bin yıllık iktidar ve devlet sistemine karşı Önderlik mücadelesinde de Önder Apo'nun yürüttüğü mücadeleye

Sadece Hakan Fidan'ın son Hewlêr ziyareti ve KDP yönetimi ile görüşmeleri ardından Başûrê Kurdistan'da, Zap'ta, Metîna'da, Avaşîn'de TC'nin işgal saldırıları gelişmedi. Ondan önce de bu saldırılar vardı. 2016 tarihinden bu yana Medya Savunma Alanları'na, yani resmi olarak Başûrê Kurdistan ve Irak sınırlarında görülen topraklara dönük işgal saldırıları planlı, örgütlü bir biçimde yürütülüyor ve bunun hepsine KDP destek veriyor. Hepsi KDP'nin onayı ve desteğiyle oluyor. Kuzeyden Türk ordusu, güneyden KDP saldırarak gerillayı arada kuşatıp ezmeye çalışıyorlar. Askeri literatürde buna "Sandviç Hareketi" diyorlar. Eskiden "Örs-Çekiç Hareketi" diyorlardı. Güya Türk Ordusu, kontrgerillası çekiç, KDP de örs oluyor, dolayısıyla bu şekilde arada gerillayı ezmek istiyorlar. Bu yıllardır sürdürülüyor.

benzer bir mücadele durumu hiçbir yerde açığa çıkmadı. O bakımdan bu mücadeleyi doğru anlamak, özelliklerini doğru bilince çıkartmak, dolayısıyla da yarattığı gelişmeleri, sağladığı kazanımları iyi görüp inançla, moralle, coşkuyla her gün yeni yöntemler bulup geliştirerek bu mücadeleyi daha da büyütme ve mutlaka zafere ulaştırmak gerekir.

Hakan Fidan, Esat Oktay Yıldırım gibi bir Kontrgerilla elamanıdır

-Soykırımcı Türk ordusunun Medya Savunma Alanları'na dönük saldırıları kesintisiz sürerken Metîna'ya yönelik yeni bir işgal saldırısı başlatıldı. Bu saldırının Türk soykırım kabinesinin içişleri bakanı Hakan Fidan'ın Hewlêr ziyareti KDP ile görüşmesi ardından gelişmesini nasıl değerlendirdiyorsunuz? Özgürlük gerillasının

İşgale ve ihanete karşı büyük kahramanlıklarla sürdürdüğü direnişin, diğer mücadele alanları ve topluma yüklediği sorumluluklar nelerdir?

Duran Kalkan: Öncelikle Hakan Fidan kişiliğini iyi tanımak lazım. Doğru anlaşılması açısından şöyle bir benzetme yapabiliriz: 1980'lerin Diyarbakır Zindanı'nın Esat Oktay Yıldırım'ı neydiyse, son 15 yılın Türkiye siyasi uygulamaları çerçevesinde Hakan Fidan kişiliği de odur. Tıpkı Esat Oktay Yıldırım gibi Hakan Fidan da bir kontrgerillacıdır. Bunu iyi bilmek lazım. Önce orduya katılmış bir askerdir. Özel Harp Dairesi'nin iyi eğitilmiş, sağlam bir elemanıdır. Sonra özel görevli olarak ordudan çıkartılıp sivilleştiriliyor. Bugünkü yaptıklarını yapabilir hale gelmesi için de birçok yerde eğitiliyor. Aslında NATO'nun Süper Gladysosu tarafından eğitilmiş olduğu bile düşünülebilir. Tayyip Erdoğan'ın bütün kirliliği ve gizli işlerini yapan karakutu olduğu çokça söyleniyor. Uzun süre MİT müsteşarı olarak görevlendirildi.

Eskiden MİT müsteşarları hep Özel Harp Dairesi tarafından görevlendiriliyordu. Askerler sivil kurumları yönetiyor diye eleştiriler geliştikten sonra sözde sivilleştirildiler. Bu sefer de Hakan Fidan gibi bazı Özel Harp Dairesi, yani kontrgerilla elemanları ordudan alınarak sivil görevlere verildi. Ondan sonra "sivil eleman" adı altında tekrar MİT müsteşarlığı gibi birçok göreve bu kontrgerillacılar tarafından yürütüldü. Böylece sözde yönetim sivilleşmiş oluyor. Sivil yönetim olduğu için de sözde demokratik bir yönetim ortaya çıktı diye iddia ediliyor. Aslında bunların hepsi örtüdür, maskedir, görüntüdür; işin cilasıdır. Biraz cilayı kazıyın, maskeyi düşürün altından kaskatı gerçeklik ortaya çıkar. O gerçeklik nedir? Kontrgerillacı gerçekliği, Özel Harp Dairesi gerçekliği, yani bugün ordudaki Özel Kuvvetler Komutanlığı gerçekliğidir. Hakan Fidan güya bir sivil olarak MİT müsteşarlığı yaptı, şimdi Tayyip Erdoğan yönetimin Dışişleri Bakanı ama esasında O, ordunun özel kuvvetler komutanlığına bağlı bir elemandır. Artık rütbesinin ne olduğunu da araştırıp açığa çıkartmak lazım. Her halde şimdi general olmuştur. Özel Kuvvetler Komutanlığı'nın böyle sivilleştirilmiş gizli generalleri, subayları var. Askeri yönetim olmaktan çıkış böyle sivil elbiseler giydirilerek yapılıyor. Bu bir oyun, bir hiledir.

Diğer yandan Hakan Fidan'ın tam da bu kişiliğine uygun uygulamaları vardır. Tayyip Erdoğan'ın bütün kirliliği işlerini yaptı. Dolayısıyla Türkiye'deki son 20 yılın faşist baskı, terör uygulamalarında payı var. Son 15 yılın belirleyicisi konumdadır. Kürt katliam ve soykırımlarını yürüten kişiliktir. Hakan Fidan, Paris Katliamı'nı (Sara, Rojbin ve Ronahî arkadaşların katledilmesini) planlayan, emreden, yöneten kişidir. Onun gibi Bakurê Kurdistan ve diğer parçalarda onlarca, yüzlerce katliam var. İşte marifet olarak her gün vurduk diye açıklıyorlar. Türk savaş bakanlığı her gün MİT ve TSK işbirliğiyle yapılan katliam ve saldırılardan övünçle söz ediyor. Bu saldırıları yürüten, katliamları ger-

çekleştiren MİT'in yöneticisi, dolayısıyla MİT'i bu duruma getiren kişilik Hakan Fidan kişiliğidir.

Aslında Hakan Fidan'dan önce MİT çok fazla böyle rol oynamıyordu. Bu tür saldırılar yapmıyordu. Bilgi topluyor, sınırlı düzeyde saldırılar, özel operasyonlar gerçekleştiriyordu. Şimdi Kürt katliamlarını, özel savaş saldırılarının hepsini bizzat MİT yürütüyor. Dolayısıyla MİT, Hakan Fidan yönetimiyle tam bir kontrgerilla kurumu haline gelmiş durumdadır.

Hakan Fidan bu sefer diplomasiyi de emrine alarak Kürt katliamlarını her yere yayma, en ileri düzeye çıkarma çabasındadır. Bir kontrgerillacı, MİT müsteşarı, şimdi Dışişleri Bakanı. Bu üç alanın imkânlarını, tecrübesini birleştirip Kürt soykırım saldırılarını bu temelde başarıya götürmek istiyor. Hakan Fidan'ı sıradan bir Dışişleri Bakanı olarak değil, böyle özel bir görevli olarak görmek, böyle bakmak lazım. Sadece siyasi faaliyetler yürüten, diplomatik çalışma içerisinde olan bir kişilik değil, bir kontrgerillacı, bir istihbaratçı ve şimdi bir de diplomat haline geldi. Hakan Fidan, bunları birleştirerek gerillayı ezmeye, PKK'yi tasfiye etmeye, Önder Apo'yu İmralı tecridinde boğma ve bu temelde Kürt soykırımını başarıya götürmeyi amaçlayan AKP-MHP faşist-soykırımcı saldırılarının en üst düzeydeki komutanlarından, planlayıp örgütleyen, yürütenlerden bir tanesidir, bir Kürt ve insanlık katili, bir faşist kontradır.

Şimdi böyle bir Kürt düşmanı kontrayı sözde bir Kürt yönetimi, Güney Kurdistan Bölgesel Yönetimi "kardeşim" diyerek kucak açıp karşılamamıştır. KNK bile bunu utanç verici bir durum olarak tanımladı. Her şeyden önce bu gerçeği görmek lazım. Hakan Fidan Kürt soykırımını gerçekleştirmek için görevlendirilmiş bir kontrgerillacıdır. Başûrê Kurdistan Bölge Yönetimi Neçîrvan ve Mesrûr Barzani de sözde Kürt halkının ve toplumunun bir yönetimi. Bu nasıl oluyor? Bu kadar Kürt düşmanı olan birisi, bir Kürt yönetimiyle bu kadar kardeş oluyor. Kürt düşmanı kendi durumunu değiştirmedikçe göre o halde Kürt'ü temsil ediyorum diyenlerin Kürtlüğü şaibelidir. Aslında bir aldatmaca ve maskedir. Bazı çıkarlar elde etmek için gizliden gizliye Kürt soykırım saldırısının beşinci kolu olarak rol oynamak üzere Kürtlüğü yüzüne maske olarak geçirmiş bir gücün varlığını görmemiz lazım. Günümüz KDP yönetimi bu noktaya gelmiştir. Bu gerçeği herkes görmeli.

Sadece Hakan Fidan'ın son Hewlêr ziyareti ve KDP yönetimi ile görüşmeleri ardından Başûrê Kurdistan'da, Zap'ta, Metîna'da, Avaşîn'de TC'nin işgal saldırıları gelişmedi. Ondan önce de bu saldırılar vardı. 26 Ağustos 2016 tarihinden bu yana Medya Savunma Alanları'na, yani resmi olarak Başûrê Kurdistan ve Irak sınırlarında görülen topraklara dönük işgal saldırıları planlı, örgütlü bir biçimde yürütülüyor ve bunun hepsine KDP destek veriyor. Hepsi KDP'nin onayı ve desteğiyle oluyor. Kuzeyden Türk ordusu, güneyden KDP saldırarak gerillayı arada kuşatıp ezmeye çalışıyorlar. Askeri literatürde buna "Sandviç Hareketi" diyorlar. Eskiden

“Örs-çekiç Hareketi” diyorlardı. Güya Türk Ordusu, kontrgerillası çekiç, KDP de örs oluyor, dolayısıyla bu şekilde arada gerillayı ezmek istiyorlar. Bu yıllardır sürdürülüyor.

KDP, özgürlük isteyen Kürtlere karşı savaşıyor

KDP 1985 Ağustos'undan bu yana PKK gerillasını imha etmek için çeşitli dönemlerde aktif olarak saldırı yürütmüş bir güçtür. Kürt gerillasını, Kürt özgürlük savaşçılarını her zaman arkadan hançerledi. Bunu sadece Bakur'a dönük de yapmadı. Rojhilat Kurdistan'ın özgürlük güçlerini de vurdu, Başûr'daki yurtsever partileri de vurdu. Yani KDP'nin hangi düşmana karşı savaştığını araştırmak lazım. KDP tarihine iyi bakılsın. Hangi düşman güçle savaştı. Saddam yönetimiyle mi savaştı? Saddam ile Mesut Barzani'nin sarmaş-dolaş fotoğrafları her tarafta yayılıyor. KDP, Saddam ile anlaşarak Hewlêr'i YNK'den aldı. KDP, Bradost, Rêkanî ve Zêbarî aşiretleriyle savaştı, ondan sonra YNK ve İran'ın KDP ve Komala'sı ile savaştı ve bugün de PKK ile savaşıyor. KDP'nin savaştığı güçler bunlardır. Bu tarih iyi görülsün. O zaman net anlaşılacak ki KDP aslında özgürlük isteyen Kürtlere karşı savaştan bir güç. O halde niçin kurulduğu, nasıl bir misyon yüklediği iyi anlaşılmalı. Böyle Kürt yönetimi deyip kanmamak lazım. Böyle bir yönetim PKK'ye karşı savaşmak üzere kuruldu. Onu yaratanlar, PKK'ye karşı savaştığı ölçüde o yönetime destek veriyor, tanıyor. Dolayısıyla bu yeni bir durum değil.

Şimdiye kadar KDP gerçeği birçok çevre tarafından yanlış anlaşılmıştır. PKK gerçekleri epeyce açığa çıkarıp maskeleri düşürdü. Birçok toplumsal kesim bunu gördü, anladı ama hala anlamayanlar var. Dolayısıyla onların da aydınlatılması lazım. Bu gerçekleri görür, anlar hale getirilmesi gerekli. Bunun için ikna edici, aydınlatıcı bir çalışma yürütülmesi lazım.

Şöyle deniliyor: 'KDP, TC tarafından buna zorlanıyor, Kürtler arası çatışma yaratılmak isteniyor.' Bir yanılla bu doğru, fakat son zamanlarda şu şüphemiz daha fazla ortaya çıktı: Acaba TC mi, KDP'yi PKK'ye karşı saldırıya yöneltiyor, yoksa KDP mi, TC Devleti'ni PKK'ye karşı saldırıya yöneltiyor, daha çok saldırmasını, imha etmesini istiyor? Bu tam net değil! Her halde ikisi de doğrudur diyebiliriz. Daha çok da KDP'nin, TC'yi PKK'ye karşı saldırıya yönelttiği, teşvik ettiği, destek verdiği söylenebilir. Çünkü KDP de aynen TC gibi PKK'yi yok etmek istiyor. Kurdistan'da

PKK'nin yokluğu üzerinde var olmak istiyor. Buna karar kılmışlar. Bu konuda kendilerine görev ve sorumluluk verilmiş. Bunların bilinmesi ve görülmesi lazım. O bakımdan da son görüşme ve saldırı biraz daha çok maskeleri düşürdü, gerçekleri daha çok görünür hale getirdi, daha fazla aydınlanma sağladı. Umut ediyor ve inanıyoruz ki birçok aldanmış, yanıltmış çevre bu gerçekleri görür ve ihanete, işbirlikçiliğe karşı doğru bir anlayış ve tutum sahibi olur. Kürtlerde bu ne kadar gelişirse özgürlük bilinci, örgütlülüğü ve eylemi de o kadar çok büyür ve zafere doğru gider. Kürt sorunu bu temelde çözümlür, Kürtler ancak böyle bir bilinçle faşist-sömürgeci, soykırımcı zihniyet ve siyaseti yenilgiye uğratarak özgürlüklerini kazanabilirler. Yani soykırıma karşı mücadele, işbirlikçiliğe ve ihanete karşı mücadeleden ayrılmıyor. Bunlar etle tırnak gibi iç içe geçmiş gerçeklerdir.

Kurdistan Özgürlük Gerillası'nın işgal ve ihanete karşı mücadelesi ortada. Bu işbirlikçi, hain saldırılar ve tutumlar karşısında Özgürlük Gerillaları şimdiye kadar duyarlı ve dikkatli davrandı. Her yerde işgale karşı kahramanca direniyor. Taktik nükleer silaha karşı, kimyasal silaha karşı, fosfor bombasına karşı 24 saat NATO ve KDP destekli TC saldırılarına karşı gerilla tek tek veya iki-üç kişilik timler halinde tünelde, dağda, ovada kahramanca direniyor ve düşmana darbe üstüne darbe vuruyor. Bir yıldan fazladır bir tepe direniyor ve Türk Ordusu'na kahredici darbeler vuruyor. Dolayısıyla bu işgalci Türk ordusu hala bir tepiyi bile işgal edememiş durumda. Zap Direnişi böyle büyük bir direniş. Kahramanlık direnişinin de ötesinde bir direniş. Kürtlüğün yiğitliğini, şanını, insanlığın erdemini en ileri düzeyde açığa çıkartan bir direniş. Bu direniş gerçeğinin iyi anlaşılması lazım. Önceki soruda İmralı direnişinden, Önder Apo gerçeğinin doğru anlaşılmasından söz ettik. Burada da Zap'ta, Avaşin'de, Metîna'da direnen gerilla direnişinin doğru anlaşılmasının nasıl bir öneme sahip olduğuna dikkat çekmek gerekir.

Sadece gerilladır, savaşıyor, kahramanlık yapıyor demek lazım. Kahramanlık yapıyor, ama nasıl bir kahramanlıktır? Direniyor ama nasıl bir direniştir? Bu hangi koşullarda yürüyor? Nasıl bir insan ruhu, bilinci ve iradesiyle gerçekleşiyor? Dahası bu direniş ne anlama geliyor? Burada insanlık yeniden yaratılıyor. Özgür kişilik, özgür kadın, özgür erkek yeniden doğuyor. Kürtlük özgürlük temelinde yeniden var oluyor. Demokratik Türkiye, Zap'taki direnişle ortaya çıkıyor. Yeni, demokratik

dünya, demokratik modernite dünyası Zap'taki direniş temelinde adım adım var oluyor, geliyor, kendisini alternatif bir sistem olarak tüm insanlığa hissettiriyor, taşıyor.

Bu direniş karşısındaki sorumluluklarımızı anlamak için direnişin şartlarını, yürütülüş tarzını, neye hizmet ettiğini, ne anlama geldiğini iyi bilince çıkarmamız gerekir. Böyle olursa elbette ki bu direnişler karşısında her türlü mücadele alanı, tüm toplumsal kesimler kendi sorumluluklarını görürler. Mevcut mücadelenin kendilerine nasıl öncülük ettiğini, nereye çağırdığını, kendilerinden ne istediğini farkederek. Elbette mücadeleden güç alırlar. Gerilla mücadelesinden ruh, duygu alırlar, düşünce ve irade kazanırlar. Direnişe giderler ama sadece gerilla direnişiyle öğrenmeleri gerekmiyor, düşmana bakarak da öğrenebilirler. AKP-MHP-KDP saldırıları ne anlama geliyor? Bu saldırılarla ne yapmak isteniyor? Bu sorulara cevap verebilen birisi buna karşı Zap'ta gelişen gerilla direnişinin tarihsel olarak ne anlam ifade ettiğini de doğru kavrar, böyle bir durumun kendisine yüklediği görev ve sorumlulukların bilincine güçlü bir biçimde varır ve onun gereklerini yapar.

Bu saldırılar sadece gerillayı, PKK'yi hedeflemiyor. Tüm Kürt varlığını, demokrasiyi, insanlığı hedefliyor. Dolayısıyla Kürt özgürlüğünü isteyen, demokrasiden yana olan, özgür insanlığın bir parçası olan herkesi aslında bugün AKP-MHP faşist diktatörlüğünün yürüttüğü saldırılara karşı çıkması ve ona karşı mücadele etmesi, savaşması lazım. Mücadele sadece gerillanın görevi ve sorumluluğu değil, sadece PKK'nin görev ve sorumluluğu değil. Hatta sadece Kürtlerin görev ve sorumluluğu da değil. En çok Türkiye halklarının, kadınlarının, gençlerinin, işçi ve emekçilerinin görev ve sorumluluğudur. Ortadoğu halklarının görev ve sorumluluğudur. Biraz imkâna sahip olan özgürlükçü demokratik çevrelerin görev ve sorumluluğudur. Herkesin insanlığı katletmek isteyen AKP-MHP faşist-sömürgeci-soykırımcı diktatörlüğüne karşı her yönüyle durması, mücadele etmesi gerekir. Bu şarttır. İnsan olmanın, demokratik olmanın, özgürlükten yana olmanın asgari gereği budur. Ancak bununla demokrat olunur, özgürlükçü olunur, insan olunur. O bakımdan mücadele sorumluluk yüklüyor. Her bakımdan daha çok mücadele etmek gerekli.

Herkes olduğu yerin gerillası olmalı

Bu mücadeleyi sınırlandırmak lazım. Biz de her yöntem ve araçla mücadele etmeliyiz. Düşman bize karşı saldırıda tüm yöntem ve araçları kullanıyor. O halde biz de ona anladığı dilde cevap vermesini bilmeliyiz. Her türlü mücadeleyi yürütebilmeliyiz. Savaşı sadece gerillanın omuzlarına yüklememek lazım. Adı üzerinde, halk savaşıdır bu. Herkes gerillacı olmalı. Zap'ta direnen gerilla profesyonel gerillaysa en azından 15-20 yaşına gelmiş her kadın ve erkek de olduğu yerin gerillası olmalı. Olduğu alanın güvenliğini, özgürlüğünü, demokrasisini sağlamalı. Oraya dönük bir işgal saldırısı geldiğinde

önceden yaptığı hazırlıklara dayanarak işgalciyi orada yerle bir etmeyi, tarihe gömmeyi bilmeli, ona karşı savaş yapmalı. Bu temelde bir gerillalaşmaya ihtiyaç var.

Önder Apo “Savaşan Halk Gerçekliği” dedi. Devrimci Halk Savaşı Stratejisi diyoruz. Tüm halk olarak savaşmamız gerekiyor. Savaşı sadece bazı güçlere yüklememeliyiz. Tüm halk bu savaşı omuzlamalı, üstlenmeli. Kendi güvenliğini, özgürlüğünü, kendi savunmasını kendi öz gücüyle sağlamalı. İşte buna öz savunma deniliyor. Öz savunma demek herkesin gerillalaşması demektir. Bazıları profesyonel gerilla olurlar ki parti öncülüğü budur ama toplumun geri kalan tüm kesimlerinin de yerel gerilla olması lazım. Bu gerilla çizgisine eskiden gerilla kitapları “Gece silahlı gündüz külahlı” derlerdi. Gerçekten de kadını ve erkeğiyle her Kürt gece silahlı gündüz külahlı olmalı. Yani gündüz işinde ve sivildir ama gizlilik temelinde de her türlü işgalci saldırıya karşı direnebilen, savaşabilen bir konumda olmalı. Kendisini böyle bir görev ve sorumluluk altında görmeli. Doğru yurtseverlik bilinci budur. Günümüzün yurtseverliğinin ölçüsü budur. Kim faşist, sömürgeci, soykırımcı saldırılara karşı öz savunma temelinde savaş yapıyorsa, direnme savaşı içinde o yurtseverdir. Onun gerisindeki ölçüler yurtseverlik değildir. “Ben şuna şöyle destek vereyim, şu biçimde ondan yana olayım” demekle olmaz. Artık o dönemler geçti. Günümüzün yurtseverliği öz savunma temelinde işgalciye karşı direnme savaşçısı olmayı ifade ediyor.

Bütün diri güçler kendini birer özgürlük savaşçısı, yerel gerillacı haline getirebilmelidir. Gerilla tarzını özümsemeli, öğrenmeli, gerilla bilincini edinmeli, gerilla donanımına sahip olmalı. Ama elbette ki bütün bunları büyük bir gizlilik temelinde yapabilmeli. Bütün yaşam ekonomiyi, siyaseti, sosyaliteyi, kültürü, her şeyi böyle bir öz savunma direnişinin gereklerine göre düzenlemeliyiz. Bunun dışında bir yaşam olmaz. Bugün varlık-yokluk sorunu gündemde. Varlık mücadelesi veriyoruz. O halde her şey öz savunmaya bağlı, her şey öz savunma direnişinin ihtiyacına göre olur. Öz savunma direnişinin gereklerine göre olur. Tüm yaşam öz savunma direnişinin ihtiyacına ve gereklerine göre düzenlenmek durumundadır. Doğru tutum, doğru yaklaşım kesinlikle budur. Bu bilinç geliyor, daha çok da gelişmeli. Bunu sağa-sola çeken, pasifize eden, direnişten kaçmaya çalışan eğilimlere fırsat vermemek lazım. Küçük burjuva bireycileri, kaçkınları, pasifistleri var ve bunlar ortalığı karıştırıyorlar. Bunlara fırsat vermemek, kulak kabartmamak gerekli. Karşı karşı aktif mücadele etmek lazım. Nasıl ki sömürgeci-soykırımcı zihniyet ve siyasete karşı mücadele, işbirlikçiliğe ve ihanete karşı mücadeleden ayrılmıyorsa, her türlü saldırı karşısında öz savunma direnişi de bunu pasifize eden, reformize eden anlayış ve tutumlara karşı mücadeleden ayrılmaz. Bu tür küçük burjuva bireyciliklerini iyi tanıyalım, ortamımızdan atalım. Onların bizi saptırmasına kesinlikle izin vermeyelim.

**Türk boylarının Ortadoğu'ya
gelişinde en çok desteği
Kürtler verdi**

-Kurdistan merkezli Ortadoğ'u'da da önemli gelişmeler yaşanıyor. Kuzey ve Doğu Suriye'nin Derazor bölgesinde Türk devleti ve Suriye rejimi destekli olduğu açıklanan çeteler bölgede karışıklık yaratarak bölge halkını Özerk Yönetim'e karşı kıskırtmaya çalıştı. Buna paralel Türk devleti ve çeteleri Minbic'e yönelik saldırılarını yoğunlaştırdı. Tam da bu saldırılar sürerken Kerkûk'te KDP-MİT-Türkmen Cephesi odaklı olduğu belirtilen provokasyon sonucu 5 kişi yaşamını yitirdi. Özel savaş basını bu provokasyonları Kürt-Arap çatışması olarak yanıtmaya çalıştı. Bu saldırıları planlayanların amacı neydi ve bu tür saldırılara karşı alınması gereken tavır ve tedbirler nelerdir?

Duran Kalkan: Tarihe şöyle bir bakılırsa derinliklerden gelen Orta Doğu'nun kadim halklarının var olduğu görülür. Kürtler ve Araplar işte bu kadim halklar içerisinde yer alıyorlar. Türkmen boyları Ortadoğu'ya 9 ve 10'uncu yüzyıldan itibaren geldiler. Yani son bin yüz yıldır Ortadoğu'da varlık gösteren bir toplumsal kesim oluyorlar. Ortadoğu'ya geldiler, uzun bir dönem Arabistan'da, Kurdistan'da boylar halinde yerleştiler. Tarihsel süreç içerisinde bazı Türkmen boyları Araplaştı, bazıları Kürtleşti. Bir kısmı da İslam'ın kılıcını kullanarak Hristiyan Bizans'a karşı savaşmak üzere Batı Anadolu kıyılarına göçtü. Varlığını böyle bir savaşla yaratmaya çalıştı ve bu gidecek Osmanlı Beyliği, Osmanlı İmparatorluğu biçiminde bir siyasi, askeri gelişmeye dönüştü. Anadolu'da kurulan bu yeni devlet 16'ncı yüzyılın başında Kurdistan'a ve Arabistan'a yönelerek buraları işgal edip kendini bir Ortadoğu gücü, bir Ortadoğu imparatorluğu haline getirdi.

Osmanlı yapısının iyi incelenmesi lazım. Türk boylarının Ortadoğu'ya gelişinde en çok desteği Kürtler verdi. Yine Araplar kapılarını açtı. Osmanlı devleti ve İmparatorluğu'nun kurulmasında da en büyük desteği yine Kürtler verdi. Araplar da bu imparatorluk içinde yaşamayı kabul ettiler. Ortadoğu kapılarını Osmanlı yönetimine açtılar. Osmanlı bir saray yönetimi, bir Yeniçeri Devletiydi. Aslında bir hanedan yönetimiydi. Osmanlı İmparatorluğu bir ulusal temele dayanmıyordu. Birinci Dünya Savaşı'yla bu İmparatorluk yıkıldığında Kürtler, Araplar, diğer birçok halk gerçekten bir toplumsal yapıya sahiptiler. Dil, kültür, toplumsal gelişme bakımından ileri bir düzeyleri vardı. En zayıf olan Türklüktü.

Aslında Türklük diye bir şey yoktu. Çeşitli coğrafyalarda yerleşmiş Türkmen boyları vardı. Osmanlı sarayında da Osmanlı Hanedanı vardı. Bugün “Türklük” denen şey aslında sonradan yaratıldı. Kemalist hareket bunu ortaya çıkardı, oradan başladı. Bütün dilleri, kültürleri katlederek, sürerek, asimile ederek ordu ve devlet gücüne dayalı olarak bir Türklük yarattılar, Türk ulusu ortaya çıkardılar. Bu bir devlet ulusudur. Zaten bunu anayasaya da “TC Dev-

leti'ne vatandaşlık bağıyla bağlı olan herkes Türk'tür" diye de yazmışlar. Dolayısıyla Türklük, TC devletiyle var olmak demektir. TC Devleti'nden önce, bugün TC'nin temsil ettiği Türklük yoktu. Türkmen toplulukları, boyları vardı. Toplum olarak bir Türkmen yapı vardır. Ama bugünkü Türklük bir derlemedir. Buna "Beyaz Türklük", "Devşirme Türklük" deniyor; sağdan soldan toplananların bir iktidar ve devlet gücü etrafında birleşerek oluşturdukları bir yapı.

Birinci Dünya Savaşı ardından yürütülen siyasi-askeri mücadeleler böyle bir Türklüğün gelişiminin önünü açtı. Aslında Osmanlı Hanedanı yenilmişti ve böyle bir Türklüğün gelişme imkânları da çok azdı. Rusya'daki Ekim Devrimi'nin çeşitli nedenlerle verdiği destek, ayakta kalan ordu gücü, yine Kürt halkının büyük desteğiyle Kemalist hareket kendisini bir yönetim haline getirdi ve bunu 1923 Temmuz'unda Lozan'da İngiltere ve Fransa'ya kabul ettirdi. Derler ya "Çingene'yi paşa yapmışlar, önce babasını asmış." Bu Kemalist TC yönetimi de öyle oldu. Devlet olarak kendini örgütleyip dünyada da tanınınca döndü esasta kendini var eden kaynakları kurutmak üzere saldırıya geçti. Kürt soykırımcılığı böyle ortaya çıktı. Zaten daha önce İtihat ve Terakki'nin geliştirdiği Ermeni Soykırımı vardı. Buna Süryani ve Rum Soykırımı'nı eklediler. Esas olarak ise kendilerine en çok destek veren Kürtlere dönük, soykırım hareketi geliştirdiler.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında oluşturulan küresel kapitalist modernite sistemi, yani bugünkü dünya sistemi denen sistem, esas olarak Ortadoğu'nun paylaşılmasıyla şekillendi. Ortadoğu'nun paylaşılıp egemenlik altına alınmasında da öne çıkartılan, destek verilen ve geriye itilen güçler var. Ortadoğu'nun kadim halkları olan Araplar 22 devlete bölündüler, aşiret aşiret paramparça edilerek en zayıf ve etkisiz konuma getirildiler. Tarihin en kadim halkı olan Kürtler dört parçaya bölünüp inkâr edilerek imha sürecine alındılar. Dört başı mamur bir soykırımla karşı karşıya geldiler. Yüz yıldır Ortadoğu'da Araplara ve Kürtlere karşı bu kapitalist modernite sisteminin böyle bir saldırısı var. Kürtler ve Araplar parçalanıp bölünerek derin ulus devlet saldırıları altında zayıflatılıp yok edilirken Ankara yönetimi etrafında bölgenin hâkim gücü olan bir Türklük ortaya çıkartıldı. TC Devleti bu şekilde geliştirildi.

TC, kapitalist modernite sisteminin ajan devletidir

Bu devlet aslında bu sistemin bir ajan devleti konumundadır. TC Devleti, Ortadoğu'da daha önce Cemiyeti Akvam, şimdi de BM olan küresel iktidar ve devlet sisteminin çıkarlarını korumak için görevlendirilmiş bir ajan güçtür. Yüz yıldır bu rolü oynuyor. Bu temelde de güç ve destek veriliyor, palazlandırılıyor. Her türlü faşist katliamına, soykırım uygulamasına göz yumuluyor. Bunlara karşı hiçbir ses çıkartılmıyor. Tam tersine her zaman sıkıştığında bu devlete destek veriliyor.

Tarihsel gerçekliği bu şekilde ifade etmemiz lazım. Ancak bu kısaca özetle sorunlar doğru ve yeterli

anlaşılabılır. Yani Kürtlük ve Araplık nedir? Kürt-Arap ilişkileri ne anlama geliyor? Kürt-Arap çatışması ne anlama geliyor? Kimler tarafından, hangi amaçla çıkartılıyor sorularının daha doğru ve yeterli cevaplarını verebiliriz.

Mevcut özetlediğimiz tarihsel gelişim içerisinde günümüze ulaştığımızda şunu görüyoruz: Kütler ve Araplar bu tarihin daha derin bilincine varıyorlar. Özellikle Önder Apo'nun tarih değerlendirmeleri, çözümlmeleri, tarih tezleri bu gerçeği çok derin ve yakıcı bir biçimde açığa çıkartmış durumda. Kürtler bu değerlendirmelerle yeni bir bilinç ediniyor ve bu bilinç Araplar arasında da yayılıyor. Her iki toplum da tarihin en kadim halkı olmasına rağmen, neolitik devrimin, tarım-köy devriminin yaratıcı toplumları ve yine iktidar-devlet uygarlığının gelişimine zemin teşkil etmelerine rağmen, şimdi bu beş bin yıllık iktidar ve devlet uygarlığının küresel hegemonik yapısı tarafından parçalanmışlar. İkinci, üçüncü, dördüncü plana itilerek en zayıf konuma düşürülmüşler. Hatta Kürt örneğinde gördüğümüz gibi vahşi bir soykırımcı saldırı altına alınmışlar. Yüz yıllık Cemiyeti Akvam ve BM sistemi TC'yi, onun yönetiminde Türklüğü geliştirirken tarihin en kadim halkları olan Arap ve Kürt toplumunu ise en zayıf duruma düşürüyor, paramparça ediyor, imkânlarını yağma ve talana açık tutuyor, soykırıma uğrattıyor. Dolayısıyla iki toplum da bundan rahatsız. Kendilerine yöneltilen saldırının bilincine varıyorlar ve buna karşı mücadele ediyorlar. Arap toplumunda bu düzeyde gelişen direniş, mücadele, 2011'den bu yana gelişen ve "Arap Baharı" denen süreçler hep bu gelişmeyle ilgili.

Kürt halkı da yüz yıllık bu saldırıya karşı hep direndi. Bakur, Rojhat, Rojava, Başûr direndi. Son elli yılda da bütün bu direnişler Önder Apo ve PKK öncülüğünde birleşerek dört parça Kurdistan'ı içine alan bir ulusal demokratik direniş, ulusal özgürlük direnişi haline geldi.

Şimdi bu iki halk kendilerine yöneltilen saldırıyı ve saldırganları görüyorlar. Saldırı ve saldırganlar ortak. Dolayısıyla düşmanları ve karşıtları ortak. O yüzden mücadeleleri de ortak. O halde mücadeleyi daha güçlü yapabilmeleri için kendilerine yöneltilmiş olan bu tarihsel haksızlığı ortadan kaldırmak, dayatılan gerilemeyi ve imhayı yok edebilmek için daha etkili ve başarılı mücadele etmeleri lazım. Onun için de daha çok ilişki ve ittifak içinde olmaları gerekiyor. Arap halkının demokratik direnişleriyle Kürt halkının varlık ve özgürlük direnişinin daha çok dayanışma, ilişki, ittifak halinde olması gerekli. Başarının yolu bundan geçiyor. Bu temelde Kürtlerde ve Araplarda yeni bir zihniyet oluşuyor. Tarihi yeniden yorumluyorlar. Güncel olarak kendilerini geliştirebilmek için Kürt-Arap ilişkisi ve ittifakının ne kadar gerekli, önemli ve anlamlı olduğunu, özgürlük ve demokrasi mücadelesi yürütmek ve başarmak için vazgeçilmez olduğunu görüyorlar. Böyle bir bilinç, ilişki ve ittifak gelişiyor. Bu Rojava Özgürlük Devrimi'yle bir sıçrama kaydetti. Kuzey Doğu Suriye'deki demokratik ulus inşasıyla, demokratik konfederalizm sistemiyle

toplumsal ve siyasi sisteme kavuştu. DAİŞ çeteciliğine karşı ortak direnişte kardeşleşme, birleşme yaşandı.

Kürt-Arap ittifakı mevcut TC egemenliğini ortadan kaldıracak

Bugünün Kuzey Doğu Suriye sistemi, diğer halkların özgürce katılımı temelinde esas olarak Kürt-Arap ittifakı temelinde gerçekleşti ve bu bütün Ortadoğu'ya örnek oluşturuyor. Suriye'nin diğer kesimlerini, diğer

Minbic'ten Derazor'a kadar yaşanan olayların arkasında mevcut TC'de ifadesini bulan ulus devlet şoven milliyetçiliğinin, payı var. TC, mevcut Suriye yönetimine de çeşitli etkilerde bulundu. Suriye yönetiminin de açıklamaları oldu. Onları da tahrik ve teşvik eden AKP-MHP faşist milliyetçiliğidir. Zaten Minbic'e doğrudan kendi çeteleriyle saldırdılar. Aynı provokasyonu Kerkûk'te de geliştirmeye çalıştılar. Minbic, Derazor ve Kerkûk'te eş zamanlı provokasyonlar ortaya çıktı. Kürt-Arap çatışması yaratmaya çalıştılar. Kürt-Arap ilişkilerinin, birliğinin, ittifakının gelişmesini bozmaya çalıştılar. Bunu kimler yaptı? En başta TC Devleti yapıyor. Hakan Fidan'ın örgütlediği MİT ve kontrgerilla bunu yürütüyor. Hakan Fidan'ın dış ilişkili çalışması temelinde oluyor. AKP-MHP faşist milliyetçiliği bunu sürdürüyor.

alanlardaki Arap toplumunu etkiliyor. KDP milliyetçiliğinin Irak'ta Kürt-Arap karşıtlığı, çatışma yaratma siyasetine karşı, Rojava'da gelişen Kürt-Arap ittifakı ve kardeşliği Irak zeminini de etkiliyor. Irak'taki Kürtler ve Araplar içerisinde kardeşlik ve ittifak bilinci daha çok gelişme gösteriyor, öne çıkıyor. Giderek Irak'taki mevcut çözümsüzlüğü aşmanın, iradesizliği gidermenin, demokratik konfederalizm temelinde gerçek ve güçlü bir demokratik Irak sisteminin ortaya çıkması ve bunun gelişmesi Kürt-Arap dayanışmasından, ittifakından, kardeşliğinden geçtiği, bunun da demokratik ulus çizgisinde demokratik konfederalizm sistemiyle olacağını görüldüğü ve anlaşıldığı bir durum gelişiyor.

Şimdi, yüz yıldır mevcut küresel hegemonik kapitalist sistem tarafından yaratılmış olan faşist TC Türklüğü, bu gelişmeden dolayı büyük bir korku ve panik yaşıyor. Onun uzantısı olan Arap ulus devlet milliyetçilikleri de bir düzeyde korku yaşıyorlar. Ama esas korkuyu Kürtlerin

ve Arapların geriletilmesi üzerinde sistemin ajanlığı temelinde gelişmiş olan TC ulus devlet milliyetçiliği yaşıyor. Kürt-Arap demokratik ilişki ve ittifakının gelişmesinde kendi ölümünü görüyor. Çünkü o ilişki ve ittifak gelişirse mevcut TC egemenliği, ulus devlet hegemonyası ortadan kalkacak, onun Ortadoğu'ya dönük emperyal yaklaşımları boşa çıkartılacak. Küresel kapitalist modernite sisteminin üzerine yüklediği görev ve sorumluluğu yerine getiremeyen bir duruma düşecek, görevini başaramamış olarak tarihten silinecek. Dolayısıyla TC ulus devlet faşist milliyetçiliği, Kürt-Arap demokratik ilişki ve ittifakında kendi ölümünü görüyor. Bunu engellemek için de her türlü saldırıyı yapıyor, her türlü oyunu geliştirip hileye başvuruyor. Belirtilen olaylar tamamen bu hile temelindedir. Her tarafta ajanlar örgütlemeye çalışıyor. Türkmenleri, Kürtleri kullanmak istiyor, hatta Ermenilere kadar ulaşmaya çalışıyor. Ajanlaştırmaya çalışıyor. Her türlü çete kesimiyle ilişki kurup onları Kürt-Arap ilişkisi ve ittifakının gelişmesini engellemeye ve bu temelde Kürt-Arap çatışması yaratmaya çalışıyor.

Burada KDP milliyetçiliği tam olarak TC'nin ajanlığı biçiminde hareket ediyor. Tam bir çete pratiğine dönüşüyor. KDP'yi, mevcut TC yönetimi sadece PKK'ye karşı kullanmıyor, bir de ifade ettiğimiz Kürt-Arap demokratik ittifakının gelişmesini engellemeye ve Kürt-Arap çatışmasını yaratılmasında kullanıyor. KDP milliyetçiliğini besleyip tahrik ederek Kürtleri Arap yönetimleriyle karşıt ve düşman hale getirmek istiyor.

Son dönemde Kuzey Doğu Suriye'de yaşanan olaylar da böyleydi. Minbic'ten Derazor'a kadar yaşanan olayların arkasında mevcut TC'de ifadesini bulan bu ulus devlet şoven milliyetçiliğinin, provokasyonunun payı var. Mevcut Suriye yönetimine de çeşitli etkilerde bulundu. Suriye yönetiminin de açıklamaları oldu. Onları da tahrik ve teşvik eden AKP-MHP faşist milliyetçiliğidir. Zaten Minbic'e doğrudan kendi çeteleriyle saldırdılar. Aynı provokasyonu Kerkûk'te de geliştirmeye çalıştılar. Bakın Minbic, Derazor ve Kerkûk'te eş zamanlı provokasyonlar ortaya çıktı. Kürt-Arap çatışması yaratmaya çalıştılar. Kürt-Arap ilişkilerinin, birliğinin, ittifakının gelişmesini bozmaya çalıştılar. Bunu kimler yaptı? En başta TC Devleti yapıyor. Hakan Fidan'ın örgütlediği MİT ve kontrgerilla bunu yürütüyor. Hakan Fidan'ın dış ilişkili çalışması temelinde oluyor. AKP-MHP faşist milliyetçiliği bunu sürdürüyor.

Diğer yandan KDP bunun bir ortağı durumunda. İlkel Kürt milliyetçiliği, TC'nin faşist ulus devlet milliyetçiliği tarafından kötü bir biçimde Kürtler zararına kullanılmaya çalışılıyor. Yine çeşitli milliyetçi Arap çevreleri, çete toplulukları kullanılıyor. Hatta Suriye yönetimine, diğer yönetimlere kadar bu temelde ulaşmaya çalışıyor. Tayyip Erdoğan yönetimi tüm gücüyle Şam yönetimiyle uzlaşmaya çalışıyor. Bu temelde çağrı yaptı. Bunlar ne anlama geliyor? 'Gelin milliyetçilik temelinde birleşelim, Kürt-Arap halklarının birliği ve kardeşliğini önleyelim. Bunlar birleşirlerse bizi yıkarlar ama sizi de yıkarlar. Çünkü siz de milliyetçilik üzerine şekillendiniz. O

halde çıkarımız birdir. O zaman gelişebilecek bu tehlike karşısında güçlerimizi birleştirelim ve bu temelde çıkarlarımızı koruyalım' diyorlar.

Bu tür saldırılara karşı alınması gereken tedbirler nelerdir? Her şeyden önce bu gerçekleri görmek lazım. Bu çerçevede sadece görmek yetmez, bunun yoğun propaganda-sını yapmak, tartışılmasını sağlamak, Kürtlerde, Araplarda, Ermenilerde, Süryanilerde, Türkmenlerde, Ortadoğu'da iç içe yaşayan bütün halklarda demokratik ulus çizgisinde kardeşlik bilincini, ilişki ve ittifak anlayışını geliştirmek lazım. Bu konuda yorulmadan, usanmadan çalışma yapmak gerekli.

Bilinç yetmez, örgütlenmeler geliştirmek lazım. Her toplumu sadece kendi örgütlenmesiyle değil, bir de o örgütleri demokratik konfederalizm sistemi temelinde demokratik birliğe kavuşturmak gerekli. Demokratik özerklik temelinde herkesin özgürce kendini örgütlediği, yönettiği, demokratik konfederalizm temelinde de bu örgütlenmelerin demokratik birlik halinde yürütüldüğü bir demokratik siyasi sistemin geliştirilmesi için küçük adımlarla başlayarak çalışmak gerekli. Partiler, örgütler ve halklar arasında, kadın ve gençlik kesimi, yine işçi ve emekçi kesimler arasında sağlam dostluklar kurmak, ilişki ve ittifaklar geliştirmek lazım. Bu temelde toplumsal dayanışmayı da geliştirmek gerekli. Fakat en önemlisi tabii doğru bir anlayış ve bilinç geliştirmektir. Demokratik ulus bilincini her tarafa yaymak, insanları bu temelde eğitmek, bilinçlenip örgütlenerek kendi çıkarlarını savunur hale getirmek lazım.

Tabii ki bu tür tahriklere karşı ortak tutum almak gerekli. Provokasyonlara karşı birlikte tavır koymak lazım. AKP-MHP-KDP milliyetçiliğinin Kürt-Arap çatışmasına dayalı politika ve saldırılarına karşı demokratik ulus çizgisinde Kürt-Arap ittifakını geliştirip ortak tutum almak ve ortak mücadele yürütmek gerekli. Bu çatışmanın kime ve neye hizmet ettiğini herkese göstermek gerekli. Çünkü Kürt-Arap çatışması TC ve KDP tarafından çıkartılıyor. Dolayısıyla onlara hizmet ediyor. Onlar varlıklarını ve çıkarlarını Kürt-Arap çatışmasında, Arapların, Kürtlerin bölünüp birbiriyle çatışarak zayıf düşmelerinde görüyorlar. Bu çatışmalar önlenir, birlik yaratılır güç olurlarsa varlık ve özgürlük mücadelesi yürütecekler. O zaman da TC ve KDP milliyetçiliği ortadan kalkacak. Bunu gördükleri için her türlü provokasyonu, faşist-milliyetçi düşmanlığı, karşıtlığı, çelişki ve çatışmayı toplumlar nezdinde geliştirmeye çalışıyorlar. Buna meydan vermemek lazım. Bu tahriklere gelmemek gerekiyor. Her şeyden önce yapılmak isteneni görmek gerek. Bu çok tehlikeli bir oyun ve çok kötü bir saldırdır. Bunu yapanları çok iyi görmek lazım. Bunu TC, AKP, MHP ve KDP yapıyor. O halde hem bu tehlikeli milliyetçi saldırıya karşı durmak, hem de bunu yapanlara karşı ittifak halinde etkili mücadele etmek gerekli.

ŞEHİT SAKİNE CANSIZ KARARLILIĞINDA KADIN ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİNİ YÜKSELTELİM

12 Eylül faşist darbesi Türkiyeli ve Kurdistanlı halklara koyu bir karanlık getirmiştir. İnsanlık, ahlak, vicdan, demokrasi ve insan hakları kapsamında hiçbir değer in ortada kalmaması için akla gelmeyecek baskı, işkence, katletme, teslim alma politikaları uygulanmış, devrimci ve demokratların iradesi sindirilmeye çalışılmıştır. Başta Amed Zindanı olmak üzere tüm zindanlarda devrimciliğin teslim alınması için her türlü işkence yöntemi korkunç biçimlerde uygulanmıştır. Yaşamın kendisi ise her yerde bir zindana, işkencehaneye dönüştürülmüştür. Elbette ki darbenin bu niteliğinden en fazla zarar gören kadınlar, analar olmuştur.

Çiğdem Doğu

12 Eylül askeri faşist darbesi, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin halklar ve kadın düşmanı gerçekliğini bir kez daha en korkunç biçimleriyle kanıtlar nitelikte bir darbedir. TC, başta Kürt sorunu olmak üzere demokratikleşemedikçe faşist karakterini zirvelere taşıyan bir nitelikte yürüyüşünü gerçekleştirecek ve gerçekleştirmektedir de. Bu açıdan genel anlamda darbeler tarihi çokça yazılıp çizildi, değerlendirildi. Ancak bu faşist darbeler tarihinin Kurdistanlı ve Türkiyeli kadınlar açısından ne getirip ne götürdüğü konusunda çok derin tahliller, analizler

ortada kalmaması için akla gelmeyecek baskı, işkence, katletme, teslim alma politikaları uygulanmış, Türkiye ve Kurdistan devrimci-demokrat iradesi sindirilmeye çalışılmıştır. Başta Amed Zindanı olmak üzere tüm zindanlarda devrimciliğin teslim alınması için her türlü işkence yöntemi korkunç biçimlerde uygulanmıştır. Yaşamın kendisi ise her yerde bir zindana, işkencehaneye dönüştürülmüştür. Elbette ki darbenin bu niteliğinden en fazla zarar gören, sonuçlarının en fazla etkilediği kesim kadınlar, analar olmuştur. Darbenin zeminini oluşturmak için gerçekleştirilen katliamlar,

Ş. Azime Demirtaş

ye çalışılmıştır. Bu nedenle de sonuçları daha ağır olmuştur.

12 Eylül darbesinin önceki darbelerden önemli bir farkı, bu darbe-ye hazırlıklı olan PKK Önderliği'nin varlığıdır. 27 Mayıs 1960 darbesi devrimci güçler açısından hazırlıksız karşılanırken, 12 Mart 1971 darbesi THKP/C, THKO ve TİKKO gibi devrimci örgütlerin silahlı mücade- le kararlılığı ile karşılanmıştır. Türkiye ve Kurdistan devrimci tarihinde ilk kez silahlı mücadele gele- neğinin ortaya çıkması anlamında tarihi bir öneme sahip iken, bu örgütlerin kendilerini tam bir ideolojik ve örgütsel bir güç haline getirme- den hazırlıksız bir biçimde erken- den silahlı mücadeleye girişmeleri, devletin hızla devrimci önderleri tasfiye etmesine, örgütlerin de hızla dağılıp parçalanmasına yol açmıştır. Bu süreç, Başkan Apo önderliğinde gelişen Kurdistan özgür- lük mücadelesi gelişim süreci açı- sından çok büyük dersleri açığa çı- karmış, bu anlamda faşizme karşı mücadeleyi büyütmede tarihi bir miras olarak ortaya çıkmıştır.

Ankara'da grubun gelişimi, gru- bun adım adım Kurdistan'a yöneli- ş, burada toplumsal bir örgütlülü- ğün açığa çıkması, belli bir top- lumsal örgütlülüğün gelişiminin ar- dından Hilvan-Siverek'te işbirlikçi aşiret-feodal yapılanmaya karşı mücade- lenin başlaması, devlet açısından ciddi bir tehdit olarak görülmüştür. Tasfiye ettiğini dü- şündüğü devrimci önderliğin ve ör- gütlülüğün, bu defa Kurdistan'da sağlam adımlarla ortaya çıkması karşısında hemen karşı tedbirlerini geliştirmiş, 12 Eylül darbesinin ko- şullarını oluşturmaya başlamıştır. Bu anlamda '70'li yılların sonlarına doğru Başkan Apo, Ecevit'e karşı geliştirilen suikasti, Maraş Katlia- mı'nı, Ankara Bahçelievler saldırı- larını politik olarak doğru okumuş ve erkenden bir darbenin gelece- ğini öngörmüştür. Bu, faşizme kar- şı daha güçlü bir hazırlık yaparak mücadeleyi yürütmenin koşullarını oluşturmada belirleyici bir rol oy-

namıştır. 1979 yılının temmuz ayında Kobanê üzerinden Ortado- ğu'ya yönelen Başkan Apo, bura- da gerilla mücadelesinin koşulları- nı oluşturmak üzere tarihi çalışma- larını başlatmıştır. Hilvan-Sive- rek'le başlayan silahlı mücadele sürecini, gerilla esaslarına oturt- mak ve faşizme karşı bir güç hali- ne getirmek için nefes nefese bir çalışma yürütmüştür.

Biz bu yazıda hem 12 Eylül fa- şizmine karşı yürütülen genel mü- cadelenin kadın özgürlük mücade- lesinin nasıl önünü açtığını ve hem de bu mücadelede kadının yer al- masının nasıl bu mücadeleyi güç- lendirip sağlamlaştırdığını ele al- mayı hedefliyoruz. Kırk yılı aşan faşizme karşı mücadele geleneği- mizin kesintisiz ve başarılı bir bi- çimde yürütmesinde, faşizme karşı örgütlü mücadele eden kadın ira- desinin belirleyici bir rolü vardır. Bu noktada Rêber Apo'nun "Jin Ji- yan Azadî" felsefesinin yeri, daha başından itibaren kadının mücade- le içinde mutlaka yer almasına dö- nük yaklaşımı belirleyicidir. Faşiz- me karşı mücadelenin, sosyalist özgür ve adil bir yaşamın, kadın olmadan olmayacağı konusunda Rêber Apo çok net ve keskindir. Bu nedenle grup oluşumundan başlayarak Kurdistan'da ilk örgüt- lenmelerin geliştirilmesi sürecine kadar kadınların varlığına özen göstermiş, önem vermiştir. Nasıl ki yeni bir yaşamın olmazsa olmazı özgür kadın iradesi ise, faşizme karşı mücadelenin de olmazsa ol- mazı özgür kadın iradesi ve direni- şidir. Yaşamın ve mücadelenin içinde doğrulanmış olan bu den- klemin oluşmasında şehit Sara (Sakine Cansız) arkadaşın rolü, öncülüğü belirleyici olmuştur. 12 Eylül karanlığının parçalanmasın- da Kürt Kadın Hareketi'nin rolü neydi ve günümüzde neden ve na- sıl bölgesel ve evrensel bir etki gü- cü kazandı sorusuna, Sara arka- daşın 12 Eylül faşizmi karşısında dinmek bilmeyen kavgacılığını, ısrarcı ve inatçı direniş kişiliğini, PKK çizgisini özümseyen kadın duruşunu değerlendirmeden cevap vermek mümkün değildir.

Sakine ismi zindanın duvarlarını aşarak toplumla bütünleşti

Sara arkadaş 12 Eylül karanlı- ğını hem özgür Kürtlük ve hem de özgür kadın boyutuyla parçalamış- tır. Akıl almaz işkenceler karşısın- da başını hep dik tutarak, işkence- cilerin yüzlerine tükürerek, bir "ah" bile demeyerek parçalamıştır. O

Ş. Sakine Kirmızıtaş

dağ başlarının teslim olmayan tan- rıça kimliğini, onurunu, faşizm ve en çirkin erkek egemen gerçeklik karşısında korumuş, tanrıça kimli- ğini, onurlu özgür Kürt kimliğini canı pahasına savunmuştur. El- bette ki bu direnişi sadece fiziki dayanıklılık ile ele almak doğru ol- maz. Fiziken direnebilme gücünü geliştirmesi; PKK ideolojisine, Önderliğine, kadın özgürlüğüne, ulu- sal kimliğine bağlılığı ve bilinç dü- zeyi ile bağlantılıdır. Bu bilinç ve bağlılık düzeyinden kaynaklı ola- rak Sakine ismi zindan duvarlarını aşarak topluma, kadınlara temas etmiş, direnişinin etkisi topluma ve kadınlara yayılmıştır. Faşizm kar- şısında onurla durulabileceğini, özgürlükte ısrar eden bir kadın ira- desinin yenilemeyeceğini, bu fa- şizm karanlığının parçalanabilece- ğini müjdeleyen bir duruş ve dire- niş içinde olmuştur. Kurdistan'da faşizme karşı mücadeleyi şehit Sara'sız anlatmak mümkün de- ğildir. O tanrıçalaşan kadın kimliği- ye, Kürt halkının ve kadınların ira- desini savunmuş, direnerek var olunabileceğini anlatmıştır.

Amed Zindanı'nda şehit Mazlum Doğan'la başlayan ve Dörtler'in, Ölüm Orucu Şehitleri'nin devam ettirdiği, kadın boyutuyla da şehit Sa- ra ile devam eden bu büyük direniş, 12 Eylül darbesi ile hedeflenen in- sanı, toplumu, kadını iradesizleştir- me planlarını boşa çıkarmıştır. PKK kimliği, kadını ve erkeği ile en kor- kunç zorlu koşullarda bile sahiple- nilmiş, giderek toplumsallaşmış, fa- şizmin karşısına büyük bir irade olarak çıkmıştır. Faşizme karşı mü- cadelenin esas cephesi zindan iken, Rêber Apo gerilla mücadelesi- ni geliştirerek esas cepheyi dağlara taşımaya hedeflemiştir. Mücadele- nin bu tarihsel aşamasında da ka- dınların varlığını esas almış, gerilla- nın hazırlık çalışmalarına kadınları katmıştır. Kadınların Lübnan'daki kampa çekilmesi, başlangıçta 14- 15, daha sonra 20 arkadaşın, ilerle- yen süreçlerde yüzlerce kadın ar- kadaşın kamplara çekilip eğitilmesi

Ş. Sakine Cansız

yapılmamıştır. Bu konunun genel anlamda değerlendirilip aydınlatıl- masına, bu doğrultuda Türkiye coğ- rafyasındaki kadın açısından anti- darbeci, anti-faşist strateji ve taktik- lerin ele alınıp politika belirlenmesi- ne çok ciddi bir ihtiyaç vardır.

12 Eylül darbesi ve koyu karanlık günler

Özelde 12 Eylül faşist darbesi Türkiyeli ve Kurdistanlı halklara ko- yu bir karanlık getirmiştir. İnsanlık, ahlak, vicdan, demokrasi ve insan hakları kapsamında hiçbir değer in

darbenin gerçekleşmesiyle ortaya çıkan baskı ortamı ve darbe sonra- sında geliştirilen genel politikalar, kadın iradesini teslim alıp tama- men devletçi ve egemen erkek çiz- giye çekme, mutlak boyun eğdirme amaçlı gelişmiştir. Erkek devlet kullandığı şiddet ve uyguladığı po- litikalarla, bir yandan bugünkü AKP'yi geliştiren İlmî İslam çizgi- sinin, diğer yandan da liberal çizgi- nin önünü açmış, bununla kadınları tam bir cendere altına almayı esas almıştır. Kurdistan'da ise bu politi- kalar, Türkçü, soykırımcı, sömür- gecî politika üzerinden geliştirilme-

Ş.Besê Anuş

ve ülkeye, dağa geçmesi, faşizme karşı mücadele bayrağının kadın cephesinden de yükseltilmesi anlamına gelmiştir. Saime Aşkın, Sakine Kirmızıtaş, Yıldız Durmuş, Hanım Yaverkaya, Sultan Yavuz, Çiçek Selcan, Hozan Mizgîn, Azime Demirtaş, Rahime Kahraman, Ayşe Akarsu, Bese Anuş arkadaşlar, bu ilk grupların öncülerindendir. Rêber Apo'nun daha 1977'de "Kürt kadınına güveniyorum. Devrimcileşirse bu devrim muazzam gelişir" sözleri, 12 Eylül faşizmine karşı mücadelede kadının aktif bir özne olarak yer almasında belirleyici olmuştur.

Faşizme karşı mücadelenin ilk kadın şehitleri olan Besê Anuş arkadaş 17 Mart 1981'de, Pazarlık'ta Azime Demirtaş arkadaş da Dêrsîm'de 26 Aralık 1981'de kahramanca direnerek şehit düşmüşlerdir. Kadın arkadaşlar 1983 baharı ile birlikte ülkeye geçmeye başlamış, bu arkadaşlardan Hanım Yaverkaya, Çiçek Selcan, Rahime Kahraman, Adife Sakık arkadaşlar 1985 yılında, Nafiye Öz ve Fincan Yalçın arkadaşlar 1987 yılında, Sultan Yavuz, Ayten Tekin arkadaşlar 1988 yılında şehit düşmüşlerdir. İlk gruplarda yer alan diğer arkadaşlar da daha sonraki yıllarda sıcak savaş içinde şehit düşerek, Kurdistan'da kadın özgürlük değerlerini canları ve kanları ile nakşetmişlerdir. Komando Ayşe lakabıyla tanınan Ayşe Akarsu arkadaş, düşmana karşı savaşta kadın devrimciliğinin ve savaşçılığının gururunu ısrarla ortaya koymaya çalışmış. Aysel Doğan, Saime Aşkın, Yıldız Durmuş, Hozan Mizgîn, Lamia Baksi arkadaşlar da bu kadın direniş destanının öncü öznesi olarak hem faşizme, hem içteki erkek geriliğine ve hem de ilk defa yer alacakları dağ ortamına ve zorluklarına karşı inanılmaz bir mücadele vermiş ve bizlere büyük bir miras bırakmışlardır.

Burada değerlendirilmesi gereken önemli bir konu, Amed Zindanı'nda şehit Sara şahsında ortaya çıkan kadın direniş gücünün toplumu, toplumdaki kadınları etkilediği gibi Bekaa'da gerilla mücadelesine hazırlık çalışması yürüten kadın arkadaşları da etkilemesi, güç kaynağı olmasıdır. Önder Apo'nun güven verici, teşvik ve motive eden, hazırlayan yaklaşımı esas olmakla birlikte içte hala feodal geri erkek yaklaşımları, kadına güvenmeyen, kadının savaşabileceğine inanmayan yaklaşımlar vardır. Bu anlamda Sara arkadaşın direnişi, gücü, PKK kimliği ile buluşan kadın kimliğini sahiplenme düzeyi, Önder Apo'nun kadın özgürlük mücadele inancını ve girişimlerini güçlendirip derinleştirirken, kadın arkadaşlara da "Her

koşulda kadınlar faşizme karşı mücadele verebilir, Sara arkadaş bunun somut örneği ve öncüsüdür" biçiminde güç vermiştir. Bu anlamda şehit Sara arkadaş, kadın ordulaşmasının tohumunu zindan direnişi ile atmış, ülkeye, dağa yönelmesinin temel itici güç kaynağı olmuştur. Bu nedenle kadın ordulaşması ve kadın hareketi aynı zamanda şehit Sara demektir.

Kürt kadın mücadelesinde iki çizgi

Dikkat çeken diğer bir husus ise Önderlik ve Fatma ilişkisi, çelişki

Ş.Hanım Yaverkaya

gerçekliğidir. İlk gruba katılan Fatma iken, ikinci hatta aynı dönemlerde katılan arkadaş şehit Sara'dır. Kürt kadın mücadelesinde daha başından itibaren iki çizgi olarak şehit Sara ve Fatma çizgisini vurgulamak gerekir. Fatma burada hem Önderliği, hem PKK hareketini ve hem de kadın gelişmesini çeşitli biçimlerde engellemeye, sabote etmeye, faşizme karşı mücadeleyi zayıflatmaya çalışan bir rol oynamıştır. Şehit Sara bu anlamda faşizme karşı mücadeleyi destansı biçimlerde yükseltmenin, geliştirmenin öncülüğünü yaparken, Fatma faşizme karşı mücadelenin gelişmeyeceğinin, olamayacağının öncülüğünü geliştirmektedir. Faşizme karşı gerilla mücadelesinin olamayacağını dayatma, inançsızlık, umutsuzluk, moral bozma, pratiğinde ortaya çıkan temel yaklaşımlar olmuştur. Bu konuda Önderliğin her türlü çabasını geriye çekmeye çalışmış, bu konuda büyük bir mücadele yürütmüştür. Kadına yaklaşımı açısından da benzer bir tutum içine girmiş, bir kadın olarak kadınların gelişimine destek ve yardımcı olmak yerine iradesini bastıran, tanımayan, kendini her şeyin merkezine koyan bireyci ve iktidarcı bir çizgide ilerlemiştir. Dikkat edilirse hem faşizme ve hem de erkek egemenliğine karşı kadın iradesine inanmayan ve geliştirmeyen tutumları paralel bir seyrinde izlemiştir.

Bu nedenle Kurdistan'da 12 Eylül faşizmine karşı kadın mücadelesinin gelişim süreci ve diyalektiğini değerlendiren Önderliğin Fatma çizgisine karşı mücadelesini mutlaka belirtmek gerekmektedir. Çünkü bu mücadelede ısrar ve başarı, hem gerilla mücadelesinde ve hem de kadın mücadelesinde ısrarı getirmiş, yol yürüyüşünü sağlamlaştırmıştır. Önder Apo birçok çözümlemesinde Fatma'ya karşı mücadelesinde yenilmiş olsaydı PKK hareketinin süreklilik sağlayamayacağını önemle vurgulamaktadır. Önderlik diyalektiği, Fatma şahsında fa-

şizmin, sömürgeciliğin ve aynı zamanda erkek egemen, geleneksel kadın dayatmalarını aşarak özgür Kürtlüğün, sosyalizmin ve kadın özgürlük mücadelesinin anlamlı yolunu açmıştır. Yani 12 Eylül faşizmine karşı sadece dağda, şehirde silahlı mücadele ile değil, aynı zamanda bu faşizmin etkilerini dayatan Fatma gibi tasfiyeci kişilikler şahsında da mücadele yürütülmüş ve bu mücadele kazanılmıştır. Kadın açısından bu kazanılan mücadele başlangıçta YJWK örgütlenmesi olurken, daha sonra TAJK, YAJK, PJKK, PJA, PAJK, YJA Star, Genç Kadın Hareketi ve KJK Demokratik Kadın Konfederal sistemi olarak gelişmeyi yaşamıştır.

'90'lı yıllarla birlikte şehit Bineş Agal arkadaşın şehadetiyle birlikte serhildanlar sürecinin başlaması, ardından kitlesel biçimde kadınların katılması, kadın mücadelesini daha güçlendirmiştir. Şehit Bêrîtan'ın şehadetiyle birlikte kadın ordulaşma kararına gidilmesi, ardından YAJK örgütlenmesiyle bunun zirveleşmesi yaşanmıştır. Şehit Zilan'ın fedai eylemine karşılık Kadın Kurtuluş İdeolojisi'nin ilanı, şehit Sema'nın eylemine karşılık kadın partileşmesine doğru gidilmesi, kadın müca-

Ş.Rahime Kahraman

delesini dağ merkezinden başlayarak güçlendirmiş, sağlamlaştırmıştır. Ve bu mücadele giderek toplumu, aileyi, kadınları güçlü bir biçimde etkileyerek Kurdistan'da devrimsel değişimin temelden gelişmesine yol açmıştır. Jin Jiyan Azadî diyalektiği, 12 Eylül faşizminin karanlığına karşı zindanlardan ve dağlardan savaşan kadın gerçeğinden başlayarak yaşamın ve özgürlüğün gelişiminde öncü bir rol oynamıştır.

Devrim içinde Kadın Devrimi

Kurdistan'da Kadın Hareketi'nin gelişim diyalektiği değişik olmuştur. Diğer ülkelerde olduğu gibi kadın hareketi bir sosyal örgütlenme, dernek vb zemin üzerinden gelişmiştir. Çünkü, Kurdistan gibi sömürgeleştirilmiş bir ülkenin kadınları, faşizme ve sömürgeleştirmeye karşı silahlı mücadele vermeden kendi kimlikleri ile var olamazlardı. Kürdün isminin bile hafızalardan silinmeye çalışıldığı bir ortamda Kürt kadın örgütlenmesi, denekleşmesi veya en hafif sivil toplum örgütlenmesi bile gelişemezdi. Kaldı ki 12 Eylül koşullarında bu tarz örgütlenmeler bile yasaklıydı. Özellikle de Kürt ismi ile bir kadın örgütlenmesi hiçbir biçimde yaşam imkanı bulamazdı. Dolayısıyla nasıl ki Kürtlük mücadelesi için faşizme ve sömür-

geciliğe karşı silahlı mücadeleden başka bir yol bırakılmadıysa, Kürt kadın mücadelesi için de başka bir yol bırakılmamıştır.

Başlangıçta genel bir mücadele, sosyalist Kurdistan mücadelesi içinde yer alınmış, ancak Önder Apo daima kadına özgün bir yaklaşım içinde olmuştur. Bu özgün yaklaşıma kadınların da olumlu yanıt vermesiyle yeni bir ilişki biçimi ortaya çıkmış, ilerleyen aşamalarda ordu içinde kadın ordulaşması, ideoloji içinde kadın ideolojisi, parti içinde kadın partisi, konfederal sistem içinde kadın konfederal sistemi, bilim içinde kadın bilimi, en genel anlamda devrim içinde kadın devrimi biçiminde çok gelişkin biçimlere kavuşmuştur. Denilebilir ki Kürt Kadın Hareketi, 12 Eylül faşizmine karşı şehit Sara öncülüğünde bedelleri çok büyük ve ağır bir mücadele vererek bugünkü düzeyine ulaşmıştır. Bu mücadele olmasaydı, ne Kadın Hareketi'nin gelişiminden ve hatta ne de PKK hareketinin elli yıllık mücadele sürekliliğinden bahsedilebilirdi.

Bugün bu mücadele en anlamlı ve çarpıcı biçimlerde sürmektedir. DAİŞ'in Ortadoğu'da, Şengal, Mexmûr-Kerkûk, Rojava, özellikle de Kobanê'de vahşi saldırılarla katliamlar yaptığı süreçte, HPG ve YJA Star güçlerimizin, yine Rojava'da YPG-YPJ'nin DAİŞ'e karşı coşkuyla savaşması, DAİŞ çetelerine korku salması, yakın tarihin belleğine unutulmamacasına yazılmıştır. Uzun saç örükleri ve yüzlerinden hiç silinmeyen gülüşleri ve korkusuz kararlılıkları ile düşman da büyük bir ilgi ve sevgi yaratmıştır. Unutturulan kadın özgürlük iradesini, kadın savaşçılığını, cesaretini, politik ve askeri gücünü hafızalarda yeniden canlandırmıştır. İşte bu güç Önder Apo ve özgür kadın buluşmasının yarattığı, yenilmez güçtür. Etkileyen, enerjisini her yere yayan gücüdür.

Faşizme karşı inanç ve bilinçle dolu yürekli kadın mücadelesi

Yine güncel olarak dağda, zindanlarda ve şehirlerde özgür Kürtlük ve özgür kadın duruşuna karşı amansız saldırılar geliştirilmektedir. Bu saldırılar 12 Eylül faşist saldırılarını bile aratacak niteliktedir. İmralı başta olmak üzere tüm zindanlarda insanlık dışı uygulama ve saldırılar gelişmekte, bunun karşısında Önder Apo öncülüğünde büyük bir direniş yaşanmaktadır. Binlerce kadın tutsak, TC faşizminin iradesizleştirmeyi, teslim almayı dayatan saldırılarına karşı şehit Sara'nın direniş mirasını esas alarak direnmektedir. Kurdistan dağları hemen her gün ağır bombardımanlara maruz kalmakta, nükleer taktik silahlardan tutulmuş kimyasal silahlara kadar tüm yasaklı silahlar kullanılmaktadır. Buna karşı HPG ve YJA Star güçlerimizin inanılmaz bir direnişi gelişmektedir. Sara ve Rûkenlerin, Mizgîn Ronahîlerin, Ardem ve Bêrîtanların, yüzlerce, binlerce yoldaşımızın kahramanca şehadetleri, şehit Saraların, Besê Anuşların, Azime Demirtaşların, Hanım Yaver-

kayaların faşizme karşı kararlı ve güçlü duruşlarından bağımsız değildir. Dünün 12 Eylül faşizmine karşı inanç ve bilinçle dolu yürekli kadın mücadelesi, bugünün daha ağırlaşmış faşizmine karşı mücadeleye yön vermektedir. Bu ruh en güzel ve anlamlı biçimleriyle, örnekleriyle günümüzde yaşıyor.

Öte yandan bu mücadele topluma yansımakta, bir kadın devrimi olarak toplumdaki kadınlara buluşarak yaşamın kendisini değiştirmektedir. Aileyi demokratikleştirmekte, erkeği dönüştürmekte, yaşamda kadının özne haline gelmesiyle yaşamın rengi değişmeye başlamaktadır. Bakur'da, Rojava'da, Şengal'de, Mexmûr'da, kadının örgütlü olduğu her yerde özgürleşen ve iradeleşen kadınlara, yaşam anlamlı hale gelmeye başlamaktadır. Kadın Hareketi her yerde kadın devrimi perspektifi ile örgütlenmeyi, öz savunmayı ve evrenselleşmeyi esas almaktadır. Geldiğimiz düzeyde Kurdistan'da ortaya çıkan kadın özgürlük mücadelesinin kendi sınırlarını aşarak bölgeyi, dünyayı etkilediğini görüyoruz. Bu, kesinlikle başlangıçtaki özünden, faşizme ve cinsiyetçi erkek egemenliğine karşı kararlı mücadele karakterinden kaynaklanmaktadır. Jin Jiyan Azadî diyalektiği böyle bir mücadele sürecinin sonucunda gelişen bir diyalektik ve söylemdir. Bizler Jin Jiyan Azadî ile Kadın Devrimi'ne doğru ilerleyen bir mücadele stratejisini belirledik. Kurdistan'da, Ortadoğu'da ve Dünyada Demokratik Kadın Konfederalizmi'ni geliştirerek, faşizme ve erkek egemen sisteme, zihniyete karşı mücadeleyi büyütmeyi esas alıyoruz.

Biz bu mücadele gücümüzü şehitlerimize ve Önder Apo'ya borçluyuz. Faşizme karşı her alanda yürüttüğümüz mücadele ile şehitlerimizin anısına cevap olmayı esas alıyoruz. Yine Önder Apo bugün en ağır işkence, tecrit koşulları altında ise bunun temel bir nedeni de kadın mücadelesinde tavizsiz duruşu, bir erkek olarak erkek egemenliğine karşı ideolojik, politik, örgütsel ve sistemsal mücadeleyi esas almasıdır. Kendisinin de belirttiği gibi bu özgürlükçü duruşuyla dünyayı karşısına almıştır. Bu nedenle kadın hareketi olarak, kadın mücadelesinin gelişimine önderlik eden Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü için, edinmiş olduğumuz tecrübe ve deneyimi daha geliştirerek mücadeleyi büyütmemiz esas görev olmaktadır. Bugün faşizme karşı esaslı bir biçimde mücadele etmenin temeli, Önderliğin fiziki özgürlük koşullarını yaratmanın mücadelesini vermektir. Nasıl ki 12 Eylül faşizminin karanlığı büyük bir bilinç ve iradeyle, yaratıcılıkla, kendi sınırlarını aşarak parçalanmışsa, bugün AKP-MHP faşizminin karanlığı da böyle bir iradeyle parçalanacaktır. Dağda, şehirde, ova- da, ülke dışında, okulda, iş yerinde, yaşadığımız her yerde böyle bir kararlılıkla sürece katılmak, artık darbe yapmaya bile gerek duyulmayacak biçimde süreklilik kazanmış faşizme karşı kazanmanın tek yol ve yöntemi olmaktadır. ■■■

HAINLIĞIN BARZANI VERSİYONU BİRİCİKTİR

Başûr halkı Saddam tanklarıyla birlikte Hewlêr'in YNK'den nasıl alındığını bugün gibi hatırlamaktadır. Başûr halkımız PKK'nin tasfiye konsepti temelinde Başûr topraklarını soykırımcı TC'ye nasıl açtığını, sattığını, işgal ettirdiğini yaşayarak görmektedir. Başûr halkı önü alınmazsa KDP ve Barzanilerin Başûr diye bir yer bırakmayacaklarını, ülkeyi kendi dar çıkarlarına kurban ettiklerini çok iyi görmektedir. KDP ve Barzanilerin Kurdistan'ın tüm zenginliğini cebe indiren, Kurdistan özgürlük davasını kendi iktidarı için istismar eden bu diktatörlüğünden herkes rahatsızdır. KDP ve Barzaniler bu yönüyle zararın en büyüğünü Başûr'a ve Başûr halkımıza yapmıştır.

Xebat Andok

Kürt halkının gündeminde uzunca bir süredir KDP var. Giderrek daha fazla gündemde olacağı da benzetmektedir. Tabi bu hayırlı bir gündeme gelme hali değildir. Tersine en lanetli bir var oluş şeklinde bir gündemleşmedir. Çok sınırlı sayıda bir kesimin dışındaki tüm Kürtler bugün KDP'ye lanet yağdırmakta ve genelde KDP'yi özelde de Barzani ailesini 'ağacın kurt'u yani celladın, soykırımcının, sömürgecinin işbirlikçisi olarak görmektedir. Kürtler nazarında KDP ve özel olarak da Barzani ailesi sömürgecinin, işgalcinin, soykırımcının cephesine geçen ihanet şebekesidir.

İşbirlikçiliğin Kürtlerde görülen hali

Kuşkusuz işgalciye, sömürgeciye işbirlikçilik yapma, kendi öz gerçekliğinden koparak ihanetçi durumuna düşme KDP ve Barzanilerle başlayan bir durum değildir. Benzer şeyler hemen her toplum içinde çıksa da Kürtlerdeki gerçekleşmesi bambaşkadır.

Kürtlerdeki ihanet ve işbirlikçiliğin devletçi uygarlığın başına kadar gittiğini belirtmek mümkündür. İlk şehir devleti olan Uruk'un yarı tanrı kralı Gilgameş'in en yakın arkadaşının Yukarı Mezopotamya kökenli Enkidu olduğunu gözettiğimizde bu sav ispat edilmektedir. Tarihi belgelerden Enkidu'nun kendi vatani olan Yukarı Mezopotamya'nın devletçi uygarlık tarafından işgal edilmesinde ne denli büyük bir rol oynadığı görülmektedir. Bu yönüyle Kürt hainliğinin ta Enkidu'dan beri bir damar şeklinde geldiğini söylemek mümkündür. Genelde Ortadoğu'nun özelde ise Kurdistan'ın adeta dünyanın kalbi pozisyonunda olması uygarlık tarihi boyunca burayı hala süren sürekli bir savaş alanı halinde tutmuştur. Nitekim ilk savaşların boy verdiği bu topraklarda günümüzde de 3. Dünya Savaşı yaşanmakta, günde yüzlerce insan yaşamını yitirmekte, binlerce insan yerinden yurdundan olmaktadır.

Bir bakıma savaş tarihi anlamına da gelen bu tarih boyunca, Kurdistan'ı işgal eden her bir gücün yanı başında hemen onlarla işbirliği eden bir kesim var olageldi. Her işgal sonrası kentlerdeki zengin tabaka, toprak sahipleri varlıklarını sürdürmek için adeta doğal bir iş yapıyor gibi işgalci güçlerle işbirliği yapmışlardır. Daha çok kent merkezlerinin işgale uğradığı gözetildi-

ğinde Kurdistan tarihinde işbirlikçilik bir kentlilik özelliği olarak ortaya çıkmıştır. Kırsalda kabile-aşiret formu esas olduğundan ve işgalci güçler buralarda pek hakim olamadıklarından kırsaldaki kesim işgalciyle işbirliğine kapalı olmuş, daha çok direniş tutumu içinde olmuştur. Diğer bakımdan işbirlikçilik eğilimi gösterme potansiyeli taşıyan aşiret reisleri açısından da aşiret içinde varlığını sürdürmek daha elverişli görülmüştür. Merkezi uygarlığın çıkışından İslamiyet'in Kurdistan'da yayılmasına kadar bu durum, böyle inişli çıkışlı şekilde sürmüştür.

Kurdistan'da hakim toplumsal form olan kabile ve aşiret formunda ilk büyük yarıma ise Kurdistan'a İslamiyet'in gelişi ile gerçekleşmiştir. Çünkü İslamiyet'in gelişi klasik bir işgalin ötesinde ilk büyük ideolojik işgal anlamına da gelmiştir. Aynı zamanda Arap işgali de olan İslamiyet'in Kurdistan'a gelişi hem toplumsal formda hem de kültürel duruşta köklü ve kalıcı değişikliklere neden olacaktır. Bu yönüyle bu dönemki işbirlikçilik daha önceki dönemdekilerden niteliksel olarak ayrışır. Bu ise, merkezi uygarlık sisteminin yaşadığı niteliksel dönüşümle bağlantılıdır. Merkezi uygarlık sistemi Ortadoğu'da İslamiyet ile köleci sistemden olgunlaşmış kölelik düzeni dediğimiz feodal sisteme geçerken toplumsal form da buna uygun şekilde dönüşüm yaşayacaktır. Bu kapsamda Kurdistan'da aşiret reisleri ağaya, aşiret üyesi de xulama dönüşmüştür. Kurdistan'ın tümüne yayılmasa da özellikle büyük toprak sahipliklerinin olduğu ve tarımcılıkla uğraşan ova yerlerde bu gerçekleşmiştir. Denilebilir ki bu sınıflaşmaya kapalı olan aşiret formunun çözülüşü ve Kürt toplumu içinde bir sınıflaşmanın gelişmesi olmaktadır.

Kürt toplumsallığında sınıflaşmaya açık hale gelme bu şekilde yaşanırken, öte yandan Kurdistan'da dönemin aşiret reisleri, önde gelenleri, İslamiyet ile kutsal bir kavim halini alan Arap olmaya özenmiş, Arap dilini ve kültürünü esas alarak Araplaşma yarışına girmişlerdir. Hızını alamayan bazıları ise Ehl-i Beyt ailesinden olmak anlamına gelmek üzere 'seyit' olduklarını iddia ederek Kürtlükten ne kadar uzaklaşmaya ve Araplaşmaya heves ettiklerini ortaya koymuştur. Kısacası bu dönemde bir taraftan toplumsal formda parçalanma yaşanırken diğer taraftan da dil ve kültürde köklü bir asimilasyonun önü egemenlerden başlamak üzere açılmış, Araplaşmış bir aristokrasi olma yarışına girilmiştir.

19. yüzyıla kadar aşağı yukarı böyle gelinmiştir. Yani Kürt egemenlerinde kültürel olarak Araplaşma, siyasi olarak da işbirlikçilik varlığını sürdürmüştür. Merkezi uygarlık sisteminin feodalizm aşaması karakteri gereği beyliklerden oluşan imparatorluklar şeklinde bir bedenleşme yaşadığından Kürtler de siyasi olarak varlıklarını özerk beylikler şeklinde sürdürmüştür.

Kapitalist modernite dönemindeki işbirlikçiliğin farkı

Merkezi uygarlık sisteminin kapitalist modernite aşamasının Ortadoğu ve Kurdistan'da etkisini iyiden iyiye hissettirdiği 19. yüzyıldan sonra ise Kürtler bilinen anlamda bir 'sorun' olarak görüleceklerdir. Merkezi uygarlık sisteminin kapitalizm aşaması kendinden önceki tüm aşamalardan daha acımasız, ceberut ve soykırımcı olduğundan Kürtler 19. yüzyıldan itibaren soykırım kaskacına alınacaklardır. Hala kapitalist modernitenin hegemon güçleri ve Kurdistan'ı işgal eden sömürgeci güçler tarafından büyük bir inat ve seferberlikle yürütülen bu soykırım politikalarında, Kürt işbirlikçi sınıfının duruşu ise, kendinden önceki tüm dönemlere göre daha tehlikeli bir hal almaktadır. Çünkü dönem tastamam bir soykırım sistemi olan ulus-devlet dönemidir. İmparatorluklar döneminde görülmeyen katliamlar, göçertmeler, soykırımlar vatan bellenen bir toprak üzerinde ulus yaratma ülküsüyle bu dönemde yaşanmaktadır. Her ulus-devletin büyük savaşlar sonucunda inşa edildiği gözetildiğinde kapitalist modernite çağındaki kırımlar uygarlık tarihi boyunca yaşanan toplam kıyımlardan daha

fazladır. Böylesi bir dönemde Kürtlerin durumu ise parçalı bir duruştur. Kürt hanedanlıkları, beylikleri varlıkları tehlikeye girdiğinde baş kaldırmakta ve çoğunlukla da işbirlikçileşen, ihanet eden bir diğer Kürt beyi yüzünden yenilmektedir.

Böylelikle 19. yüzyılı sahip oldukları son özerklikleri de kaybederek geçiren Kürtler, 20. yüzyıla büyük bilinmezlikler ve belirsizliklerle girmiştir. 1. Dünya Savaşı sonucunda Kurdistan dört parçaya bölünürken Kürt halkı ise dört ulus-devletin işgali altında ve kapitalist modernite sistemi koşullarında soykırımın kaskacına alınmıştır. Fiziki ve kültürel soykırım politikalarına en yoğun şekilde maruz kalan Kürt halkı hala bu soykırım politikalarının kaskacından kurtulmaya çalışmakta, bunun için de varlık ve özgürlük savaşını çok büyük bedeller uğruna sürdürmektedir.

Kürtler kapitalist modernitenin bedenleşmesi anlamına gelen ulus-devlet gerçekliği nedeniyle Kurdistan tarihinin en tehlikeli dönemini yaşamaktadır. Her egemenin kendine işbirlikçi devşirmesi bir gelenek olduğundan ve mevcut durumda da Kürtler içinde işbirlikçi ve ihanetçi bir kesim işbaşında olduğundan bu ihanet ve işbirlikçilik bugüne kadar olanlardan daha farklı bir nitelikte olmaktadır. Bu yönüyle Kurdistan tarihi boyunca yaşanan en tehlikeli ihanet tutumu kapitalist modernite ve ulus-devlet döneminde gerçekleşen hali oluyor ki, bunu da bugün KDP ve özelde de Barzaniler yapmaktadır. Bu yönüyle genelde KDP ve özelde de Barzanilerin ihaneti ve işbirlikçiliği tarihte hiç olmadığı kadar Kürt halkının varlığı ve özgürlüğüyle direkt bağlantılıdır. Soykırım politikalarına karşı varlık-yokluk savaşını veren Kürt halkının içinden çıkan ihanet, Kürt halkı açısından ha-

yatiyet sorunu doğurmaktadır. Kürt halkı eğer soykırım politikalarına karşı verdiği varlık ve özgürlük savaşını kazanacaksa, bu ancak içinden çıkan ihaneti etkisizleştirmesiyle mümkün olabilecektir. Aksi takdirde ağacın kurdu ağacı içten çürütecektir. Eş deyişle soykırımcı rejimlerin Kürtler üzerinde uyguladığı soykırım politikaları başarıya ulaşacaktır. İşte genelde KDP özelde ise Barzanilerin yaptığı ihanet bu denli tehlikeli ve mutlaka aşılması gereken bir karakterdedir.

Başûr halkı KDP'nin yaptığı kötülüklerin tanığıdır

Aslında Başûr da dahil Kurdistan'ın tüm parçalarında Kürt halkı KDP'nin ve Barzanilerin kendilerine ne denli büyük kötülükler yaptığının farkındadır.

Başûr halkı, KDP'nin temsil ettiği ağavari, demokratik karakterden uzak, egemenlikçi, dar milliyetçi çizgi nedeniyle Baas rejimine karşı verdiği özgürlük mücadelesine yanlış öncülük edildiğini çok iyi bilmektedir. Baba Barzani'nin KDP'nin başına geliş süreci aslında deyim yerindeyse partiye çökme şeklindedir. Yani öncülüğün gaspı temelindedir. Zaten bu bilindiğinden zamanla KDP'nin içinden YNK çıkacaktır. Temsil edilen bu milliyetçi ve kapitalizme yaltaklanan çizgi, yüz binlerce Kürt'ün katledilmesinin önünü açmıştır. Demokrasiye kapalı olan bu çizgi partiyi diktatörlüğün örtüsü haline getirmiş ve zamanla Başûr'u da kendi içinde parçalamıştır. Mevcut durumda Başûr bir ve bütün değildir. Dört il olmasına karşın iki ayrı yönetim bulunmaktadır. İktidar olmaksızın başka bir amaç gütmeyen bu çizgi, bunun için gerekirse işgalci-

le bile işbirliği etmekten asla geri durmamıştır. Başûr halkı Saddam tanklarıyla birlikte Hewlêr'in YNK'den nasıl alındığını bugün gibi hatırlamaktadır. Başûr halkımız PKK'nin tasfiye konsepti temelinde Başûr topraklarını soykırımcı TC'ye nasıl açtığını, sattığını, işgal ettirdiğini yaşayarak görmektedir. Başûr halkı önü alınmazsa KDP ve Barzanilerin Başûr diye bir yer bırakmayacaklarını, ülkeyi kendi dar çıkarlarına kurban ettiklerini çok iyi görmektedir. KDP ve Barzanilerin Kurdistan'ın tüm zenginliğini cebe indiren, Kurdistan özgürlük davasını kendi iktidarı için istismar eden bu diktatörlükten herkes rahatsızdır. Bu yönüyle zararın en büyüğünü en başta da Başûr'a ve Başûr halkımıza yapmıştır.

KDP ve Barzanileri kötülükle anan sadece Başûr halkımız değildir. En az Başûr halkımız kadar Rojhilat'taki halkımız da KDP ve Barzanileri böyle bilmektedir. Çünkü Rojhilat Kurdistan'ındaki özgürlük mücadelesini yürüten Kürt partilerinin sömürgeci İran rejimi tarafından tasfiye edilmesinde birince derecede rol sahibidir. Rojhilatlı Kürt partilerine karşı İranlı güçlerle birlikte savaştıklarından Rojhilat halkımız KDP'ye 'cahşên sorsor' demektedir. Günümüzde de Başûr'a çekilmiş ve İran'a karşı mücadeleye etmek isteyen Rojhilatlı Kürt örgütlerinin silahsızlandırılarak tasfiye edilmelerinde belirleyici olmaktadır. Bu açıdan KDP ve Barzaniler sadece Saddam rejimiyle değil, İran rejimiyle de yine Kürt özgürlük davasının kaybetmesi için işbirliği yapmışlardır.

Bakurê Kurdistan halkı ise KDP ve Barzanilerin adeta ruhunu tanımaktadır. Bakur halkı T-KDP'nin MİT talimatları temelinde Barzaniler tarafından nasıl tasfiye edildiğini, 'İki Saitler Olayı'ndan bilmektedir. 1970'lerde PKK'nin ortaya çıkmasından sonra ise soykırımcı rejime tek bir mermi bile sıklmazken, kendisine bağlı örgütler eliyle Apocu hareketin Kurdistan'da boy vermesi için yüzlerce Apocu militanı ve sempatizanı nasıl katlettiğini çok iyi bilmektedir. Bakur halkı, ulusal diriliş olarak gördüğü şanlı 15 Ağustos Atılımı gerçekleşmesin diye, Barzanilerin nasıl seferber olduğunu iyi bilmektedir. Bakur halkı kendilerini yeniden diriltiren Kürt Özgürlük Hareketi'ni, KDP'nin kapitalist modernite güçlerinin ve soykırımcı TC'nin isteği doğrultusunda nasıl denetime almak için seferber olduğunu, bu gerçekleşmeyince de hegemon güçlerin yönlendirmesiyle TC ile birlikte PKK'ye karşı nasıl savaştığını da bilmektedir. Dahası Bakur halkı Barzanilerin şimdi üzerine oturdukları Kürt özerkliğinin sırf PKK'nin tasfiyesi karşılığında kendilerine verildiğinin ve buna dayanarak PKK'nin tasfiye edilmek istendiğinin bilincindedir. Bakur halkı, her şeylerinin borçlu oldukları, uğru na kendilerine ateşe atıkları önderlerinin ortadan kaldırılması veya esir edilmesi için bizzat Barzani'nin nasıl seferber olduğunu, her yere mektuplar yazdığını unutmuş değildir. Bakur halkı, uluslararası kompunun, Önder Apo'nun esir edilmesinin esas olarak Barzani'nin önündeki engelleri kaldırarak Kürt ön-

derliğini ele geçirmek için yapıldığını çok iyi bilmektedir. Bakur halkı Önder Apo üzerindeki mutlak tecrit sistemini Barzanilerin ne kadar çok istediğini çok iyi bilmektedir. Bakur halkı şu anda Kürt Özgürlük Hareketi'nin tasfiye konseptinde KDP ve Barzanilerin ne denli büyük bir rol aldığının bilincindedir. Soykırımcı rejimin tüm saldırılarının KDP tarafından nasıl yıkanıp yağlandığını görmektedir. KDP'nin istihbarat örgütü olan Parastin'in MİT'in Başûr şubesi haline geldiğini, şehit edilen yüzlerce evladının tümünde KDP ve Barzanilerin parmağının olduğunu çok iyi bilmektedir. Bakur halkı Mesrur Barzani'nin "TC'nin Kürtlerle değil PKK ile sorunu vardır" sözüyle soykırımcı TC gibi kendisine düşmanca yaklaştığını çok iyi anlamaktadır. Toplamda Bakur halkımız bugün KDP ve Barzanilerin varlık ve özgürlük savaşları için ne denli büyük bir tehlike olduğunu derinlemesine anlamakta ve bunun için bu işbirlikçi ihanet şebekesine çok büyük bir kin duymaktadır.

Rojava halkımız da tıpkı diğer parçalar gibi KDP ve Barzanilerin ne mal olduğunu bilmektedir. Çünkü KDP'nin Rojava'da ENKS üzerinden nasıl da soykırım saldırılarını meşrulaştırdığını, dahası Kürt soykırımını gerçekleştirmek isteyen TC ve ona bağlı çetelerle aynı çatı altında nasıl çalıştığını herkesten daha iyi görmekte ve bunu bizzat yaşamaktadır. Rojava halkımız binlerce şehidin kaniyla gerçekleştirdikleri devrimin yenilmesi, toplumsal sistemin çökmesi için KDP ve Barzanilerin soykırımcı TC ve DAİŞ artıklarıyla tuttuğu işleri bilmektedir. Rojava'nın tecride alınarak açıklık terbiye edilmeye çalışılmasını, özel savaş uygulamalarıyla Rojava'nın boşaltılması için yapılanları, kendisine bağlı herkesi MİT ajanı haline getirmek için seferber olmasını vb bilmektedir. Kısacası Rojava halkımız da varlık ve özgürlüğü için en büyük tehlike olarak KDP ve Barzanilerin temsil ettiği işbirlikçi, ihanetçi çizgiyi görmekte ve ona karşı tetikte olmaktadır.

Êzîdîler ise KDP'nin ne olduğunu en korkunç şekilde hem de en yakın zamanda yaşayanlar oldu. KDP ve Barzanilerin faşist, soykırımcı DAİŞ ile nasıl işbirliği yaptığını, Şengal'i bırakıp kaçtığını, yüz binlerce Êzîdî'yi soykırımın pençesine terk ettiğini tüm dünya gördü, Êzîdîler ise bizzat deneyimledi. Êzîdîler KDP'nin binlerce Êzîdî'nin katledilmesinin, pazarlarda binlerce kadının satılmasının ortağı olduğunu çok iyi bilmektedir. Mevcut durumda da Şengal'in özerklik iradesinin ortaya çıkması için nasıl canhıraş çalıştığını, seferber olduğunu, TC'ye her gün koordinat vererek Êzîdî halkının öncülerini nasıl vurdurttuğunu, kendisine bağlı olanları TC'nin birer ajanı haline nasıl getirdiğini çok iyi görmektedir. DAİŞ eliyle yok etmek isteyip de edemediği Êzîdîleri kamplarda nasıl rehine olarak tuttuğunu herkes bilmektedir. Kısacası Êzîdîler de tıpkı diğer parçalardaki halkımız gibi, KDP ve Barzanilerin ne büyük oyunlar oynadığını ne büyük tehlike teşkil ettiğini, var olmak için ise KDP ve Barzanilerin aşılmasının ne denli

zorunlu olduğunu derinden idrak etmiş durumdadırlar.

KDP ve Barzanilerin işbirlikçiliği biriciktir

Hiç kuşku yok ki bu belirtilenler KDP ve Barzanilerin yaptıklarının binde biri bile değildir. KDP ve Barzanilerin ihanetçilik ve işbirlikçilik kapsamında yaptıklarının haddi hesabı yoktur. Bu yönüyle KDP ve Barzanilerin yaptıkları ne geçmiş tarihlerdeki Kürt işbirlikçi ve ihanetçilerinin ne de çağdaş işbirlikçi ve ihanetçilerin yaptıklarına benzemektedir. KDP ve Barzanilerin bu açıdan biricik olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Peki, KDP tüm bunları neden yapmaktadır? Dahası KDP ve Barzaniler bu yaptıklarını nasıl ve neye dayanarak yapabilmektedir? Bu kadar zararlı, tehlikeli olduğu açık iken, bu yaptıklarını hala nasıl yapabilmektedir?

Açık ki KDP'nin yaptıklarını sadece iktidar hırsıyla veya sınıfsal çıkarlarla izah etmek yetersiz kalacaktır. Kuşkusuz KDP ve Barzaniler iktidar olabilmek için aile içi tasfiyeler de dahil her şeyi yapabilecek bir karakterdedir. Egemen sınıftan, iktidarcı-devletçi ve erkek egemenlikçi olmaları onları bu şekilde davranmaya itmektedir. Nitekim tüm pratiklerinde bunu görmek mümkündür. Yine ezilen sınıftan değil de aristokrasiden, şeyhlikten gelme olmaları da halk ve Kürt Özgürlük Hareketi karşısında sınıfsal bir yaklaşım göstermelerinin diğer önemli bir nedenidir. Onlar her egemen sınıf gibi halkı küçük ve güdümlü bir sürü olarak görürken, kendilerini de sürüyü güdecek çoban olarak görürler.

Yine halkçı olmayan, egemen sınıf karakterleri nedeniyle halka, dolayısıyla öz güce güvenmezler. Halkı, örgütlü toplumu hiçbir zaman güç kaynağı olarak görmezler. Onlara göre güç olmak iktidar ve devletli olmaktır. Güç kaynağı olarak devleti ve devletleşmeyi görürler. Güçlenmek için de soykırımcılar, sömürgeciler de dahil her devletle en ilkesiz ilişki içinde olmayı normal, dahası en büyük diplomatik meziyet olarak görürler. Nitekim Saddam rejimiyle, İran sömürgeciliğiyle, soykırımcı TC ile ilişkilenmeleri hep bu temelde gerçekleşmiştir. Halkı güç kaynağı olarak görmeyen, öz güce dayan-

mayan bu çizgileri, onları her zaman için işbirlikçi karakterde tutmaktadır. Kürtlerdeki işbirlikçilik de her zaman için ihanetçiliğe kapıyı ardına kadar açar. Nitekim girilen işbirlikçi yol, kısa sürede kendilerini Kurdistan tarihinin en tehlikeli ihanetçileri haline getirmiştir.

Belirtilen bu karakteristik özellikler de aslında KDP ve Barzanilerin neden tüm bunları yaptığını tam açıklamaya yetmemektedir. Yani bu belirtilenler onların 'biricik' olan karakterini tam vermemektedir. O halde onları 'biricik' kılan daha başka ne vardır? Kürt'e, özelde de Kürt Özgürlük Hareketi'ne, Önder Apo'ya bu kadar derin düşmanlık yapmalarının mutlaka başka nedenleri olmalıdır.

Bunu birbiriyle ilişkili iki şeye bağlamak mümkündür. Birincisi yavrusu ve uşağı oldukları kapitalist modernitenin hegemon güçlerinin kendilerinden bunu istemeleridir. Yani gerçekte sahiplerinin kendilerine verdiği görevi çok alçakça bir şekilde icra etmektedirler. Bunun da tarihsel ve güncel boyutu vardır.

Uygurlık çatallaşmasının başından beri Kürtler ve Kurdistan hep merkezi uygarlık sisteminin karşıt kutbunda yer aldı. Kuşkusuz Kürtler içinde de merkezi uygarlık sistemine entegre olan, onun içinde eriyen unsurlar çıkmıştır, ama Kürtler esas olarak hep kültürel direniş halinde olmuşlardır. Bunu Tel-Halaf-El Ubeyt kültürleri arasındaki ilişki ve çelişkide görmekteyiz. Bunu Gilgames-Humbaba savaşında görürüz. Bunu Akad-Guti çelişkisinde görürüz. Bunu Babil-Kasit ilişki ve çelişkisinde görürüz. Bunu Asur-Med çelişkisinde görürüz. Daha da uzatılabilecek tüm bu denklemlerde Kurdistan toplumsallığı hep merkezi uygarlık sisteminin karşıt kutbunda ve ona karşı hep bir direniş halindedir.

Kürtlerin güç kaybetmesine paralel olarak bu ilişki ve çelişki zayıflasa da PKK ve Önder Apo'nun çıkışıyla bu diyalektik ilk dönemki kadar güçlü şekilde yeniden kurulmuştur. Mevcut durumda merkezi uygarlık sisteminin temsiliyetini yapan kapitalist modernite sistemine karşı demokratik uygarlık sisteminin temsiliyetini demokratik modernite kuramıyla PKK ve Önder Apo yapmaktadır. Bu yönüyle Önder Apo ve PKK güncel olduğu kadar tarihi bir ilişki-çelişki diyalektiğini de temsil etmektedir. PKK ve Önder

Apo'nun temsil ettiği demokratik modernite, sonul sistem olduğunu düşünen kapitalist modernite için tehlike teşkil ettiğinden küresel kapitalizmin hegemon güçleri işbirlikçi ve ihanetçi KDP ve Barzanilere PKK ve Önder Apo'nun tasfiyesinde bu denli büyük bir rol vermişlerdir. Bu güçler, Önder Apo ve PKK'nin tasfiyesi için işbirlikçi ve ihanetçi bir Kürt'ün varlığını gerekli gördüklerinden, KDP ve Barzanileri yaşatmaktadırlar. Tüm çapsızlığına rağmen KDP ve Barzanilerin her defasında ayağa kaldırılmalarının nedeni budur. Gerçekte KDP ve Barzaniler küresel hegemonyanın çıkar ve planlamaları temelinde Kürt halkı üzerinde kontrol ve denetim aygıtı olarak kurgulanmış, desteklenmiş ve yaşatılmışlardır. KDP ve Barzanilerin tüm tarihi bundan ibarettir. Önder Apo ve PKK'nin denetim ve kontrol dışı çıkışı, KDP ve Barzanilerin verilen rolü oynamasını engellediğinden dolayısıyla da küresel kapitalizmin planlamalarını boşa çıkarıp çıkarlarını zedelediğinden Önder Apo ve PKK'nin tasfiyesi KDP ve Barzanilere verilmiş en büyük görev olmaktadır. Bu yönüyle KDP ve Barzaniler Önder Apo ve PKK'nin tasfiyesini var olmak ve var kalmak için bir zorunluluk olarak görmektedir. KDP ve Barzanileri diğer işbirlikçilerden ayıran en ayırt edici özelliklerden biri bu olmaktadır.

Barzanilerin Kürtlük diye bir davaları yok

Bununla bağlantılı ikinci husus da tüm bunları yapan günümüz merkezi hegemonik sistemin çekirdeğinin İsrail oluşudur. Bu durumun konumuzla bağlantısı ise Barzanilerin kökenine ilişkin var olan tartışmalar olmaktadır. Barzanilerin Yahudi olduğu yönündeki iddialar hiç de yabana atılacak cinsten değildir. Dahası tüm göstergeler Barzanilerin Yahudi olduğunu göstermektedir. Konuya objektif yaklaşanların karşılaşılabilecek hakikat budur. Toplamda ve daha başından beri Barzanilerin tümünden Yahudi stratejisi temelinde hareket ettiğinden en ufak bir kuşku duyulmamalıdır.

Yahudilerin tarih boyunca paranın yanı sıra zihniyet gücünün de tekeli elinde bulundurmaya büyük özen gösterdiği bilinmektedir. Her toplumsal insanın ve sistem kurulu-

munun da zihniyet ürünü olduğunu gözettiğimizde, zihniyet tekeli olarak Yahudilerin tüm alternatif zihni çıkışları yok etmek istemeleri tekeliğin bir gereğidir. Zira her farklı zihni kurulum, bir toplumsal sistem inşası olacak ve bu da merkezi hegemonik sistemin kontrolünden çıkması anlamına gelecektir. Hegemonik karakterleri farklı bir yaklaşım sergilemelerini engellemektedir.

Yahudilerin tarihte her zaman Aryenik kültürle ilişki ve çelişki halinde oldukları bilinmektedir. Aryen kültürün en sistemli ideolojik çıkışı olan ve Kürtlerin de kültürel geleneğini temsil eden Zerdüştlük ile en köklü ideolojik savaşı yaşadığı bilinmektedir. En büyük rakip olarak Zerdüştlüğün zamanla etkisini yitirmesi ve geliştirilen kapitalist modernite sistemi ile Yahudiler ideolojik düzlemde tam tekel haline gelmişlerdir. Öyle ki en karşıt gibi görünen ideolojilere bile çok büyük ölçüde etkide bulunmuş ve hatta yönlendirici olmuşlardır. Yahudilerin bu tekel olma hali günümüzde Önder Apo şahsındaki çıkışla tehlikeye girdiğinden Önder Apo'ya özel bir düşmanlık yapılmaktadır.

Uluslararası komplonun İsrail koordinatörlüğünde yapılması, süren mutlak tecridin bir uluslararası sistem olarak varlığını sürdürmesi hep bu kapsamdadır. Önder Apo'nun daha çıkarken denetime girmeyen, bağımsızlıkçı, öz gücü esas alan çizgisi hedef alınmasına yetmiştir. Hiyerarşik devletçi sistemden tam kopuş anlamına gelen üçüncü doğuş dönemi ise Önder Apo ve Kürt Özgürlük Hareketi'ne güncelde uygulanan derin düşmanlığın açıklayıcı nedenidir. Dünya zihniyet tekeli elinde tutanlar bunu kaybetmekten korktuklarından Önder Apo ve PKK üzerinde bu denli büyük bir tecrit uygulamakta ve tasfiye konseptinin başarılı olması için bu kadar büyük çaba içinde olmaktadır.

Yeni paradigma dönemi ve demokratik modernite kuramı artık küresel kapitalist modernite koşullarında başta Kürtler ve Ortadoğu halkları olmak üzere, krizden çıkış yolu arayan tüm dünya insanlığına çıkışın yolunu göstermektedir. Erkek egemenlikçi sisteme karşı tari-

hin ilk direnişçisi, özgürlükçüsü olan kadının binlerce yıl sonra erkek egemenlikçi sistemden gerçek kopuşu yaşamasını sağlamakta ve yeni bir yaşam inşası olmaktadır. Dolayısıyla bir Yahudi icadı olan kapitalist modernitenin üçlü sacayağına karşı demokratik modernitenin ahlaki politik toplum, eko-endüstriyel toplum ve demokratik konfederalizm şeklindeki üçlü sacayağının konulması, hegemonik güçler açısından alarm zillerinin

gerekliklik, var oluş koşulu olarak görmektedir. Tam da bu noktada, tasfiye konseptini başarıya ulaştırmada Kürt görünümü bir şeye ihtiyaç duymaktadır, ki bunun da adı KDP ve Barzanilerdir. Bu yönüyle sistem tasfiye konseptini yürüten, Barzanilerin 'Kürtlüğü' kullanılmaktadır. Kürt kontrolünü sağlamak, Kürtleri denetim altında tutmak, Önder Apo ve PKK şahsında ortaya çıkan özgürlükçü çizgiyi tasfiye etmek için Barzanilere bir

haberi yoktur. O açıdan Barzaniler konusunda çok büyük bir aydınlanmaya mutlak surette ihtiyaç vardır. Zira bu gerçekleşmeye kadar KDP ve Barzanilere karşı gerçek ve olması gereken bir tavır ortaya çıkmayacaktır. Nitekim gerçekleşen de budur.

TC'ye en kötüsünden işbirlikçilik yaptırılan KDP ve Barzanilere tarihte, dünyada ve Kurdistan'da hiç kimseye gösterilmeyen tolerans gösterilmektedir. Barzanilerin

şı olan bu gelişmeler Barzanilerin ve KDP'nin marifetiymiş gibi yansıtılmaktadır. Tüm bunlar özenle işlenmekte, Barzanilerin ve KDP'nin yaptığı kötülükler bu şekilde görünmez kılınmaya veya hafifletilmeye çalışılmaktadır.

Barzanilerin bu yaptıkları karşısında Kürt kamuoyunda tepkilerin yetersiz olmasının altında yatan temel gerçeklik budur. Kürtlere tüm kapıları kapatan hegemonik dünyanın Barzanileri parlatması,

KDP ve Barzaniler, Kürtler uluslaşmasın ve hegemonyanın denetimi ve kontrolü altında kalsın diye gönderilmiş bir Beyaz Kürt gerçekleştirmesidir. Soykırımcı TC dahil tüm işgalcilerle yaptıkları işbirliği ve içine girdikleri ihanetçi tutumu buradan kaynaklanmaktadır. Bu da Kürtler üzerindeki soykırım politikalarının başarılı olmasına kapıyı sonuna kadar açık hale getirmektedir. O halde soykırım politikalarını boşa çıkarmak, verilen varlık ve özgürlük savaşında başarılı olabilmek için her şeyden önce KDP ve Barzanilere karşı net ve kesin tutum almak zorunludur. Bu ihanet şebekesi etkisizleştirilmeden Kurdistan'ın varlık ve özgürlük sorunlarını çözmek mümkün değildir.

çılması anlamındadır. Çünkü dünyayı onlar yönetmektedir ve dünya insanlığı, kadınlar, ezilenler kötü yönetildiklerinin bilincindedir. Dünya insanlığı, kadınlar, ezilen tüm toplumsal kesimler arayış halindedir, yeni yaşamı kuracak zihniyetin peşindedir. Önder Apo ve PKK'de bunu gördüklerinden de her geçen gün Önder Apo ile daha fazla buluşmaktadır. İşte merkezi hegemonik sistem çekirdeğinin Önder Apo ve özgür Kürt düşmanlığı kaynağını buradan almaktadır. Hegemonik sistem açısından Önder Apo ve PKK'nin tasfiyesi, sistemin varlığını sürdürmesi için bir zorunluluk halini almıştır. Aksi taktirde kaos sürecine küçük bir girdi olarak giren demokratik modernite kuramının çok büyük çıktılar yaratması işten bile değildir. Çünkü kapitalist sistemin yaşadığı yapısal kriz ve insanlığın krizden çıkış arayışı bunun gerçekleşmesinin tüm potansiyelini bağrında taşımaktadır.

Özetlersek kapitalist modernite sistemi ve bu sistemin hegemonik çekirdeği kendisini çok güçlü gösterse de Önder Apo'nun paradigması ve büyük düşüncesi karşısında var olma sorunu yaşamaktadır. Bu açıdan da Önder Apo ve PKK'nin tasfiyesini kendisi için bir

'Kürtlük' davası icat edilmiş ve Barzanilere de bu rol oynatılmaktadır. Bu açıdan Barzanilerin daha başından beri bir 'Kürtlük' davası yoktur ve her şey çekirdek hegemonyanın planlamaları temelinde gerçekleşmektedir. Barzaniler bu rolü en etkili ve başarılı şekilde icra edebilmek için de KDP'yi örtü olarak kullanmaktadır. Görüntü, Kürtlük davası veren bir siyasi parti olsa da gerçekte hegemonik çekirdeğin Kürtlüğü kontrol altına almak, alternatif çıkışları tasfiye etmek için Kürtlerin içine gönderilmiş bir Truva Atı'dır. İşte tüm makyajlama ve kamuflajlara karşın KDP ve Barzanilerin gerçekliği budur.

KDP ihanetine karşı kesin tutum almanın vaktidir

Ne yazık ki gerçeklik bu iken, Kürt halkı ve hatta KDP bunu yeterince bilmemektedir. Kuşkusuz Kürt halkı yukarıda da belirttiğimiz gibi KDP ve Barzanilerin kendileri açısından nasıl tehlikeli bir hale geldiğini ve neler yaptığını bilmektedir. Ama bin bir perdeyle örtülen yalın hakikati yeterince görememektedir. Dahası birkaçı dışında KDP'lilerin bile kendi adlarına yapılanların perde arkasında nelerin olduğundan

yaptıklarının onda birini bile bir başka örgüt veya ailenin yapması halinde aforoz edilmeleri ilk akla gelecek ve uygulanacak cezadır. Başkaları çok daha azını yaptığında kıyameti koparanlar veya kopartacak olanlar, sıra Barzanilere geldiğinde yeterli tutumu almamaktadır. Peki, bu neden böyledir? Bu nasıl mümkün oluyor?

Açık ki bunların da merkezi hegemonik güçlerin yönettiği algılarla direkt bağı vardır. Tekniği, diplomasiyi, medyayı elinde tutan bu güçler, istediklerine her türden tecridi uygularken, istediklerinin de önünü sonuna kadar açmaktadır. Bu güçler ak'ı kara, kara'yı da ak gösterecek denli imkan sahibidir. Nitekim günümüzde Önder Apo üzerinde mutlak bir tecridi uygulayarak tek bir kelimesinin bile dışarı çıkmasına izin vermezken, hiçbir meziyetleri olmadığı halde Barzanilere düşünce kuruluşlarının, akademi dünyasının, medyanın kapılarını sonuna kadar açmaktadır. Önder Apo ve PKK 'terörist' ilan edilerek maruz kaldığı her türden saldırı aklanırken, soykırımcılara ve onun uşaklarına diplomasinin tüm kapıları açılmakta, Barzaniler umut olarak gösterilmek istenmektedir. Her biri komplonun bir parça-

onları çekim merkezi haline getirmesi, onlarla olmayı imkan sahibi kılması, Barzanilere karşı alınması gereken tutumun yeterince alınmamasına neden olmaktadır. Mevcut durumda Barzanilere yakın durmak, imkanlara yakın durmak anlamına geldiğinden ve bu özenle kurgulandığından Barzanilerin yaptığı pisliklere karşı gereken tutum alınmamaktadır. Yine soykırımcının uşağı haline gelmenin ulusal onurda, şerefte, namusta yarattığı aşağılanmayı önemsemeyen bencil ve istismarcı duruşlar da Barzanilerin yaptıklarını mantığa bürümeye ve yapılanlara kılıf bulmaya çalışmaktadır. Yanılsamalı bir şekilde ulusal çıkarlara, kazanımlara zarar verir diye, Barzanilere karşı tutum almamayı tercih eden dar milliyetçi yaklaşımlar vardır. Açık ki bu tutumun sahipleri çok büyük bir körlüğü yaşamakta ve Barzanilerin Kürt uluslaşması önünde ne büyük bir engel, dahası Kürt varlığı ve özgürlüğü için ise ne denli büyük bir tehlike olduğunu görememektedir.

Görülmesi gereken yalın gerçeklik şudur: Barzaniler Kürtler uluslaşmasın, çekirdek hegemonyanın denetimi ve kontrolü altında kalsın diye Kürtler içine gönderilmiş bir Beyaz Kürt gerçekleştirmesidir. Soykırımcı TC dahil tüm işgalcilerle yaptığı işbirliği ve içine girdiği ihanet tutumu buradan kaynaklanmaktadır. Bu da Kürtler üzerindeki soykırım politikalarının başarılı olmasına kapıyı sonuna kadar açık hale getirmektedir.

O halde soykırım politikalarını boşa çıkarmak, verilen varlık ve özgürlük savaşında başarılı olabilmek için her şeyden önce KDP ve Barzanilere karşı net ve kesin tutum almak zorunludur. Bu ihanet şebekesi etkisizleştirilmeden Kurdistan'ın varlık ve özgürlük sorunlarını çözmesi mümkün değildir. Zira soykırımcı saldırıların en büyük güç kaynağı ve meşrulaştırıcı aracı konumundadır.

Tüm bunlar Kürt halkında KDP ve Barzani gerçekliğinin çok daha derin ele alınmasını zorunlu ve gerekli kılmaktadır.

DİYANET ÖZEL SAVAŞIN HİZMETİNDE

Diyanet kurumları ile paramiliter yapılanmalar öz itibariyle aynı kirli amaca hizmet ediyor. Katliamlar ve suikastlar gerçekleştirme ve “gayrimüslimler” olarak tanımladıkları ile sol ve sosyalist grupların, Alevilerin, Kürt halkının ve farklı etnik kimliklerin sindirilmesi amacıyla devreye sokulan paramiliter yapılanmalarla aynı hedef için çalışıyorlar. Yöntemleri farklı görünse de perspektifleri aynı ve birdir. Mesela Ensar Vakfı gibi genelde de şiddet, cinsel şiddet, tecavüz, yolsuzluk gibi ahlaki ve toplumsal sorunların yaşandığı yapılar olarak karşımıza çıkan bazı kurumlar var. Özellikle bu kurumlar ve vakıflarda yetiştirilen çocukların dincilikle mayalanan militarist eğitim sistemine tabi tutulduğu biliniyor. Bazı tarikat ve cemaatler bu merkezleri kontrgerilla eğiten şubeler gibi de işletiyor.

Ferzê Dêrsîm

Sömürgeci, soykırımcı, dinci, milliyetçi, cinsiyetçi ulus-devletler ve kapitalist sistemler iktidarlarını güçlendirmek için en çok dini kullanıyorlar. Özellikle Ortadoğu insanının zihniyet yapılanması ve yaşamsal kültürü dinsel ile gelişmiş bir gerçekliği ifade ettiğinden bu yöntemle halkların dini duygularını etkileyerek iktidara hizmet etmelerini sağlıyorlar. Bu anlamda yaşamı doğrudan ilgilendirmesi nedeniyle devletçi uygarlık güçlerinin ilk el attıkları konu din oluyor. İktidar, İslam güçleri din aracılığıyla toplumu kontrolleri altına alıp istedikleri gibi yönetebileceklerini fark ettikleri anda hemen tekeller oluşturarak bu alanı ele geçirip din olgusunu iktidarlarını güçlendirmeye ve varlıklarını sürdürmeye başladılar. Böylece egemenlerin yalanla saptırdıkları dincilik yaratılmış, büyük yalan ve kötülüklerin başlangıcı olarak toplum yaşamına sızmıştır. Önderliğimizin mitolojinin yani dinin devlet yaratan çizgisine “büyük toplum yalanı” demesi de bu gerçeklikle bağlantılıdır.

“İktidar İslam” kavramı olarak ifade ettiğimiz, İslam adı altında topluma dayatılan İslam biçimidir. Egemenlerin, iktidarların, bir kesim zengin sınıfının İslam'a yaklaşımları, zihniyetleri ve yaşam biçimleridir. İktidar İslam, Emevilerden bu yana devleti yönetmek adına geliştirilen pratikler sonucunda kendisine yaşam alanı bulan bir zihniyet yapısıdır. Bu duruma “karşı İslam” diyenler de vardır. Ahlakattan uzak, devlet çıkarlarını koruyan, toplumdan uzak bir İslam biçimidir iktidar İslam. Yani devletleşen İslam'dır. Devletleşen İslam'ı ise günümüzde bin bir odalı, her şeyi altın kaplama olduğu ve sayısız hizmet eden görevlilerin olduğu büyük yapılara sahip kişi ve kurumların temsil ettiğini biliyoruz. Zenginliğin göstergesi olan giyim kuşam, şaşaalı ve mürşif yaşam tarzı, devlet kurumlarındaki memurların halkı küçük gören ilişkilenme biçimleri olan kesimler bu kültürün temsilcileridir. Bu kültür Emevilerle başlayan ve son büyük temsilcisi günümüz Türkiye'sinde Erdoğan, AKP ve diğer iktidar ortaklarıyla sürdürülen İslam'dır.

Günümüzde devletler ve egemenler açısından din sadece iktidarlarının sürekliliğini sağlamak amaçlı kullanılan bir araç olsa da elbette toplumlar tarihi açısından aynı şey söylenemez. Devletler için dinin kendi iktidarları uğruna kullandıkları argüman dışında bir anlamı olmayabilir ama toplumlar için oldukça

büyük değer ifade ediyor. Yaşamsal olarak dine büyük anlam yükleyen toplumlar, ahlak, politika, eşitlik gibi demokratik değerler barındırdığını bildikleri için sahipleniyor ve savunuyorlar. Günümüzde toplumu ayakta tutan da bu yaklaşımdır. Aksi halde devletin tümünden denetimine aldığı ve bir özel savaş aracı gibi kendi çıkarları doğrultusunda kullandığı dincilik zihniyeti toplumun tüm kesimlerine sirayet etmiş olsaydı durum çok farklı olurdu. Toplumun bu politikalar karşısındaki direnişine rağmen iktidarlar dini ne kadar ele geçirirlerse toplumu o kadar istismar edip, çıkar sağlayabileceklerini düşünüyorlar. Buna en çarpıcı örnek, Erdoğan ve AKP'nin siyasi yöntemleridir, toplumu yönetme zihniyetleridir. Bu İslam sentezci iktidar yapısı yürüttüğü dincilik politikası ile Diyanet kurumu üzerinden toplumu sömürmek ve dini en etkili biçimde kullanmak istiyor.

Diyanet, çıkara ve zora dayalı varlığını sürdürüyor

Doğru okunduğunda tarihin bizlere öğrettiği çok şey var. Tarihi gerçekler bize şunu gösteriyor: İktidarlaşan, devletleşen, kurum ve kişilerin hizmetine giren İslam hiçbir zaman toplumsal bir karakter kazanmadı ve sürekli toplumun üstünde, toplumdan kopuk bir zor aygıtı olarak varlığını sürdürdü. Sömürü, şiddet üzerinden iktidarların çıkar savaşlarını meşrulaştıran, toplumu belleksizleştirip bu şekilde bilgisizliğe, açlığa, sefalet, mahkûm etmeyi amaçlayan iktidar İslam'ı günümüzde kılıf değiştirerek kurumlaştı. Diyanet ve benzeri oluşumlar çıkara, zora dayalı varlığını sürdürüyor. İktidar İslam'ı ulus devletle bütünleşerek toplumun inanç, eğitim ve örgütlenme kurumlarını yok edip kendi kurduğu sistemle toplumu adeta zihniyet ve düşünce kırımından geçiriyor. Özellikle din ya da inançla varlık kazanan toplumsal ahlakın kaynağı olarak tanımlanan din, topluma düşmanlaştırılan bir duruma getiriliyor. Başta eğitim olmak üzere, yaşamın tüm alanları bu dincilik anlayışıyla kuşatılmış bulunuyor.

Devlet, kurulduğu günden itibaren Diyanet'e sınırsız yetkiler vererek toplum üzerindeki hakimiyetini geliştirmesinin önünü açtı. Buna bağlı olarak toplumun hizmetine girmesi için icat edilmiş bütün olguları egemenliğini derinleştirmek amacıyla kullanıyor. Gerici, iktidar İslam dinciliği, dini kullanarak toplumu şekillendirmeye ve

kendisine mahkûm kılmaya çalışıyor. Dincilikle toplumu dizayn ediyor. Örneğin, Türkiye toplumunda din eğitime yönelik ilgi bugüne kadar görülmemiş düzeyde artmış bulunuyor. Özellikle AKP-MHP devlet politikalarının sonucunda eğitime tamamen dini içerik kazandırılmaya çalışılıyor ve bunun için stratejik nitelikte özel politikalar devreye konuluyor.

İslami cemaat ve tarikatların eliyle örgütlenen kesimlerin bu cemaat ve tarikatlarda önde gelen sermaye gruplarının elde ettikleri maddi imkanları kullanarak toplumu İslamlaştırma çalışmaları neredeyse devletin tek amacı haline geldi.

Türkiye'de bugün Diyanet din işlerini düzenleyen, insanların manevi dünyalarını besleyen, toplumda eşitlik, adalet, huzur sağlayan bir kurum olarak çalışmaktan ziyade bir şirket, holding gibi çalışıyor. Hal-ka İslam dininin doğruları, İslam'ın adalet ve eşitlik anlayışı bu kurumlar aracılığıyla topluma anlatılmıyor. Toplumun dayanışma içinde, herkesin eşit koşullarda yaşadığı bir düzen sağlaması için duygu ve bilinç aşılması gerekirken, bunun tersini uyguluyor. Çünkü doğru olanı yapması, egemenlikli karakteri ve çıkarlarına ters düşüyor. Haktan yana tavır alması, Türkiye'de din adına yapılan bütün yolsuzlukları, hırsızlıkları itiraf etmesi ve buna karşı mücadele etmesini gerekli kılıyor ki bu da iktidarların dini sömüren fitnatına ters bir durum. Adının anlamı barış olan bir dinin temsilcisi olduğunu iddia eden Türk Diyaneti, sürekli soykırıma, savaşa, şiddete hizmet etti, ediyor. Türkiye ve Kurdistan toplumuna uygulanan özel ve kirli savaşın en ön saflarında yer alıp soykırım saldırıları çerçevesinde Kürt halkına saldırılarını bütün gücüyle derinleştirdi.

Kurdistan'daki savaş sadece Kürt halkını ve Kurdistan'ı değil, tüm Türkiye toplumunu etkiliyor. Bunun bir sonucu olarak tüm Türkiye toplumu ciddi boyutta ekonomik, eğitim, işsizlik gibi sorunlar yaşıyor. Aleviler başta olmak üzere Türkiye halkları soykırım saldırılarıyla karşı karşıya kalıyor. Türkiye'deki farklı inanç, dil ve etnisiteye tahammül edilmiyor. Örneğin, AİHM'in 1 Eylül 2008'de zorunlu din derslerinin Türk devletinin uyguladığı biçimde insan haklarına aykırı olduğu yönündeki kararının ardından, 12'inci sınıflar için hazırlanan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders kitabında Aleviliğe sadece 5 sayfa ayrılmıştı. Bu politikalarla Türkiye'de yaşayan farklı etnik kökenli toplumlar Türk-

leştirilmek, Müslümanlaştırılmak isteniyor. Başta Kürt toplumu olmak üzere diğer etnik ulus kimlikli topluluklara yönelik Türkleştirme ve Alevileri İslam ve Müslüman inancı içinde asimile etme politikalarıyla Alevi ve Kürt toplumu şahsında bütün Türkiye halklarına hakaret ediliyor. Kürt Aleviliğinin merkezi olan ve Alevilerin ocaxları, jiyarları, doğasıyla manevi bir yer olarak gör-dükleri Dêrsîm'in neredeyse bütün köylerinde camiler yapıldı. Cem evlerini Diyanet'e bağlama kararları, zorunlu din dersi vb saldırılarla yine torba yasa tasarısıyla devletin Diyanet'e bağlı olarak “Alevi Bektaşî ve Cemevi Kültür Dairesi Müdürlüğü” adı altında bakanlık kurulması kararı Alevileri bitirme saldırılarıdır. Yine Alevilere dönük en büyük yönelimlerden biri de Diyanet ve üniversiteler üzerinden gelişen ve Alevi tarihini, kültürünü, inanç değerlerini Türk-İslam sentezi ile ele alıp bozan, başkalaşıma uğratan saldırılardır. Bu asimilasyon uygulamaları, Alevileri Türk-İslam ideolojisi içinde eritmek, kendi olmaktan çıkarma girişimleridir. AKP-MHP faşist iktidarı ve ortaklarının Alevilere yönelik saldırısı, tıpkı diğer inançlar, Kürt halkı ve diğer halklara uygulananlarda olduğu gibi, başta da Diyanet İşleri Başkanlığı olmak üzere, devlet içindeki tüm kliklerinin ortak bir politikası olarak geliştiriliyor. Bu saldırılarla Türk-İslamcı cumhuriyet ve devlet öz itibariyle ‘Türkiye'de yaşayan herkes Türk ve Hanefi İslam olacak’ zihniyetini dayatıyor. Bu saldırılar bir strateji çerçevesinde uzun vadeli, sistematik olarak yürütülen saldırılardır. Devletin bütün yapıları ve kurumlarıyla stratejik akılla hareket ettiğini gösteriyor. Başta Diyanet olmak üzere bütün özel savaş kurumlarının bu saldırılarda rol aldığı bir gerçek. Bu örneklerde Diyanet'in Sarayla, bakanlıklarla vakıflarla, polis ve daha birçok kurum ve kuruluşla nasıl ortak hareket ettiğini görebilmemiz önem taşıyor.

Özel savaş politikalarını yürütebilecek dindar genç nesiller yetiştiriliyor

Ayrıca özel savaş kurumu olarak görevlendirilen Diyanet'in farklı kastlar, üst tabakalar yaratarak halktan nasıl koptuğunu görmemiz gerekiyor. Diyanet'in üst düzey yöneticilerine, kurum ve vakıf görevlilerine bakıldığında halkla aralarında ortak özellikler bulmayı bir yana bırakalım, aradaki uçurum insanı ürkütüyor. Bir tarafta aşırı maddi im-

kanlara sahip bir kesim varken, diğer tarafta toplumun çoğunluğunu oluşturan ve hiçbir şeyi olmayan bir kesim var. Halka dini hizmet ve maddi yardımda bulunması için kurulan diyanetin bu düzeyde halkın üstünde durması, topluma inmemesi sorgulanması gereken bir durum. Diyanet kurumunun eleştirdiğimiz bu pozisyonu devletin de işine geliyor. Çünkü bu kurum aracılığıyla yaptıkları dincilikle kendilerini meşru kılarak varlıklarını sürdürebiliyorlar.

Bu eşitsizlik tablosunu daha yakından görmek için devletin hem aleni hem üstü kapalı politikalarla Diyanet İşleri Başkanlığı'na sunduğu imkanlara ve açtığı alanlara bakabiliriz. Türkiye'de açılan imam hatip okullarının sayıları dudak uçuklatıyor. Buna paralel olarak küçük yaşta çocukların gönderildiği Kur'an kurslarının sayısı da her geçen gün artıyor. Bu da yeterli görül-meyip, tüm çocuklar ve gençlerin iktidar İslam'ından pay alması gerekçesiyle manevi destek adı altında okullara oldukça yüksek sayıda yandaş din görevlisi atanarak istihdam ediliyor. Bu yöntemle yandaşlara yeni rant kapıları açılırken diğer yandan toplumun gelecek genç nesillerinin henüz gözleri açılıp dünya gerçekleriyle tanışmadan küçük yaşta asimile edilmesi ve öz değerlerine yabancılaşması hedefleniyor. Faşist Erdoğan'ın aleni olarak itiraf ettiği “dindar genç nesillerin yetiştirilmesi” bu özel savaş politikalarıyla gerçekleştiriliyor.

Türk Diyanet İşleri Başkanlığı açık ve gizli olarak devletten aldığı sınırsız destekle birlikte, devletin Türkiye Diyanet Vakfı kurumuyla ortaklık içinde yürüttüğü çalışmalar da var. Diyanet Vakfı, devletin asimilasyon yöntemiyle gerçekleştirmeyi planladığı soykırım saldırıları emellerini gerçekleştirmek için kurduğu kurumlardan sadece biri. İslam adıyla özel savaş politikaları yürüten, yıllardır çocuklara yönelik cinsel şiddet ve istismarla gündeme gelen sivil toplum kuruluşu görüntüsünde sayısız kurum ve kuruluş var. Türk İslam devletinin her birine biçtiği ayrı bir rol var. Bunların yanı sıra Kontrgerilla grupları, MAK birlikleri, özel timler, köy korucuları, Hizbullah, JİTEM, TUSHAD, Türk İntikam Tuğayları, JÖH-PÖH, Esadullah, SADAT gibi paramiliter yapılanmaların da askeri olarak kirli savaşı yürütmek için kurulan yapılar oldukları biliniyor. Dini kurumlar ile paramiliter yapılanmalar öz itibariyle aynı kirli amaca hizmet ediyor. Katliamlar ve suikastlar gerçekleştirme ve “gayrimüslimler” olarak tanımladıkları sol

tiği bu alanlarla birlikte, birçok ticari işletmelere sahip inşaat sektöründe de vakıf adına kamudan aldığı ihalelerle yatırım imkanları oluşturarak, önceki gelirlerini kat be kat aşan kaynaklar yaratıyor. Diyanet şirketi yarattığı bu kaynaklarla Türk İslam devletini ayakta tutuyor.

Diyanet, halkın sırtından kendine yaşam alanı yaratmıştır

Türkiye devleti içerisinde Müslümanlar dışında başka inançlara, farklı kültür ve etnisiteye sahip olan topluluklar da yaşıyor. Ama Diyanet söz konusu bu toplulukların vergilerinden de yararlanıyor. Bu yapıları tanımayan, dışlayan, inanç ve kültürlerine yasak koyan zihniyet, en çok da onlara karşı yürüttüğü özel savaşı kurumsallaştırmak için vergilerine el koyup, çıkarları için kullanıyor. Devletin sunduğu imkanlarla iktidar yandaşlarına istihdam alanı oluşturarak, kendi ideolojisinin hizmetindeki genç kadın ve erkeklere de pay veriyor. Diyanet'e bağlı personel için yürütülen toplu sözleşme tartışmalarında da fazla çalışma ücretinin yüzde yüz artırılması kararı alınarak bu alana uygulanan özel politika ortaya konuldu. Yine özellikle Kur'an kursları ödemelerinde artışlar oldu, ek dersler ve yatılı, özel kurslar için de yüzde otuz artış yapıldı. Derinleşen ekonomik krize rağmen bu insanlar kurs ücretlerini ödeyemediklerini, kursa yazılma koşullarının olmadığını belirtmiyor, bu işi arka planda tutmuyor, ötelemiyor. Çünkü hırsızlık, yolsuzluk, haksızlıkla halktan çalışanlar yardım adı altında devlete muhtaç edilmiş topluma bu sefer de devletin yardımını gibi yansıtılarak, toplum farkına varmadan devletin dincilik ideolojisi etrafına toplanmaya çalışılıyor.

Diyanet kurumunun sivil toplum maskesiyle özellikle ekonomik alanda Türkiye dışında da yürüttüğü birçok faaliyeti olduğu biliniyor. Kültür, eğitim, sosyal çalışmalar adı altında 149 ülkede dini hizmetler veren, verilmesini destekleyen, teşvik amacıyla uluslararası alanda fon veren bir kurum gibi örgütleniyor. Bu politikalarla Diyanet İşleri Başkanlığı'nın çalışma alanının genişletilmesi, din hizmetlerinin daha yaygın kesimlere ulaştırılması ve dünyanın her yerinde dini hizmetlerde bulunan yeni neslin yaratılması amaçlanıyor. Yani Diyanet Türkiye odaklı çalışmalar yürütmekle yetinmeyip "İslam dünyası otoritesi" olmayı hedefliyor. Nitekim, 11 Kasım 2010 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı'na atanan ve 2017 yılına kadar bu başkanlıkta kalan Mehmet Görmez şu sözlerle bu emellerini açıkça itiraf etmişti: "Diyanet sadece Türkiye'nin Diyanet'i değil bütün Müslümanların Diyanet'i olmuştur. Diyanet teşkilatı Orta Asya, Balkanlar, Afrika ve diğer coğrafyalarda yaşayan kardeşlerimizin din hizmetlerinde, dini eğitimlerde kapılarını açtığı müessese olmuştur. Latin Amerika'da yaşayan 7 milyon kardeşimize, Pasifik Asya'daki kardeşlerimize hizmet götüren bir teşkilat olmuştur." Elbette bu çalışmalarda amaç İslam dinini değil, İslam adına Türk devletinin militarist faşist zihniyetini dünyaya yayma ve hâkim kıl-

maktır. Yani Erdoğan, tek adam rejimi çerçevesinde Diyanet'i Şeyh-ul İslam kurumuna dönüştürmeyi hayal ediyor. Hayal sözcüğü belki de iyimser kalıyor. Bütün plan ve çabaları bunu yaşamsallaştırmak içindir.

Halkı dilenci duruma düşürüp açlığa mahkûm edenler Diyanet'e milyon dolarlık bütçe ayırıyorlar. Türk devletinin ve Türk devleti adına dincilik yapanların topu yalan-cıdır, hırsızdır. Milletin sırtından, vergilerinden, bağışlarından, kendilerine yaşam alanı yaratmışlar yaşıyorlar. AKP'li bir şahıs fiyatının çok üstünde aldığı yat tartışma konusu olduğunda "ben mahremimi korumak için yat aldım" diyebiliyor. Bin bir odalı sarayında bir eli yağda bir eli balda "Emine Erdoğan millet açsa lokmalarını küçült-sün" deme hakkını kendisinde görebiliyor. Erdoğan konuştuğunda tam bir Deccal gibi "siz Türkiye ekonomisinden bahsediyorsunuz ama bir merminin fiyatı ne kadar biliyor musunuz?" deme cüretini gösterebiliyor. Oysa mesela bu din İslam peygamberi Hz. Muhammed'in (s.a.v.) dinidir. Bu dinde eşitlik vardır. Bu dinde komşusu açken tok olanın büyük günah sahibi görüldüğü anlayış vardır. Kibir yoktur, varsa büyük günah olarak görülür. Birde bizim Kürt halkı içinde sıkça örnek verilen bir durum var. İslam peygamberi Hz. Muhammed'in (s.a.v.) yaşadığı süre boyunca arpa ekmeğini dahi doyaya yemediği, ömrü boyunca bir hasır üzerinde oturup yattığı belirtiliyor. Yani bu denli sade ve mütevazı olan, bütün mal varlığını İslam toplumu için harcayıp, toplumun seviyesinde yaşamayı tercih eden güvenilir, adil bir peygamber olarak anlatılır. Ne yazık ki Diyanet sözünü ettiğimiz bütün özel savaş uygulamaları, rant politikaları ve lüks harcamaları Hz. Muhammed'in dini adına yapıyor. Oysa bütün bu rantı, yolsuzlukları, hileye, faize dayalı kazanılan paraları iktidar İslamcı devlet yapılanmasını beslemek amacıyla kullanıyor. Milliyetçiliği daha da hortlatıp, dinci gericiliği olabildiğince beslemek istiyor. Topluma her yönüyle müdahale ederek, toplumu soykırım saldırılarından geçiriyor. Oysa İslam dininde en güçlü vurgu adalet konusunda yapılıyor. İslam adaletle en yakın ve en açık dindir. Adaletin teminatı olan din biçiminde anlatılır. Bunlarda ise saray ve sultanlara özenerek sürdürdükleri yozlaşmış yaşamlarından iktidar İslam dilinde adaletin, ahlakın ve daha birçok kavramın yaşatılmadığını, aksine sadece söylemde propaganda aracı olarak kullanıldığını görüyoruz. İslam dönemi açısından buna benzer politikaları anlamak için Hz. Muhammed'in pratiğine ve Kur'an'a bakmak yeterli. Oysa Diyanet hiçbir ahlaki ilkeyi tanımadan iktidar ve sermayenin hizmetkarlığını yaparken din maskesiyle gerçek yüzünü gizliyor. Dini kullanarak Türk devlet eliyle halklara, farklı inanç gruplarına, kadınlara yapılan baskı ve zulmü perdeliyor. Bu politikalar Allah, peygamber ve İslam adına yapıldığı için halk kitlelerinin gerçekleri görmesi engelleniyor.

ve sosyalist grupların, Alevilerin, Kürt halkının ve farklı etnik kimliklerin sindirilmesi amacıyla devreye sokulan paramiliter yapılanmalarla aynı hedef için çalışıyorlar. Yöntemleri farklı görünse de perspektifleri aynı ve birdir. Mesela Ensar Vakfı gibi genelde de şiddet, cinsel şiddet, tecavüz, yolsuzluk gibi ahlaki ve toplumsal sorunların yaşandığı yapılar olarak karşımıza çıkan bazı kurumlar var. Özellikle bu kurumlar ve vakıflarda yetiştirilen çocukların dincilikle mayalanan militarist eğitim sistemine tabi tutulduğu biliniyor. Bazı tarikat ve cemaatler bu merkezleri kontrgerilla eğiten şubeler gibi de işletiyor. Şüphesiz şiddet ve tecavüz merkezleri haline gelen bu kurumlar bu kirli işleri devletin konsepti, talimatı ve desteğiyle yürütüyor. Son olarak İsmailağa cemaatinde ortaya çıkan ahlak suçlarıyla birlikte bazı vakıf, eğitim merkezleri ve bunlara bağlı tarikatlarda intihar süsü verilerek hayatını kaybeden çocuk sayısı da son yıllarda artarak devam ediyor. Cemaat ve tarikat adını alan bu yapılar, AKP-MHP dinci milliyetçi iktidar döneminde din örtüsü altında fuhuşu, tacizi ve tecavüzü dayatan ahlaksızlık yuvaları, utanç mekanları olarak gündeme geldi.

Özellikle devlet tarafından Diyanet'e bağlı istismarcı, -ki istismar kavramı yaşanan suç pratikleri karşısında hafif kalıp, gerçeği yeterince tanımlayamıyor- tecavüzçü kadrolarını okullara manevi danışman, seçmeli din dersi veya Kur'an dersleri hocası adıyla ataması da kirli özel savaşın bir parçası. Topluma yönelik bir savaş stratejisi olarak devreye konulan bu uygulamalar, asimilasyon ve soykırım planının bir parçası olarak bilinçli yürütülüyor. Yine okullarda Diyanet kurumunun atadığı kadrolar tarafından başta Alevi inancı olmak üzere farklı inançlardan çocuklara hakaretler yapılması, çocuklara okullarda zorunlu din dersinin dayatılması, Kur'an ve benzeri farklı kurslarda çocukların eğitimleri tarafından taciz ve tecavüze uğramaları da sıradan olaylar değildir. Bu yönelimlerle gelecekte psikolojik sorunları olan, ruhsal dengesizlik yaşayan hastalıklı bir toplumun yaratılması amaçlanıyor. Türk devleti bu yöntemlerle halkımızın ahlaki ve dini değerlerini yozlaştırmak, toplumu çürütmek için elinden geleni yapıyor. Belki de dünyanın hiçbir ülkesinde din olgusu Türk devletinin yaptığı düzeyde militarizm, özel savaş, yolsuzluk ve toplumsal ahlaki çürütme amacıyla bu düzeyde kul-

lanılmıyor. Varlığını Kürt halkının imha ve inkâr siyasetine endeksleyen Türk devleti Kürt düşmanlığı, asimilasyon ve Kürt soykırımında en etkin yöntem olarak dini kullanıyor. Tüm kirli yüzünü örtmek için olabildiğince siyasileştirerek devreye koyduğu din politikası diğer özel savaş yöntemlerine daha masum görünse de toplumsal dejenerasyon ve asimilasyonun en şiddetli uygulandığı alanlardan birini oluşturuyor.

Diyanet'in bütçesine ek gizli ödenekten milyonlar aktarılıyor

Orduda, savaş bütçesinde olduğu gibi bu kirli yöntemlerin daha yaygın ve derin uygulanması amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı için de özel bütçe ayrılıyor. Diyanetin bütçesi her yıl artmasına rağmen gizli ödenekten de milyonlarca lira aktarılıyor. Devlet vergilerinden muaf tutulan bu kurum hiç kimseden izin almadan ve kimseye hesap vermeden vergi toplama yetkisine de sahip. Yine özellikle çalışmalarını yürütmek, özel savaş propagandalarını yapmak amacıyla basın yayın alanını da sınırsızca kullanıyor. Televizyon, kitap yayınları, fuarların yanı sıra, anaokuldan üniversiteye tüm eğitim kurumlarında kendini örgütleyerek, özel okullar ve öğrenci yurtları gibi çok sayıda kurum da inşa ediyor. Geçtiğimiz yıllarda sadece Diyanet Vakfı, kurum olarak 3817 cami, 2866 Kur'an kursu, 25 ülkede 100'ün üzerinde cami ve eğitim yeri inşa ettiklerini açıklamıştı. Bunun sadece vakıf adına yapıp ve devletin din alandaki çalışmalarının buna dahil olmadığını da bilmemiz gerekiyor. 85 milyona yakın nüfusu ve 81 ili olan Türkiye'de 90 bin cami bulunuyor. Ayrıca son araştırmalara göre Türk Diyanet Vakfının Türkiye genelinde binin üzerinde şubesi ve 35'in üzerinde kız ve erkek öğrenci yurdu olduğu belirtiliyor.

Ayrıca Türkiye Diyanet Vakfı tarafından 2010 yılında İSAM (İslam Araştırma Merkezi) tarafından yapılmaya başlanan 29 Mayıs Vakıf Üniversitesi de bulunuyor. Diyanetin kurduğu bu üniversite tam olarak şu rolü oynuyor: Maddi imkanlara dayanarak, zaten işsizlik sorunu yaşayan, ekonomik sıkıntı içinde olan, değil okumak karnını bile doyuramayacak duruma getirilmiş gençlere konforlu, rahat bir ortam sunarak sistemi ve devlet yapılanmasını sorgulamalarının önünü almak, yani

sağladıkları imkân ve olanaklarla İslam devleti kadroları yaratmak. Örneğin bu üniversiteye bağlı olarak İstanbul Ümraniye'de 3 fakülte ve 12 bölümde akademik olarak eğitim-öğretim çalışması yürütülüyor. Bu üniversitede 3500 öğrenciden bir kısmı tam burslu, bir kısmı yüzde elli burslu, bir kısmı da yüzde 25 burslu olarak üniversite öğrencisi yurtlarında barındırılıyor. Öğrencilere, okumak için verilen burslar dışında 600 ile 2000 TL arasında değişen nakit başarı burslarıyla öğrencileri teşvik eden politikalar da var.

1975 yılında kurulan Türk Diyanet Vakfı, 1988 yılında kendisine bağlı araştırma merkezi iddiasıyla İSAM'ı kurumsallaştırmış. İSAM kurulduğu günden itibaren orta ve yüksek öğretim alanında yüz otuz öğrenciye burs verip, Türkiye'nin farklı şehirlerinde 12 yüksek öğretim yurdu açıp faaliyete geçirmiş. Bütün bu veriler aynı zamanda paravan olarak yürütülen bu resmi çalışmalar ardındaki özel savaşın yaygınlığını ve kurumsallaşma düzeyini de ortaya koyuyor. Asıl korkutan, kaygı uyandıran bu veriler ardında yürütülen asimilasyon, militarizm, ırkçılık, din ve hizmet adına yürütülen toplum karşıtı özel savaş politikalarıdır. Ve Türkiye toplumlarının bu özel ve kirli savaş politikalarından maddi olanaklar sunmalarından kaynaklı yoğun etkilenmeler yaşamamasıdır. Din alanı, devletin en çok önem verdiği, politika ürettiği, yatırım yaptığı, eğitim geliştirdiği ve en çok alan açtığı çalışmalar olmaktadır. Çünkü toplumu bunun dışında bir şeyle tutamıyor ve tüm kirli yüzünü bu alandaki çalışmalarla gizliyor. Burada dile getirilen rakamlar, devletin bu alanda yaptıkları yanında devede kulak bile değil.

2010 yılından beri özel olarak belirlenen ve her yıl kat be kat artırılan Diyanet bütçesini ne kimse tartışıyor ne de itiraz edebiliyor. Dışişleri, kültür ve turizm, ticaret, sanayi, şehircilik ve çevre bakanlıklarından kat be kat daha fazla harcama yapılmasına rağmen Diyanet'e yönelik bu ayrıcalıklar ve lüks masrafa yönelik hiçbir eleştiri yapılmıyor. İslam'ın tüm değerlerini çıkarları için kullandıkları gibi, zekât toplamayı da ekonomik ve mali politikalarına alet ediyorlar. Diyanet Vakfı her tür bağışı ve kurban kesimlerinin gelirlerini toplama hakkı dışında, Diyanet İşleri Başkanlığı'yla ortak olarak hac ve umre ziyaretlerini de örgütleme yetkisine sahip. Oldukça büyük gelir elde et-

Kadın sorunu İslam'da en çok çarpıtılan toplum sorunlarının başında yer alıyor

Ortadoğu gerçekliğinde devlet iktidarının kendisini dayandırdığı dincilikle ve cinsiyetçilikle beslenen kadın karşıtlığı çok sistematik ve stratejik olarak geliştirilmektedir. Kadın sorunu İslam'da en çok çarpıtılan toplum sorunlarının başında yer alıyor. Müslüman kültürün hâkim olduğu toplumlarda kadının yaşamın tüm alanlarında erkek kuşatması altında olduğunu açıkça görüyoruz. Sömürgecilüğün halkımıza ve özelde de kadınlara dönük dini kullanarak yaptığı saldırılar, günceldeki en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. İktidar İslam, kadına iki koldan saldırmaktadır. Bir yanıyla fiziki öldürürken bir yanıyla da ruhunu, bilincini ve iradesini öldürmektedir.

Yine çok yaygın bir şekilde kadını dini örgütlemeler içine çekmeye çalışan politikalar günlük olarak üretilen politikalar olmaktadır. Dinci gericilik politikalarıyla kadın katliamlarının önünü açılıyor, cesaretlendirci, teşvik edici uygulamalar devlet tarafından bilinçli geliştiriliyor. AKP devlet ve siyasetinin beslediği ve desteklediği bir zihniyet üzerinden DAİŞ gibi vahşet uygulayan bir örgütün çıkıp şeriat yasalarına göre yaşamı ve toplumu örgütleme çalışmaları yürütmesi Türkiye'de kadın özgürlük mücadelesine en büyük darbedir. Yine Taliban gibi kadın ve toplum düşmanı yapılanmaların çetecilik zihniyetini dayatarak kadınların sokaklara, parklara, bir sosyal aktivite yeri olabilecek herhangi bir yere gitmesini yasaklayan gerici bir zihniyetin yaygınlaşması durumu var. HÜDA PAR gibi terör örgütü olan gerici parti; kadını gölge olarak görüyor. Kadın toplanmalarında kadının evinde oturup eşine hizmet etmesi, çocuk doğurup beslemesi, büyütmesi kadın için yeterli bir çalışma olarak görülmesi anlatılmaktadır. Kadınların toplumsal alana en iyi, kutsal hizmet olarak, kendi evlerinde eşlerine ve çocuklarına karşı yerine getirdikleri görevler olarak belirliyorlar. Yani kadına kendi evinde köle ol, ev işçisi ol, çocuk bakıcısı ol, seks kölesi ol diyorlar. Bu yapıların beslediği zihniyet kadına köleliği dayatan ve pratik yaklaşımlarıyla kadınlara yaşamı yaşanamaz duruma getirmektedir. 9 yaşındaki bir kız çocuğunun reşit sayılıp evlilik yapabileceğini savunan zihniyet; "9 yaşında bir çocuk olarak evlilik yapabilecek, çocuk doğurup besleyebilecek, iradesiyle kendisini başka birine teslim edebilecek olgunluktadır" fetvasını veren bu zihniyet ve bu zihniyete göz yuman, görmezlikten gelen kim olursa olsun insan değildir.

Özellikle çeyrek yüz yıl içerisinde Türk İslam sentezci devlet politikalarından beslenerek artan şiddet olayları, kadın katliamları ve işlenen cinayetler yine çok kirli ve psikolojik özel savaş yönelimleri, kadınları toplumsal yaşamdan kopartan, köleliği dayatan politikalar artarak, çoğalarak yaşandı. Erkek egemenlikçi, dinci iktidarcı yapılanmalar toplumsal yaşamın her alanında

tırmandırılarak yaşatılan cinsiyetçilik kadınların yaşam ve çalışma alanlarını daraltarak kadının sınırlarını belirlemeyi amaçladı. Kadınlar cins olarak bütün toplumsal ve yaşamsal alanlarda linç saldırılarıyla karşı karşıya kaldı. Erkek egemenlikli, dinci iktidarların kadına yaklaşımları mülkiyet temelinde, kadını nesneleştiren, iradesini tanımayan, özgürlüklerini kısıtlayan, insan olarak varlığını inkâr etmeye kadar vardırılan yaklaşımlar oldu. Özel olarak yetiştirilen özel tim elemanları tarafından kandırılıp kullanılan ve sonra da katledilen kadınlar için hak arama savaşları ne yazık ki sonuç vermemekte, devletin adli kurumları tarafından üzerleri kapatılmaktadır. Failler bilinip açığı çıkarılmasına rağmen ne yazık ki bu katil, cani erkekler iyi hal denilerek serbest bırakılmakta ve cezalandırılmamaktadırlar. Kadınları katleden, cinayet işleyen birçok erkeğin "ben İblisi güçlere karşı çıktım", "kadının giyimi beni tahrik etti", "kadının gülüşü beni yoldan çıkardı", "kadının bakışı bana karşı davetkardı" türündeki söylemleri tümü tecavüzcü devlet ve iktidar dinciliğinin kadına dönük şiddet politikalarının sonuçlarındandır. Bu özel savaş elemanları dinci, gerici devlet tarafından korunuyor. AKP İslam sentezci devlet toplumu bir bütün olarak kısıp alıp, evlilik yaşı, çocuk doğurma sayısı, giyim kuşam, ne yiyip içecekleri, nasıl gülecekleri, nasıl bakacakları, günah ve sevaplarına kadar her konuda kendisini söz sahibi ve üzerlerinde hak görüyor, her şeyi belirlemek istiyor.

Bu nedenle din denilerek kadınlara dayatılan baskılara, kadınları toplumdan dışlayan kültüre karşı en başta kadınların entelektüel gücünü erkek aklının eseri olan yorumlara karşı alternatif düşünce geliştirmek için kullanmaları gerekir. Özgür Kadın Hareketi olarak bizlerin buna öncülük etmesi de başlıca görevimizdir. Başta Jineoloji, Halklar ve İnançlar Komitesi bünyesindeki demokratik İslam çalışmaları olmak üzere, Özgür Kadın Hareketi toplumsal alan çalışmaları bünyesindeki akademik çalışmaların bu konuya ağırlığını vermesi gerekiyor.

Peki, iktidarın kullandığı bu biçimle kabul etmediğimiz ama onsuz da olamadığımız din olgusuna nasıl yaklaşılmalı? Bu sorunun cevabı düşman politikalarına yönelik bilinçlenme ve mücadelede gizli. İktidar alanına dönüşen bu özel savaş aygıtının işlevi ve faşist devletin din olgusunu topluma karşı nasıl devreye koyduğunu bilmek kadar, tüm toplumsal değerleri hedef alan bu politikalara karşı etkili mücadele etmek de önem taşıyor.

Geçmişten günümüze iktidar İslam zihniyetinin halk karşıtı uygulamaları karşısında toplumsal direnişler de gerçekleşti. Tarih hep devletçi, iktidarcı çizgi ile demokratik, toplumcu çizginin çatışmaları ve birbirlerine karşı yürüttükleri mücadele ile ilerledi. Bu nedenle günümüzde yaşananlar göz önünde bulundurulduğunda tek tanrılı dinlerin ve tabi ki İslam dininin sadece tek bir çizgiyi ve kültürü temsil ettiğini düşünmek yanlış bir yaklaşım olur. Çünkü, tarihsel süreçte yaşanan ger-

çekleri, kültürel etkilerin toplumsal alanda kendisini nasıl yansıttığını görmemiz gerekiyor. Toplumsal boyutların tümünde olduğu gibi din ve özellikle İslam'ın da egemen zihniyet ve uygarlığın etkileriyle birlikte kendi içinde toplumun demokratik komünal değerlerini de barındırdığını dikkate almamız gerekiyor. Bu anlamıyla ahlaki ve politik toplum değerlerini savunan, koruyan ve büyüten, sömürü ve iktidar odaklarına karşı direniş içinde olan, iyi ve doğruları savunarak ve yaşamda hâkim kılmaya çalışan kesimden yana olmak ve bu çizgiyi esas almak gerekiyor. Dinciliğin içinde barındırdığı iktidarcı, devletçi uygarlık yanlarını görüp, bunları dindeki demokratik uygarlık değerleriyle eleştirerek dönüştürmek esas alınması gereken yaklaşım olmalı.

İnanç, insanlığın varoluşundan itibaren gelişen bir olgu. İnanç ilk oluşum süreçlerinde elbette bugün yaşadığı gibi dinsel boyut kazanmamıştı. Son beş bin yıllık egemenlik tarihi aynı zamanda inancın da dinselleşme tarihidir. Bu gerçeklik günümüz toplumu açısından bu konuda yeterli bilgi ve birikim sahibi olmamızı da gerekli kılıyor. Özellikle Ortadoğu'da yaşayan toplumlar olarak hepimizin içinde büyüdüğü ve her yönüyle etkilendiği bir konu olan dinin tarihi geçmişimizdeki rolünü, bu dinlerin özelliklerini, yaşadıkları sorunları bilmemiz tarihi bir sorumluluktur. Bu, Ortadoğu toplumları açısından olmazsa olmaz bir görevidir. Özellikle bizim gibi halklar ve inançlar mozaiki olan Ortadoğu toplumları içerisinde siyaset, diplomasi, kültür, sanat, eğitim ve medya gibi birçok toplumsal alanda çalışma yürütenler olarak, halkı, sempaticanı, militanı ve kadrosuyla dinler hakkında bilgi sahibi olmamız, dinler tarihini bilmemiz günümüz gelişmelerinin doğru okunmasında büyük öneme sahip. Çünkü Ortadoğu halkları olarak toplumlarımızda dine dayalı yaşam esas olup, din halen yaşamımızı belirlemektedir.

Önderliğimiz "Ortadoğu'da zihniyet devrimi, iktidarcı ve devletçi din zihniyetini aşarak gerçekleşecektir" dedi. Günümüz Ortadoğu'sunda mezhepçilik, milliyetçilik, bilimcilik, cinsiyetçilik de iktidarcı dincilikten doğmuş ve ondan beslenmiş bir olgudur. Özellikle dini zihniyet Ortadoğu'da beş bin yıllık uygarlık tarihinin neredeyse tümünü kapsayan bir olgu. Çokça değerlendirdiğimiz, çözümlenmeye çalıştığımız beş bin yıllık uygarlık tarihi de aslında dinler tarihinden ötesi değildir. Bu anlamıyla dinleri bilmek tarihi, toplumu ve merkezi uygarlık tarihini bilmek demektir. Ortadoğu'daki toplumsal kültürleri tanımak demektir. Dinleri ve inançları bilip anlamak devrimcilerin içinde yaşadığı toplumu da tanımalarını sağlar. Dini tanımak, toplumsal mücadelede daha isabetli adımlar atmamıza imkân sunarak, birçok konuda avantaj sağlar. İlişkilendirmemiz çevrelerle empati kurmamızı sağlayarak, demokrasiyi güçlendirir. Yine devlet ideolojisine dönüştürülmüş din biçimi karşısında mücadelede kolaylık sağlar. Bu anlamıyla günümüzde az ve eksik bilgiler, sıradan ve basit pratiklerle karşısında başarılı bir mücadele verilemeyecek alanların başında ikti-

dar ideolojisine dönüştürülmüş din gelir. Çünkü din, hemen her bireyin en köklü bilgi ve bilincine sahip olması gereken toplumun en eski örgütlü kurum ve birimlerinin içinde varlığını sürdürdüğü alandır.

Önderliğin yaklaşımında dinleri değerlendirme, çözümleme, ele alış yönteminin özü, dini dinle eleştirmektir. Bunun için de dini bilmek gereklidir. Bilgi sahibi olmadığımız, uzak durduğumuz, yabancı olduğu bir alanda sağlıklı bir çalışma yürütemeyiz. Bu alana yönelik politikalarda değişim ve dönüşüm yaratmak, etkili bir mücadele yürütmek için dini iyi bilmek şarttır. Bilmek için de okumak, araştırmak, bu ihtiyacı hissetmek, kanıksamak gerekiyor. Çünkü, yukarıda belirttiğimiz gibi, dinler demokratik uygarlık değerleri ile devletçi uygarlık değerlerini yan yana taşıyor. Özellikle kapitalist uygarlıkla birlikte her alanda olduğu gibi dinlerde de devletçi uygarlık yönünün baskın ve görünen kimlik yapılmış olması çoğu zaman bizleri yanıltabilir. Bu anlamıyla tarihi ve toplumsal konularda daha çok araştırıp anlamaya çalışarak bu sorunu aşabiliriz. Yaklaşım olarak, devletçi uygarlık güçleri dinleri bu hale getirdi ama halen toplumun içinde yaşanan ve kendisini hissettiren, demokratik değer taşıyan yanları nasıl güçlendirip hâkim kılabiliriz sonuçlar yaratacaktır. Egemenlerin, iktidar güçlerinin kendi çıkarları için kullanmaya çalıştığı bu alanın özgünlüklerini gözetenek toptancı yaklaşımla, yeniden kendi öz değerlerini açığa çıkaracak eğitim, yoğunlaşma ve örgütlenme çalışmalarına ağırlık vermek önem taşıyor.

Demokratik İslam zihniyetini güçlendirerek bu karanlık gidişe engel olmak mümkün

İslam'ın en çok da günümüzde hegemonya kurma aracına dönüştürüldüğü dikkate alındığında, bu alanda mücadele etme gerekliliği daha acil olarak görülmelidir. Buna karşı halklarımızın geleneklerinde zaten var olan demokratik birlik kültürünü demokratik İslam zihniyetiyle güçlendirerek bu karanlık gidişe engel olmanın mümkün olacağına inanmak gerekir. Çünkü Demokratik İslam yaklaşımı, İslam'ın demokratik toplum değerleriyle ilişkisini kurarak iktidarcı, dini devlet çıkarları doğrultusunda kullanmaya çalışan yönetim anlayışından ayırtmak ve kurtarmak demektir. İktidar İslam'ına karşı toplum İslam'ını hâkim kılmak demektir. Bu amaçla günümüzde en iyi ve doğru İslam, iktidarı ve devleti esas almayan, topluma dayanan ve toplumun demokratik öz değerlerini yansıtan, büyüten, uygulayan İslam olduğu gerçeğiyle yaklaşarak bu alanı örgütlemeliyiz.

Önderliğimiz toplum bilimine, Müslüman halklara yaptığı birçok hizmetten biri de dine doğru yaklaşmamızı gerektiren tespitlerde bulunmasıdır. Önderlik toplumsal değişim ve dönüşümde temel belirleyici rol oynayacak bilinç ve inancın ahlak ve politika olduğunu ifade etti. Bu tespiti yaparken de dini tarihsel, toplumsal ve sosyolojik bir değer,

bir hakikati bilme yöntemi ve arama biçimi olarak tanımladı. Önderliğimizin tanımladığı, derin çözümleme ve analizlere tabi tuttuğu bu alanda çalışmalar yürütmek gereklidir. Özellikle de kadrolar olarak bizlerin de üzerimize düşen görevleri yerine getirmemiz gerekiyor. Yapacağımız en önemli ve temel iş, Önderliğimizin değerlendirmelerini, tespitlerini topluma en sade ve anlaşılır bir dille anlatmak olacaktır. Önderliğin perspektiflerini topluma anlatmakla, toplumun kendisine ait olan fakat iktidarın bin bir türlü politikası, özel savaş yöntemleriyle çarpıtılıp, karanlık bırakılarak toplumun öğrenmesine izin verilmeyen gerçekleri anlatmış olacağız. Önderliğimiz bu toplumsal gerçekleri gün yüzüne çıkararak, bizlere de bu değerleri yaşatmanın yol ve yöntemini gösterdi. Bizlere düşen görev de Önderlik talimatları ve perspektiflerinin amansız yürütücüleri olmaktır.

İktidar İslam dediğimiz ve toplumu tükenişin eşğine getiren bu tür yapılanmalarla mücadele edilmeden Müslüman toplumların gerçek değerleriyle buluşması, ilerleme kaydetmesi mümkün olamaz. Ortadoğu'da İslam alanında devrim niteliğindeki zihniyet değişimi yapılmaz, aydınlanma yaşanmaz, Demokratik İslam örgütlenmesi geliştirilip güçlendirilmez ise toplumsal yaşamın her alanında en üst düzeyde gerileme yaşanacaktır. Günümüz Türkiye'sinde yaşananlardan verdiğimiz şu birkaç örnek bile bu gerilemenin geldiği aşama ve bunun devamı olarak yarın pratiğe konulması planlanan korkunç hedeflerini göstermeye yetiyor. "Laik" olarak adlandırılan yüz yıllık Kemalist Türkiye'nin geldiği nokta gözler önünde. Son 22 yıllık süreçte siyasi çizgiyi temsil eden iktidar İslam odaklı Türk İslam sentezci devlet politikaları Türkiye halklarını uçurum kenarına getirdi. Buna karşı mücadele ancak güçlü örgütlenmiş, toplumsal tabanını ve toplumsal kurumlarını oluşturmuş, topluma hizmet dışında bir amaç gütmeyen demokratik İslam çalışmalarını örgütlemek ve güçlendirmekle mümkün. Demokratik İslam zihniyetini topluma yaymak, toplumun kendisine ait olan değerlerini bu zalim, din adına din karşıtlığı yapanların elinden alacak gücü, bilinci ve cesareti topluma kazandırmakla mümkün olabilir. Demokratik ulus çalışmaları başta da halkların ve inanç guruplarının demokratik bilinçle kimliklerini koruması, yaşaması ve kendini yönetmesidir. Demokratik ulus, tarihsel kültürleri canlandırmayı, demokratik ve özgür ahlak ilkeleriyle yeniden inşa edilmesi çalışmasıdır. Demokratik Ulus paradigması çalışmaları içerisinde Demokratik İslam, İslam'da ahlaki ve politik toplum özelliklerinden güç alarak, demokratik toplum inşasına katkı sunma çalışmasıdır. Bu aynı zamanda toplumsal yaşamın dinle kazandığı ve din sayesinde sürdürdüğü kültürünün de güncellenmesi, yenilenmesi ve kendini yeniden üretmesi faaliyeti demektir. Önderliğin tarihe yaklaşım yöntemiyle bu konuya yaklaştığımızda da ufuk açıcı sonuçlara ulaşacağımızı bilmeliyiz.

KCK VE DEMOKRATİK ULUSLAŞMANIN BOYUTLARI-5

Rêber Apo'nun 'Kültürel Soykırım Kıskaçındaki Kürtleri Savunmak' kitabından derlenmiştir

Kürt sorununun demokratik ulus çözümü öncelikle Kürt tarihinin ve kültürünün doğru tanımlanmasıyla bağlantılıdır. Tarihinin ve kültürünün doğru tanımlanması toplumsal varlığının tanınmasını beraberinde getirir. Ulusal toplum olmak tarih ve kültür bilincine ve ruhuna sahip olmak demektir. Cumhuriyet tarihinde Kürtlerin inkârı ve imhası (Diğer ulus-devletlerin tarihlerinde de benzer uygulamalar vardır) ilkin Kürt tarihinin inkârı ve kültürel varlığının imhasıyla başlatılmıştır. Önce manevi kültürel unsurlar, daha sonra maddi kültür unsurları tasfiyeye uğratılmıştır. PKK'nin inşasına tarih ve kültür bilinciyle başlaması bu nedenle doğru bir başlangıç olmuştur. Kürt tarih ve kültürünü dünya halklarının tarih ve kültürüyle mukayese ederek açıklamaya çalışması, bunu Kurdistan Devriminin Yolu adlı manifestoyla ilan etmesi Kürt tarihi ve kültürünün yeniden yaşam bulmasında devrimci Rönesans rolünü oynamıştır. Denilebilir ki, Kürtlerin demokratik uluslaşması bu manifestoyla radikal bir başlangıç yapmıştır. 1984 Ağustos Hamlesiyle savaşta denenilen Kürt kültürel varlığı birçok kahramanlık olayıyla yaşamsallığını kanıtlamıştır. Eğer PKK ve öncülük ettiği halk savaşıçılığının ideolojik-politik çizgisi doğru olmasa ve Kürt tarihini ve kültürünü doğru yansıtmıyorsa, Kürtler varlıklarını sürdüremezlerdi. Nitekim bu dönemde birçok grup ve kişilik benzer ideallerle soruna yaklaşmış, ama hepsi Kürt tarihine ve kültürüne doğru sahip çıkamadıklarından tasfiyeye uğramaktan kurtulamamışlardır.

Kürt demokratik ulusunun inşası milliyetçi ve devletçi yaklaşımlarla geliştirilmek istenen ulus inşasından nitelik bakımından farklıdır. Egemen ulus-devlet ulusçuluğundan farklı olduğu gibi, Kürt milliyetçi ve devletçi yaklaşımlarından da farklı olup, onlara karşı emekçiler ve halkların tarihlerine ve kültürlerine dayalı alternatif ulus inşasıdır.

KCK Kürt demokratik ulusunun inşasında Cumhuriyet tarihi boyunca inkâr edilen ve Kürtlerin asli unsur olarak katıldığı 1919-1922 ulusal devrimindeki rolüne sahip çıkar. Bu ulusal devrimi Türklerin olduğu kadar Kürtlerin ve katılım gösteren diğer müttefiklerinin de ulusal devrimi olarak görür. Daha sonraki süreçlerde müttefiklerin dışlanmasını, tarihleri ve kültürlerinin inkâr edilmesini devrimin halkçı karakterine karşı darbe sayar. Bu darbeye karşı Kürtlerin direnişini meşru, ilerici ve özgürlükçü olarak değerlendirir. Ayrıca Kürtlerin Türklerle Malazgirt Savaşıyla (1071) başlayan stratejik ittifakının gönüllülük esasına dayandığını, çeşitli kopmalara uğratılsa da bu tarihten beri iktidar ve devlet oluşumlarında Kürtlerle Türklerin iki esaslı ortak olduğunu, dolayısıyla her iki halkın tarihi ve kültürü arasında sıkı bir ortaklık ve iç içelik bulunduğunu beyan eder. Türklerle Kürtlerin Ortadoğu'nun son bin yıllık tarihinde ortaklaşa stratejik bir rol oynadığını kabul eder. Kürt tarihine ve kültürüne ilişkin bu savunmada kapsamı daha da açılan görüşlerle PKK ve KCK'nin ideolojik ve politik yaklaşımları daha da netleştirilip güçlendirilmiştir. Diğer halklarla ucu açık demokratik ulus anlayışıyla daha geniş demokratik ulusal birlikler ve ittifaklara açıktır. Tarih boyunca Ortadoğu kültüründe yaşanan birlikleri, evrensellikleri (En açık örneği İslâm ümmetçiliğidir) güncelleştirip inşa etmeyi Ortadoğu halklarının gerçek kurtuluş ve özgürlük yolu sayar.

KCK döneminde giderek daha da yapısal bir nitelik kazanacak olan Kürt demokratik ulusu tüm boyutlarıyla Ortadoğu halklarına model olacak bir yeniden ulusal inşa deneyimi sunacaktır. Batı modernitesinin ajanlığı rolünü aşamayan ulus-devletlerin tarih ve kültür inkârcılığına karşı devrimci ve demokratik ulus Rönesans'ıyla yeni bir çağı, demokratik modernite çağının yükselişe geçişini başlatacaktır.

8- Demokratik Ulusun Öz Savunma Sistemi

Canlılar dünyasında her türün kendine göre bir savunma sistemi vardır. Savunmasız tek bir canlı türü yoktur. Hatta evrendeki her elementin, her parçacığın varlığını korumak için gösterdiği direnci öz savunma olarak yorumlamak mümkündür. Kendisi olmaktan çıkmaya karşı gösterdiği direnç açık ki öz savunma kavramıyla ifade edilir. Bu direnç yitirdi mi o element veya parçacık bozulur, kendisi olmaktan çıkar, başka bir unsura dönüşür. Canlılar âleminde ise öz savunma direnci kırıldı mı, o canlı ya başka canlılara yem olur ya da ölür.

İnsan türünde öz savunma biyolojik olduğu kadar toplumsaldır

Aynı sistem insan türü ve toplumu için de fazlasıyla geçerlidir. İnsan gibi narin bir tür ve toplumu gibi tehditlere açık bir varoluş, güçlü bir öz savunma olmadan varlığını uzun süre ayakta tutamaz. İnsan türünde savunma biyolojik olduğu kadar toplumsaldır. Biyolojik savunma her canlı varlıktaki savunma güdülerini tarafından yerine getirilir. Toplumsal savunmada ise, topluluğun tüm fertleri ortaklaşarak kendini savunur. Hatta savunma olanaklarına göre topluluğun sayısı ve örgütlenme biçimi sürekli değişir. Savunma topluluğun asli bir işlevidir. Onsuz yaşam asla sürdürülemez. Bilindiği gibi canlılar dünyasının diğer iki asli işlevi beslenme ve üremedir. Beslenme ve üreme olmadan nasıl ki canlı varlıklar yaşamlarını sürdüremezlerse, öz savunma olmadan da yaşamlarını sürdüremezler. Canlılar dünyasının öz savunmasından çıkarabileceğimiz diğer önemli bir sonuç, bu savunmanın sadece varlıklarını korumaya yönelik olmasıdır. Kendi türünden, hatta başka türlerden varlıklar üzerinde hâkimiyet kurma ve sömürgeleştirme sistemleri yoktur. İlk defa insan

türünde hâkimiyet ve sömürge sistemleri geliştirilmiştir. Bunda sömürü olanaklarına yol açan insan türünün zihniyet gelişmesi ve buna bağlı olarak artık-ürün elde edilmesi rol oynar. Bu durum varlığını korumayla birlikte emek değerlerini savunmayı, yani sosyal savaşları da beraberinde getirir.

Kürtler açısından öz savunma yaşadıkları somut koşullara göre tarih boyunca hep büyük önem taşımıştır. Neolitik devrimi en derinlikli ve uzun süreli yaşayan toplulukların birinci elden ardılları oldukları için hep saldırılara maruz kalmışlardır. Verimli Hilal'deki tarım devriminden kaynaklanan ürün fazlalıkları saldırılara sürekli davetiye çıkarmıştır. Binlerce yıl böyle geçmiştir. Ürün fazlalıklarına dayalı uygarlık sistemleri geliştikçe kent, sınıf ve devlet yapılanmalarına dayalı güçlerin sistemli ve planlı saldırı dönemi başlamıştır. Sümer uygarlığından günümüzdeki hâkim uygarlığın son hegemon gücü ABD'ye kadar sayısız uygarlık gücünün aynı bölgeye ve topluluklara dolaylı ve direkt saldırıları hiç eksik olmamıştır.

Kapitalist moderniteyle birlikte gelişen son iki yüz yılın saldırıları farklı bir nitelik almıştır. İlkçağdan beri kabile ve aşiret birimleri halinde dağlık alanlarına dayalı olarak geliştirdikleri varlıklarını koruma, yani öz savunma sistemleri, kapitalist sisteme dayalı saldırı araçları karşısında yeterli olamamıştır. İlk defa varlıklarını yitirme tehlikesi gündeme girmiştir. Kapitalist modernitenin ulus-devlet yapılanması Kürtler açısından sadece özgürlüklerini yitirmelerine değil, varlıklarını yitirme tehlikesiyle de karşı karşıya gelmelerine yol açmıştır. Siyasi sınırlar içinde 'tek dil', 'tek ulus', 'tek vatan' yaratma program ve eylemi, o sınırlar dahilindeki diğer diller, uluslar ve vatanların inkâr ve imhaya karşılaşmalarına yol açmıştır. Kürtler zorla bölündükleri tüm vatan parçalarında, ulus-devletler tarafından inkâr ve imha sürecine alındılar. Hegemonik güçler tarafından des-

**Hiçbir örgüt hiçbir
gerekçeyle hayati görevleri
erteleyemez, savsaklayamaz.
Bu görevleri savsaklayanlar
farklı kişisel ve örgütsel
çıkarlar peşinde koşanlardır.
Bu tip kişiliklerin yol
açtıkları zararlar iyi bilinmek
durumundadır. Irak Kürt
Federe Devletine
dayalı diplomasi önemli
olmakla birlikte, bütün
Kürtlerin ihtiyacını
karşılayamaz. Bu devletin
ne bu ihtiyaca cevap
verecek yeteneği vardır
ne de koşulları buna
müsaade eder. Bütün
Kürtlerin ihtiyacına
cevap verecek diplomasi
ancak Demokratik Ulusal
Kongre'ye dayalı olarak
geliştirilebilir. Dolayısıyla
öncelikli görev Demokratik
Ulusal Kongre'nin
toplanması ve kalıcı bir
genel bütünleyici ulusal
demokratik örgüt olarak
ilanıdır.**

teklenen ulus-devletler Kürtleri ve Kurdistan'ı tasfiye etmeyi temel politika bellediler. Yetersiz kalan öz savunma direnişleri kırılınca, sıra toplumun çöktürülmesi ve çözdürülmesine, asimile edilerek tasfiyesine geldi.

Kürtlerin özgürlüğü öz savunmasız olamaz

Bütün yoğunluğuyla sürdürülen bu sürece tepki olarak doğan PKK hareketi, başlangıç itibarıyla esas olarak Kürt halkının öz savunma hareketidir. Önceleri ideolojik ve politik olarak yürütülen öz savunma hareketi kısa sürede karşılıklı şiddete dayanan bir öz savunma aşamasına geçti. Başlangıçta sadece kadro ve sempatanların varlığını savunmaya dayalı silahlı savunma 15 Ağustos 1984 Hamlesiyle halkı da kapsamına alarak genişledi. Halkın öz savunma savaşına dönüşen hareket tüm ilgili hegemonik güçlerin, özellikle NATO-Gladio güçlerinin planlı saldırılarına uğradı. Kurdistan'da kendi kaderi üzerinde söz sahibi olacak Kürtlerin bölgedeki dengeyi alt üst etmelerinden çekinen tüm güçler bu saldırıların arkasında yer aldılar. Buna rağmen bu direnme savaşları dayatılan inkâr, imha ve asimilasyon politikalarına büyük darbe vurdu. Halkın kimliğine sahip çıkma ve özgür yaşama arzusunda ısrar etme tavrını kesinleştirdi. Ulus-devletlerin Kürt halkı üzerindeki eski tasfiyeci emelleri tümüyle sona ermemişse de, eskisi kadar iddiaları kalmamıştır. Kürt kimliğinin kabulü ve

özzerk yaşama saygı aşamasına gelinmiştir. Bu durum öz savunma savaşı açısından yeni bir durumdur. PKK bu yeni durumu KCK aracılığıyla değerlendirmeye çalışmıştır.

KCK'de demokratik ulus inşa programının önemli ve vazgeçilmez bir başlığı da öz savunmanın nasıl kalıcı bir sistematığa bağlanacağı hususudur. Tek silahlı güç tekeli olan ulus-devletlerin fırsat buldukça uygulamaktan kaçınmayacağı yeni inkâr, imha ve asimilasyon politikaları KCK'nin öz savunma sistemini kalıcı olmaya zorlamıştır. Ulus-devletlerle ortak yaşamının asgari koşulu, Kürt öz kimliğinin ve özgür yaşamının anayasal güvenceye kavuşmasıdır. Anayasal güvence yetmez, ayrıca yasalarla belirlenecek statülerle bu güvencenin somut koşulları aranacaktır. Dışa karşı ortak ulusal savunma dışında, güvenlik işlerinin Kürt toplumunun kendisi tarafından karşılanması gerekir. Çünkü bir toplum iç güvenliğini en iyi ve ihtiyaçlarına en uygun biçimde ancak kendisi sağlayabilir. Dolayısıyla ilgili ulus-devletlerin (Türkiye, İran, Irak ve Suriye merkezi ulus-devletleri) iç güvenlik politikalarında önemli reformları gerçekleştirmeleri gerekir. KCK'nin de barış ve demokratik çözümün sağlanması halinde, öz savunma güçlerini yani HPG'yi (Halk Savunma Güçleri) yeniden düzenlemesi gerekir. Şüphesiz yeniden düzenlenme yeni yasalar gerektirir. Eski Hamidiye Alayları ve yeni 'köy korucuları' gibi bir sistemin sözü konusu olamayacağı açıktır. Ancak ulus-devletlerle uzlaşmaya dayalı ve yasal olan iç güvenliğe ilişkin yeni güç düzenlemeleri yapılabilir.

İlgili ulus-devletlerle uzlaşma olmazsa, KCK tek taraflı olarak kendi demokratik ulus inşasını bütün boyutlarıyla koruma temelinde, kendi öz savunma güçlerinin nicel ve nitel durumunu yeni ihtiyaçlara göre düzenlemeye çalışacaktır. Yeni düzenlenen HPG güçleri, demokratik uluslaşmayı her alanda ve her boyutta savunmakla yükümlü olacak, demokratik ulusal otoriteyi layıkıyla tesis edecektir. Demokratik ulus birey-yurttaşlarının can ve mal güvenliğinden sorumlu olacaktır. Kültürel soykırımlara kadar varan bütün ulus-devlet uygulamalarına (askeri, politik, kültürel, sosyal ve psikolojik savaşlarına) karşı sürekli savaşım halinde olacaktır. Kurdistan'ın ve Kürtlerin varlığı ve özgürlüğü öz savunmasız olamaz.

Demokratik ulus diplomasisi savaşların değil, barışın aracıdır

9- Demokratik Ulus Diplomasisi

Ulus-devletin en çok geliştirdiği bir faaliyet de ulus-devletler arasındaki diplomasi faaliyetidir. Diplomasi devletler arasında yaşanan savaşlar öncesindeki faaliyet biçimlerini tanımlamaktadır. Ulus-devletlerin tarihindeki savaşların hazırlık safhası olarak da değerlendirilebilir. Tarih boyunca her türlü topluluk birimleri arasındaki komşuluk ilişkilerinin geleneksel ifade ediliş biçimlerinin belli ritüelleri vardır. Bunlara yüksek değer biçilir. Ulus-devletlerin bu ilişkiyi kurumlaştırmaları kapitalist modernitenin kâr eğilimiyle bağlantılıdır. Eğer ilişkiler barış döneminde daha çok kâr getiriyorsa savaşa gerek yoktur. Diplomasi ile kârlı ilişkiler kotarılır. Azami kâr eğilimi savaşla bağlantılıysa, bütün diplomatik güçler bir araya gelseler de kârlı savaşı engelleyemezler. Dolayısıyla

diplomasinin işi bitmiştir. Kâr mantığına indirgenen diplomasi tarih boyunca görülen toplumlar arası en değerli ilişki tarzıyla bağı kalmamıştır. Diplomasi ulus-devletler arasında kârlı savaş oyunlarının bir manipölasyon aracı haline getirilmiştir. Artık barışın değil savaşların hazırlayıcı aracına dönüşmüştür.

Demokratik ulus geleneğiyle tekrar toplumlar arasında daha çok barış ve dayanışmanın, yaratıcı alışverişlerin aracına dönüşen diplomasi esas olarak sorunların çözümünü uğraşır. Demokratik ulus diplomasisi savaşların değil, barışın ve yararlı ilişkilerin aracıdır. Bilge insanların rol oynadığı ahlaki ve politik değeri yüksek bir misyonu ifade eder. Özellikle komşu halklar ve akraba toplulukları arasındaki dostane ilişkilerin, karşılıklı yarar getiren süreçlerin geliştirilmesi ve sürdürülmesinde önemli rol oynar. Ortak toplum-sallıkların, daha üst seviyede toplum sentezlerinin inşa gücüdür.

Kürtlerin tarihinde olumlu veya olumsuz yönde çok sayıda diplomatik ilişki süreci varlığını hep sürdürmüştür. Çok parçalanmışlık ve topluluklar arasındaki yalıtılmışlık elçilik faaliyetlerine yüksek değer biçilmesine yol açmış, doğru ifa edildiğinde toplumsal yaşama değerli katkılarda bulunmuştur. Kötü niyetle ve farklı kişisel ve zümresel çıkarlar peşinde ifa edildiğinde ise düşmanlıklara ve çatışmalara hizmet etmiştir.

Günümüzde Kürtler gerek kendileri ile komşuları arasında, gerekse küresel çapta anlamlı bir diplomasiye şiddetle ihtiyaç duymaktadır. Varlıklarını korumada ve özgürlüklerini sağlamada olumlu diplomatik faaliyetlerin büyük rolü vardır. Yakın dönemde, kapitalist modernite sürecinde belki de dünyada en çok diplomatik oyunlara kurban edilen halk Kürtler olmuştur. Bütün 19. ve 20. yüzyılda Ortadoğu'nun parçalanmasında ve kapitalist sistemin hegemonyası altına alınmasında Kürtler kurbanlık rolü oynamıştır. Özellikle 1. ve 2. Dünya Savaşları'nın en trajik kurbanları olmuşlardır. Ortadoğu ulus-devlet diplomasisinde Kürtlere biçilen rol hep piyonluk olmuş ve bu durum çok ağır sonuçlar doğurmuştur. Kürtler soykırıma varan acı tablolarla karşılaşmışlardır. Bunda şüphesiz Kürt işbirlikçileri kadar Kürt direnişlerinin modern yöntemlerden kopukluklarının da önemli payı vardır.

Hem konjonktürel hem de sınıfsal açıdan birleşik bir Kürt ulus-devletinin

şansının az olduğu göz önüne getirildiğinde, bu amaçla yürütülen diplomasi çözümleyici şansının oldukça az olduğu görülecektir. Son iki yüz yılda bu amaçla yürütülen faaliyetlerden başarılı sonuç alınmadığı bilinmektedir. Kürt sorununun doğası bu tür faaliyetlerin başarılı olmasına elvermemektedir. Kürtlere ilişkin ulus-devlet diplomasisi çözümleyici değil tıkayıcı, Kurdistan parçaları arasında çelişkiyi artırıcı ve düşman ulus-devletlere açık davetiye çıkaran birçok olumsuz role tanıklık etmiştir. Bu nedenle yeni bir diplomasiye, demokratik ulus diplomasisine şiddetle ihtiyaç vardır.

Demokratik ulus diplomasisi, öncelikle parçalanmış ve farklı çıkarlar etrafında bölünmüş Kürtler arasında ortak bir platform geliştirmek durumundadır. Kürtlerin en çok ve şiddetle ihtiyacını duydukları bu platform, diplomatik faaliyetlerin merkezine oturmak durumundadır. Diğer bütün diplomatik faaliyetler, özellikle her örgütün kendi başına ve çıkarına göre geliştirmek istediği diplomatik faaliyetler şimdiye kadar görüldüğü gibi faydadan çok zarar getirmiş, daha çok Kürtler arasındaki parçalanmaya, bölünmeye ve çatışmalara hizmet etmiştir. Dolayısıyla Kürtler arasında bütünsel bir diplomasiyi geliştirmek temel ulusal görevlerdendir. Bunun için Demokratik Ulusal Kongre'yi kurup işlevselleştirmek Kürt diplomasisinin en hayati görevidir. Demokratik Ulusal Kongre hem tüm Kürt örgütleri ve şahsiyetlerinin temel hedefi olmalı, hem de Kongre'nin bir an önce kurulmasıyla ona dayalı tek ağızdan konuşan, tek politikası olan, kurumlaşmış bir Kürt diplomasisi gerçekleştirilmelidir. Hiçbir örgüt hiçbir gerekçeyle bu hayati görevleri erteleyemez, savsaklayamaz. Bu görevleri sürekli erteleyenler ve savsaklayanlar farklı kişisel ve örgütsel çıkarlar peşinde koşanlardır. Tarihte bu tip zihniyetler ve kişiliklerin yol açtıkları büyük felaketler ve zararlar iyi bilinmektedir, bilinmek durumundadır. Irak Kürt Federe Devlete dayalı diplomasi önemli olmakla birlikte, bütün Kürtlerin ihtiyacını karşılayamaz. Bu devletin ne bu ihtiyaca cevap verecek yeteneği vardır ne de koşulları buna müsaade eder. Bütün Kürtlerin ihtiyacına cevap verecek diplomasi ancak Demokratik Ulusal Kongre'ye dayalı olarak geliştirilebilir. Dolayısıyla öncelikli görev Demokratik Ulusal

Kongre'nin toplanması ve kalıcı bir genel bütünleyici ulusal demokratik örgüt olarak ilanidir.

Demokratik Ulusal Kongre'nin temel görevleri:

a- Demokratik Ulusal Kongre kalıcı bir örgüt olmalıdır. Ulusal demokratik her sınıf ve tabakadan uygun bileşimle kişiler ve örgütlerin temsili sağlanmalıdır. Bunda nüfus ve parçaların rolü, mücadele azim ve kararlılıkları göz önünde bulundurulmalıdır.

b- Kongre daimi bir icra yani Yürütme Konseyi seçmelidir. Yürütme Konseyi bütün Kürtlerin pratik-politik ilişkilerinin yürütülmesinden sorumlu olmalıdır. İç ve dış diplomatik faaliyetler, ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkiler Konseyce kurumsal olarak yürütülmelidir.

c- Bütün örgütler öz savunma güçlerini ortak bir Peşmerge örgütünde birleştirmeli, ortak Halk Savunma Güçleri Komutanlığı kurulmalıdır. Her örgütün gücü oranında öz savunma güçleri üzerinde belli bir inisiyatif olmalıdır.

d- Konseye bağlı Dış İlişkiler Bürosu veya Komitesi, başta Kürtlerin bağlı yaşadığı ulus-devletler olmak üzere diğer tüm devletler ve sivil toplum güçleriyle ilişkilerden tek başına sorumlu olmalıdır.

KCK ile Irak Bölgesel Kürt Yönetimi'nin Demokratik Ulusal Kongre'yle ilişkileri uygun bir statü altında düzenlenmelidir. Her iki organizasyon bir biçimde Kongre Yürütme Konseyi'yle bağlantılı çalışabilir. Bu iki organizasyonla birlikte çalışmak üzerinde tartışılıp çözüme kavuşturulması gereken önemli bir sorundur. Açık ki, KCK'nin demokratik ulus inşasıyla Irak Kürt Federe Yönetimi'nin ulus-devletçi inşacılığı arasında ideolojik ve siyasi kapsamda ilişki ve çelişkiler uzun süre devam edecektir. Bu konuda Demokratik Ulusal Kongre çözümleyici bir çatı örgütü olabilir. Demokratik ulus diplomasisi ulus-devlet diplomasisinin büyük bir kaosa ve çatışmaya götürdüğü Ortadoğu halkları ve ulusları arasında demokratik modernite bağlamında kalıcı çözümleyici rol oynayabilir.

Devam edecek

EKOLOJİK KIRIM BİR SAVAŞ STRATEJİSİDİR

Ekolojik krizin ulaştığı zirve, evrenin hakikatini hiçe sayan, tüketen bir sistemle yaşamın devam ettirilemeyeceğini kanıtlıyor. Yaşamın hakikatine dadanmış bir parazit gibi bu sistemdeki her ilerleme en çok tüketime, yıkıma hizmet ediyor. Kapitalist sistem, insanın özüne aykırı bir sistem ve sahtekarlıkları, yalanlarıyla tüm değerlerin üzerine çöküyor. Bu yalanların bilimsel veriler, iktidar politikaları, sistem çıkarı için manipüle edilmiş verilerle sunulan halleri gerçeği değiştirmiyor. Bilgi, ancak ekolojik bilinç ve doğru yöntemle yaşama hizmet edebilir.

Arjîn Rozerin

Tarihte insanın doğaya etkide bulunduğu dönem olarak tanımlanan “antroposen” devresi, 21. yüzyılda insanın doğaya hakimiyet adı altında her türlü şiddeti reva gördüğü bir aşamaya geldi. Etkiden kıyım düzeyine varan bu dönemde insan türü Homo Sapiens, şiddetle birçok canlı türünü tüketip dünyanın ekosistemini bozarak geleceği tehdit eden düzeye ulaştı. Kapitalist sistemin yaşamın en temel öğeleri olan suya, havaya, toprağa dahi göz dikip çaldığı günümüzde, organik yaşam inorganik biçime evrildi. Neredeyse tadı, biçimi, türüne müdahale edilmiş tek bir ürün kaldı. İnsan faaliyetlerinden kaynaklı küresel ısınma nedeniyle Antarktika’daki deniz buzu seviyesinde bu yıl rekor oranda erime görüldü. İklim değişikliğinin önüne geçilemiyor ve buna bağlı iklim felaketleri artıyor. Buzul çağına eşdeğerde ele alınan insan etkisinin, dinazorları yok ettiği düşünülen asteroitleri geride bırakabileceği belirtiliyor.

Ekolojik tahribatın kaba bilançosu niteliğinde sıraladığımız bu cümleler fazlasıyla çoğaltılıp veriler eklenebilir. Bir felaket tablosunu gösteren benzer sonuçlar nedenleri ve nasıl önlenebileceğine yönelik bir sorgulanmayı da gerekli kılıyor. Bu konuda hepimize düşen bir pay var. Ekoloji ve ekolojik kırım bugüne kadar en az işlenen gündemlerden olduğu için, konuyu baştan ele almak ve ekolojik yıkımı yaratan zihniyetin kaynağını irdeleyip buna ilişkin bir çerçeve belirlemek daha doğru olacaktır.

İlk uyarı iki yüz yıl önce yapıldı

Ekoloji, kapsadığı alanın genişliği, yaşam üzerinde belirleyici etkisi ve önemi nedeniyle tüm canlıları ilgilendiren ve herkesin ilgileneceği gereken bir konu. Ekoloji denildiğinde genel olarak akla ilk gelen doğa, çevre, çevre sorunları, bitki ve canlılar gibi kavramlar olsa da bu dar çerçevenin çok ilerisinde bir geçmişe, alana ve öneme sahip. Kelime olarak kısaca “yaşanılan yerin bilgisi” olarak tanımlanan ekoloji, canlıların var oluşunu, gelişimini, birbiriyle olan ilişkisini, yaşamını inceleyen ve canlılar arası diyalektiği derinlemesine sorgulayan bir bilim dalı. Bununla birlikte günümüzde ekoloji ideolojik bir çizgiye de dönüşmüş bulunuyor. Bu nedenle tarih, toplum, cins ilişkisi, özgürlük gibi yaşamın temelini oluşturan birçok konu ekoloji üzerinden ele alınıyor. Kürt Özgürlük Hareketi’nin “demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü” olarak tanımlanan paradigmasının da özünü oluşturan ve en temel mücadele alanlarımızdan biri olması gereken ekoloji, yaşamın her alanıyla olduğu gibi, tüm bilim disiplinleriyle de ilişkili.

Ekoloji terimi ilk olarak 1866 yılında da sanayi devriminin yaşandığı, kapitalizmin tüm dünyaya ve doğaya el attığı bir dönemde, biyolog Ernst Haeckel tarafından kullanıldı. Önemi ve etkisi fark edildikçe bilim yönünde gelişim sağlayarak, ekolojik bilinç ve ekolojik hareketlerin gelişimine de yol açtı. Ekoloji kelimesinin telaffuz edildiği dönemde ekolojik yıkımın ilk işaretleri ortaya çıkmış olmakla birlikte kapitalizmin bu denli canavarlaşarak kısa süre içinde geleceğimizi tehdit edeceği henüz öngörüle-

mişti. Fakat 19. yüzyılda yapılan bazı araştırmalar, bugünkü ekolojik krizin ilk belirtilerini veriyordu.

Yeryüzü sıcaklığının atmosferin yapısına bağlı olarak değişebileceğine yönelik ilk tespit 1824 yılında Joseph Fourier tarafından yapıldı. 1938’de ise Guy Steward Calendar, bugün tartışılan ekolojik krizi öngördü. Atmosferdeki karbondioksitin iki katına yükselmesi durumunda küresel ısınmanın 2 °C artışa neden olabileceğini belirten Calendar, fosil yakıt tüketiminin atmosferdeki karbondioksit düzeyini artırdığına işaret etti. Ekolojik sorunların görünür hale gelmesi ve buna karşı ekolojik mücadelenin gelişmesi ardından ilk dünya iklim konferansı 1979 yılında Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO) öncülüğünde İsviçre’de gerçekleşti. 1985 yılında Avusturya’da düzenlenen Uluslararası Sera Gazları Konferansı’nda insan kaynaklı iklim değişikliğinin bilimsel açıdan bir kesinliğe sahip olduğu onaylanarak, ülkelerin bir uluslararası iklim sözleşmesi üzerinde çalışması önerildi. Ekolojik kriz derinleştikçe bu çalışmaların devamı olarak sırasıyla Toronto, Rio, Buenos Aires, Bonn, Kyoto, Lahay ve günümüze kadar daha birçok kentte sera gazı salınımının ve ekolojik sorunların önlenmesi amacıyla peş peşe kongre, konferanslar düzenlendi, iklim anlaşmaları ve sözleşmeler imzalandı. Çok sayıda devlet yetkilisinin katılımıyla gerçekleşen bu buluşmalarda elbette sorunların giderilmesine yönelik pek çok karar da alındı. Fakat yerine getirilmeyen kararlar, çözüm yerine bugün yaşadığımız ekolojik felaketi getirdi. Uygulanmayan kararların muhataplarından olan Birleşmiş Millet-

ler’in açıklamalarında da bu kriz “felaket” olarak tanımlanmaya başlandı. Özellikle sağ hükümetler alınan kararların boşa çıkarılmasında başı çekiyor. Örneğin, sera gazı salınımının %25’inden sorumlu olan ABD, dünyayı en çok kirleten ülke olmasına rağmen, pervasızca bir sözleşmeye uymayacağını açıklayabiliyor. Bu vahim durum aynı zamanda ekolojik krizin, bunun baş müsebbibi kapitalist güçlerin insafına bırakılarak çözülemeyeceğini de gösteriyor.

Bu ihanet nasıl başladı?

Kapitalist sistemin el birliğiyle hazırladığı ve her geçen gün daha korkutucu hale gelen bu felaketin kaynağını görmek, detaylarıyla irdelemek önemli. İnsanın bir ana gibi kutsal gördüğü doğaya karşı ihaneti nasıl başladı? Başta doğa, bilim, eğitim, siyaset, ekonomi olmak üzere günümüz toplumunun tüm yaşam alanlarına acımasızca müdahale eden tahakkümcü zihniyet nasıl oluştu? Doğa-insan arasındaki uyum neden tersyüz edildi? Sonu bilinen bu karanlık senaryoda neden ısrar ediliyor? Ve bunlara ek olarak şunu da sormak gerekiyor: Çıkarları için doğayı yok etmeyi hak bilen kapitalist açgözlülük ve talan nasıl durdurulabilir? Ekolojik mücadele nasıl yürütülmeli? Doğaya, doğasına yabancılaşan insan özünü nasıl kavuşturulabilir? Şüphesiz yaşanan ekolojik yıkımın boyutu daha pek çok soru sorulmasını gerekli kılıyor. Yanıtları da buna karşı mücadele ve çözümde belirleyici role sahip. Dolayısıyla geleceğimizi kurtarmamız, ekolojinin ilgilendiği doğadaki ilişkilenmelerde gerçekleştireceğimiz düzeltmeye

bağlı. Bunu köklü yapabilmek için bugün yaşanan ekolojik krizin nedeni olan insanın doğaya etkisi, tahakkümünden başlamak, bu katliamdan öncesine gitmek gerekiyor.

Doğal toplum değerleri yaşıyor

İnsan ilk oluşumundan bugüne doğa ile bir ilişki içerisinde. Binlerce yıl önce yeryüzünde yaşayan insanlar doğa ile daha uyumlu bir yaşam sürdürdükleri için ne bu soruları soruyor ne de bugün tartıştığımız ekolojik krizin kaygısını taşıyordu. İnsanı insan kılan tüm değerleri yaratan bu ilişkilenmedeki dengenin bozulması, sonraki çağlarda doğayı ve insanın geleceğini tehdit edecek günümüz kapitalist sistemin zihniyetine ve tüm uygulamalarına da yön verdi. Ekolojiden uzaklaşma ahlaktan ve anlamdan uzaklaşmayı da getirdi. Dünyanın dengesi ve büyüü bozuldu. Oysa ki doğayı canlı, bir ana gibi kutsal gören animist düşünce, doğaya karşı empatiyi geliştirmiş, doğa ile dost, uyumlu bir ilişkilenmeyi yaratmıştı. Ana ve çocuk arasındaki bağ kadar güçlü, samimi olan bu ilişki, doğanın hakikatine denk olduğu için doğayı, kadını ve toplumu ayakta tuttu. İnsanlığın en büyük buluşu olan tarım devrimine beşiklik eden Mezopotamya topraklarında halen bu animist doğal toplum inancının canlı izleri var. Buna ilişkin birkaç örnek olarak şunları verebiliriz: İnsanlar halen toplumsallığın güçlü olduğu köylerde en doğal yöntemlerle tarım yapıyor. Toprağı, emeği kutsal görüyor ve bunun insanın kişilik şekillenmesi ve yaşama kattığı değeri biliyor. Kentlerdeki gönüllü köleliği tercih etmediği için kimseye mecbur olmak, bo-

Tarihte görüldüğü gibi, kadın bakış açısından uzaklaşmış bilimin doğaya karşıt eril gelişim seyri, tüm insanlığa olduğu gibi doğaya da zarar veriyor ve yeni krizler doğuruyor. Bu dünyanın hükümdarlığına, sahipliğine soyunan erkek akıl çıkarları için günümüz ekolojik sorunlarına neden olan savaşların, yok edilen ormanların, atom bombaları, nükleer santraller gibi diğer ekolojik yıkımların kararlarını verip, doğadaki tüm varlıklara istediği gibi davranma hakkını buluyor. Bu açgözlülüğün nereye evrileceğini, başka hangi kötülükleri musallat edeceğini detaylarıyla bilmiyor olabiliriz ama bugüne kadarki ivmesine bakarak artık tasavvur edilenden daha büyük yıkımları yaratabileceğini öngörebiliyoruz. Kapitalist sistemin sınır tanımayan ahlaksız ilerleyişi bunun işaretlerini fazlasıyla veriyor ve henüz hayata geçirmediği felaket planlarının olduğunu da unutmamamız gerekiyor.

yun eşmek, kişilik değerlerinden taviz vermek zorunda kalmıyor. Sistemin hastalıklarına karşı kişiliğini, özünü koruyabiliyor, kendi isteği ve inisiyatifleriyle yaşamını planlayabiliyor. Komşusu, çevresiyle ilişkilenecek, komünal yaşamı halen koruyor. İnsana, hayvana, bitkiye, dağın taşına, toprağına değer veriyor, hepsini empati besleyerek hissediyor. İneği, tavuğu, ağacıyla yaşamı paylaşıyor, onlarla konuşup evinin bir ferdi olarak görüyor. Toprak altındaki canlılara zarar vermemek için yere sıcak su dökmüyor. En sevdiği çiçeğin, ağacın, derenin, dağın adını çocuklarına veriyor. Sevdiklerini doğaya benzetiyor, onunla tanımlıyor. Doğan çocuğuna eşlik etmesi için yaşam ağacını ekiyor. Yarasan inancında olduğu gibi yapacağı müzik enstrümanı için ağacı kesmek zorunda kaldığında ondan helallik isteyip, mutlaka kestiği ağacın yerine yenisini ekiyor. Dokuduğu halıda, yazdığı şiirde, şarkıda, dengbêjlikte doğadan ilham alıyor. Doğanın verdiği nimetler için toprağı, güneşe dua ediyor. Kapitalist rantçıların yaptığı gibi ihtiyacını karşılarken doğaya zarar vermiyor; para için hayvanları daracık kafeslerde hapsetmiyor, işkence etmiyor, onun da bir canlı olduğunu unutuyor. Ve kapının eşliğine dayanmış, hatta sofrasına, lokmasına el atmış kapitalist talana rağmen bu değerle-

rini korumak ve toprağından kopmaktan ısrar ediyor.

Tabii ki birçoğumuzun evinde, çevresinde tanık olduğu buna dair daha nice örnek var. Doğa ile birlikte yaşamdaki anlamı da talan eden kapitalist sistem için bu anlatılanlar bir şey ifade etmiyor olsa da insanın sürüklenmek istendiği kaosa, anlamsızlığa, doğaya ihanete karşı toplumu ayakta tutan, yaşama anlam katan en temel öğelerdir.

Bu değerlerin önemi nedeniyle Rêber Apo da doğal toplumu "kök hücre" olarak tanımlayarak, şöyle diyor: "Doğal toplumun gücünü küçümsememek gerekir. Bu toplum kök (ana) hücre rolündedir. Nasıl ki kök hücreden diğer tüm doku hücreleri doğarsa, doğal toplumdan da dokusu niteliğindeki kurumları doğar. Yine nasıl dokulardan organlar ve sistemler doğarsa, doğal toplumun ilkel kurumlarından -ilkel hiyerarşik kurumlar- da diğer gelişmiş organlar ve toplumsal sistemleri doğar. Doğal toplum bastırılabilir, geriletilip kısırılabilir ama asla yok edilemez. Çünkü o zaman toplum olmaktan çıkarılır."

Doğal toplum "ilkel" değil

Bu güçlü yönü ve rolü nedeniyle Kurdistan'da olduğu gibi birçok coğrafyada halen ayakta kalan doğal toplumun bu özü çarpıtılarak, "ilkel", "geri", "vahşi" olarak yaftalandı. Kendisini ezeli ve ebedi olarak lanse eden kapitalist sistem kabul görmek ve yaptıklarını meşru kılmak için en çok da yalana başvurdu. Doğaya, komünal toplum ilkelerine karşı bu yabancılaşma, insanın özüne yabancılaşmasını derinleştirdi. Rêber Apo, bu hususu da şöyle ifade ediyor: "İlkel topluma 'ilkel' demekten kurtulmadıkça, sosyal bilimin bütün tespitleri yanlış üzerine bina edilmekten kurtulamaz. Çeşitlilik kazanan tüm hücrelere göre ana hücre ilkel olabilir. Ama bu ilkellik, gerilik, aşılması gereken anlamında bir ilkellik olmayıp, ilke veya esas anlamında bir ilkeliktir. Komünal toplum değerlerine bu yönlü bakmadıkça diğer tüm kurumlarının analizi köksüz kalacak, kendi başına ciddi anlam yoksunluğu içinde değerlendirilecektir. Kendini bugüne kaptırmak, büyük insanlık kökeninden ayrılmak demektir. Hatta çağlar ve her çağın şu aşaması, tarihi böyle bölümlere ayırmak, sanki en ilkel başlangıç dönemi çok kötüymüş de ondan kurtuluyormuşuz gibi bir felsefi yaklaşım son derece tehlikelidir. Uygarlıksal ilerlemeyi ben her zaman hayranlıkla karşılayamıyorum. Bunun içinde birçok kirin, insanlığa karşıt gelişmelerin olduğunu görüyorum. Bu tuzağı düşmemek için, ilkel kalmayı, en azından birçok yanımla ilkel olmayı tercih ediyorum. İlkellikten vazgeçmenin büyük bir tehlike olacağını düşünüyorum. Bütünyle güncel olmak, bana göre önemli oranda insan olmaktan vazgeçmektir. Şüphesiz bu çok önemli ilkesel bir yaklaşımdır."

Sistem, kabul görmek ve bugünkü zihniyetini oluşturabilmek amacıyla geçmişten bugüne doğal toplumun bu değerlerini manipüle etti. Başta kadın ve doğa olmak üzere insanlığı hapseden bir ağ gibi adım adım oluşturulan erkek egemen devletçi zihniyet toplum, siyaset,

doğa felsefeleri ve bunun hakim kılındığı yaşam tarzıyla bugün geleceğimizi tehdit eden ekolojik kriz ve diğer tüm sorunların temellerini attı. Doğanın insan yaşamında ana öge olmasından kaynaklı, bilim adına yola çıkanların en çok kafa yorduğu alanlardan biri de doğa ve doğa felsefesi oldu. Karşılıklı etkilenmeler, sentezler, eleştiriler ve alternatiflerle bu düşünceler farklılaştı, derinleştirdi, yayıldı ve yaşam tarzını belirledi. İnsanın eylemine yön veren düşünce, bilim, ideolojiler haline gelip doğayı ve toplumu etkiledi. Günümüzde sürdürdüğü gasp ve ahlaksızlıkla "mutlak" çıkar ve yalanlar sistemi olarak da işlev gören kapitalizm, toplum üzerindeki tahakkümünü sağlamak, bugünkü gücüne ulaşmak için en büyük desteği pozitivist bilimden aldı. Pragmatist, pozitivist, maneviyattan uzaklaşmış bilim bugünkü sistemin dayanağını ve zihniyet yapısının kodlarını oluşturuyor. Bu nedenle sorunun kaynağına ilişkin Rêber Apo, "Toplumsal sistem krizi ile birlikte gittikçe derinleşen ekolojik krizin kökenlerini uygarlığın başlangıcında aramak en gerçekçi yoldur" diyerek şu tespiti yapıyor: "Toplum içinde tahakkümden kaynaklanan insana yabancılaşmanın gelişmesinin doğaya yabancılaşmayı da beraberinde getirdiği, ikisinin bir iç içeliği yaşadıkları bilinmelidir. Toplum özünde ekolojik bir olgudur. Ekoloji ile kastedilen ise, toplum oluşumunun dayandığı fiziki ve biyolojik doğadır."

Krizin kökeni olarak işaret edilen uygarlığın sonraki dönemleri, kapitalist sistemin "modern" şiddetiyle inşa edildi. Bu saldırılardan en büyük payı alan ekoloji alanında insanın suçlarla dolu barbar bir sicili kadar, yeni suç rekorları kırmaya odaklanmış gelecek hedefi de var. Önce küçük çapta yapılan bu suçlar sınıfın, egemenliğin oluşumuyla giderek büyük bir açgözlülükle planlı, sınır tanımadan ve şiddet dozu artırılarak işlendi. Diğer canlıların ilişkileri doğanın dengesine uygun gelişmesine rağmen hiyerarşi ve sınıflı toplumdan bu yana insanın doğa ile ilişkileri kar amaçlı, doğaya karşıt, yıkıcı ve geri dönüşmesi imkansız tahribatlarla gerçekleşti.

Hiyerarşi, kadına yönelik sömürü, sınıflı toplum, mitoloji, tek tanrılı dinlerin insanı (erkek insanı) tüm canlılardan üstün gören anlayışlarıyla beslenen bu yıkıcı zihniyet, bugün yaşamı tehdit eden tüm sorun-

ların kaynağını oluşturuyor. Ekolojik sorunların kaynağı irdelendiğinde, insanın özüne, doğaya, kadına karşı ihanetin eş zamanlı olarak aynı güçler ve söylemlerle gerçekleştiğini görüyoruz. Doğadan kopuş, insanın özünden kopuştu. Kötülükler yol veren ilk gedik burada açıldı. Bunun büyümesi günümüzün sistemleşmiş, örgütlenmiş ihanetler dizisini beraberinde getirdi.

Doğaya ve kadına ihanet

Alman düşünür Max Horkheimer bu gerçeği "İnsanın doğayı boyunduruk altına almasının tarihi, insanın boyunduruk altına alınmasının da tarihidir" biçiminde ifade ediyor. Boyunduruk altına alma sınıf, tahakküm ve şiddetle bağlantılı bir olgu olduğu için bunun kadına yönelik ihanetten bağımsız gelişmesi mümkün değil. Tarihi verilere göre bu tespite ek olarak, "**Doğaya karşı ihanet kadına karşı ihanetle paralel gelişti**" de diyebiliriz. Mitolojide İnanna'nın Me'lerini çalan Enki'nin ihaneti ve Marduk'un ana Tiamat'a karşı gerçekleştirdiği ihaneti de doğaya karşı ihanetin işaretlerini verir. Marduk'un annesi Tiamata karşı vahşeti ile insanın bugüne kadar doğaya uyguladığı vahşetin benzer olmadığını söyleyebilir miyiz? Bin bir türlü yöntemle işkence edilen, bütünlüğü bozulan ihanete uğramış bir ana, doğa var karşımızda.

Bu ihanetin derinleşip günümüzdeki kapitalist sistemin ideolojisi haline gelmesinde kadına, topluma karşıt gelişen pozitivist bilimin de etkin rolü var. En belirgin haliyle Platon'un felsefik savlarıyla derinleştirilen bu saldırı, felsefesini kadını aşağılama ve değerlerini inkar üzerinden geliştiren Aristo'ya, cadı avlarındaki kadın düşmanlığını doğaya da uyarlayan Bacon'a hep aynı temelde gelişti. Hiyerarşi ve sınıflı toplumla kendisini özne (sahip), kadını nesne (meta) gören erkek aynı yaklaşımı doğaya karşı da sergiledi. Bu zihniyet pozitivist bilimle desteklenerek, meşru ve mutlak kılındı. Yeniden doğuş adı verilen Rönesans bile, sonrasında kadın için yeni bir kırım, cadı avı gibi bir vahşeti getirdi. Erkek egemen tarih, binlerce kadının canına mal olan bu katliamları Rönesans ve "Aydınlanma" döneminin adı, sanatı ve buluşları ardında gizledi. Bu katliamların kapitalizmin geliştiği dönemde ve kapitalizmin merkezi olarak "kalkınma" adı altında doğaya en çok zarar

verilen Avrupa'da gerçekleşmesi elbette tesadüf değildi. Tarih bu yıkıcı zihniyetle hesaplaşmadıkça, kadına karşı olduğu gibi "uygarlık" maskesiyle işlenen doğa katliamları da şiddetlenecek. Bu zihniyet değişmedikçe kısmi, farazi önlemlerle bugünkü ekolojik kırımın durdurulması mümkün olmayacak.

Erkek akıl yeni krizler yaratıyor

Tarihte görüldüğü gibi, kadın bakış açısından uzaklaşmış bilimin doğaya karşıt eril gelişim seyri, tüm insanlığa olduğu gibi doğaya da zarar veriyor ve yeni krizler doğuruyor. Bu dünyanın hükümdarlığına, sahipliğine soyunan erkek akıl çıkarları için günümüz ekolojik sorunlarına neden olan savaşların, yok edilen ormanların, atom bombaları, nükleer santraller gibi diğer ekolojik yıkımların kararlarını verip, doğadaki tüm varlıklara istediği gibi davranma hakkını buluyor. Bu açgözlülüğün nereye evrileceğini, başka hangi kötülükleri musallat edeceğini detaylarıyla bilmiyor olabiliriz ama bugüne kadarki ivmesine bakarak artık tasavvur edilenden daha büyük yıkımları yaratabileceğini öngörebiliyoruz. Kapitalist sistemin sınır tanımayan ahlaksız ilerleyişi bunun işaretlerini fazlasıyla veriyor ve henüz hayata geçirmediği felaket planlarının olduğunu da unutmamamız gerekiyor.

Ekolojik krizin ulaştığı zirve, evrenin hakikatini hiçe sayan, tüketen bir sistemle yaşamın devam ettirilemeyeceğini kanıtlıyor. Yaşamın hakikatine dadanmış bir parazit gibi bu sistemdeki her ilerleme en çok tüketime, yıkıma hizmet ediyor. Kapitalist sistem, insanın özüne aykırı bir sistem ve sahtekarlıkları, yalanlarıyla tüm değerlerin üzerine çöküyor. Bu yalanların bilimsel veriler, iktidar politikaları, sistem çıkarı için manipüle edilmiş verilerle sunulan halleri gerçeği değiştirmiyor. Bilgi, ancak ekolojik bilinç ve doğru yöntemle yaşama hizmet edebilir. Oysa bilim çalışmaları sistemin güdümünde yürütülüyor.

Ekolojik mücadelenin gelişmesinde bu sahtekarlıkların deşifre edilmesi de önem taşıyor. Bu nedenle ekolojik sorunlar, evrene, doğaya, insana yönelik araştırmalar sadece entelektüel bir merakla sınırlı kalmamalı, mutlaka sorumluluk bilinci ve örgütlü bir mücadeleyle de desteklenmeli. Ekolojik yaşam ve ekolojik toplumsal mücadele

ekolojik bilinçle mümkün olabilir. Günümüzde en öncelikli çalışma, ekolojik bilincin oluşturularak bunun örgüte ve mücadeleye dönüştürülmesidir. Ekolojik bilinç mücadele kadar, doğa ile dost toplumsal ekolojik yaşamın da temelidir.

Kürt Özgürlük Hareketi'nin farkı

Peki, ekolojik sorunların yaşamımızı bu denli tehdit ettiği günümüzde, sisteme karşı en radikal mücadeleyi yürüten Kürt Özgürlük Hareketi ne yapmalı? Bu konudaki hedefi nedir? Özgürlük mücadelesinde ekolojik hedeflerin gerekleri yeterince yerine getiriliyor mu?

Elbette, demokratik, ekolojik, kadının özgürlükçü paradigmayı esas alan Kürt Özgürlük Hareketi'nin de bu ideolojisinin bir gereği olarak ekolojik sorunlar karşısında büyük bir sorumluluğu var. Bir insanlık hareketi olarak yola çıkan PKK'nin ideolojisi ve mücadelesinin ortaya çıkardığı başarılar son iki yüzyıla damgasını vurdu. Rêber Apo'nun esareti ardından karar verilen paradigma değişimi, özgürlük mücadelesinin kapsamını daha da geliştirerek, yeni bir boyut kazanmasına neden oldu. "Demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü" olarak tanımlanan bu paradigmanın yaşamın en temel öğelerini, yani özgürlüğün özünü barındırması aynı zamanda Kürt Özgürlük Hareketi'nin kitleselleşerek toplumda karşılık bulması, bugüne kadarki gelişimi ve başarısının da sırrını oluşturuyor. Diğer sol örgütlerinden farklı olarak kadın özgürlüğünü ve ekolojiyi paradigmasına taşımış olması, yaşamın temel hakikatlerinden olan bu öğeleri es geçmeyip mücadele ilkesi haline getirmesi başarıları getirdi. Kürt Özgürlük Hareketi bunca saldırılara rağmen ayakta kalıp gelişmesini eşsiz direnişi kadar, doğanın bu diyalektiğine uymaya borçlu. Binlerce yıldır yaşamın her alanında, partiler ve devrimlerde yok sayılan kadını inkar etmeyip, yaşamdaki rolünü görerek mücadelede özne, öncü olarak konumlandırdı. Bu, yukarıda sözünü ettiğimiz ekolojik sorunların kaynağı olan erkek egemen zihniyete de en büyük müdahaleydi. Hakikatî parçalamadan, ertelemeyen ele almak, devrimi doğanın diyalektiğini oluşturan temel değerler üzerinde inşa etmek, gerekleri yerine getirildiği takdirde elbette yaşamda karşılık bulmasını ve kazanımların sürekliliğini sağlayacaktı.

Bu gerçeklere bağlı olarak, günümüzde insanlığın geleceğini belirleyen en önemli konu olan ekolojinin, Kürt Özgürlük Mücadelesi'nde mutlaka yer alması gerekiyordu. Daha çok 1960'lı yıllarda görünür hale gelen ekolojik mücadele PKK'de paradigma değişikliğiyle gündeme girmiş olsa da bu, direnişin özünde hep vardı. Rêber Apo 1990'lı yılların başında Şam'daki Parti Merkez Okulu'nda kendisiyle röportaj yapan bir gazeteciye, "Biz sosyalizmin yeşiliyiz" diyerek, o dönemde de mücadelenin ekolojik boyutunun gerekliliğine vurgu yapmıştı. Çözümlemelerinde ise doğadan uzaklaşmayı insanın özünden kopuş olarak tanımladı. Bu nedenle özgürlük yolculuğundaki en somut öğeyi öze dönüş, doğal toplum değerlerine dönüş anlamına ge-

len "xwebûn" olarak formüle etti. Verdiği eğitimler, perspektiflerle yetinmeyip, sonraki yıllarda ekolojik boyutu paradigmanın ta kendisi olarak ilan ederek doğanın, ekolojinin mücadelenin olmazsa olmazı olduğunu bildirdi. Ekolojiyi toplumsallığın ilk temel bilinci olarak değerlendiren Rêber Apo, bu konudaki sorunların çözümü amacıyla PKK paradigmasını "ekolojik" olarak ilan edip, ekolojiyi mücadelenin olmazsa olmazı kıldı. Yine buna bağlı olarak ekolojik boyutun geliştirilmesini ve demokratik ulus inşasının bu ekseninde gerçekleşmesini istedi. Bu hususlar, evrensel değerleri savunan Kürt Özgürlük Mücadelesi'ne en çok yakışan, özü-

Kürt Özgürlük Hareketi'nin paradigması olmasına rağmen ekolojik boyut devrimci mücadelede henüz hak ettiği yeri bulmuş değil. PKK ile paralel gelişen kadın özgürlük mücadelesi bugüne kadar bir devrim niteliğinde gelişmelere yol açarken, paradigmayı oluşturan ekoloji konusunda aynı oranda adım atıldığı söylenemez. Oysa ki paradigmanın gereği olarak kadın özgürlüğünde olduğu gibi ekolojinin de ivedi ve somut adımlarla gündeme alınması gerekirdi. Bu, paradigmanın gereği ve devrimci mücadelenin en temel görevlerindendi. Düşmanın Kürdistan'da yürüttüğü savaşta en büyük saldırıların gerçekleştiği alanlardan olması nedeniyle, mücadelenin ekolojik boyutuna da öncelik verilmeliydi.

ne en uygun olardı. Devrimciliğin ekolojik bir ideoloji ve bunun mücadelesini de kapsaması gerekiyordu. Yani Kürt Özgürlük Mücadelesi içinde bir devrimci olmak demokratik, ekolojik olmak ve kadın özgürlüğünü savunmak demektir. Dolayısıyla bunu içermeyen bir çalışmanın mücadeleye hizmet etmesi mümkün değildir.

Ekolojik mücadele yetersiz kaldı

Bu olumlu adımlarla birlikte, şüphesiz belirlenen hedeflerin uygulanmasında eleştirilmesi gereken yönler de var. Kürt Özgürlük Hareketi'nin paradigmasında olmasına rağmen ekolojik boyut devrimci mücadelede henüz hak ettiği yeri bulmuş değil. PKK ile paralel gelişen kadın özgürlük mücadelesi bugüne kadar bir devrim niteliğinde gelişmelere yol açarken, paradigmayı oluşturan

ekoloji konusunda aynı oranda adım atıldığı söylenemez. Oysa ki paradigmanın gereği olarak kadın özgürlüğünde olduğu gibi ekolojinin de ivedi ve somut adımlarla gündeme alınması gerekirdi. Bu, paradigmanın gereği ve devrimci mücadelenin en temel görevlerindendi. Düşmanın Kürdistan'da yürüttüğü savaşta en büyük saldırıların gerçekleştiği alanlardan olması nedeniyle, mücadelenin ekolojik boyutuna da öncelik verilmeliydi.

Bu yetersizlikler, bugün de ekolojik alanda yaşanan sorunlara zamanında müdahale edilmemesine neden oluyor. Kürdistan gibi sömürgeciliğin zulmün her yöntemini uyguladığı bir ülkede bunun bedeli şüphesiz daha ağır ödeniyor. Kürdistan'da görüldüğü gibi savaşın ve ekolojik kırımın her geçen gün şiddetlendiği günümüzde bunu ertelemek daha büyük yıkımlara kapı açıyor. Sadece paradigmanın değişiminden itibaren yapılacak bir hesaplamada bu, 2000 yılından bugüne yaşanan bir gecikmeye ve kayıplara tekabül ediyor. Yine bu süre içerisinde sadece Kürdistan'ı ele aldığımızda dahi Hasankayf, Zeugma gibi tarihi kültür mirasımızın yok edilmesinden tutalım, ilk akla gelen politikalar olan ormanların talan edilmesi, barajlar, maden ocakları, HES (Hidro Elektrik Santrali) ve GES (Güneş Enerji Santralleri) projeleriyle tarım arazilerinin işgal edilmesi, savaş uçakları ve kimyasal silahlarla sürdürülen bombardımanlara kadar ekolojik yıkım hemen her boyutuyla aralıksız sürüyor. Kürdistan'ı sömürgeleştirmeyi yeterli görmeyen düşman, bunu daha da derinleştirerek, işgal içinde işgali, göçü, demografik değişimi dayatıyor.

Ekolojik kırımla özel savaş, işgal, talan

Kürdistan'daki ekolojik kırımın bunca yıl savaş ve faşizan uygulamalara paralel yürütüldüğü bir yerde tahribatları diğer bölgelere oranla daha hızlı ve yıkıcı gerçekleşiyor. AKP'nin 21 yıllık iktidarında, ekolojik katliam ve doğa karşıtı rant politikaları zirveye ulaştı. AKP faşist iktidarı döneminde Kürdistan'da "güvenlik" gerekçesiyle inşa edilen karakol, kalekol ve barajlarla başlatılan ekolojik kırım projeleri, Kürt halkına yönelik toplumsal kırım amacıyla sürdürülüyor. Önceki yıllarda köy yakmaları ile göçe zorlanarak insansızlaştırılan Kürdistan coğrafyası, bugün bir savaş stratejisi olarak ekolojik kırım po-

litikalarıyla boşaltılmak isteniyor. Bu saldırılarla Kürt halkına yurtsuzluk, yoksulluk ve zulüm dayatılıyor.

Kürdistan'a yönelik paylaşılacak şu birkaç veri dahi faşist devletin ekolojik kırıma paralel yürüttüğü özel savaş, işgal, talan ve Kürt düşmanlığının düzeyini göstermeye yetiyor: Kürdistan, başta Fırat ve Dicle nehirleri ve bunlara bağlı akarsular olmak üzere şu ana kadar kurulan 86 baraj ve HES'lerle kuşatılarak tarihi, kültürü, tarımı ve yerleşim yerleri işgal ediliyor. Bu özel savaş stratejisi çerçevesinde 19'u Wan'da olmak üzere daha onlarca baraj ve Hidro Elektrik Santrali yapılmak isteniyor. Şirnex merkez ve ilçelerinde 22 ayrı bölgede ÇED raporlarına gerek duyulmadan hızlandırılan maden projeleriyle Şirnex coğrafyasının %75'lik arazisi işgal ediliyor. Şirnex kırsalında son 4 yıldır asker ve korucular eliyle milyonlarca ağaç kesildi ve yeni çıkan fidelere kadar bu talan aralıksız sürüyor. Kürdistan'ın dört bir yanında (devlet eliyle yapıldığı belgelenen) ormanlar her yıl yakılıyor. Güvenlik gerekçeleriyle sürekli ilan edilen so-kağa çıkma yasakları ve halka yasaklanan meralar nedeniyle Kürdistan'da tarım ve hayvancılık bitirmek isteniyor. Botan'dan Serhad'a, Riha, Dêrsim ve Amed'e kadar onlarca il ve ilçede Güneş Enerji Santralleri kurularak Kürdistan'daki on binlerce hektar en verimli tarım arazisi işgal edilmek isteniyor. Bu talan elektrik ihtiyacı ve "temiz enerji" yalanı ile sürdürülse de verilere göre Türkiye'de üretilen elektriğin sadece %24'ü kullanılıyor.

Rêber Apo da avukatlarıyla yaptığı görüşmelerde bir çevre katliamı olan barajların işsizliğe, göçe yol açtığını vurgulayarak, bu işgal politikalarını bir isyan sebebi olarak değerlendirmişti: "Bir nehir üzerinde birden fazla HES'in yapılması, insanların bulunduğu coğrafyadaki yaşamını etkileyen, elindeki yaşam olanaklarını yok eden, bulunduğu doğayı ve tarihini tahrip eden bir yaklaşımdır. Bu bile tek başına bir isyan sebebi olacak önemdedir. Bu nedenle HES'lere karşı çıkılmalıdır."

Ekolojik mücadele bir yurtseverlik görevi

Kürdistan'da süren savaş ve doğal olmayan ölümleri gibi ekolojik kırıma yönelik de sessizlik var. Ekolojik kırımın güvenlik gerekçeleriyle meşrulaştırılması buna yönelik ses-

sizliği derinleştiren bir faktör. Kürt halkı kadar coğrafyası, suyu, ağacı da terörize edilerek tepkilerin önü alınıyor. Ekolojiyi çevreden ibaret görmeyen, bu kırımın mağduru Kürtler ise ekolojik saldırıların bir özel savaş politikası olarak yürütüldüğünün bilincinde. Yalnız bu düzeydeki ekolojik kırıma rağmen tepkiler yetersiz kalıyor. Tabii ki bu mücadele ekolojik hareketleri veya ekoloji aktivistleri ile sınırlandırılmaz. Ekolojik kırımın bir savaş stratejisi olarak uygulandığı Kürdistan ve Kürt halkı için çok daha ötesi var. Kürdistan'daki her ekolojik yıkım öncelikle göç ettirme, o coğrafyayı boşaltma ve demografyasını değiştirme amacıyla yapılıyor. Bu nedenle ekolojik mücadele Kürt halkı için aynı zamanda ülkesini, toprağını, tarihini, geçmişini koruma, savunma mücadelesi. Bu bir yurtseverlik görevi, yaşam mücadelesi. Kadın, genç, öğrenci, çocuk, yetişkin herkesin, tüm kurum, parti, sendika ve sivil toplum örgütlerinin bir isyan gerekçesi olan bu yıkıma karşı direnişe geçmesi insani, devrimci bir görevdir. Bu mücadeledeki görev ve sorumluluğumuz katlanarak büyüyor. Ekolojik bir paradigmaya sahip ve ekolojik kırımın en şiddetli hisseden bir halk olarak, ertelemeyen ekolojik mücadeleye en güçlü biçimde öncülük etme rolümüz de var.

Cennet Kürdistan'ı yaşanmaz hale getiren, tüm dünya için tehlike alarmı veren ekolojik kırım sadece bireysel tepkilerle durdurulacak ya da kısa vadeli tedbirlerle çözülebilecek konular değil. Yaşamımızın her alanına nüfuz eden faşist devletin, sistemin bu saldırılarına karşı en az bir devrim ciddiyeti ve örgütlülüğünde kararlı, etkili bir direniş sergilenmeli. Yıkımın boyutu, doğayı imha edenlere karşı doğayı savunanların örgütlenmesini olmazsa olmaz kılan kitlesel bir mücadeleyi dayatıyor. Modernite adı altında doğamızı, yaşamımızı çalan, bizi karanlıklara sürükleyen bu sisteme mecbur değiliz. Bu sistem mutlak ve ezeli olmadığı gibi ebedi de değil. Buna bağlı olarak öze, toplumsal ekolojiye dönüş, doğa ile uyumlu yaşam da bir ütopya değil. Ortak bir mücadele, örgütlülük, iddialı, samimi planlamalarla ulaşılabilir bir gerçek. 21. yüzyıl kadın özgürlüğü ve devrimi kadar, ekolojik devrimle de paralel ilerlemeli. Özgürlük kapılarını açan "Jin, jyan, azadî" ekolojik yaşamın kilidini de taşıyor.

DEMOKRATİK MODERNİTE VE SOSYALİZM

Bütünlüklü bir işçi sınıfı küresel düzeyde olmadığı gibi kuşkusuz küresel düzeyde ortak bir işçi sınıfı mücadelesi geliştirmek de mümkün değildir, zordur. Böyle bir mücadele geliştirdiğini iddia edenler olsa da ciddi biçimde herhangi bir gelişmeye şimdiye kadar yol açabilmiş değildir. Çıkarlar farklı olduğu için mücadeleleri, örgüt yapılanmaları, örgütlenme durumları da farklılıklar içerecektir. İşçi sınıfının bu durumuna karşı kadınların daha bütünlüklü bir duruşu söz konusudur. Kendi içinde farklı sınıflara bölünmüş olsa da yine de kadın özgürlük mücadelesi daha bütünsel bir durum arz ediyor. İşsizler ordusunun, gençlerin, göçmenlerin mücadelesi daha çok bütünselliğe yakın. Ama sistem karşıtı güçlerin demokratik uygarlık unsurlarının mücadelesiyle birlikte ele alındığında işçi sınıfının mücadelesi de önemli bir sonuç verebilir.

Duran Kalkan

PKK Yürütme Komite Üyesi Duran Kalkan ile Demokratik Modernite ve sosyalizm üzerine yaptığımız röportajın son bölümünü yayınlıyoruz.

- Réber Apo sınıf sorununu iç-sel-uygarlıksal bir çelişki olarak tanımlıyor ve bu nedenle toplumsal tarihin tek dinamiği olmadığını belirtiyor. Daha ziyade, temel çelişkinin merkezi uygarlık güçleri ile uygarlık karşıtı güçler (halklar, etnik gruplar, kadınlar vb.) arasında olduğunu vurguluyor. Bununla birlikte, bugün Kapitalist Modernitenin küresel bir sistem olduğu ve ekonomik sömürünün (yani sınıf sorununun) insanlığın büyük bir kısmı için belirleyici bir gerçeklik olduğu gerçeğiyle karşı karşıyayız. Demokratik Modernitede sınıf sorunu nasıl bir rol oynamaktadır? Bu sorunun sistem karşıtı güçlerin siyasi stratejisinde ne gibi bir önemi olmalıdır?

Duran Kalkan: Önder Apo sınıf sorununu tekelsel uygarlıkla bağlı olarak ele alıyor ve onun bir iç sorunu olarak kabul ediyor. Fakat dikkat edilirse sınıfı reddetmiyor. Tekelsel uygarlık sistemi altında sınıfların olmadığını, dolayısıyla sınıf çelişkisi ve mücadelesinin bulunmadığını söylemiyor. Tersine bunu kabul ediyor ve daha da açıklık getiriyor. Şunları söylüyor; sınıflaşma tekelsel uygarlıkla bağlı olarak şehir zemininde gelişmiştir. Tekelsel uygarlığın bir iç unsuru olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla sınıflaşma, devletleşme, iktidarlaşma iç içe, birbirlerini güçlendiren, tamamlayan unsurlar olarak ortaya çıkmışlardır. O halde tekelsel uygarlık altında sınıflar, sınıf çelişkisi ve mücadelesi vardır. Bu da belli olan açık bir mücadeledir. Bunun devrimci hareketler tarafından da doğru görülmesi ve değerlendirilmesi gerekir. Bunları ifade ediyor. Bu çerçevede şunları da eleştiriyor: Örneğin, "Temel çelişki ve mücadele sınıf çelişkisi ve mücadelesidir tanımının doğru olmadığını" söylüyor. Çünkü sınıflar MÖ dört bin yıllarında Sümer sisteminde ortaya çıktı. Ondan bu yana geçen altı, yedi bin yıllık zaman diliminde vardır. Ama toplumlar ondan öncesinde var. Toplumsal yaşam ondan önce de söz konusu. Ama oralarda sınıf yoktur. O halde toplumsal gelişmenin temel dinamiği sınıf çelişkisi ve mücadelesi değildir. Eğer öyle olursa o zaman Sümer öncesi toplumsal gelişmenin

dinamiği neydi, neye dayanarak gelişme oldu sorularına cevap veremeyiz.

Diğer yandan toplumlar sınıflarla ifade edilemez, adlandırılmaz. Nitekim biliyoruz, köleci toplum, feodal toplum, kapitalist toplum gibi toplum tanımlamaları geliştirildi. Bunlar yanlıştır dedi. Kölecisi, feodali, kapitalisti olmayan toplumlar da vardı. Sümer öncesi toplumlar böyleydi. O zaman o toplumları neyle adlandıracağız? Demek ki toplumsal yapıyı var olan sınıflarla adlandırmak da doğru değildir. Tek başına sınıfsal tanımlamalar toplumu, en genel anlamda da tarihsel toplumu ifade etmez. Örneğin köleci toplum demek o toplum ilişkilerini, toplum gerçeğini tanımlamak anlamına gelmez. Toplum kölelerin varlığıyla ortaya çıkmıyor. Ondan oluşmuyor. Onun için Politik ve Ahlakî toplum kavramını geliştirdi. Toplumun, bireylerin politika ve ahlakla birbirlerine bağlanması temelinde oluştuğunu, toplumsal yapının bu biçimde şekillendiğini ifade etti. Toplumu belirleyen temel unsurlar olarak politika ve ahlak tanımladı. Toplumsal gelişme ya da gerileme düzeyini de bir toplumdaki politika ve ahlakın işlevlilik düzeyine bağladı. Bir toplumda politika ve ahlak ne kadar etkiliyse, güçlü işliyorsa onu gelişmiş toplum olarak ifade etti. Tersine politika ve ahlak kurumları ne kadar zayıflamışsa, zayıf işliyorsa, gerilemiş toplum olarak ifade etti. Toplumsal dağılma, yok olmayı da politika ve ahlak kurumunun tamamen işlevsiz hale getirilmesi ve yok edilmesi olarak öngördü.

Şimdi bunlar kuşkusuz çok önemli tanımlamalardı, değerlendirmelerdi. Toplumsal yapı ve sınıf gerçeği değerlendirilirken bu tanımlamaları kesinlikle dikkate almalıyız.

Toplumun belirleyeni sınıflar değildir

Demek ki toplumsal varlığı sadece sınıfla başlatmak ve sınıf mücadelesiyle tanımlamak doğru değildir. Sınıflar ortaya çıkmamışken de toplumlar vardı. Sınıf mücadelesinin dışında da toplumların yürüttüğü, yaşadığı mücadeleler var. Kısaca sınıf çelişkisi, mücadelesi elbette önemli bir çelişki ve mücadeledir. Kapitalizmle bu çok daha etkinlik ve derinlik kazanıyor. Bunlar doğru. Ama tüm bunlara rağmen yine de hiçbir zaman toplumun belirleyeni sınıflar değildir, toplumsal gelişmenin temel dinamiği de sınıf mücadelesi değildir.

Peki, temel ayrışım nedir? Merkezi tekelsel uygarlık güçleriyle demokratik uygarlık güçleri arasındaki ayrımdır. Temel, belirleyici mücadele de bu iki güç toplulukları arasındaki mücadeledir. Tarihsel gelişmenin temel dinamiği olarak bunu böyle görmemiz lazım.

Böyle ele alınınca şunu görüyoruz: demek ki sınıf sorunu temel çelişki arz eden bir sorun değil. Fakat iktidar ve devlet sisteminin ortaya çıkardığı, kapitalist modernitenin de derinleştirerek geliştirdiği toplumsal sorunlardan bir tanesidir. Önemli bir sorundur. Özellikle burjuva sınıfının doğması, iktidarı ele geçirmesi, ulus devlet yapının kurulması ve toplum üzerinde her boyutta kurulmak istenen egemenlik döneminde bu sınıf tahakkümü çok daha etkili hale geliyor. Önder Apo savunmalarında değerlendirdi. Eskiden bir kral vardı, şimdi her burjuva kendi yerinde bir kral oldu. On binlerce kral ortaya çıktı. Dolayısıyla burjuva egemenlik düzeni toplumlar tarafından kaldırılmaz düzeyde ağır bir yük haline geldi. Bir kral on bin krala dönüştü. Baskı ve sömür sistemi

bu kadar yaygınlaştı ve genelleşti.

Önder Apo ayrıca sınıf sorununu bürokrasi sorunuyla birlikte ele alıyor ki mevcut burjuva sınıflaşmanın geliştirdiği devasa bürokrasiyle toplum üzerinde gerçekten kaldırılmaz ve taşınamaz bir yük haline geldiğini açıkça ifade ediyor.

Diğer yandan sistem karşıtı güçlerin siyasi stratejisinde kuşkusuz sınıf mücadelesinin önemli bir yeri vardır. Bunu hiç kimse inkar edemez. Önder Apo'nun ifade ettiği, açıklık kazan-dırmak istediği şey bunun inkar edilmesi ya da görülmemesi değil, tersine böyle bir mücadelenin temel belirleyici bir mücadele olarak görülmesi hususudur. Yani sınıf mücadelesini devrimci gelişmeyi belirleyen, devrimci mücadeleyi sonuca götüren, zafere götüren bir mücadele olarak görmektir, bu doğru değildir, yetersiz bir tanımlamadır. Çünkü bir sınıfın diğer sınıfı yok etmesi, kendisini de yok edecek. O zaman ortaya ne çıkacaktır? İddia edilen, kavramsal olarak geliştirilen bir çok şey dikkat edilirse kendi içinde de çelişki arz ediyor. Önder Apo bu çelişkilere dikkat çekti ve sınıf mücadelesine böyle yaklaşılmaması gerektiğini belirtti. Şu iki hususu görmemiz lazım. Birincisi hala sınıf çelişkileri ve çatışması söz konusudur. Sınıflar varlığını koruyorlar. Eskiye göre değişiklikler olsa da işçi sınıfı-burjuva ayrışması daha önceki çağlardaki sınıf ayrışmasından farklı olsa da, yine mevcut durumda burjuva-işçi sınıfı çelişkisinde değişiklikler küresel düzeyde yaşanmış bulunsada söz konusu sınıf yapılanması var, sınıf çelişkisi ve onun yol açtığı mücadele devam ediyor. Egemen sınıf, burjuvazi bürokrasiyle birlikte devleti bütün toplumu yutacak kadar büyüttü, genişletti, ağırlaştırdı. Böyle bir dev-

letin yükünü sadece işçiler değil hiç kimse kaldıramaz, taşıyamaz. Bu anlamda sınıf mücadelesini önemli bir mücadele olarak görmemiz gerekir.

Sosyalist kazanımlar eleştiri-özeleştirile ile değişim ve dönüşüme uğratılırsa önemli sonuçlar yaratır

Diğer yandan 19. yüzyılın ortalarından bu yana reel sosyalizmin sınıf çelişkisini ve mücadelesini esas alan bir pratiği var. Bu düşüncede, örgütlenmede ve eylemde tarihi anlamda büyük gelişmelere yol açtı. Marksist-Leninist düşünce gelişim gösterdi. İşçi partileri, sosyal demokrat ve komünist partiler ortaya çıktı. Bu partiler topluma uzun süre öncülük etmeye çalıştı. Dahası 1917 güzünde Rusya'da Ekim Sosyalist Devrimi gerçekleşti ve Sovyetler Birliği kuruldu. Bu gelişme Asya'ya, Doğu Avrupa'ya, Afrika'ya, Amerika kıtasına kadar bütün dünyaya yayıldı. Sosyalist Devlet adı altında onlarca devlet ortaya çıktı. Kendi içinde siyasi-askeri-ideolojik ittifaklar kurdular, paktlar oluşturdular. Güç birlikleri yarattılar. Tarihin bir dönemindeki olay ve olgulara, yaşanan gelişmelere damgalarını vurdular. 1920'lerden 1990'lara kadar yetmiş yıllık tarih kesiti içerisindeki gelişmelerin belirleyici etkeni oldular. Bunların ortaya çıkardığı önemli bir miras var. Düşünce olarak, pratik olarak, parti örgütlenmesinden sendikalara kadar, işçi örgütlenmelerine kadar, çeşitli kurumsallaşmalar olarak mücadele anlayışı, tarzı olarak büyük bir miras vardır. Her ne kadar Sovyetler Birliği'nin çözülüşüyle birlikte bu miras büyük bir darbe yediyse ve ortaya çıkartılan gelişmeler, düşünce olarak da maddi kurumsallaşmalar bakımından da önemli bir daralma ve gerilemeyi yaşadıysa da yine de bunlar birer gerçek ve hala değişik düzeylerde de etkisini koruyor. Çok önemli bir miras olarak varlığını sürdürüyor. Dolayısıyla bu gerçeği görmek lazım.

Şimdi Demokratik Modernite devriminde ya da Demokratik Modernite inşasında bu kazanımlar nasıl rol oynayabilir? Önümüze böyle bir soru da çıkmaktadır. Bunlara içinde bulunduğumuz dönemde, demokratik ulus inşası sürecinde nasıl rol oynayabiliriz, etkili kılabiliriz? Bizim karşı karşıya bulunduğumuz ve cevaplamamız gereken esas soru bu oluyor. Bir defa bu mümkün mü, değil mi? Diğer yandan gerçekleştirilirse ne tür gelişmelere yol açar? Benzer soruları sorup cevaplar oluşturmamız gerekir.

Kısaca bu konuda da şu söylenebilir; Elbette böyle bir mücadele içine çekilebilirlerse ciddi rol oynarlar. Çünkü yakın tarihin en devrimci akımı buydu. Bütün akımları yedekledi, kendisinde birleştirdi. Bütün devrimci mücadeleleri ve gelişmeleri kendi içine çekti. O bakımdan büyük bir mirasa sahip. Bu mirasın Demokratik Modernite inşasında değerlendirilebilmesi mümkün mü? Evet, bu mümkün! Fakat bunu mevcut zihniyet yapılanışını, teorik algılamasını, ideolojik duruşunu, mücadeleye anlayış, strateji ve taktiklerini koruyarak gerçekleştiremez. Ancak bu hususlarda önemli değişiklikler yaşanır, Demokratik Modernite inşasında bu güçler önemli, etkili rol oynayabilirler. Bu bakımdan da esas görev bu gelişmeleri, sosyalist kazanımları eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir.

Dikkatli bir biçimde eleştiri geliştirmek, hata ve eksikliklerle birlikte doğrularını ortaya koyarak gerekli değişim ve dönüşümün yaşanabilmesi açısından yön verici olabilir. Kesinlikle cepheden karşıt ele almak asla doğru değildir, kabul edilemez. Yine tümüyle reddetmek de doğru değildir, kabul edilemez. Çünkü gerçekte ortada reddedilecek bir şey yoktur. Sosyalist bilinç ve eylemin gelişiminin önemli bir dönemi, duruşunu ifade ediyor. Yaşanmış bir gerçekliktir. Onu olduğu tarzda kabul edemeyeceğimiz gibi yok saymamız, görmezden gelmemiz de mümkün değildir. O halde yapılması gereken, insanlığın bu büyük mirasını eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir.

Bunun için de dikkatli yaklaşmak, doğru ele almak lazım. Reddedici, inkar edici, cepheden karşıya alıcı olunamayacağı gibi, olduğu gibi de kabul edilemez. Çünkü o tarzla artık hiçbir yere varılamaz. O zihniyet ve o tarzla hiçbir sonuç elde edilemez. Dikkat edilirse Ekim Devrimi de, ulusal kurtuluş hareketleri de tarihsel bir dönemin ürünüydüler. Artık o dönem aşıldı ve o tür hareketlerin gelişme sağlaması, başarı kazanmasının koşulları kalmadı. İmkani ve fırsatı yok oldu. Bu açık bir gerçek. O halde değişime, dönüşüme uğratmak lazım. Bu açıdan da cepheden reddederek değil de devrimci gelişmenin bir dönemin ortaya çıkardığı tarihi gelişmeler olarak öngörüp esas alarak onların devrimci temelde eleştirisini gerçekleştirmek, özeleştirisini ortaya çıkartmak, böylece reel sosyalist güçlerin zihniyet ve tarz değişim ve dönüşümlerine katkı sunmak, gerçekleştirmeye çalışmak lazım. Bu yönlü büyük bir mücadeleyi Önder Apo yürüttü.

Gerçekten de içerik olarak son derece zengin, dil olarak anlaşılır, üslup olarak sonuna kadar kazanımcı bir yaklaşımla reel sosyalizmin eleştiri-

özeleştirisini yaptı. Bunu özgürlük akımının tarihsel olarak en güçlü özeleştirisini olarak da değerlendirdi. Buradan yola çıkarak paradigma değişimini gerçekleştirdi. Böylece özgürlük akımlarının zafer kazanmasının yolunu açtı. Çünkü tarihsel geçmişe baktığımızda ya zafer kazanamıyorlardı ya da kazandıkları zaferi uzun ömürlü kılamıyorlardı. En son reel sosyalizm de o kadar güce rağmen en fazla yetmiş yıl yaşayabildi. Neden? Çünkü iç çelişkileri vardı. Yani amaçla araç bütünlüğü yoktu, uyumu yoktu. Sosyalizm inşası için öngördükleri araçlar sosyalizmin özgürlük, eşitlik, paylaşım ilkeleriyle uyumlu değildi. Tersine tam bir çelişki halindeydi. Zaten bu iç çelişki reel sosyalizmin böyle dıştan hiç ciddi baskı olmadan kendi içinden çözülmesine yol açtı. Bu son derece açık ve anlaşılır bir durumdur.

Bunların ortaya konması, söz konusu güçlerin dogmatizmi, kalıpcılığı kırarak eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir. Yani reel sosyalizmin çözülüş nedenlerini ciddi bir biçimde değerlendirip eleştiri-özeleştirilebilir.

İşçi sınıfı mücadelesi, tarihsel mücadeleyi yalnız başına belirleyemez

- Kapitalist modernitenin eşzamanlılığının bir sonucu olarak, bir yandan küresel kimliğini ve dolayısıyla öznelliğini büyük ölçüde yitirmiş ve kapitalist dünya sistemi içinde ayrıcalıklı bir konuma (işçi aristokrasisi) sahip bir işçi sınıfımız var. Öte yandan, dünyanın büyük bir bölümünde, kapsamı ve acımasızlığı sınır tanımayan bir ekonomik sömürüyle karşı karşıyayız. Emperyalist merkezlerdeki işçiler, sömürgelerden çıkarılan artı değere büyük ölçüde katılmaktadır. Böylece bu küresel düzenden maddi ve nesnel olarak faydalanmaktadırlar. Dolayısıyla bugün hala küresel bir işçi sınıfından söz etmek mümkün mü? Ve bu farklı çıkarların arka planında ortak bir mücadele nasıl görünebilir?

Duran Kalkan: Yani temel çelişkinin sınıf çelişkisi olduğu ve dolayısıyla tarih yapan, tarihi var eden mücadelelerin sınıf arası mücadele olduğu görüşünün doğru olmadığını ortaya koyuyor. Dikkat edilirse bugün gelinen noktada soruda da ifade edildiği gibi bütünlüklü bir işçi sınıfı yoktur. Küresel düzeyde ortak karakterde, ortak özellikler taşıyan bir işçi sınıfının varlığından kuşkusuz söz edemeyiz. Fakat bu şu anlama da gelmiyor; Küresel düzeyde bütünlüklü bir işçi sınıfı yok diye toplumda sınıf çelişkisi yok, dolayısıyla işçi sınıfı da bir sınıf olarak yoktur anlamına da gelmiyor. Kesinlikle böyle anlaşılmalıdır. Bütünlüklü olmamak kaydıyla sınıf çelişkileri ve sınıf mücadelesi varlığını sürdürüyor.

Aslında aristokrasinin de mevcut düzenle belli çelişkileri var. Kuşkusuz bu çelişkiler ezilip sömürülen, açlık sınırının altında yaşatılan işçi sınıfının çelişkisi ve dolayısıyla mücadelesi düzeyinde değildir. Ama onların da mevcut düzenle çelişkileri, kendi çıkarları doğrultusunda mücadeleleri var. Bir kesim olarak onları da ele alabiliriz. İşçi sınıfından kopmuş bir kesim ol-

duğunu da söyleyebiliriz. Ama yine de bir kesimdir ve düzenle bir çelişki ve mücadeleleri vardır. İşçi sınıfında böyle bir parçalanma mevcut gelişmeler temelinde yaşanmıştır. Bu bir gerçek. Fakat hala emperyalist merkezler dışında acımasızca sömürülen işçi sınıfı da varlığını sürdürmektedir. Asya'nın, Amerika'nın, Afrika'nın bazı alanlarında böyle bir sınıf sömürüsü söz konusudur. Böyle bir sınıf yapısı vardır. Küresel düzeyde önemli bir güç olma özelliğini taşıyor. Kesinlikle işçi aristokrasisi var. İşçi sınıfı parçalanmış diye işçi sınıfının güçten düştüğü, çok zayıf, etkisiz bir konuma geldiği düşüncesini esas almamak lazım. Öyle bir düşünce yanlış olur.

Sınıf mücadelesini, tarihi yapan mücadeleyi olmadığını tespit etmeyi de mevcut durumdaki işçi sınıfının parçalanmışlığına bağlamamak lazım. Böyle parçalanmamış olsaydı da yine de işçi sınıfı mücadelesi tarihin temel mücadelesi olarak tanımlanamazdı. Nitekim önceki yüzyıllarda dünyanın sanayi olarak gelişmiş alanlarında böyle bir işçi sınıfı vardı ve işçi sınıfı mücadelesi çok etkiliydi. Fakat yine de o mücadele tarihin belirleyeni değildi. Çünkü onun yaratacağı yeni bir düzen yoktu. İşçi sınıfı düzeni diye bir düzen olamazdı. İşçi sınıfı burjuvazinin karşısında vardı. Burjuvaziyi yok edince işçi kendisi de yok olacağına göre işçi sınıfı düzeni devleti diye tanımlanan yapılar gerçek değildi. Bu kavramlar gerçeği ifade etmiyor, biraz da ajitasyon kokan kavramlar. O nedenle yanılığa düşmemek lazım.

İşçi sınıfı mücadelesinin, tarihsel mücadeleyi yalnız başına belirleyemeyen bir mücadele olmasının sınıfların ortaya çıkışıyla, tarihsel olarak var oluşuyla, toplumsal mücadele içerisindeki konumuyla bağlantılıdır. Daha çok da kendi gücüyle bağlantılıdır. Kendi yapısıyla bağlantılıdır. Yani şunu görmek lazım; mesela emek-değer teorisi inceleniyor. Ücret karşılığı emeğini satma bir özgürlük olarak değerlendiriliyor. Yani bunun gerçekte bir alakası yoktur. Emeğini ücret karşılığı satmanın doğru özgürlük olarak algılanması mümkün değil. Bu durum küçük-burjuva özgürlük anlayışına tekabül ediyor. Oysa emek insan için en kutsal olandır. Önder Apo da "en temel emek annenin emeğidir, o da kutsallık değerindedir. Ona hiçbir ücret biçilemez" dedi. Anne emeği bir gerçekse ve ücret biçilemiyorsa bu şu anlama geliyor; emeğin kendisi kutsaldır. Emeğe ücret biçilemez, dolayısıyla emeğin ücret karşılığında satımı olamaz. Buna özgürlük denemez. Bu tıpkı Lenin'in "özgürlük adına ticaretle bütün dünyayı soyup soğana çevirdiler" tanımlamasına benziyor. Kesinlikle gerçeği ifade etmiyor.

O halde gerçek bir işçi sınıfının mücadelesi de daha çok ücret için olmamalı, amacını, tarzını ücretini arttırmaya bağlamamalı. Farz edin ki ücretini arttırdı, biraz zengin oldu. Bu durumda işçi sınıfının sorunları çözülmüş mü olacak? Kapitalist sömürü ortadan kalkmış mı olacak? Toplamlar özgür yaşar ve demokratik yönetilir hale kavuşmuş mu olacaktır? Hayır. Söz konusu işçiler maddi yaşamlarını biraz daha güçlendirmiş olacaklar, o kadar. Ondan öte her hangi bir karşılığı yok. Maddi yaşamlarını biraz daha güçlendirmiş işçilerin mücadelesiyle de kapitalist sömürü düzenini aşp al-

ternatifini kuramayız, geliştiremeyiz. Bu mücadele böyle olmaz.

Demek ki işçi sınıfının o karakteri yok. Toplum içindeki yeri o düzeyde değil. Diğer yandan bu ücret konusu, ücret karşılığı çalışma, mücadeleyi ücret için, ücreti daha fazla arttırmak için yapma herhangi bir sosyalist kazanım yaratmayacak, ortaya çıkartmayacak bir mücadeledir. Bundan hangi sosyalist kazanım çıkar! Dikkat edelim, değerlendirelim, nasıl buna dayanarak sosyalist kazanımdan söz edebiliriz! İşte işçi sınıfı mücadelesinin temel özellikleri, karakterlerini biraz böyle görmek lazım.

Fakat yine de şunları vurgulamadan geçmemeliyiz: Evet, işçi sınıfı parça-

lanmıştır, aristokrasi var, sınıf içerisinde bütünlük yok, farklılıklar oluşmuş durumda. Ama yine de bir işçi sınıfı var. Parça parça da olsa, değişik ülkelerde zeminlerdeki konumu farklılık arz etse de işçi sınıfı var. Ayrıca örneğin bir işsizler ordusu var. İşçi sınıfından kat kat ötede ve bu işsizler ordusu küresel bir bütünlük de oluşturuyor. Buna sınıf dışı unsurlar bile deniliyor. Daha fazla lümpenizme kayan, toplumsal yaşamdan kopan, geleceği tehdit eden bir konumda yaşıyorlar. En temel bir sorun kesinlikle budur.

En büyük emek anne emeğidir

Diğer yandan tarihin en eski sınıfı olarak kadınlar var. Önder Apo kadınlar için "En eski ulus, sınıf ve cinstir" dedi. Kadın üzerindeki erkek egemen zihniyet ve siyaseti, yani kadının köleleştirilme durumunu böyle değerlendirdi. Tarihsel olarak yaşanan cinsel kırılmalarla kadının içine düşürüldüğü durumun bu konumda olduğunu belirtti. Bu anlamda en büyük emek anne emeği ama hiç emekten sayılmıyor. Bu emeği harcayan anne, dolayısıyla kadın işçi olarak bile görülüyor. Yine benzer durumda gençler var. Geleceğinden umutsuz, doğru ve etkili bir gelecek kendisi için öngöremiyor.

Diğer yandan bir yeni göçmenler ordusu türetili. Tarihte de nüfus hareketleri olmuştur. Doğal nedenlerle olduğu gibi, iktidar ve devlet sisteminin sömürü yapılanması nedeniyle de bu tür hareketler yaşanmıştır. Fakat şimdiki gerçekten de bir göçmenler ordusu denilebilecek düzeyde ki bunlar da adeta bir ucuz iş gücü konumunda. İşçi olamıyor, işsizliği aşamıyor, ciddi bir sorun olma özelliği taşıyor.

Sonuç olarak şunları belirtmekle yetinebiliriz: Bütünlüklü bir işçi sınıfı küresel düzeyde olmadığı gibi kuşkusuz küresel düzeyde ortak bir işçi sınıfı mücadelesi geliştirmek de mümkün değildir, zordur. Böyle bir müca-

dele geliştirdiğini iddia edenler olsa da ciddi biçimde herhangi bir gelişmeye şimdiye kadar yol açabilmiş değildir. Çıkarlar farklı olduğu için mücadeleler de kuşkusuz farklılık arz edecektir. Örgüt yapılanmaları, örgütlenme durumları da farklılıklar içerecektir. İşçi sınıfının bu durumuna karşı örneğin kadınların daha bütünlüklü bir duruşu söz konusudur. Kendi içinde farklı sınıflara bölünmüş olsa da yine de kadın özgürlük mücadelesi daha bütünsel bir durum arz ediyor. İşsizler ordusu hakeza, gençlerin, göçmenlerin mücadelesi daha çok bütünselliğe yakın. Ama en önemli olarak da sistem karşıtı güçlerin demokratik uygarlık unsurlarının müca-

delesiyi birlikte ele alındığında işçi sınıfının mücadelesi de önemli bir sonuç verebilir. Bir güç olarak değerlendirilebilir. Kendi başına başarılı sonuç verecek bir mücadele olarak ele alınamaz. Sadece küresel düzeyde değil, aynı zamanda ülkeler, uluslar düzeyinde de görülemez. Böyle bir özelliği kesinlikle yoktur.

Fakat işçi sınıfı sistem karşıtı güçlerin Demokratik Moderniteyi inşa mücadelesinde yer alarak önemli bir rol oynayabilir. Bir Demokratik Modernite unsuru olarak sistem karşıtı, sistemin ezdiği bir güç olarak sisteme karşı Demokratik Modernite inşası için önemli bir mücadele gücü olarak değerlendirilebilir. İşçi sınıfı mücadelesi sendikal düzeyde, değişik biçimlerde ki bunlar yeni amaçlar temelinde yeniden yapılandırılmayı gerektirir. Bu yeniden yapılandırılma gerçekleştirlirse yeni tarzdaki örgütlenmelerle Demokratik Modernite inşasının önemli bir bileşeni olarak, gücü olarak rol oynayabilir.

Bizim işçi sınıfı mücadelesine bu temelde yaklaşmamız, buna göre ele almamız lazım. Yani değişim ve dönüşümü amaçta, örgütsel biçimlerde, mücadele tarz ve yöntemlerinde gerçekleştirmeliyiz. Hepsinde bir değişim ve dönüşüm olmalı. Eski sendikal örgütlenmelerle, anlayışlarla, Demokratik Modernite inşa mücadelesine işçi sınıfı katılamaz, yine eski anlayışlarla ve tarzla bu mücadelede etkili yer alamaz. Fakat değişim ve dönüşüm yaşanır, örgütlenme tarzı, eylem tarzı değişime, dönüşüme uğratılırsa Demokratik Modernite inşasının çok önemli bir gücü olarak rol oynayabilir. Bu inşada, politik-ahlaki görevlerin yerine getirilmesinde temel bir toplum kesimi olarak yer alıp katkılar sunan bir pratiğin sahibi olabilir. Bizim bu kesimlere içinde bulunduğumuz süreçte yaklaşımımız ve onları mücadeleye çekişimiz de bu temelde olmalıdır.

ŞENGAL VE 74. FERMAN GERÇEĞİ-2

Şengal'de gerçekleşen 74. Êzidî Fermanı toplumda kapanmayacak bir yara açmıştır. Sonuçları sonsuza kadar devam edecek derin izler bırakmıştır. Fermanın geriye kalan acı, kan ve gözyaşındır. İnsanın benliğinde yer edinmiş, hafızasına kazınmış ömür boyu bir damga gibi taşımak zorunda kalacağı yazgısıdır. Ebediyete kadar sürecek mülteciliğidir. Kadınların maruz kaldığı, mahkûm edildiği yaşam hikâyeleridir. Maddi dünya gibi manevi dünyalarının yıkımıdır. Yaşarken ruhları katledildi. Tarihi imkânsız sancılı bir yaşam kaldı geriye.

Rauf Karakoçan

Rauf Karakoçan'ın kaleme aldığı "Şengal ve 74. Ferman Gerçeği" başlıklı yazının ikinci ve son bölümünü yayınlıyoruz.

Mam Zeki Şengali ve Nûjiyan Erhan şahsında Şengal'de şehit düşen Apocu fedailerin anısına.

PKK'nin DAİŞ'e karşı mücadelesi bir insanlık mücadelesi olarak dünya halkları açısından kabul görmüştür. Kobanê direnişi nasıl dünyaya mal olmuş ve 'Dünya Kobanê Günü' olarak anılıyorsa, hiç kuşku yok ki Şengal'de dünyaya mal olmuş destansı bir direniştir. Kapitalist sistem ve küresel güçler DAİŞ'le mücadele etmekten imtina ederken, PKK gerillaları dağdan inerek halkın zılgıtları arasında dört bir yanda cephelere koşmuştur. Güney Kurdistan'da Laleş'in korunması, Kerkûk, Mexmûr ve Hewlêr'in savunması Şengal'de, Kobanê'de devam etti. PKK gerillaları dağdan inerken gittiği her yerde halkın büyük coşkusu ve yoğun tezahüratlarıyla karşılandı. Tam bir bayram havasında DAİŞ'e karşı savaş cephelerine akın etti. Otobüslerle taşındı. DAİŞ yenilgiye uğratılıp güvenli alanlar oluşturulduktan sonra KDP, bu defa PKK'ye karşı cephe almaya çalıştı. Oysa o dönemde Mesut Barzani'nin bizzat kendisi Mexmûr kampına giderek, kamptaki PKK gerillalarını ve kampın milislerini ziyaret ederek, başarı dileklerini iletti. Yine Mesut Barzani Şengal'in özgürleştirildiği gün Şengal'i de ziyaret etmişti. Aynı Barzani daha sonra Kersê vadisi girişinde dalgalanan PKK-HPG bayraklarının altından geçmek istemez ve bunu çok ciddi bir krize dönüştürmüştü. Eğer engellenmemiş olsaydı, Êzidî halkı kendisini linç edecekti. Çatışmaya ramak kala

olay çözüme bağlanır ve demec için dağa çıkar ve şov gösterisini tamamladıktan sonra hemen geri döner. Daha sonraları ise Êzidîlerden oluşan KDP güçleri bazı alanlara yerleşirler. DAİŞ'in Şengal tarafından dağa çıkmasını engelleyen, coğrafik olarak oldukça stratejik öneme sahip yolun kontrolünü sağlayan ve gerillaların DAİŞ ile çatıştığı doğka direniş mevzisini sahiplenir. O mevziye Mesut Barzani'nin posterleri ve KDP bayrakları asılarak, ucuz kahramanlık hikâyeleri üretirler. Neresinden bakılırsa bakılınsın tam bir iki yüzlülük örneğidir. Söz konusu doğkanın kimine ait olduğu ve kimler o mevzide savaştığını ve hatta doğka silahını kimin kullandığına kadar bütün detayları halk zaten biliyor.

Şengal'deki SIHA saldırılarının istihbaratını Türk devletine KDP sağlıyor

DAİŞ'in saldırdığı günün akşamı Şengal'i terk ederek fermana yol açan KDP, Şengal'de güvenli alan sağlandıktan sonra tekrardan Şengal'e geri dönmek için PKK'den destek istemiştir. PKK desteğiyle Şengal'e gelen KDP, daha sonra PKK'nin Şengal'den çıkmasını dayatmıştır. İş birçok defa çatışma durumuna kadar gelmiş, gerilimler yaşanmıştır. Her fırsatta PKK'yi karalayarak, 'işgalci bir güç' gibi göstermiştir. Peşmerge genel komutanı Cemal Eminki ve Peşmerge komutanı kontra Serbest Lezgîn, Şengal'de çatışma ortamı yaratmak için sürekli tahrik edici bir dil kullanmıştır. KDP'nin yayın organları özellikle Rûdaw ve K-24 kanallarında -ki, yayınları PKK'ye karşı kin ve nefret söylemleriyle doludur, PKK'yi sürekli gündemde tutarak karalamış, Şengal'deki varlığını sorun haline getirmiş ve Türk devleti-

ne hedef göstermiştir. PKK sayesinde ve PKK desteğiyle Şengal'e gelen KDP, PKK'yi Şengal'den çıkarmak için sayısız komplo girişiminde bulunduğu dair birçok belge, kanıt medya organlarının arşivlerinde mevcuttur. KDP'den milletvekili seçilerek Kurdistan parlamentosuna giden Êzidî vekil Şeyh Şemo daha da ileri giderek "PKK, DAİŞ'ten fazla zarar verdi" diyerek ne kadar alçaldığını göstermiştir. Êzidî toplumuna sahip çıkacağına, fermanın sorumlularını sorgulayacağına, KDP'yi eleştireceğine, KDP'nin ağızıyla konuşup, Şengal'i özgürleştiren PKK'ye saldırmıştır. KDP'nin maşası durumuna gelmiş, Êzidî toplumunun yüz karası Şeyh Şemo ve Viyan Dexil gibi karakter yoksunu parlamenterlerin yanı sıra, KDP ile birlikte hareket ederek, kendi toplumuna ihanet eden Şeşo Ailesine benzer bazı Êzidî çevrelerin olduğunu da belirtmek gerekir. KDP Parlamenterleri Şeyh Şemo, Viyan Dexil ve KDP peşmerge sorumlusu Qasım Şeşo ve Heyder Şeşo ikilisi, açıkça Êzidîlere karşı ihanet içindedirler. Kaldı ki, Viyan Dexil'in Şengal ziyareti sırasında geçirdiği helikopter kazasında yarımına ilk koşanların arasında gerilla komutanı Agît Civyan vardır. Soykırım gibi ağır bir suçun ortağı, Êzidî toplumunun katledilmesinde birinci derecede pay sahibi olan ve KDP'yi destekleyerek kendi katillerine sevdalanmaları, Barzani'ye methiyeler dizmeleri, Stockholm sendromu yaşadıklarının göstergesidir. Eğer toplumsal vicdan denilen bir şey varsa gerçekleri haykırmak ve şeref yoksunu insanlara hak ettikleri cevabı vermek gerekir.

Sayısız komplo, provokatif girişime rağmen, her defasında gerilla güçlerinin sağduyulu çabalarıyla sorunlar aşılmaya çalışıldı. Gerillanın bütün iyi niyetli yaklaşımlarına karşı KDP oldukça sorumsuz

ve düşmanca tavrını sürdürmeye devam etti. Şengal konusunda Türk devletiyle ortak operasyon yapacak ve katliam gerçekleştirmeyi göze alacak kadar alçaldılar. Bu nedenle Xanesor saldırısını gerçekleştirdiler. Güneyden gönderilen çok sayıda askeri malzeme, zırhlı araç gibi büyük bir askeri güçle tekrar Şengal'e saldırıp, PKK'ye karşı cephe açtılar. 3 Mart 2017 tarihinde KDP güçleri, Roj Peşmerge çeteleri, kar maskesi giymiş Türk kontrgerilla timleri ile PKK gerillaları arasında Xanesor'da çatışma yaşandı. Meydana gelen bu çatışmalarda, aralarında kadın gazeteci Nujîyan Erhan'ın da bulunduğu 12 kişi katledildi. Bu çatışmada Şengal'li Êzidî savaşçılar da yaşamını yitirdi. Saldırının sorumlusu Peşmerge komutanı, aynı zamanda Türk istihbaratıyla yakın ilişki içinde olan, kontra kişiliğiyle tanınan ve PKK'nin yeminli düşmanı olan Serbest Lezgîn, çatışma sonrasında Türk devletinin ağzından konuşarak tehditlerini sürdürmeye devam etti. DAİŞ'e karşı savaştan kaçan bu zat, Türk devletinin kontrgerilla timleri ve Roj Peşmerge çeteleriyle birlikte Êzidîlere saldırmayı kahramanlık sanacak kadar ileri gitti.

Başta Mesut Barzani olmak üzere bütün KDP yetkilileri Şengal'de DAİŞ'e karşı savaşta 5 yüz peşmerge kayıp verdikleri yalanını uydurarak, Êzidîler üzerinde Şengal'de hak iddia etmektedir. Bunun bir yalan olduğunu o dönemde Şengal dağında kalan yediden-yetmişe herkes bilir. Şengal şehir merkezinin DAİŞ'ten temizlenmesinde bir kısım peşmerge güçleri yerini almıştır. Bunun dışında DAİŞ ile hiçbir zaman karşı karşıya gelmediği herkesin malumdur. Şengal'i DAİŞ çetelerinin insafına bırakarak, Êzidîlerin diri diri yakılması, toplu mezarla gömülmesini sağla-

yan tarihin en büyük ihanetini, bütün dünyanın gözleri önünde yapmalarına rağmen, yüzleri kızarmadan yalanlarla kendilerine sahte tarih yazmaya çalışıyorlar. PKK'ye Özerk Yönetime, Öz Savunma Güçleri'ne saldırdıkları kadar kesinlikle DAİŞ'e saldırmamışlardır. Bütün bu saldırılar Türk devletiyle organize edilmiştir. Türk devleti SIHA saldırılarıyla Şengal'de Êzidîleri katlediyorsa bunun istihbaratını KDP sağlıyordu. Çünkü Êzidîlerin hak sahibi olmalarını, kendi kendilerini yönetmelerini, öz savunma yapmalarını istemiyorlar. KDP'nin Êzidîlere, Êzidî inancına olan düşmanlığı anlaşılmadan, yaşanan bütün bu hengâmelerin anlaşılmaması da zor olacaktır.

KDP, elindeki alanları Irak ve Haşdi Şabi güçlerine teslim etti

14 Mart 2017'de Xanesor katliamını protesto eden halka KDP bir kez daha silahlı saldırıyla karşılık verdi. TAJE meclis üyesi Nazê Nariyî Qewal adında Êzidî genç bir kadın şehit düştü ve bazı kadınlar da yaralandı. KDP'nin tekrardan Şengal'e yerleşmesi çatışmalarla, provokasyonlarla, komplolarla, karalama kampanyalarıyla, KDP'nin Êzidî vekilleri konuşturmakla, baskı yöntemleriyle geçen bir süreç yaşandı. Şengal'in bir kısmına yerleşerek bazı alanları PKK'ye kapattı. PKK taraftarları aylarca Sinun'e nahiyesinden geçemez oldular. Qasım Şeşo ve Heyder Şeşo ikilisine bağlı peşmerge güçleri Êzidîlerin kutsal mekânı olan Şerfedîn'i askeri karargâh yaparak KDP'nin üssü haline getirdiler.

KDP, DAİŞ sonrası Şengal sürecini de yanlış okumuştur. Kazanım dönüştürme yöntemi kendisine hep kaybettirmiştir. Şengal'e saldırmaya

histerisi içinde olması izlediği yanlış politikalarla yakından bağlantılıdır. 25 Eylül 2017 Kurdistan bağımsızlık referandumu ile alan hâkimiyetini geliştirmek ve tek egemen güç olarak kendisini kalıcı hale getirmek istemiştir. Yüzde 90 katılımı halkın onayını alan referandum Kürtlere kaybettirmiştir.

Referanduma en fazla karşı çıkan ve saldıran Türk devleti olmasına rağmen, geline nokta kendileri Türkiye'ye uşaklık yapmakta hiçbir tereddüt göstermemiştir. Medya Savunma Alanları'nda Türk devletiyle aynı mevzide durup gerilaya karşı savaşır hale geldiler. Siyasette ilkesizlik, tutarsızlık, güvensizlik onlara kaybettirmiştir. Halkın referandum duygularını da umutlarını da boşa çıkarmıştır. Kerkük başta olmak üzere birçok alanda direnmeden Kurdistan toprağının bir kısmını Haşdi Şabi'ye ve Irak devletine teslim etmiştir. Sadece Êzîdîlere gücü yetmiştir. Saldırı üzerine saldırı düzenlemiştir. KDP, kendisi dışında Şengal'de herhangi bir oluşuma asla tahammül etmediğinden dolayı Şengal Özerk Yönetimi'ni ve PKK'yi sürekli hedefe koymuştur. Haşdi Şabi'nin alana girmesiyle birlikte (16 Ekim 2017) direnmeden, arkasına bakmadan alandan kaçarcasına çıkmış ve böylece KDP'nin Şengal macerası bir kez daha sona ermiştir. KDP, kendisine saldırana karşı koymuyor, eldeki alanları savunmadan Irak ve Haşdi Şabi güçlerine teslim ediyor, her ne hikmetse kendisi de Şengal'e saldırmaktan vazgeçmiyor. İçine girilen durum tam bir paradokstur.

Gerillanın Şengal'de bulunmasının nedeni kazanımları korumak içindir

PKK'nin amacı Şengal'de kaldığı süre zarfında elde edilen kazanımları kalıcı hale getirmek, Şengal halkını korumak ve kendi kendilerine yönetebilecek bir duruma getirmektir. Şengal'de elde edilen kazanımları koruma görevi, gerillanın orada bulunmasının varlık gerekçesidir. Bu görevine sahip çıktığı içindir ki; KDP'nin saldırılarına karşı durmak zorunda kalmıştır. Benzer gerginlikler Irak devletiyle de yaşanmıştır. Hatta birkaç kez Irak ordusuyla çatışmanın eşiğine kadar gelinmiş, Irak ordusundan ölü ve yaralanma vakaları bile yaşanmıştır. Bunca bedel ödeyen PKK, Êzîdîler için bazı kazanımlar elde etmişse, bunların çok ucuz bir şekilde elden çıkmasına, heba edilmesine, göz yumması asla beklenemez. KDP ve Irak devleti, mevcut kazanımları berhava etmek istemektedirler. Halkın direnci bu konuda nettir ve dış müdahaleyi asla kabul etmemektedir. Bütün saldırılarına rağmen sonuç alamayan KDP, Şengal'e ilişkin politikalarında konsept değişikliğine gitmek zorunda kalmıştır. Yıldırma, korkutma, bezdirme, sindirmek için Türk devletiyle yeni taktik değişikliğine başvurmuştur. Şengal savunma birliklerine yönelik hava saldırılarına başlamıştır. MİT teşkilatıyla ortak operasyonlar içine girmiştir. Günün birlik hava saldırılarıyla sonuç almak istemiştir. Bu nedenle 2017 yi-

linda, Türk devleti ilk kez hava saldırılarıyla KDP'nin Şengal politikalarına destek vermiştir. Şengal'e girmekle Irak devletini tehdit etmiş, gözdağı vermiştir. Temel amaç; KDP'nin geri dönmelerini sağlamak ve Şengal Özerk Yönetimi'ne son vermektir. Artan hava saldırılarıyla KDP-Türk devleti ortaklığı Şengal'de farklı bir boyut kazandı. DAİŞ'ten kurtulan Êzîdîler bu defa da KDP ve TC tarafından katledilmeye başlandı, çok sayıda Êzîdî bu saldırılarda hayatını kaybetti.

9 Ekim antlaşması bir ihanet antlaşmasıdır

İran destekli Haşdi Şabi güçlerinin Şengal'e girmesiyle birlikte KDP güçleri bir kez daha 16 Ekim 2017 tarihinde Şengali terk etmiş ve Êzîdîleri savunmasız bırakarak, yüz üstü bırakmıştır. Şengal'den çekilirken bazı stratejik alanlara Şengal savunma birlikleri yerleşmek istemiş fakat KDP ve Êzîdî peşmergeleri bu noktaları Irak ordusuna teslim ederek nasıl bir düşmanlık içinde olduklarını ispatlamış oldular. Bu durumun Êzîdîlikle uzaktan yakından hiçbir alakası yoktur. Êzîdî peşmergeler terk ettikleri mevzilerini YBŞ Ezid-xana güçlerine vermediler, Irak ordusuna teslim ettiler. KDP'nin halkta meydana getirdiği bu derin yarılardan da anlaşılacağı gibi ihanetini Şengal'e de bulaştırmış, nifak tohumlarını Êzîdî toplumunda da ekmiştir. KDP'nin Şengal'deki ihanetinde ikinci perde açılmış oldu. Haşdi Şabi güçleri harekete geçtiğinde KDP çatışma riskini göze alamadığı için önceden kazandığı birçok alanı boşaltarak geri çekilmiştir. Benzer durum Şengal için de geçerlidir. Şengal için KDP'nin risk almasını beklemek sadece saflık olur. Bu süreçte, sadece Şengal'den değil birçok alanda geri çekilmiştir. Kerkük'te dâhil olmak üzere kazandığı toprakların 4/1'i kaybetmiştir. Kazanayım derken ağır bir yenilgi yaşamıştır. KDP'nin Şengal macerası bununla da sınırlı değildir. KCK Eş Başkanlığı Mart 2018'de "Şengal'de güvenlik sağlanmıştır gerillamızı çekiyoruz" açıklamasıyla kendi güçlerini Şengal'den çekmiştir. Daha sonra ki süreçte, Şengal'in öz güçlerinden oluşan Êzîdxan Asayiş, YBŞ ve YJŞ birlikleri Şengal savunmasını üstlenmiştir. KDP bunları da hazmedemeyerek saldırılarını her fırsatta devam ettirmiştir. Ferman sonrası Irak devlet güçlerinin ve Haşdi Şabi'nin Şengal'e yerleşmesiyle birlikte KDP yeni yollar deneyerek farklı yöntemlere başvurmuştur. Artık askeri olarak Şengal'e giremeyeceğini anlayınca Irak merkezi hükümetiyle 9 Ekim 2020'de imzalanan ihanet antlaşmasıyla şansını denemiştir. Bu durum halkın büyük tepkisine yol açmış, protestolara neden olmuştur. Söz konusu antlaşmayla Şengal'in var olan sorunlarına yenilerini de ekleyerek daha da ağırlaştırmıştır.

9 Ekim ihanet antlaşmasının temel şartları Şengal'in sözde idari, güvenlik ve alt yapı sorunlarının 'çözümünü' esas almaktadır. İdari

sorunlar derken Şengal'den kaçmış KDP'ye bağlı eski Kaymakam Mehma Xelil'in Şengal'e geri dönmelerini sağlayarak, Şengal idaresinin KDP'ye devredilmesidir. Kastedilen güvenlik maddesi ise Şengal'deki mevcut silahlı güçlerin Şengal'den çıkarılması ve Irak ordusunun yerleşmesidir. Güvenlik maddesinin uygulanması halinde, Şengal savunma birliklerinin bir bütün tasfiyesi anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle, soykırım katliamında, Irak ordusu ve KDP güçleri geri çekilerek katliama yol açarken, Şengal'i özgürleştiren, halkı savunan öz savunma güçleri ise dağıtılacak, onun yerine kendi güçleri ikame etmek anlamına geliyor. Alt yapı sorunu ise dışardan gelen yardım fonlarından yararlanmak istemelerinden kaynaklı bir madde olarak bu antlaşmaya monte edilmiştir. Aslında Şengal'in alt yapısı hiç kimsenin ilgi alanına girmiş değildir. Sadece bir aldatmacadan ibarettir. Bu ihanet antlaşmanın uygulanması için defalarca Şengal'e askeri güç gönderilmiş, kaymakam Şengal'e girmek istemiş ve her seferinde halkın direnişiyi karşılaşmıştır. Şengal halkı her ne pahasına olursa olsun KDP'nin Şengal'e dönmeye karşı çıkmıştır. Bütün gelişmelerin arkasında PKK vardır, gerekçesiyle Türk devletinin hava saldırıları aralıksız devam etmekte ve bu antlaşmanın hayata geçirilmesi için Irak hükümetine baskı uygulamaktadırlar. KDP bu dönemde Türk devletinin Şengal saldırılarına PKK'yi gerekçe yaparak, destek çıkmıştır. Êzîdî kurumlarını hedef göstererek ajanlık faaliyetlerini yürütmekte, istihbarat toplamakta ve Êzîdîleri katletmesine zemin hazırlamaktadır. KDP, Şengal'e girmek için bütün girişimleri sonuç vermeyince ve ihanet antlaşmasını halk kabul etmeyince, Türk devletiyle birlikte Êzîdîlerin evlatlarını katletmeye gelmiştir. Günün birlik yapılan saldırılarda çok sayıda Êzîdî komutan ve savaşçı yaşamını yitirmiştir. Başta Êzîdî halk önderi Mam Zeki Şengali ve Nujiyan Erhan olmak üzere 17 kişi yaşamını yitirmiş 30 kişi de yaralanmıştır. Şeşo ailesi Êzîdî gençleri rant uğruna KDP ihanetine bulaştırmaktadır

Özerk yönetime karşı bir diğer faaliyette siyasi-örgütsel alanda yürütülmektedir. Daha önce YBŞ komutanlığında yer alan Heyder Şeşo, KDP tarafından tutuklandıktan sonra bu görevini bırakarak kendisine Partiya Êzîdîyên Demokratik adında bir parti kurduruldu. Asıl amaç, Özerk Yönetim'de, Öz Savunma'da yer alanların koparılması, halkın bu kurumlardan uzaklaştırılmasıydı. Tutuklanması 180 derecelik bir kişilik dönüşüne yol açtı. YBŞ'li olarak tutuklandı, KDP'li olarak dışarı çıktı. Seçim süreçlerinde KDP'nin yanında yer alarak KDP'nin Şengal'deki kolu gibi çalışarak Êzîdîleri KDP saflarına çekmeye çalıştı. Qasim ve Heyder Şeşo, Şengal'de çok olumsuz bir rol oynayarak, PKK karşıtı propagandanın araçları, malzemesi haline geldiler. DAİŞ'e karşı savaş sürecinde bu şahıslarla gerilla komutanları arasında defalarca görüşme yapılmış, birlikte mücadelenin yolları aranmıştır. Toplumun çıkarlarına hizmet etmekten ziyade kendi bi-

reyssel çıkarlarının ve KDP siyasetinin kurbanı oldular. Ferman yaşamış halka yardıma koşan gerillaya, 'işiniz bitti buradan çıkın, KDP gel-sin' diyecek kadar derin bir gaflet ve ihanet içine girdiler. Qasim Şeşo geçmişinde adam öldürmüş, kirli işler yapmış ve aranır duruma düşünce Suriye'ye geçmiş ve daha sonra dönerek KDP'ye katılmış bir kişiliktir. Heyder Şeşo, akrabası olan Qasim'in elinde yetişmiş biridir. Qasim Şeşo KDP'nin bir üyesi-komutanı gibi hareket ederek resmen KDP'yi temsil ederken, Heyder Şeşo ise kurduğu parti ile bağımsız gibi görünerek KDP'nin gizli ajan-dasının uygulayıcısı durumundadır. Şeşo ailesi, ferman öncesinde yedi yüz dolaylarında olan peşmerge gücünü iki bin civarına çıkararak, Êzîdî gençlerini rant uğruna, çıkar temelinde KDP saflarına çekerek büyük bir ihanet içindedir. Amaçları Özerk Yönetime ve Öz Savunma Güçleri'ne katılımlarının önünü almaktır. Paravan olarak kurdukları parti ile KDP ihanetini Şengal'de temsil etmektedirler.

Saddam döneminde Êzîdîleri dağdan koparan yine KDP siyasetidir

KDP'nin Şengal'e adını attığı ilk günden günümüze Êzîdîlere beladan başka bir şey vermediği görülecektir. Şengal dağında yaşayan halk daha güvenli, korunaklı, daha serbest ve daha iyi yaşam koşulları içindeyken KDP'nin illegal çalışmaları nedeniyle Saddam diktatörlüğü tarafından bütün köyler boşaltılmıştır. Halk ovaya indirilerek, dağdan 30 km uzaklıkta çölün ortasında toplama kampları gibi (mıcema) oluşturulan nahiyelere yerleştirilmiştir. Êzîdîlerin dağdan koparılmasına vesile olan KDP o zaman da Şengal halkına sırtını dönerek çölde yalnız bırakmıştı. İlkel milliyetçi dayatmaları ve pratik uygulamalarıyla Êzîdîleri adeta Kürtlüğe düşman hale getirmiştir. Yaygın bir düşünce olarak telaffuz edilen kimlik tanımlaması Êzîdîlik üzerinden yapılır hale gelmiştir. 'Biz Kürt değiliz Êzîdîyiz' demelerinin bir nedeni de KDP'nin ayrımcı politikalarıdır. Asıl büyük kırılma 1975'te yapılan köy boşaltmalarıyla başlamıştır. Güvenlik kaygılarıyla oluşturulan nahiyeler yarı açık cezaevi gibi rahat denetlenen mimari yapıda inşa edilmiştir. Halk ovaya indirildikten sonra dağda yaşam sona ermiş ve zamanla dağ terk edilmiştir. KDP'de Şengal'i terk etmiş, İkinci Körfez Savaşı'nda Saddam yönetimi devrildikten sonra 2003 yılında tekrardan Şengal'e dönmüş ve iktidarı ele geçirmiştir. KDP'nin hâkimiyeti döneminde, Şengal'in Tilezer ve Siba Şeyh Xidir nahiyelerinde gerçekleşen katliamı hatırlatmakta fayda vardır. 14 Ağustos 2007 tarihinde, bomba yüklü 4 kamyonla, bu iki nahiyeye saldırı yapılır. Ne tesadüftür ki saldırı anında hiçbir peşmerge yerinde değildir, bütün kontrol noktaları önceden boşaltılmıştır. Saldırı öncesi yerlerini terk eden peşmergeler, saldırıların rahatlıkla yapılması için adeta hazırlık yapmışlardır. Patlayıcı yüklü kamyonlar, kolayca hiçbir engele takılmadan

kontrol noktalarından geçerek hedeflerine ulaşmasına yardım etmişlerdir. Êzîdî halkına reva görülen bu katliam, bu topluma duyulan kin ve nefretin bir sonucudur. Bunun başka bir izahı var mıdır? Cevaplanması gereken soruların muhatapları bu katliamı örtbas ederek tarih karşısında hesap vermekten kurtulamazlar. Bu dünyada yargılanmasalar da mahkemeyi Kübrâ'da yargılanacaklar. Bu sıradan basit bir olay değildir. Bu olay aydınlatılısaydı, Şengal halkı belki de bu son fermana bu kadar hazırlıksız yakalanmayacaklardı.

Êzîdîlerin güvenliğini KDP'ye teslim etmek "kuzuyu kurda" teslim etmektir

Bu olaydan çok önce, Başkan Apo, bir söyleşisinde Şengal'e dikkat çekmiş, Êzîdîlerin tehlikede olduğunu ve sahip çıkılması gerektiğini belirtmişti. Bu öngöründen de anlaşılacağı gibi, olası bir saldırının Êzîdîleri hedeflemesi, bölgesel gelişmelerle bağlantılı siyasi ve ideolojik temelleri vardır. Bu uyarıyı dikkate alan o dönemin TEVDA çalışanları, Başkan Apo'nun düşüncelerini halka aktarmışlardı. Fakat halk böyle bir katliama ihtimal vermediği için uyarıların ciddiyetini yeterince dikkate almamıştı. Yapılan saldırıların bilançosu çok ağır olmuştur. Olay yerinde bulunan 150 peşmergeden hiçbirinin parmağı kanamazken netleşmeyen rakamlara göre 796 kişi yaşamını kaybetmiş, 1562 kişi de yaralanmıştır. Yaşamını yitirenlerin sayısı yakınlarını kaybeden kişilerin verdiği DNA örneklerinden ancak tespit edilmiştir. Çünkü cesetler parçalanarak tanınmaz hale geldiği için tam sayı ne yazık ki hiçbir zaman tespit edilememiştir. Patlamanın çok şiddetli olmasından dolayı Tilezer'de kerpiç evlerden oluşan bir mahalle tümünden yıkılmıştır. İnsan cesetleri parçalanarak geniş bir araziye dağılmıştır. Bu nedenle ölü sayısı hakkında net sayı söylemek mümkün değildir. Yabancı medya kuruluşları bu olayı ABD'de gerçekleşen 11 Eylül saldırılarından sonra en büyük saldırı olarak yorumladılar. Êzîdîlerin yaşadığı Şengal bölgesi Araplarla çevrelenmiş bir ada gibidir. Êzîdîler için çok da güvenli olmayan bir inanç adasıdır. Buna etnik ve dinsel kimlik olarak kuşatma, izole etme, çembere alma demek daha doğru bir tanımdır. Çeşitli haksızlıklara uğramaları, uygulamalara maruz kalmaları kaçınılmazdır. İnanç çelişkinin en çok yaşandığı bir coğrafyadır. Her zaman Êzîdîlere dönük saldırılar yapılmıştır. Yol kesip fideye karşılığı Êzîdîleri kaçırma olayları sıkça yaşanmaktadır. Fakat bu denli sarsıcı toplu katliamlar yapılmamıştır. Êzîdîlerin 11 Eylül'ü yaşamış fakat gerekler yapılmamıştır. Tedbir mahiyetinde en ufak bir girişimde bulunulmamıştır. Güvenlik kaygılarının ciddi olduğu böylesine riskli bir coğrafyada KDP'nin hiçbir koruma tedbiri almaması da bilinçli bir yaklaşımdır. Son Êzîdî fermanında da görüldüğü gibi katliamlara bizzat ortak olduğu açığa çıkmıştır. Êzîdîlerin gü-

Ortadoğu'ya ilişkin politikalarında stratejik bir önem atfetmektedir. DAİŞ'in çıkışıyla birlikte kendisine önemli bir alan açılmıştır. Haşdi Şabi adında milis gücünü oluşturarak Irak'ta hatırı sayılır bir güç elde etmiştir. Resmiyeti olmayan bu askeri yapılanma daha sonra yasal çerçeveye kavuşturularak, Irak'ta resmiyet kazandı. Bu, özünde İran güdümünde olan bir güçtür.

2015 yılından itibaren DAİŞ'e karşı verilen mücadele kısmen başarıya ulaştı, Mûsûl ve çevresi

DAİŞ'ten geri alındı. Irak'ın genelinde olduğu gibi Mûsûl çevresinde de Haşdi Şabi kendisini örgütleyerek güç elde etti. Bu arada Laleş birliği adında Êzîdî gençlerden oluşan askeri bir güç örgütleyerek, bu şekilde (2017) Şengal'e girdi. KDP, Haşdi Şabi ile çatışmaya girmekten kaçınarak mevzilerini bırakıp Şengal'i terk ettikten sonra, İran artık askeri bir güç olarak Şengal'e yerleşmiş oldu. Haşdi Şabi'nin Şengal'deki askeri varlığı ciddi olmasa da siyasi bir ağırlığı var. İran, Irak'ın genelini siyasi, askeri ve ekonomik olarak etkileyen çok önemli bölgesel bir güçtür. Ortadoğu zemininde yürüttüğü stratejiye bağlı olarak Irak'ta konumlanmıştır. İran'ın Irak'la ilişkileri ve ilişkileri bağlamında konuya yaklaşmak daha faydalı olacaktır. İran-Kum ve Irak-Necf Şii merkezlerinin arasındaki ilişki ve ilişkiler sorgulanmaya değerdir. Şengal bölgesinin İran için ayrı bir önemi vardır. Şengal'i Şii inancı için kutsal bir mekân olarak ele alıp yaklaşım sergilemektedir. Şengal coğrafik olarak İslamiyetten önce Mûsûl ve Halep arasında ticaret yolu üzerinde kurulmuş stratejik öneme sahip dağlık bir alandır. İslamiyet döneminde de sıkça kullanılmış önemli bir kervan yoludur. Hz. Ali'nin kızı Hz. Zeynep'in Şengal'de konakladığı ve bu konakladığı yerde Siti Zeynep olarak bir türbenin yapılarak buraya kutsallık atfedildiği belirtiliyor.

KDP, Şengal'de Türk ordusunun üssü gibidir

Dini öneminin yanında jeostratejik-jeopolitik açıdan da Şengal dağı, İran için büyük önem kazanmaktadır. Akdeniz'e kadar inen yeşil kuşak projesi için de gerekli bir alandır. İran'ın Haşdi Şabi güçleri olarak Şengal'de kalıcı olması ABD ve İsrail başta olmak üzere AB ülkeleri tarafından kabul görmemektedir. Bu nedenle 9 Ekim Şengal ihanet anlaşmasının bir an önce yürürlüğe girmesini istemektedirler. Şengal üzerindeki hesapların kapsamı giderek genişlemekte, derinliği artmaktadır. Êzîdî toplumu dışında her gücün üzerinde hesapları olan bir alan haline gelmiş bulunmaktadır. BM, ABD, AB, İran, Türkiye, gibi ülkelerin mercek altında tuttuğu Şengal istikrarsızlığa sürüklenmektedir. Şengal ihanet anlaşmasının en hararetle savunucularından biri hiç kuşkusuz Türkiye'dir. KDP'nin Şengal'e dönüşünü sağla-

mak için hava saldırılarıyla baskı kurarak halkı yıldırıp, korkutarak KDP'ye doğru itmeye çalışmaktadır. Türkiye'deki baskı, sindirme, korkutma siyasetinden sonuç alan Erdoğan benzerini Şengal'de de uygulamaktadır. KDP'nin Şengal'e dönüşü aynı zamanda Türk devletinin de üssü haline gelmesi anlamına gelmektedir. Zaten Başîqa'da bir askeri üsleri bulunan Türkiye'nin Şengal planı; yeni Osmanlı özlemini gerçekleştirmek istemesinden kaynaklanıyor. Rojava'nın sınır hattını işgal ederek ve Şengal'i de içine alarak Mûsûl ve Kerkûk hattını birbirine bağlayarak neo-Osmanlıcılığı uygulamayı hedeflemektedir.

Şengal'i öz savunması bırakmak yeni fermanlara kapı aralamaktır

Benzer bir yayılma politikasını Güney Kurdistan'da da yapmaktadır. PKK varlığını gerekçe göstererek Rojava'ya ve Güney Kurdistan'a saldırmaktadır. "PKK'yi önleyin siz yapmazsanız biz gerekeni yaparız, bir gece ansızın Sincar'a geliriz" diyerek işgal emellerini açığa vurmaktadır. Türkiye ve KDP, Şengal özgülünde "PKK ile İran iş birliği" vurgusunu ön plana çıkararak ihanet anlaşmasına İsrail, ABD, AB ve BM desteğini sağlama ve Irak'a baskı oluşturma taktiğine başvurmaktadır. Oysaki Şengal zemininde, ne objektif nede subjektif herhangi bir ilişkinin varlığından asla bahsedilemez. Şengal Savunma Birlikleri'ni ve Özerk Yönetimi'ni Türkiye ve KDP istemiyor. Haşdi Şabi birliklerini de ABD ve İran karşıtı diğer güçler istemiyor. Dolayısıyla Şengal konusunda İran'a karşı bir bloklaşma ortaya çıkmaktadır. Şengal özerk yönetimini "PKK" olarak göstermek, Haşdi Şabi'yi "İran" olarak göstermek ve yine iki gücün olmayan iş birliğini varmış gibi göstererek, Şengal'deki sorunların kaynağı olarak KDP ve Türkiye'nin saldırgan politikalarına davetiye çıkaracağı anlamına gelmektedir. İran Devrim Muhafızları Ordusu Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani ile Haşdi Şabi heyeti başkan yardımcısı Ebu Mehdi Mühendis'in 3 Ocak 2020'de Bağdat'ta ABD tarafından öldürülmesi, Irak'ı ABD ile İran'ın mücadele alanı haline getirdi. İran varlığına karşı duran güçlerin blok halinde tepki göstermesi Şengal'deki ihanet anlaşmasında da görmek mümkündür. BM temsilcisinden ABD, AB, temsilcilerine varana kadar, hep bir ağızdan koro halinde bu anlaşmanın uygulanmasından yanadır. Sorun aslında Şengal'i de aşan bir konu olmasına rağmen husumetlerini Şengal üzerinden dillendirmeleri Şengal'i düşündükleri için değildir. Şengal'i kendi ilişkilerinde malzeme olarak kullanmaya müsait gördükleri için sıkça gündemde tutuluyor. Şengal konusunda, PKK'yi İran'la denkleme işini de KDP ve Türkiye üslenmiştir. Amaç Şengal'deki savunma birliklerini, özerk yapıyı tasfiye etmek ve kazanımlarını ortadan kaldırmaktır.

Gelinen aşamada, Şengal hamuru daha çok su kaldıraça benzer. Irak'ta en etkili güçler-

venliğini KDP'ye teslim etmek, tabiri yerindeyse 'kuzuyu kurda teslim etmek' anlamına gelmektedir.

Tulezer katliamından bir süre önce, Mûsûl'un merkezinde çalıştıkları iş yerinde, 28 Êzîdî genci katledilmişti. Kimin, niçin katlettiği de pek anlaşılmadı. Bu olay bir nevi yaşanacak katliamların ön habercisiydi. Hatta bu gençlerin katledilmesi o dönem çok fazla gündem bile yapılmadı. Adli bir mesele olarak ele alındı. Sebebi her ne olursa olsun, asıl nedeni, Müslümanlar ve Êzîdîler arasında din-inanç çelişkisi olarak zuhur etmiştir. Dinsel çelişkinin çatışmaya dönmesidir. Gerek Mûsûl'da ki gençlerin infaz edilmesi ve gerekse Tulezer ile Siba Şeyh Xıdır katliamı, adli vakalar olarak değerlendirilemez. Soykırım fermanları, 'Êzîdîler kâfirdir, din düşmanıdır, katli vaciptir' diyen zihniyetin bir ürünüdür. Bu olaylarda KDP'nin rolü açık ortada. KDP eliyle işlenen katliamları halk cesaret edip gerçekleri söylemekten kaçınıyor. Halka uygulanan baskı ve yaratılan korku iklimi nedeniyle olaylar aydınlanmıyor, araştırılmıyor, faileri bulunamıyor, yargılanamıyor. 'Kol kırılır yen içinde kalır' misali Êzîdîler, çaresizlikleriyle, acılarıyla, kanayan yaralarıyla baş başa sahipsiz, kimsesiz yaşamaya mahkûm edilmiştir.

KDP, fermanın uygulayıcısı olmuştur

DAİŞ çeteleri çıkmadan önce Ürdün'ün başkenti Amman'da bir toplantı yapılır ve bu toplantıya KDP yetkililerin katıldığı bilinmektedir. Bu toplantıya katılanların, DAİŞ'in ortaya çıkışından haberleri vardır ve önceden hazırlıklarını yapmışlar, işlerini planlamışlardır. KDP, bu planlamalar gereği Şengal'de ki ağır silahlarını çok önceden güneye güvenli alanlara taşır. Hatta üst düzey yöneticilerini dahi alandan çıkarır. DAİŞ'in yayılmasına önceden zemin hazırlamış olur. DAİŞ'e karşı savaşmaya çalışmalarını önceden kararlaştırmışlardır. Buraya kadar belki anlaşılır fakat katliam öncesinden köy köy, kasaba kasaba gezerek bütün halka 'yerlerinden ayrılmamalarını, güvenliklerini sağlayacaklarını' bu konuda 'namus-sheref sözü' vererek halkın güvenli alanlara gitmesini engellemiş olmaları anlaşılmaz. Halkın kendisini koruması, savunması en doğal hakkı iken bu hakkın ellerinden alınması neyle izah edilir. KDP'nin insanların

savunma hakkını ellerinden alması bir insanlık suçudur. Bir topluluğa yapılabilecek ne kadar kötülük varsa fazlasıyla yapmıştır.

Mûsûl ve Telafer şehirleri hiçbir mukavemet olmadan DAİŞ'in eline geçmiş ve DAİŞ hiçbir direnişle karşılaşmadan şehirleri kasabaları ele geçirerek ilerlemesine sesiz kalmıştır. Böylece Amman'daki toplantıda işler planlandığı gibi sorunsuz bir şekilde gerekleri yerine getirilmiştir. KDP'de kendi cephesinden önceden hazırlık yaptığı için katliamın gerçekleşeceği günün akşamı tüm gücü Şengal'i terk etti. Halkın güvenli alanlara çıkmasına izin verilseydi fermanın bilançosu belki de bu kadar ağır olmayacaktı, halk kendisini koruyacaktı. Maalesef halkın dağa çıkışı engellendi. Çünkü; toplu katliamın kararı Amman toplantısında alınmış ve KDP'de bu kararın uygulayıcısı olmuştur. Fermanın karanlıkta kalan yüzü aydınlatılmadan, KDP'nin soykırım suçundan aklanması hiçbir zaman mümkün değildir. KDP ihanetinden dolayı uluslararası hukuka göre yargılanması gerekirken Şengal'de hak iddia etmektedir

Ferman süreci ve sonrasında uzun bir süre sahipsiz kalan Şengal, her ne hikmetse birdenbire dünyanın ilgilendiği bir mesele haline geldi. Nerdeyse küresel güçlerin ilgi odağı ve çekişme sahası haline getirilmiş durumdadır. Büyük çıkar güçleri burada hesaplaşmakta ve halk da bu hesaplaşmaya kurban edilmektedir. Görünürde sorun gibi görünen Şengal Özerk Yönetimi ve Halk Savunma Birlikleri'nden ziyade asıl sorun Şengal'in nasıl paylaşılacağına dair yapılan güç çekişmesidir. Bir yandan İran, bir yandan ABD, bir yandan KDP-Türkiye ve bir yandan da Irak'ın kendisine taraf yonttuğu bir coğrafya haline geldi. PKK'nin Şengal'deki varlığı gerekçe gösterilerek yapılan saldırıların amacı aslında başkadır. Türkiye'nin öteden beri iştahını kabartan Mûsûl-Kerkûk'ü ele geçirmektir. KDP ise yeniden Şengal'e hâkim olmak istiyor. Bütün hesap bunun üzerine kuruludur. KDP'nin Şengal fermanında sorumluluğu kilit bir konumdadır. Şengal üzerinde kötü oynayan bir güç haline gelmiştir. Amman toplantısında alınan Êzîdî fermanı kararının baş sorumlusu olarak savaş suçundan dolayı, uluslararası hukuka göre yargılanması gerekirken, Şengal'den hak iddia etmesi, anlaşmalar yapması, Êzîdî toplumu için düşmanca bir karardır. Şengal halkının iradesini gasp et-

mektir. KDP, defalarca Şengal'e girmek istemesine ve saldırıda bulunmasına rağmen her seferinde de halkın tepkisiyle karşılaşmıştır. Buna rağmen zorla Şengal'e girmek istemektedir. KDP, fermanla birlikte Şengal için artık dış bir güçtür, zorla girmesi de işgal anlamına gelmektedir. DAİŞ'in Şengal, Kobanê ve Rojava planlarının başarıya ulaşmamasının sorumlusu PKK görülmektedir. KDP ve Türk devletinin PKK düşmanlığında bu kadar kenetlenmeleri, her türlü saldırıyı çok acımasızca yürütmesinin sebeplerinden biri DAİŞ'e yaşıtılan yenilgidir. Şengal'de dış güçlerin hesapları giderek karmaşık hale gelmektedir. Türkiye, Irak devletinin zayıflığından da yararlanarak egemenlik haklarını hiçe sayarak, her türlü uluslararası hukuku ihlal edip, gününbirlik Şengal'e saldırmaktadır. 2017'den günümüze Türk devletinin hava saldırılarının yoğunlaşması Şengal sorununa yeni bir boyut kazandırmıştır. Türk devleti ve KDP'nin Şengal hesapları örtüşmektedir. Ardından İran destekli Haşdi Şabi güçlerinin Şengal'e gelmesiyle birlikte Şengal sorunu kartopu gibi biraz daha büyümüştür. En son hamle ise, KDP ve Irak hükümeti arasında yapılan BM'nin de taraf olduğu 9 Ekim 2020 ihanet anlaşması, Şengal sorununa uluslararası bir boyut kazandırmıştır. 9 Ekim ihanet anlaşmasının tarihi bile bilinçli seçilmiştir. Bu tarih Başkan Apo'ya yapılan uluslararası kompunun başlangıç tarihine bilinçli denk getirilmiştir. Bu anlaşmanın şartları güvenlik, idari ve alt yapı sorunlarının çözümü gibi masumane, basite indirgenip açıklansa da özü itibarıyla kapsamı çok daha derindir. Güvenlik maddesinde tüm 'yabancı' veya 'meşru' olmayan silahlı güçlerin Şengal'den çıkarılması ön görmektedir. Bu maddenin kapsamına sadece YBŞ ve YJŞ ile Êzîdxan Asayiş güçleri girmiyor. İran'ın desteklediği ve finanse ettiği, daha sonra da Irak anayasasınca resmi hale getirilerek devlete bağlandığı bir milis gücü olan Haşdi Şabi'yi de kapsamaktadır. Dolayısıyla Irak'ın kendi iç dengelerinde İran'ın hatırı sayılır derecede ağırlığı olduğundan dolayı bu anlaşmanın uygulanmasında zorlanmalar yaşanmaktadır. Bu anlaşmaya halkın tepkisi kadar, İran'ın muhalefet ettiği de bir gerçektir. İran devletinin Irak'taki nüfuzu artarak devam ettiği bilinmektedir. Şengal bağlamında konuyu ele alırsak İran'ın Şengal hevesi inanç bağlılığından öteye

den biri de İsrail'dir. İsrail'in Kürt örgütleri içinde daha çok KDP'ye meyilli olduğu bilinmektedir. Irak içinde İran'a karşı mücadele halinde olduğu da bilinmektedir. ABD ile birlikte hareket eden İsrail Şengal konusunda sıkça nabız yoklaması yapması da sır değildir. Bu kadar dış gücün bulaştığı Şengal sorunu bilinenden daha karmaşık bir hal almıştır. Gerilim ve gerginlik içinde sürdürülmeye çalışılan Şengal konusu, siyasi istikrarsızlığın hüküm sürdüğü Irak'ta sıkça değişen başbakanların işbaşına gelerek oluşturduğu hükümetin inisiyatifinden çıkmış gibidir. Irak hükümeti, kendi yasalarını uygulama gücünden yoksun bir devlet haline gelmiştir. Üzerinde birçok gücün operasyon yapabildiği bir ülke olmuştur. Güney Kurdistan Türk devletinin işgaline uğramış olmasına rağmen tepki veremez durumdadır. Irak'ın egemen-

üreten bir sistem olacaktır. Fermanın geride bıraktığı sorunlar, acılar Şengal'de gerçekleşen 74. Êzîdî fermanı toplumda kapanmayacak bir yara açmıştır. Sonuçları sonsuza kadar devam edecek derin izler bırakmıştır. Fermanan geriye kalan sadece acı, kan ve gözyaşdır. İnsanın benliğinde yer edinmiş, hafızasına kazınmış ömür boyu bir damga gibi taşımak zorunda kalacağı yazgısıdır. Ebediyete kadar sürecek mülteciliğidir. Kadınların maruz kaldığı, mahkûm edildiği yaşam hikâyeleridir. Maddi dünya gibi manevi dünyalarının yıkımıdır. Yaşarken ruhları katledildi. Tarifi imkânsız sancılı bir yaşam kaldı geriye. Bu, bir toplum için büyük bir tehlike demek. Bu, toplum olma vasfının ortadan kalkması, dağılması demek. Bu, gelecek kaygısı taşıyan, umutlarını yitiren, fiziki ve kültürel soykırıma açık hale gelmek

göçtüler. Başlarına nelerin nasıl geldiğini yeterince anlamadan ve bundan sonrada, başlarına nelerin gelebileceğini bilmeden, akıbetlerinin belirsizliği içinde akıp giden kadınların yaşamını kim bilir? DAİŞ'ten kurtulan, kurtarılan kadınların anlatımlarından, köleleştirilmiş Êzîdî kadınların dramları gün yüzüne çıkıyor. KDP TV'lerinde, DAİŞ'ten kurtulan kadınlara tutulan mikrofonlara 'kaç defa satıldın' gibi tekrar tekrar sorulan sorulara, verilen utangaç cevaplar. Kim bilir belki de yaşadıkları utançtan dolayı bir daha ailesine, toplumuna ve yurduna dönmek istemeyen kadınlar vardır. Geri gelip de bilmediği erkeklerden doğurduğu çocuklarını getiremeyenlerin hikâyeleri, incinen bedenleri kadar tahrip olan annelik duyguları ve tarifi mümkün olmayan daha birçok yaşam hikâyesi taşları çatlatacak türdendir. Köleleştirilen,

bilinen, DAİŞ çetelerinin elindeki kadınların karartılan yaşamlarını elbette geri döndürmek zor, fakat bundan hayati dersler çıkararak geride kalan kadınların özgürleştirilmesi pekâlâ mümkündür. Başkan Apo'nun düşünceleri Şengal'de özgür kadın yaratmada devrimsel nitelikte bir değişim yarattığı kesindir. Şengal kadını her şeyden önce evden çıkmayı, eline silah almayı, kendisini savunmayı, örgütlü olmayı, erkeklerle eşit haklara sahip olmayı başarmıştır.

Gelen yardımlara, fonlara el koymak mezar soygunculuğudur

Kapalı, aşiretçi toplum özeliğine sahip olan Şengal'de meydana gelen soykırım fermanı birçok şeyin değişmesine vesile olmuştur. Kürt Özgürlük Hareketi'nin Şengal'e ek-

su, "Biz Şengal'e ayda milyonlarca dolar harcıyoruz, kubbe'deki bekçiye kadar herkesi maaşa bağladık yine kazanamadık, siz gazete vererek nasıl kazanacaksınız, siz Êzîdîleri tanıımıyorsunuz? Onları kazanmak için sopayı da kullanmak lazım, onlar ancak bundan anlar, siz boşuna uğraşıyorsunuz" demişti. Bu akıl tutulması kaybettiren bir akıldır. Kapitalist modernitenin bozamadığı bu halkın kazanılması meşakkatli de olsa hizmete değerlidir. Ferman saldırılarına karşı birlik olmak, örgütlü olmak, bilinçli olmak dışında başka seçenek yoktur.

Üzerinde durulması gereken diğer önemli bir konu da yardımlardır. Fermana yakılan, yıkılan Şengal'in yeniden inşa sorunları ve halkın geri dönüşünü sağlayacak koşulların yaratılması gerekir. Şengal üzerinde çekilen, siyasi çıkar peşinde koşan güçlerin dişe dokunur hiçbir katkıları olmamıştır. Halka sahip çıkılmamıştır. Şengal'in yeniden imarı için hiçbir yerden dış yardım gelmemiştir. Basın organlarında yer aldığı kadarıyla Şengal için, uluslararası yardım fonlarından 1,8 milyon Dolar'ın aktarıldığı bilgileri paylaşılmıştı. Oysaki bu yardımlar sadece bilgi düzeyinde kalmıştır. Çünkü Şengal'e tek bir çivi dahi çakılmamıştır. Şengal için gelen fonları blokaj eden ve yöneten KDP'dir. Şengal Özerk Yönetim'i tarafından Şengal'e yardım konusu gündeme taşındığında Irak devlet yetkilileri, tarafından 'Şengal'de resmi bir yönetim olmadığı için yardımların verilemeyeceği' belirtiliyor. Bu nedenle ferman öncesi görev yapan KDP kaymakamı Meheme Xelil'in Şengal'e dönmesi dayatılıyor. Kaymakamın dönmek için birçok defa girişimde bulunmasına rağmen halk protestolarıyla karşılaşmış ve Şengal'e girememiştir. Yapılacak yardımlar bile siyasi ranta dönüştürülerek, KDP'nin Şengal'e dönmesinin bir aracı haline getirildi. Fermanın yaralarını sarmak amacıyla eğer Şengal'e yardım gönderen kuruluşlar varsa bu kuruluşlar bu durumu araştırmaları gerekir. Bilinmelidir ki, hiçbir yardım Şengal halkına ulaşmamıştır. Kastettiğimiz yardımlar eğitim, sağlık, su, alt yapı ve barınma sorunlarını gidermeye dönük yardımlardır. KDP ve Irak devlet yetkililerinin bulunduğu dönemlerde ve yine bunlar üzeri yapılan yardımlar bilinmelidir ki hiçbir şekilde Şengal'e ulaşmamıştır. Fermana sebep olan ve ferman için Şengal'e gönderilen paraların tasarrufunu da elinde bulunduran KDP olmuştur. Sırf böylesine büyük bir ranttan faydalanmak için elbette Şengal'den ve Êzîdî toplumundan vazgeçmeyecektir. Yardıma muhtaç insanların yardımlarını çıkar temelde kullanmak mezar soygunculuğudur. KDP bunu yapıyor.

Halkın en temel yaşam sorunları Özerk Yönetim'in çabalarıyla çözülmeye çalışılmıştır. Dağda su kuyuları kazarak halkın su sorunu büyük oranda çözülmüş, elektrik hattı çekilmiş, belediye hizmetleri tüm yerleşim birimlerine ulaştırılmış, çadır, erzak, yakıt ihtiyaçları imkanlar ölçüsünde karşılanmıştır. Çocukların ana dilde eğitim sistemi başlatılmış, halkın sağlık sorunları giderilmiştir. Bahsi geçen bütün hizmetler, hiçbir dış yardım alınmadan, tümüyle Öz Yönetim'in

Êzîdî kadınların dramları gün yüzüne çıkıyor. Yaşadıkları utançtan dolayı bir daha ailesine, toplumuna ve yurduna dönmek istemeyen kadınlar var. Geri gelip de bilmediği erkeklerden doğurduğu çocuklarını getiremeyenlerin hikâyeleri, incinen bedenleri kadar tahrip olan annelik duyguları ve tarifi mümkün olmayan yaşam hikâyeleri, taşları çatlatacak türdendir. Fermanan geriye kalan acılı bir bakiyedir. Toplum olma bilinci, insan olma vasfı, aidiyetler, ahlak ve vicdan bu trajedinin unutulmaması ve unutturulmamasını şart koşar. Dünyanın neresinde olursa olsun bu inanç topluluğuna mensup her birey kesinlikle bu yapıları unutmamalıdır.

lik haklarına her gün saldırıyor kendisini koruyamaz haldedir. Dağlarında kimyasal silah kullanılmaktadır. Mexmûr ve Şengal gibi alanlar sürekli havadan bombalanmakta, insanlar katledilmektedir. Hiçbir konuda radikal bir karşı duruş sergilenemiyor. Irak devlet yetkilileri maalesef demec vermenin ötesine geçemiyorlar. Irak dış müdahalelerin kurbanı olmuş vesayetçi güçlerin denetimine girmiş, kapitalist modernitenin insafına terk edilmiş, siyasi, askeri, sosyal, ekonomik sorunlarla boğuşan bir ülkedir. Yolsuzluk ve yoksulluk bu zengin coğrafyanın insanını canından bezdirmiştir. Etnik ve mezhep çelişkileri her an çatışmaya dönme zemini olan bir toplumsal yapıya sahiptir. İstikrarsızlığın olduğu Irak'ta, öncelikli konu sanki Şengal'miş gibi zorla dayatılan anlaşmaların hiçbir geçerli mantığı yoktur.

Şengal'i öz savunmasız bırakmak demek yeni fermanlarla karşı karşıya bırakmak demektir. Radikal selefi saldırıların ardı arkası kesilmeyecektir. Kaldı ki DAİŞ tehlikesi tümüyle henüz ortadan kalkmamıştır. Fermanın yaşandığı Şengal'de inşa edilen toplumsal form, idari yapı, öz savunma modeli, Irak için umut vaat eden bir model olmaya çok uygundur. Irak'ın sorunlarını çözme yolunu göstermektedir. Bunca çelişki ve çatışmanın yoğun yaşandığı toplumsal yapıya yeni bir anlayış, yeni bir zihniyet gerekmektedir. Şengal'deki fiili duruma resmi bir statü kazandırılması halinde demokratik toplum formunu hayata geçirmede iyi bir başlangıç yapılabilir. Şengal'i yeniden işgal ederek, halkın iradesini hiçe sayarak, kurumlarını dağıtarak, kazanımlarına el koyarak, toplumu güvensizliğe mahkûm etmekle sonuç almak mümkün değildir. Uygulanmaya konmak istenen ihanet anlaşması ve izlenen yöntem sürekli sorun

demek. Bu, inançlarını, dillerini, kültürlerini yitirmek demek. Bu, toplum olarak tarihsel yok oluş veya tarihi soykırımın tamamlanması demek. Fermanan geriye kalan aslında kocaman kahredici bir belirsizliktir. Sayılar düzeyinde her şey belirsizdir. Belirsizliğe doğru yol alan da yolun kendisi de belirsizdir. DAİŞ'in elinde bulunanların sayıları da belirsizdir. Ne gariptir ki yaşayan insan sayısı da belirsizdir. Yaşanan 74. Ferman topluma dair her şeyi o kadar belirsiz hale getirdi ki toplumun geleceğini de karartarak belirsizleştirdi. Fermanan geriye dinmeyen acılar kadar korkulu yaşamlar, endişeli, çaresiz bekleyişler kalmıştır. Fermanan geriye, neye uğradıklarını şaşırarak, bir anda kendilerini soğuk namluların karşısında bulan, nasıl öldüklerinin bile farkına varmadan, toprağa topluca gömülen insanların yattığı toplu mezarlar kalmıştır. Kısacası geriye, tarihi düşmüş kara bir leke kalmıştır.

Fermanan geriye kalan acılı bir bakiyedir

DAİŞ çetelerinin eline düşen, en kötü kaderi yaşayan kadınların hikâyeleri çok daha acıktır. Ölüm-den beter yaşamların sahipleridir. Kız çocuklar, genç kızlar, gelinler, anneler topluca savaş ganimeti olarak ele geçirilmiş, diyardan diyarda sürüklenmiş, hayatları karartılmıştır. Kim bilir nerelerdeler, neler yaşamaktadırlar. Hayatlarında köylerinden, kasabalarından, çoğu da Şengal'den dışarı çıkmamış kadınlar, bilmedikleri coğrafyalarda elleri zincire vurulmuş, siyah hicaplar içinde, burkanın altında gizlenmiş ürkek gözlerle pazarlarda alıcısını beklemektedir. Kim bilir kaç defa alınıp satıldılar. Nereden nerelere

pazarlarda satılan, tecavüze uğrayan, diri diri yakılan, katledilen kadınların yaşam hikâyelerini söylemeye dilimizin varmadığı, yazmaya gücümüzün yetmediği türden olaylardır. Fermanan geriye kalan acılı bir bakiyedir. Dünyanın neresinde olursa olsun bu inanç topluluğuna mensup her bireyin unutmaması ve unutturmaması gereken bir tarihe sahip olduğunu vurgulamakla yetinelim. Toplum olma bilinci, insan olma vasfı ve düşüncesi bunu gerektirir. Toplumsal aidiyetler, ahlak ve vicdan bu trajedinin unutulmaması ve unutturulmamasını şart koşar.

DAİŞ'e karşı verilen savaşın en önemli amaçlarından biri de alıkonulan Êzîdî kadınların kurtarılmasıdır. Bu konu da çok ciddi çalışmalar yürütülmüştür. Rojava Devrimi'nin en önemli görevlerinden biri de Şengal'li kadınların özgürleştirilmesi olmuştur. Kurtulan kadınların çoğu Rojava'da kurtarılmıştır. Gerek savaş bölgelerinde ve gerekse de HOL kampında tespit edilen birçok kadın kurtarılarak ailelerine ulaştırılmıştır. Bu konuda KDP'nin yürüttüğü ikiye bölünmüş politikalarıyla kayıp kadınlar için kurduğu kurumlar aracılığıyla uluslararası fonlardan para almaktadır. Soykırım üzerinden siyasi ve ekonomik çıkar elde etmek, rant peşinde koşmak kadar kötü bir iş olmaz. Bu, her kim olursa olsun, hangi siyasi parti olursa olsun Êzîdî soykırım katliamından beslenmek aşağılıktır, ahlaksızlıktır. Kaldı ki KDP'nin hiçbir kadını kurtarmadığı da aşikârdır. Esir Êzîdî kadınlar DAİŞ çetelerinin bulunduğu alanlardadır. Bu alanlarda mücadele eden DAİŞ ile savaş halinde olan en etkili güç de Rojava güçleridir. Kadınların çoğu da bu alanlarda kurtarılmıştır. Ferman tarihinin doğru anlaşılması gerekir dememizdeki kastımız, sahte kahramanlıklar türetilerek, fermanı ranta dönüştürerek sahte tarih yazımına karşı çıkmaktır. Kayıp olarak

tiği tohumlar fide vermeye başlamıştır. Bu fideden biri de özgür Êzîdî kadındır. Êzîdî kadını, artık eski klasik, evden dışarıya çıkamayan, inisiyatifsiz, iradesiz kadın olmaktan çıkmış, kefenini yırtmıştır. Tarihini de, tarihini de değiştirmiştir. Kendi adına söz ve karar yetkisine sahip olmuştur. Mücadelenin bütün aşamalarında yer almıştır. Kendi savunmasını kendisi yapacak güce ulaşmıştır. Kurumlarda temsil hakkına kavuşmuştur. Silahlanıp halkını koruduğu gibi, Bağdat'ta devlet yetkilileriyle oturup halkı adına diplomasi faaliyeti yürütecek düzeye gelmesi devrimsel bir dönüşümdür. Bütün çalışmalarda eş başkanlık sistemi esasına dayanan yönetimlerde yer alarak kendisini temsil etmesi küçümsenmez bir kazanımdır. Êzîdî kadınları makûs talihini yenmiş birçok başarıya imza atmıştır. Toplumu özgürleştirmenin yolu kadının özgürleştirmesinden geçtiğini bilerek toplumsal dönüşümde önemli katkılar sağlamıştır. Bilinmelidir ki, fermanın intikamı alınacaksa bu iş kadının özgürleştirilmesinden geçmektedir. Fermanın derin izlerini de ağır yükünü de kadınlar taşımaktadır. Hem fiziki hem ruhi yaralanmayı birlikte yaşayan kadınlardır. Bu kadar derin travma yaşayan bir toplumda eğer insanlık namına kırıntı düzeyinde onur, şeref, namus kavramı adına bir uhde varsa dünyanın neresinde olursa olsun bu kadınlara sahip çıkması lazım. DAİŞ'in elindeki tutsak kadınların izini sürmesi bir insani görev olarak bellemesi gerekir.

Şengal'deki kadın mücadelesinin, özenle, sebatla ele alınıp yürütülmesine ihtiyaç vardır. Zor örgütlenen bir halk gerçekliğine sahiptir. 2012 Ağustos'un da bir yol kontrolü sırasında arabanın bagajında Dicle gazetesi buldukları için tutuklanan bir TEVDA çalışanına KDP'nin Şengal'deki bir istihbarat sorumlu-

kendi çabalarıyla, yurtdışındaki yurtsever halkın katkılarıyla yerine getirilmiştir. Uluslararası yardım kuruluşları adına faaliyet yürüten birçok kuruluşun varlığı da mevcuttur. Münazeme olarak adlandırılan bu kuruluşların öncelikli görevleri misyonerlik faaliyetleridir. Göstermelik projelerle büyük vurgunlar vurmaktalar. Savaş halinden dolayı risk barındıran Şengal'de yardımlar denetlenemediği gibi, para harcanan alanlar da halkın öncelikli temel ihtiyaçlarını karşılamaktan uzaktır. Zaten uzun yıllar kimse gelmediği Şengal'e bu kadar yardım kuruluşunun gelmesi ve dişe dokunur herhangi bir iş yapması elbette kuşkuludur. Konteynerden bir okul, bir hastane yapmak, sokaklarda çöp toplamak, dağın eteğinde göstermelik fideler dikme, çocuklara giysi, oyuncak dağıtmak, ferman yaşamış bir halkla alay etmek, gururuyla oynamaktır. Sözünü ettiğimiz yardım kuruluşlarının rant sağlama kuruluşları haline geldiğinin ispatı için Şengal herkesin denetimine açıktır. Şengal yerinde duruyor harcamaların nerelere yapıldığını rahatlıkla görmek mümkündür.

Şengal'deki yardım kuruluşlarının bir diğer görevi de halkın Şengal'den göç etmelerini teşvik etmesidir. Yürütülmekte olan politika, bilinçli bir asimilasyon ve kültür kırım politikasıdır. Ortadoğu'dan yurt dışına en rahat çıkan kesim Êzîdî toplumdur. Avrupa'nın göçmen politikalarını bilen herkes takdir eder ki, yol bilmez, yordam bilmez, dil bilmez yoksul Şengal halkı, duvarların yükseldiği, tellerle örüldüğü yüksek güvenlikli sınırlardan Avrupa'ya nasıl ulaşıyorlar acaba. Rakamlar değişmekle birlikte Şengal kaynaklarına göre 150 bin civarında Êzîdî Avrupa'ya göçmüştür, göçertilmiştir.

Avrupa ve Avustralya istikametine doğru yapılan göçler günümüzde de tüm hızıyla devam etmektedir. Özellikle genç nüfusun göçü bilinçli olarak teşvik edilmektedir. DAİŞ'in zorla göçerttiği toplum, şimdi ekonomik nedenler ve iyi yaşam vaatleriyle kandırılarak topraklarından koparılıp yad ellere savrulmaktadır.

Barzani vakfı Türk devletine istihbarat toplama peşinde

KDP'nin Barzani Yardım Vakfı denilen kurum ise daha beter bir yaklaşım içindedir. Yardım faaliyeti adı altında istihbarat toplama, ajanlaştırma ve askeri amaçlı hedef tespit etme işleriyle meşguldür. Askeri siyasi, hukuki giremediği yerlere yardım kurumu aracılığıyla sızmakta ve kendisine alan açmaktadır. Kayda değer olmayan yardım kolilerini yükleyip topluma karışarak tam bir istihbarat ağı yaratmaktadır. Benzer bir durumun en somut örneği Efrîn'de yaşanmaktadır. Türk devletinin ve çetelerin denetimindeki alanlarda Barzani vakfı Güney Kurdistan bayrağını dalgalandırmaktadır. Efrîn halkı göçertilirken, katledilirken, işkence görürken, kaçırılırken, tecavüz edilirken, malına-mülküne el konulurken nasıl oluyor da Barzani vakfı orada şov yapıyor. Barzani yardım vakfı aynı senaryoları Rojava'da da sahnelemek için Özerk Yönetim'den resmi talepte bulunuyor, hatta ikili ilişkilerin gelişmesi açısından bu konuyu şart koşuyor. Yabancı yardım kuruluşlarının bulunduğu Rojava'nın durumu da Şengal'e benzer sorunlara yol açmaktadır. Göçertme, örgütlü bünyeyi zayıflatma, parasal kaynaklarını devreye sokarak halkı kendisine bağlama en önemli görev alanları olmaktadır. Bir kere kol kaptı-

rıldı mı bilinmelidir ki gövde de kaptırılacaktır. Mültecilik kahir ekseriyetle geri dönüşü mümkün olmayan bir yolculuğa dönüşüyor

Êzîdî nüfusu erimeyle karşı karşıyadır. 2012 verilerine göre Kuzey Kurdistan'da sadece 500 kişi kalmıştır. Benzer nüfus azalması Rojava için de geçerlidir. Êzîdîler için 'korunma altına alınması ve yaşatılması gereken bir topluluk' olarak ele alınması gerekir. Bunun için uluslararası bağlayıcı kararlarla güvenceye kavuşturulması ve kendi coğrafyalarında güvenliklerinin sağlanmasıyla ancak mümkün olabilir. En önemli husus ise diasporada, mültecilik koşullarında halkın kendi kendisine sahip çıkmasıdır. Fermanın vurduğu Şengal'de toplam nüfusun tümüne yakını Şengal'i terk etmek zorunda kalmıştır. İlk gittikleri Rojava'da kurulan Newroz Kampı'nda sınırlı bir kesim kalırken büyük çoğunluk (Rojava'da rejim, DAİŞ ve Türk devletinin saldırılarından korkan halk) Güney Kurdistan'a geçmeyi tercih etmiştir. Güney Kurdistan'da değişik kamplara yerleşmişlerdir. DAİŞ'in Şengal'de ki yenilgisiyle birlikte geri dönüşler başlamış ve gelenler dağda çadırlarda kalmak zorunda kalmışlar. Zira yerleşim yerlerinin çoğu harabeye dönmüştü. Zamanla kendi imkânlarıyla onarılan alanlara geri dönüşler başladı fakat istenen düzeyde bir dönüş olmamıştır. Şengal'e geri dönüşlerin yapılmaması ya da geç yapılmasının birkaç nedeni vardır. Şengal'e geri dönüş koşullarının olmayışı ve güvenlik kaygılarını aşamaması sorundur. KDP'de dönüşleri engellemektedir.

KDP'nin Şengal'e geri dönüşleri engellemesinin nedenleri üzerinde durmak gerekir. Birincisi: Êzîdîler üzerinden yürüttüğü siyasette mültecileri malzeme olarak kullanması, ikincisi: Mültecileri uluslararası fonlardan yararlanmanın gerekçesi haline getirerek muazzam bir ranta dönüştürmesi. Üçüncüsü: PKK'nin Şengal'deki varlığını gerekçe göstererek, Şengal'in güvenli olmadığı tezine dayanak geri dönüşleri engelleme ve PKK'ye mülteciler üzerinden baskı kurarak ve uluslararası güçleri de buna inandırarak PKK'nin Şengal'den çıkışını sağlamak. Dördüncüsü: Seçimlerde oy deposu olarak kullanması. Beşincisi: Örgütleyip kendisine taban haline getirmesi. Altıncısı: Peşmerge gücü olarak kullanması. Yedincisi: İstihbarat elemanı yetiştirmesi. Za-

ten ajan çalışması da rutin bir çalışma haline gelmiştir. İstihbarat elemanı yetiştirip Şengal'de Türk SiHA'larına hedef tespit edip koordinat sağlamaktadırlar. Êzîdîleri birbirine karşı örgütleyip kullanmaktadır. Şehit düşen YBŞ komutanlarının katledilmesi bu ajanların eliyle gerçekleşmektedir.

Her şeyden önce bilinmelidir ki, Güney Kurdistan'daki çadır kamplarda Êzîdîlerin mülteci olarak kalması KDP için önemli bir kaynaktır. Siyasi, askeri, ekonomik, diplomatik çalışmalar için kaynak haline getirmiştir. Bu kaynağın kurumasını istememektedir. Şengal'e dönenleri de Özerk Yönetim karşıtlığı temelinde şartlı göndermektedir. Şartlara uymayanları ise Güneye döndüklerinde tutuklama, baskı ve işkence beklemektedir. Temmuz 2023'ün son verilerine göre toplamda 200 bin civarında mülteci KDP denetimindeki alanlarda kurulan çadır kamplarda kalmaktadır. Verilen sayılar sabit değildir. Kitle hareketliliği, geri dönüşler devam ettiği için bu istatistikler de değişmektedir. Yurt dışına çıkan Êzîdî kitlesini, köklerinden kopuşu yaşayan risk gurubu olarak daha büyük tehlikeler beklemektedir. Êzîdî inancında güzel bir söz vardır. Kendi kavminden, toplumundan kopanlara, inanç dışı yaşayanlara bozulmuş kişilik, aslını yitirmiş anlamında 'Bê Esil' denilmektedir. İnançları gereği bozulmuş olanlara, toplum dışına atılması gerekenlere atfen kullanılan bir deyimdir. Yurt dışına çıkan mültecileri bekleyen tehdit ve tehlike işte bu basit ama derin kavramda gizlidir. Sorun o ki aslına, inancına, kültürüne göre yaşayıp yaşamama meselesidir. Üzülerek söylemek gerekirse yurt dışına çıkanları bekleyen en büyük tehlike, en basit tarifiyle Bê Esil olmalarıdır.

Mülteciliğin bireylerde ve toplumlarda yarattığı çürümeyi, yozlaşmayı iyi tahlil etmek gerekir. Kişinin kendi tarihinden, kültüründen kaçarcasına sığındığı limanlar aslında birer tuzaktır. Topraklarını terk eden bireyin bir daha topraklarına dönmesi giderek zorlaşacaktır. Hayalini kurduğu yaşamların aslında kendi yaşamları olmadıklarını zamanla anlayacaklar ama iş isten geçtikten sonra fark edecekler. Kişi kendisine ve toplumuna yabancılaştığı zaman bu olumsuz durumun farkına varacaktır. Bu gerçek Êzîdîler için çok daha can alıcı, yakıcı bir sorun hali-

ne gelmiştir. 74. Ferman bir yok oluş süreciydi. Êzîdîler inançlarından ve kimliklerinden dolayı soykırımın hedefi haline geldiler. Şengal'in başına gelen bunca felaket, katliam, yıkım, tecavüz, köleleştirme akla gelebilecek her türlü vahşetin sergilenmesi sadece Êzîdî inancına mensup olduğu için başına gelmiştir. Şengal coğrafyasından Êzîdîliği silmek istemişlerdir. Mülteci olmak DAİŞ'in amaçlarından biriydi. Mültecilik yolu fermanın başarıya ulaşmasını sağlayacak bir yol olarak anlaşılması gerekiyor. Yabancılaşma, başkalaşıma uğrama ve nihayetinde de yok olmadır.

Şengal'deki fermanla Avrupa'ya göç eşdeğerdir

DAİŞ'in Şengal'de katliamla yaptığını, yapmak istediğini Avrupa mülteciliği ise daha farklı yollarla yapmaktadır. Aradaki fark sadece yöntem farkıdır. Ama sonuç aynıdır ve yok olmadır. Kişinin kendi rızasıyla yok oluşa gitme anlamına geldiğini unutmamalıdır. DAİŞ zorla katletti, Avrupa gönüllü katlediyor. Mültecilik böyle anlaşılmazsa yok oluşun önü alınamaz. Avrupa'da da olsa, dünyanın başka yerinde de olsa toplum olma bilincini kaybetmemek gerekir. Toplum olmak için de aidiyetlerin yerine getirilmesi gerekir. Bizi biz yapan değerlerin mutlaka korunması gerekir. Dil, kültür, inanç değerleri tehlikeye altına girilmişse, zayıflamışsa, gerekleri yerine getirilemiyorsa Êzîdîlikten uzaklaşma, kopma, erime, yozlaşma anlamına gelmektedir. Daha kısa ve net anlatmak gerekirse, Şengal'de ferman neyse, Avrupa'da mültecilik de odur. Yapılması gerekenler aslında basittir. Kişinin kendisine yabancılaşmamasıdır. Êzîdîliğin kaybolmamasıdır. Mültecilik, insanın köklerinden kopması anlamına gelmektedir. Kökü topraktan kopan bir ağaç gibi kurumaktan kurtulamaz. Êzîdîler için bu tehlike kapıdadır. Bu tehlikenin farkına varmak, anlamak, görmek ve buna karşı bilinçli, örgütlü mücadele etmek, DAİŞ ile mücadele etmek kadar önemlidir. Mültecileşmeyle fermanın devam ettiğini bilerek buna karşı bilinci mücadele etmek her Êzîdî bireyi için vazgeçilmez bir görevdir.

Bilanço bilgileri Şengal özgür basın kaynaklarından alınmıştır.

1-Açılan toplu mezar sayısı: 46 (Birçok yerleşim alanında tespit edilemeyen toplu mezarlar bulunduğu varsayılmaktadır. Irak devlet yetkilileri bu konuda gerekli çaba içinde değildirler.)

2-Toplu mezarlarda çıkarılan şehit sayısı: 1032

3-DNA testi örtüşen sayı: 201

4-DNA testi örtüşmeyen sayısı: 831

5-Akıbeti bilinmeyenlerin sayısı: 1500

6-Kaçırılan kadınlar için verilen DNA örneği sayısı: 3548 (Kaçırılan kadın sayısı net olarak bilinmiyor. Ailelerin verdiği DNA örneklerinden bir sayı verilmiştir. Kaçırılıp da DNA örneği vermeyenlerde vardır.)

7-Kayıp başvuru sayısı: 6417 (Kayıp insan sayısı da şimdiye kadar netleşmemiştir. Çünkü halkın önemli bir kısmı, tahmini toplam Nüfusun %50'si halen Şengal'e dönmemiştir ve bir kısmı da Avrupa'ya göçmüştür. Bu nedenle kayıplar hakkında net bilgiye ulaşmak mümkün değildir.)

8-Şengal'den göç edenlerin sayısı: 360.000

9-Avrupa'ya göç edenlerin sayısı: 150-160 bin arası tahmin ediliyor.

10- Çadır kamplarda kalanların sayısı: 200 bin.

11- Şengal'in kurtuluşu için şehit düşen HPG, YJA, YBŞ, YJŞ, YPG, YPJ sayısı: 500 (tahmini rakamdır.)

14 Temmuz 2007 Tilezer ve Siba Şeyh Xidir'da patlayıcı yüklü 4 kamyon tarafında gerçekleşen katliamın bilançosu:

1.Toplam şehit sayısı: 796

2.Toplam yaralı sayısı: 1562

Bu sayılar kesin olmayan rakamlardır. Birçoklarının akıbeti bilinmiyor. Patlamada yaralanan birçok kişi ABD askerleri tarafından tedavi amaçlı götürülmüş ve şimdiye kadar geri dönmemiştir. Bunların sayısı ve akıbeti hakkında bilgi yok.

DEVŞİRİLEN DEVLET GERÇEĞİ

Faşist TC Devleti'nin halklara, kültürlere, kimliklere, inanç topluluklarına yaşattıkları sır değildir. TC'nin 100. yılına girerken sorgulanması, nasıl bir devlet olduğu ve öne çıkan belirgin özelliklerinin de tekrar da olsa hafızalarda canlandırılmasında yarar var. Hem günümüzde yaşanan hem önümüzdeki dönemde yaşanacak olanların anlaşılması ve hem de nasıl bir düşman gerçekliği ile yüz yüze olduğumuzun bilinmesi açısından bu gerekmektedir.

Cemal Şerik

Özel savaş medyası ve tüm psikolojik savaş uzmanları TC'nin 100. yılını karşılarken neler anlatacakları, yazıp çecekleri üç aşağı, beş yukarı bilinmektedir. Ancak bunları yaparken kendi gerçeklerini, mevcut devlet sınırları içerisinde yaşayan halklara, kültürle, kimliklere, inanç topluluklarına reva gördüklerini, yaptıklarını da gizlemeye çalışacaklardır. Gizleyemedikleri hallerde illüzyonlara, çarpıtma ve yalanlara başvurmakta da geri kalmayacaklardır.

Tabii, soykırımcı, sömürgeci, faşist TC Devleti'nin halklara, kültürle, kimliklere, inanç topluluklarına yaşattıkları sır değildir. TC'nin 100. yılına girerken sorgulanması, nasıl bir devlet olduğu ve öne çıkan belirgin özelliklerinin de tekrar da olsa hafızalarda canlandırılmasında yarar var. Hem günümüzde yaşanan him önümüzdeki dönemde yaşanacak olanların anlaşılması ve hem de nasıl bir düşman gerçekliği ile yüz yüze olduğumuzun bilinmesi açısından bu gerekmektedir. Elbette bu yapılırken, tarihselliği ile de bütünlüklü bir yaklaşım içerisinde olunmalıdır. O zaman mevcut devlet sınırları içerisinde yaşamak zorunda bırakılan; halklara, kültürle, kimliklere ve inanç topluluklarına bu kadar zulmü, soykırımı, vahşeti yaşatan bu devletin içerisine gireceği bu yeni yüzyılda bunları yaşatmaya daha fazla devam edeceği, bu devletin hakikatinin ne olduğu da daha net anlaşılacaktır.

Devşirmelerin devşirmeciliği

Anlaşılabileceği üzere, bu uzun ve derinlikli araştırma isteyen bir konudur. Kökleri Orta Asya steplerinden başlayan göç öyküsünün gelip dayandığı Ortadoğu ve oradan da Mezopotamya ile Anadolu sınırlarına vardığı tarihe kadar uzanmaktadır. Bu yazıda ağırlıklı olarak, yüzyüncü yıl dönümünün karşılanmaya hazırlandığı TC'nin son elli yılında en belirgin karakterine ve öne çıkan yönlerine yer verilecektir. Bu temelde de iki ana başlık öne çıkarılacaktır. Bunlardan ilki onun devşirme ve devşirmeci karakteri olurken diğeri de şehirleşmek-devletleşmek-Türkleşmek olacaktır.

TC Devleti'nin kuruluşundan 1970'lere kadar yaklaşık yarım asır gibi bir süre yaşanmıştır. Bu süreçte

te iktidar kliği kapitalist moderniteyle olan ilişki içerisinde belirli bir düzenlenişe tabii tutulmuş olsa da dayandığı köklerinden ve yarım asra yakın olan TC devlet deneyiminden aldıkları da vardır. Unutulmaması gereken de TC Devleti'ni oluşturan bu iktidar kliğinin, kendisinden önce altı yüz yılı bulan Osmanlı devlet geleneğini devralmış olmasıdır; kökleri itibarıyla da Selçuklulara kadar uzanmasıdır. Hatta bununla da sınırlı kalmayarak; sahip olduğu bu geleneği Sasanilerden, Abbasilerden, Bizans'tan devralmış olmasıdır. Bunların bir bileşkesi olarak da beş bin yıllık erkek egemenlikli iktidar ve devlet geleneğine ev sahipliği yapan bir coğrafyanın üzerinde kendisini var etmesidir.

Böylesi bir geleneğin temsilcisi olan egemen güçler her ne kadar "Türklük" ya da hanedanın bağlı olduğu "Boy" ya da "Beylik" adıyla devletleşmiş olsalar da işbirlikçiliğin ve iktidar etrafında kümelenen farklı milliyetlerden devşirilmiş olanların ağır etkisi altında kalmışlardır. Bunun da tabiatı gereği, sözde olan Türk toplumsallığı ve kişilik şekillenmesi üzerinde etkisi vardır. TC Devleti'ni kuran, öncülük eden güçler de onların ardıllarıdır. Kendilerini "Türk" olarak adlandırmaları, "Türk" Ulus-Devleti'ni oluşturma iddiaları ve "Ne mutlu Türküm diyene" söylemleri, birer söz olmaktan öte bir anlam ifade etmemektedir. Bunun bir sonucu olarak da Türklüğün kavimsel olan yönü üzerinden değil, toplum mühendisliğinin öngördüğü şekilde "toplumsal inşayı" esas almışlar; Türk tarihini, dilini, kültürünü ve kişiliğini de buna göre yeniden bir yoruma, anlatıma tabi tutmuşlardır.

TC Devleti'nin ilanı sonrasında Kürt toplumsallığını, kişiliğini yeniden şekillendirenler de bunlardı; özündeyse kendi kültürlerine, kimliklerine yabancılaşmış olanlardı. Bunlar Selçuklu döneminde daha çok Fars, Emevi ve Abbasilerin izlerini taşımışlardı. Siyaseti ve devleti onlardan öğrenmişlerdi. Saray ve iktidar erki Fars, Arap ve sonradan kabul ettikleri İslam inancının etkisi altındaydı. İçerisinden çıktıkları Türk-Türkmen boylarından uzaklaşmaya başladıkları gibi, onlarla sürekli olarak çatışma halindeydiler. Osmanlı dönemindeyse bu uzaklaşma daha da derinleşti. Fars ve Arap mirasına, Bizans mirası eklendi. Osmanlı'nın bugünkü Marmara, Trakya, Ege illerinde et-

kinliğini arttırması, buralarda yaşayan yerli halkın Müslümanlaştırılması dolayısıyla da devşirilerek Osmanlı tebaası haline getirilmeleri anlamına gelmekteydi. Bununla da Osmanlı bu coğrafyalardaki nüfuzunu arttırmakla kalmayarak, ihtiyaç duyduğu farklı alanlarda kullanılabileceği insan kaynağına da kavuşmuş olmaktadır. Böylece Osmanlı devşirmelerden oluşan bu insan kaynağını neredeyse kullanmadığı hiçbir alan bırakmadı. Devşirmelerin büyük çoğunluğu devletin tebaası olarak kalırken özel olarak içlerinden seçilen kadınlar sarayın haremine; padişah ve saray bürokrasisinde yer alanlara cariye olarak belirleniyor; uygun gördükleri erkekler de Enderunlarda eğitilerek saray aristokrasisini oluşturan iç görevler için hazırlanıyorlardı. Eğitimlerden geçirilen çocuk yaştaki devşirme erkeklerin büyük çoğunluğu da padişaha bağlı Kapıkulu Ocaklarının içerisinde özel bir askeri örgütlenme olan Yeniçeriler adıyla örgütlenmişlerdi.

İstanbul'un fethiyle birlikte de Osmanlı, Bizans devlet geleneğini devralmış oldu. Osmanlı'nın İstanbul'u fethi, kendisinin fethedilmesi anlamına geliyordu. Bizans devlet geleneği onu hem "Doğu"lu hem de içindeki Türkmen öğelerden uzaklaştırarak, Avrupa'ya yakınlaştırdı. Böylece Bizans, Osmanlı devletinde yaşar hale geldi. Kurumsallaşan harem ve devşirmeler saray bürokrasisinde etkinliklerini daha da arttırdı. Devşirmelerden meydana getirilen Yeniçeriler de Osmanlı devlet işleyişi üzerinde etkilerini arttırdı. Osmanlı devlet bürokrasisi, kliği ve saray etrafında oluşan sınıflaşmanın, zümrenin neredeyse kavimsel Türklükle, Türkmenlikle bir bağı yoktu. Saray etrafında örgütlenen zümrenin kendi içerisinde konuştukları ve yazışmalarında kullandıkları dil bile farklıydı. Türkçe, Türkmençe yerine; ağırlıklı olarak Farsça, Kürtçe ve Arapça kelimelerin karışımından oluşan adına "Osmanlıca" denilen yapay bir dil ikame edilmişti. Türk "be idrak" olarak görülmüş ve küçümsenerek aşağılanmaktaydı. Türkmenler kılıçtan geçirilerek, Türkleştirilmek ve inançları olan Alevilik'ten arındırılmak istenilmişti. Her ne kadar Fatih Sultan Mehmet döneminde harem kurumsallaştırılarak şehzadelerin yabancılarla evlenmesinin önü alınmaya çalışılsa da öncesinde Orhan Gazi ile başlayan yabancılarla ev-

lenmeler devam etmiş ve ilki Birinci Murat olan melez hükümdarlar Osmanlı koltuğundaki, onların etrafında kümeleşmiş olan devşirme aristokrasi de yönetimdeki yerlerini korumaya devam etmişti.

TC Devleti Türkmenliği esas alarak kendisini var etmiştir

Osmanlı'nın bakiyesi olan TC Devleti'nin bir ulus-devlet olarak örgütlenmesi de devraldıkları üzerinde şekillenmiştir. O da Osmanlı gibi, kavimsel Türklüğü, Türkmenliği esas alarak kendini var etmemiştir. Adını "Türkiye Cumhuriyeti" koymuş olsa da Cumhuriyet'ten, kavimsel olarak da Türklük ve Türkmenlikten uzak ve devşirmelerin ağır etkisi altındadır. Yönünü kapitalist moderniteye çevirmiştir. Öz Türkçe ve Türkmençeyi ana dil olarak kabul etmemiş, oluşturduğu kendi "Türkçesini", ulusal dil olarak ilan etmiştir. Kendisine "Türk" diyenlere, devlet sınırları içerisinde kalan herkese daha çok da İslam inancından olanlara "sen Türksün" demiştir. Kendini Türk olarak görmeyenlere de "Ya sev ya terk et" ilkesini uygulayarak, ölümün ve sürgünün yolunu göstermiştir. Birinci Dünya Savaşı içerisinde Ermeni, Asuri-Süryani-Keldani ve aynı yıllarda Anadolu Greklerinin (Rum) uğradığı soykırım saldırılarından geri kalanlarla, Çerkeslerin, muhalif ve karşıt düşünce yapılarına sahip olanların hepsi aynı politika ve saldırıların hedefi haline getirilmişlerdir. İkinci Dünya Savaşı'na yaklaşıldığı, Hitler faşizminin iktidarda olduğu yıllarda da daha çok Trakya bölgesindeki Yahudiler hedef haline getirilerek göçertilmişlerdir. TC devlet sınırları içerisinde kalan Lazlara, Araplara, Kürtlere, Alevi inancında olanlara vb yönelik uygulamaya konanlar "Ya sev ya terk et" politikasının sınırlarını da aşmıştır. "Siirt Türklüğü hevesli bir Arap şehridir. Hükümete yakın itaatkar halkı vardır" şeklinde değerlendirilen Arapları, ön gördükleri Batılılaşma ekseninde tanımını yaptıkları "Türklüğün" bir parçası haline getirirlerken; Lazlar (istisnai bir kaç kasaba ve köyde yaşayan sınırlı sayıdaki yaşlılar hariç) dili, kültürü, tarihi, toplumsallıkları, kişilikleri vb kendilerine ait ne varsa yok sayılarak tamamen öngörülen "Türkleştirmenin" ağır çarkı içerisinde öğütölür bir hale getirilmişlerdir. Kürtlerse tüm bu halkların tamamına yapılanları da içerisine alan soy-

kırım saldırıları altında ön görülen ulus-devlet Türklüğünün temel yapıma hedefi olmuştur.

Türk ulus-devlet sınırları içerisinde kalan coğrafyada yaşayan Ermeniler, Asuri-Süryani-Keldani ve Anadolu Grekleri, izlenen böyle bir politikayla devşirilmiş egemen iktidar güçleri için fiilen ve resmen bir tehlike olmaktan çıkarılırken, Lazlar ve Kürtler yapılan soykırım saldırıları altında devşirilmek istenmiştir. Lazların dilleri, kültürleri neredeyse unutturulduğu gibi, Türk ulus-devlet milliyetçiliğinin ağır etkisi altına alınmıştır. Kürtlerse toplumsallıkları ve 19. yüzyılın ilk yıllarından 1940'lara kadar devam eden dirençlerin de etkisiyle kavimciligi aşan, sınırlı da olsa edindikleri ulusal bilinçlenmenin etkisiyle dil ve kültür olarak varlıklarını koruyabilmişlerdir. Böyle de olsa sonuçta Lazlarla aynı kaderi paylaşma doğrultusunda hayli yol almışlardır. Lazlar gibi alay konusu haline getirilerek horlanmışlar ve kendileri olmaktan, görünmekten utanır hale gelmişlerdir. Öyle ki, TC devlet sınırları içerisinde yaşayan birkaç nesil bu süreçte; Ermeni ve Rum sözcüklerinin bir hakaret olarak beyinlere işlendiği, Lazlar ve Kürtleri alay konusu haline getiren, aşağılayan, küçük gören vb türetme sözde fıkraları dinleyerek; dinlediklerini de birbirlerine anlatarak şekillendirilmişlerdir. Tüm bunlar da Osmanlı devletin son yıllarında "İttihat ve Terakki" yönetimi dönemiyle birlikte, daha somut haliyle de 1923'de İzmir İktisat Kongresi'nde belirlenen "Tek Ulus, Tek Pazar" yaratma stratejisiyle; devşirmelerin, devşirmeciliği olarak anlam kazanmıştır.

Devşirmelerin devşirmeciliği olarak anlaşılan sömürgeci TC Devleti'nin uygulamaya koyduğu bu soykırım politikaları tarihte Amerikan Yerlilerine, Avustralya Aborjinlerine ve Ermenilere yapılanlarla İkinci Dünya Savaşı yılları içerisinde Almanya'da başlayarak kıta Avrupası'na yayılan Yahudi soykırımından farklılıklar içermektedir. Bu farklılıklar da kaynağını, soykırımların asıl sorumlu ve planlayıcıları olan TC devlet iktidar kliğini elinde tutan devşirmelerin Türkler ve diğer topluluklardan devşirdikleri kadroları kullanmalarından, Türk halkını da işlenen bu suça bulaştırmak istemelerinden almaktadır. Ayrıca soykırıma tabi tutulan halkların çocuklarının, Yeniçerilerin olduğu gibi; annelerinin,

babalarının, kardeşlerinin de içerisinde olduğu kendi halkına ve başka halklara karşı uygulanan sömürgeci-soykırımcı politikaların basit araçları olarak kullanılmış olmalarıdır. Yine bu soykırımların kendine yabancılaştırılmış, kendinden nefret eden, kendini kanıtlamak için her şeyi yapabilir hale getirilen; çok katı ve sert eğitimlerle insani olan duygu ve düşüncelerden, ahlaktan, vicdandan arındırılan; mekanik araçlardan farksız kılınarak her türlü suçu işleyebilecek bir karakter kazandırılan devşirmelerin devşirmesi olanların eliyle yapılmış olmasıdır. Tüm bunlarla birlikte de bugün de olduğu gibi TC Devleti'nin ihtiyaç duyduğunda bunları Türkiye toplumuna karşı insanlık düşmanı saldırılarda kullanmaktan da geri kalmamasıdır.

TC Devleti'nin kuruluş ilanı öncesinden başlayan ve 1923 yılı sonrasına damgasını vuran tüm politikalar da hep bu şekilde devşirmeler tarafından planlanmış, uygulanmış ve uygulatılmıştır. Bunlar eliyle sadece soykırıma tabi tutulan halklara karşı değil; yoksul Türk köylülerin, Alevi inancına sahip olan Türkmenlere karşı da tam bir kırım ve katliam politikaları devreye konulmuştur. Değişen dünya koşullarına ve konjonktüre rağmen bu özellik varlığını korumaya devam etmektedir.

Şehirleşmek devletçileşmek Türkleşmek

Birinci Dünya Savaşı içerisinde gayrimüslim halklara, 1918-1921 yılları arasında Koçgiri Kürtlerine karşı yürütülen soykırım saldırılarıyla, 1920'de Çerkeslere yönelik yoğunlaşan baskı ve göçertmelerle uygulamaya konan politikalar TC Devleti kuruluş ilanı olan 1923'ten sonraki yıllarda da Kurdistan'da hızından bir şey kaybetmemiştir. 1925-1940 yılları arasında yapılan katliamlarla, geride kalanların da göçertilmesiyle soykırım tamamlanmaya çalışılmıştır.

TC devlet sınırları içerisinde kalan coğrafyada katliamlarla, mecburi iskanlarla, soykırımlarla, muhaliflerine karşı yaptığı komplo ve baskılarla iktidardaki konumlarını sağlamlaştıran iktidar kliği, o günkü dünya koşullarında İngiltere, İkinci Dünya Savaşı öncesi yıllara gelindiğinde Almanya ile bağımlılık dü-

zeyine varan ilişkilenmeler içerisinde olmuştur. Ancak göreceli olarak kendi çıkarlarını gözeten bunu sağlamak için uluslararası alanda farklı güçler arasında yaşanan çelişkileri kullanmaktan da geri kalmamıştır. Batı kapitalizmi karşısında Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) varlığı ve yine Batılı kapitalist devletlerin kendi aralarında yaşadıkları çelişkiler TC Devleti'nin böyle bir politika izlemesine imkân sunmuştur. İzlenen bu politikalar arasında Uşak, Alpulu, Eskişehir ve Turhal'da Şeker; Nazilli'de Sümerbank vb fabrikalarının kurulması önemli bir yer tutmaktadır.

Kurdistan'da mir, bey ve ağaların konumu

O günkü koşullarda bu şekilde fabrika üretiminin örgütlenmesinde Anadolu'nun bazı kentlerinde sınırlı adımlar atılmış olsa da 1950'li yıllara kadar Kurdistan ve Türkiye toplumları için -orantılar farklı olsa da- ağırlığı köylülerin oluşturduğu toplumlar olduğunu belirlemek mümkündür. Bu çerçevede nüfus yoğunluğu daha çok kırlarda yaşamaktadır. Kurdistan ve Türkiye toplumsallıklarında etkili olan bu yöndür. Kır nüfusu köy, kır sınıflaşması içerisinde; yoksul ve mülksüzler en büyük oranı oluşturmaktadır. Sırayla kendi ve ailesini ancak kıt kanaat besleyecek olan küçük mülk sahipleri, ardından da ellerinde bunlardan daha fazla mülk olan orta köylülük takip etmektedir. Kır üst tabakaları (mir, bey ve bunlara sonradan eklenmiş olan ağa) nice-lik olarak sayıları ile orantısız bir düzeyde en fazla mülk ve servet sahibi olanlardır. Kurdistan ve Türkiye'de kırsal alan bu şekilde yaşadığı sınıflaşmaya bağlı olarak bir ayrışma yaşamaktadır. Sosyo-psikolojik olarak da otokratik bir özellik taşıyan devletin ağır baskısı altında bulunmaktadır. Bastırılmışlık ve sindirilmişlik altında, psikolojik olarak yaşadıkları korku, silik, edilgen, kendine olan saygısını, toplum olmanın refleksini yitiren, kendilerinden istenilen her şeyi yapan, belirlenen doğrultuda hareket eden vb kişilik şekillenmelerine neden olmaktadır. Öyle ki, "devlet baba" algısını güçlendiren, başlarını kaldırdıklarında ezileceği korkusu; devletin istediği gibi olmayı kabul eden, zaman zamanda üzerindeki baskıları hafifletmek için kendine

göre kurnazlıklara başvuran hatta komşularını, akrabalarını, aile bireylerini vb devlete gammazlayan ruhsal bir şekilleniş ve davranış biçimlerine sahip olan kişilikler ortaya çıkarmıştır. TC'nin devlet olarak üzerinde şekillendiği coğrafyada iktidar elitini oluşturan ve onların çevresinde yer alanlar dışında olan herkes, var olan bu yönelimin ve yeniden şekillendirme politikalarının muhatabı haline getirilmiştir.

Ancak TC Devleti'nin bu yönelimleri karşısında Türkiye ve Kurdistan toplumlarının açık/doğrudan başkaldırıya dönüşecek düzeye varmış olmasa da duyguda, düşüncede gelişen tepkileri de söz konusu olmuştur. Kürt direnişlerinin soykırım saldırılarıyla bastırılması, Anadolu'nun farklı bölge ve illerinde otokratik devlet politikalarına karşı yaşanan bu karşı koyuşların ezilmesi, bu tepkilerin -sistem içi olanlar dahil- muhalif hareketler tarafından değerlendirilmesine de olanak sunmuştur. Bu tepkileri kullananlar arasında Kemalistlerle çelişkisi olan, iktidar dışı kalmış kişi ve gruplarla; Hilafetin kaldırılmasına, TC Devleti'nin yönünü uygarlığın merkezi olarak gördüğü Avrupa'ya çevirmesine karşıymış gibi görünen din istismarcıları da yer almışlardır. O koşullarda sosyalist, devrimci ve demokratik düşüncede olan güçlü bir örgütlenmenin yokluğuysa bu güçlerin kendilerini örgütlendirmelerine ve halk içerisinde güçlendirmelerine olanak sunmuş olmaktadır. Nitekim Karadeniz, Ege ve daha iç bölgelerde bunun örneklerine rastlandığı gibi, iktidara muhalifmiş gibi görünen partilerin kısa sürede kendilerini örgütlenmelerine ve halk içerisinde karşılık bulmalarına tanık olunmaktadır. Cumhuriyetin ilk yıllarında (1924) kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllarda (1946) kurulan Demokrat Parti (DP) örnekleri de bunu doğrulamaktadır. Öyle ki bu partilerde devrimci, demokratik örgütler, partiler etrafında yer alabilecek eğilimler, düşünceler ve Alevi inanç yapısına sahip olan kişiler bile yer alabilmiştir; DP'nin Kürtler ve Anadolu Alevi Türkmenleri arasında kendine taban bulabilmesi de bunu göstermektedir. Bu yönleriyle Kurdistan ve Türkiye'de sınıfların özellik ve konumlanışları itibarıyla ortaklaştıkları noktalar olsa da aralarında farklılıklar vardır.

Gayrimüslimlerin zengin ve verimli arazileri Müslümanlara dağıtıldı

Var olan bu ortak yanlarla birlikte Kurdistan'da köylülük, soykırımcı TC devlet sömürgeci egemenliği öncesinde olduğu gibi, kapalı toplum olma özelliğini korumuştur. Böylesi bir korunma içerisinde Kurdistan'da köy ve kırlarda var olan üst tabakalar; "mir", "bey" vb insanlarla anılmaktadır. Bunlar aşiret hiyerarşisindeki konumlarına, ellerinde bulundurdıkları mülk ve askeri güce dayalı olarak kendilerini konumlandırmaktadırlar. Kimi yerlerde bu üst tabakalara; "şeyh", "seyit" vb gibi dinsel/ruhani kesimlerin eklendiğine tanık olunmaktadır. Yine bu üst tabakalara, Osmanlı'nın son dönemlerine doğru; Kurdistan'da Gayrimüslüm toplulukların yağmalanan, el konulan mülklerinin başına getirilen, "ağa" olarak adlandırılan kişiler de eklenmiştir.

Ayrıca bahsi geçen bu üst tabakalar, kesimler TC'nin devlet olarak kendini kurumsallaştırmaya başlamasıyla, daha çok da Kürt direnişlerinin bastırılmasıyla birlikte çoğunlukla TC Devleti ile işbirlikçilik temelinde ilişkili bir konumda bulunmaktadır. Ancak böyle olmalarına rağmen sürekli olarak devlet tarafından "kuşku duyulan" kişiler arasında yer almaktadırlar. 1960 askeri darbesi sonrasında olduğu gibi sürekli olarak potansiyel suçlu olma konumundadırlar. Kendilerini sorgulara, zindanlara alınmaktan ve sürgünlere gitmekten kurtaramamaktadırlar. Yoksul köylüler de birer "maraba" olmanın ötesinde değillerdir. Marabaların, ağalarla olan ilişkileriyse sadece ekonomik alanla, işgücü sömürüsü ile sınırlı değildir. Angarya olarak nitelendirilebilecek olan ekonomi dışı bağımlılık ilişkilerine tabidirler. Bunlar dışında ağanın toprağını, "yarıcılık" usulüyle, elde

güçlü olmayan "toprak", "çiftlik sahipleri" vb adlarla; değişik dönemlerde devlet görevlerinde yer alan, yine devlete çok yakın olan bazı kişilerden (Adnan Menderes, Cavit Oral, Ekrem Çiftçi, Emin Sazak, Halil Menteş, Hacı Sani Konukoğlu vb) oluşan yeni bir zümre yaratılarak bu ilişki içerisine dahil edilmiştir. Bu zümreye TC Devleti tarafından el konulan pamuk, tütün vb başta olmak üzere zengin, verimli, ekime son derece elverişli, sulak, ovalık gibi daha önce Ermeni, Rum vb Müslüman olmayan diğer halklara, hatta muhalif olarak görülen sürgüne gönderilen ya da topraklarını terk etmek zorunda kalan Müslümanlara bu mülkler dağıtılmıştır. Sadece bununla da kalmayarak her türlü devlet desteği sunularak palazlanmalarına olanak sağlanmıştır. Ege, Çukurova, Karadeniz, Ankara, Eskişehir çevresi vb bölgeler ile Kurdistan'ın Anadolu topraklarıyla sınır olan Antep gibi kentlerde bunun sayısız örnekleri vardır.

Bu şekilde katledilen Ermenilerin, sürgün edilen Anadolu Greklerinden, muhaliflerden gasp edilen mülkler çıkarılan yasalarla devlet tarafından oluşturulan bu zümreye devredilirken; boşaltılan köylere de Türkleştirme sürecine alınan Türkmenler (bunlar mezhepsel olarak da Sünnileştirilmişlerdir), Kafkasya, Balkanlar ve Trakya'dan getirilen "Türk" ve "Müslüman" kökenli göçmenler yerleştirilmiştir. Buna karşın yerleşik yaşama girmeyen, kökleri Osmanlı dönemine kadar uzanan, devletle çelişki ve çatışma halinde olan, tepkilerini koruyan kırsal, dağlık, ormanlık vb bölgelerde çoğunlukla sürüleriyle yaşayan nüfus olarak giderek sayıları azalan bir Türkmen nüfusun varlığı da söz konusudur.

TC Devleti'nin kurulmasından sonra köy, kır sınıflaşması tama-

ettikleri ürünün büyük bir çoğunluğunu kira olarak ödeyenler de vardır. Türkiye'de kırsal alanlarda bulunan sınıfların; Kurdistan'a oranla kendilerini oluştururken biçimsel olarak değerlendirilecek olan farklılıkları söz konusudur. Bu fark da kaynağını toprağın mülk ilişkisinden almaktadır. Öncesinde -Osmanlı döneminde- mal, mülk devlete aittir ve bunlar devletin dolayısıyla padişahın denetimi ve kontrolü altında Tımar sistemine bağlı olarak işletilmektedir. 1839'da Tazminat Fermanı'yla birlikte bu sistemin kaldırılmasıyla toprak, mülk özelleşmeye başlamıştır. TC Devleti'nin ilanından sonra bu özelleştirmeler daha da genişletilmiştir. O zamana kadar varlığı çok

men -devlet tarafından- üstten yapılan müdahalelerle yeniden şekillendirilmeye çalışılmıştır. Yapılan bu müdahaleyle, kırsal alanda TC döneminde oluşan egemen, sömürücü sınıfın çıkarları esas alınmıştır. Yoksul ve mülksüz olan köylüler oluşturulan egemen sınıfın elinde olan topraklar üzerinde çok cüzi ücretle çalışanlar konumuna getirilmişlerdir. Oluşan bu egemen ile sömürülen sınıflar arasında ilişkiyi, alış-verişi sağlayan, simsarlık yapan ve kimi bölgelerde daha sonra değişik isimlerle (kahya, çavuş, dayı başı vb) anılacak olan aracılık yapan kesimler oluşmuştur.

Devam edecek

BEHDÎNAN YOLLARINDA

Sabah erkenden yola çıktık. Ancak bu seferki yol benim için çok farklıydı. Daha önceki yıllarda ve daha sonra geride bıraktığım 2005 yılında Qendil, Xinerê, Xakûrkê gibi gerilla yaşam ve mücadele alanları olan bölgeleri çok gezmiştim. Behdînan'ı ise hiç görmemişim. Gerilla güçlerinin büyük bir bölümü de zaten bu alandaydı. Onların büyük bir çoğunluğunu görme imkanım olacaktı. Ayrıca haberi yerinden yapmak için başlattığım yürüyüşün ikinci adımı da Behdînan'a gitmekle başlayacaktı. Zira Kuzey Kurdistan'a yollar buradan geçiyordu. Bunun verdiği bir heyecanla yola çıkmak üzere arabaya bindik. Bu yolun bir kısmını da arabayla gideceğimiz söylendiğinde çok fazla sevinmedim. Çünkü, bu kar kış gününde gerillalarla yürümek daha güzel olurdu benim için. Neyse ki yolun sonunda geçtiğimiz yerleri gördüğümde iyi ki arabayla gelmişiz dedim.

Kafamda yüzlerce soru, düşünce kol geziyordu. Ama kafamı kuralayan asıl şey ve beni heyecandan heyecana sürükleyen konu ise baharda yapacağım Kuzey Kurdistan yolculuğuydu. En azından ben böyle düşünüyordum ve kendimi buna göre planlamıştım. Psikolojimi de buna göre hazırlamıştım. Yolun büyük bir çoğunluğunu dağların doruklarında yılın gibi kıvrılarak köy ve kasabaların içinden geçerek akşama doğru arabayla gelebileceğimiz yere kadar geldik. '97 yılında bir kez peşmergeler, bir kez de gerillalar tarafından havaya uçurulduğu söylenen bir köprüde arabadan indik. Tabii daha sonra onarılmış ve biz geldiğimizde ise tıkr tıkr işliyordu. Arabadan iner inmez iklim-

deki değişikliği fark ettim. Güzel havanın kendisi gelip insanın yüzüne çarpıyor, yüreğini ferahlatıyordu. Geldiğim yerlerde kar, tipi ve fırtına, kara kış yaşanırken Behdînan'da şubat ayı olmasına rağmen bahar yaşanıyordu. Cemrenin yakın olduğu her halinden belliydi.

Akşam karanlığında kamptaydık

Arabadan indiğimizde öğlen vaktiydi. Köprü'nün başında bizi almak için gelen gerillalar hakim bir yere çıkmış bizi bekliyorlardı. Arabadan iner inmez yolun üzerine indiler. Ama hepsi inmedi. Gerillaların indiği yerde nöbetçileri kalmıştı. Selamlaştık. Bizi getiren şoför bizi onlara teslim edince geri dönüp gitti. Gerillalarla selamlaştık, hal hatır sormanın ardından sorumlu olduğunu anladığımız genç biri, "Heval sizi almaya geldik. Birkaç dakika dinlenin gidelim. Yolumuz uzun ve bu yollar da oldukça pis. Karanlığa kalırsak zorlanırsınız" dedi. Zaten çok fazla oturup dinlenecek yer de yoktu. Ama ona rağmen köprü'nün başında yaktıkları ateşin çevresine oturmak için bıraktıkları taşlara oturup beş on dakika kadar soluklandıktan sonra yola çıktık. Yerde kar çoktu. Diz boyunu geçiyordu ancak hava oldukça yumuşaktı. Yer yer vadinin içinden, yer yer sarp kayalıklı yerlerden geçen yolumuz akşam karanlığında son buldu. Geldiğimiz yer ise HPG Anakarargah komutanlığıydı. Yemekhane olarak kullandıkları çadıra geçtik. Bir yorgunluk çayı içtik ve ondan sonra hazır olan akşam yemeğimizi yedik. Yemekten sonra amaçladığımız, hedeflediğimiz bölgelere gidene kadar yanlarında kalacağım

HPG Basın İrtibat Merkezi'ne gitmek istedim. Azad adındaki bir genç gerilla yerlerini bildiğini, zaten orada işi olduğunu, beni oraya götürebileceğini söyledi.

Çadır değil yüzme havuzu sanki

Yemek ve çaydan sonra Azad arkadaşla HPG Basın İrtibat Merkezi'nin bulunduğu yere gitmeye hazır olduğumu söyledim. Beş dakika kadar yürüdükten sonra gitmek istediğim yere vardık. Burada daha önceden tanıdıklarım vardı. Yapacağım çalışmayı o arkadaşlarla birlikte yapmayı bile planlamıştım. Ama şu anda hiç biri yoktu. Fakat Zana Azad arkadaş oradaydı, onu da eskiden tanıyordum. Zana arkadaş buradaki basın çalışmalarından sorumluydu. Onu uzun yıllar öncesinden tanıyordum. Bizim orada Tarım İlçe Müdürlüğünde teknisyen olarak çalıştığı yıllarda onunla tanışmıştım. Daha sonra Çukurova'da okurken bir aylık bir kurs için Adana'ya geldiğinde benim evimde kalmıştı. O sırada lisede birlikte okuduğu Hasan Çürükkaya ile karşılaşmışlardı. Hasan Çürükkaya '89 yılında gerillaya katılmış ve '91 yılında da Halvelyan köyünde korucularla girdiği bir çatışmada yaşamını yitirmişti.

Zana arkadaş daha sonra Fırat Üniversitesi Veterinerlik fakültesini kazanıp bitirmişti. Bitirdikten sonra da hiçbir yerde çalışmadan gerillaya katılmıştı. Çadıra vardığımızda bir çadıra mı yoksa bir yüzme havuzuna mı girdiğimizi çok anlamadım doğrusu. Çadırı su basmıştı. İçeriye dolan suyu atmaya çalışıyorlardı. Yaklaşan Cemre ile birlikte hava, su ve toprağın ısınmasıyla karlar erimiş, çadırları su al-

tında kalmıştı. Bizi hemen yatakhane olarak kullandıkları çadıra götürdüler. Geceyi orada geçirdik. Sabah Anakarargah Komutanı Dr. Bahoz Erdal'ın konuşmak için bizi çağırdığını söylediler.

Gerilla Genel Komutanıyla ilk karşılaşma

Öğlene doğru bizi almaya gelen iki rehberle yola çıktık. Gideceğimiz yer dağların orta yerinde kurulmuş olan efsanevi gerilla komutanı Mahsum Korkmaz'ın adıyla kurulan ve gerilla komutan adaylarının eğitim gördüğü gerilla akademisiydi. HPG Anakarargah Komutanı Dr. Bahoz Erdal bizi orda bekliyordu. Oraya komutan adaylarına ders vermek için gitmiştik. Baharın yaklaşmasıyla vıcık vıcık olmuş karların içinden yürüyorduk. Ama kar durmadan yağmaya devam ediyordu. Rehberimiz mevsimin son karları diyerek bizi rahatlatmaya çalışıyorlardı diye düşünsem de, doğayla iç içe yaşayan gerillaların birer doğa ve iklim uzmanı olmuşlardı. Yumuşamış karlara bata çıka, sırlıslıkla bir şekilde akşam karanlığıyla birlikte Mahsum Korkmaz Akademisi'ne ulaştık. Akademi'nin yemekhane olarak kullanılan çadırının önünde biriken arkadaşlar bizi karşıladı. Alelacele yemek için bize bir şeyler hazırladılar. Bir şeyler atıştırdıktan sonra kurulanmak için bizi bir çadıra götürdüler. Bizi çadıra götürürlerken HPG Anakarargah Komutanı Dr. Bahoz Erdal'ın koruması olduğunu öğrendiğimiz bir genç gerilla, "Heval şimdilik gidip orada kurulanıp dinlenin. Arkadaşın biraz işi var. Erken biterse sizinle görüşecek ama bitmese yarın sabah sizinle görüşecek" dedi. Geceyi kurulanıp,

dinlenerek o çadırda geçirdik. Sabah olduğunda Akademi'nin eğitim gördüğü okul olarak kullanılan çadırının önüne gittik. Ders vermek için kapıda bekleyen Dr. Bahoz Erdal arkadaşla ilk kez burada karşılaştık. "Seyit Arkadaş siz olmalısınız" dedi. Evet, diyerek kendisine verilmek üzere durumumuza ilişkin yazılan notu verdik. Notu okuduktan sonra, "tamam siz şimdi gidip dinlenmeye devam edin. Öğlene doğru dersim biter sizi çağırırım o zaman konuşuruz" diyerek ders vermek için okul olarak kullanılan çadıra girdi. Biz de akşam kaldığımız çadırın yolunu tuttuk yeniden.

Bahara kadar HPG BİM'de kalmama karar verildi

Öğleden sonra Dr. Bahoz Erdal'ın çağırmasıyla görüşmemiz başladı. Yapmak istediklerimi aktardım. Beni iyice dinledikten sonra, "Şu an gördüğünüz gibi kış koşullarını yaşıyoruz. Her yer kar kış, hareket imkanı yok. Ve gitmek istediğin taraflara doğru bir gidiş de yok. Ayrıca zaten biz de baharla birlikte öyle bir çalışmayı düşünüyorduk. Bu yönlü kararımız var. Artık bahara kadar BİM'deki arkadaşlarla kalır, onların çalışmalarına katılırsın. Onlarla birlikte çalışırsın. Bahar olunca yeniden tartışıp bir karar veririz" dedi. HPG Anakarargah Komutanı Dr. Bahoz Erdal'la görüştüğten sonra burada kaldığım sürece HPG BİM'le çalışmalarımı sürdürecektim. Görüşme bittikten sonra yakınımızda olan ve ertesi gün mezuniyet töreni yapılacak yeni savaşçı kampına gitmek istediğimizi, bir geceyi orada geçirme talebimizi ilettilik. Talebimiz kabul edildi. Akşama doğru akademiden ayrıldık.

Geceyi Halil'in yanında geçirdik

HPG Anakarargah Komutanı Dr. Bahoz Erdal'la görüşmemiz bittikten sonra saat iki gibi yola çıktık. Daha önceden Halil Dağ arkadaşın bu alanda olduğunu ve çektiği Bêrîtan filminin montajıyla uğraştığını öğrenmiştim. Yolda rehberimize Halil ve ekibinin nerede olduğunu sordum. Rehberimiz gideceğimiz yeni savaşılar kampına yakın olduğunu istersek onların yanına gidip, geceyi orada geçirebileceğimizi ve yeni savaşıları mezuniyet törenine oradan gidebileceğimizi söyledi. Halil ve ekibi bir yıl boyunca çekimlerini gerçekleştirdiği Bêrîtan filminin montajını yapmak için Kuzey kampı denilen yaklaşık 40 gerillanın bulunduğu kampı kalıyorlardı. Yanlarına vardığımızda 3 yıldır görüşemediğimiz Halil ve ekibiyle hasret giderdik. Geceyi demledik; eskiyi, eskide kalmış olanları, eski günlerimizi anlattık. Halil yaptıklarını, ben yaptıklarını anlattım. Canımızı acıtan, içimizi yakan, ama gerçek olanları konuştuk. Sohbetimiz gecenin ilerleyen saatlerine kadar sürdü. Andık. Hüzünlendik. Acı çektik. Ama o gerçekle karşılaşmaktan korkmadık. Ürkmedik. Çünkü o gerçek bizim ve bizlerin gerçeği idi. Gece yarısına doğru uyumaya başladık. Sabah gün ışmasıyla birlikte uyanıp kahvaltımızı yaptıktan sonra yola çıktık. Çok geçmeden yeni savaşılar kampının ordaydık.

Kampın sorumlusu olan gerilla komutanları tarafından karşılandık. Hepsini tanıdık. Daha önce görüşüp tanıştığımız Ulaş, Yusuf, Karer, Derya adındaki gerilla arkadaşları. Onlara yeni gerilla adaylarının mezuniyet törenini izlemeye geldiğimizi söyledik.

Bizden kısa bir süre sonra Leyla Wan, Feride Alkan, Ayten Dêrsîm adındaki arkadaşlar da geldi. Birbirimizi görünce hem şaşırdık hem sevindik. Birbirimizden hep haberdar olmuştuk ama o gün orada bulacağımızı ne ben biliyordum ne de onlar. Kısa bir süre hasret giderdikten sonra ayrıldık.

Ulaş, Yusuf ve Derya arkadaşları daha önceden tanıdığımız için memnuniyetle karşıladılar. Geceyi kampı geçirecektik. Ancak bir gün sonra yapılacak olan mezuniyet törenine ilişkin yapılan hazırlıkları görmek istediğim için çadırları gezmek istediğimi söyledim. İstedikim çadırı gezmekte serbest olduğumu söyleyen Yusuf arkadaş, yarınki törende

mezun olacak gerilla adaylarının diplomalarını hazırladığı için bana eşlik edemeyeceğini söyledi. Bana eşlik etmesi için bir arkadaş görevlendirdi. Rasgele bir çadıra girdik. İçerdekilerin hepsi yeni gerilla adaylarıydı. Kampı bir canlılık, koşuşturmaca vardı. Ancak bu çadırların içinde daha somut, daha canlı göze çarpıyordu. Zira girdiğimiz çadırda yeni gerilla adaylarının bazılarının banyolarını yaparak sakal tıraşı olduklarını bazılarının da banyoya girmek için beklediklerini gördük. Bazıları da çadırda oturmuş silahlarını temizliyor, raxtlarını hazırlıyorlardı. Gerillacılığa hazır olduklarını göstermek için yoğun bir çaba içerisinde oldukları her hallerinden ve heyecanlarından belli oluyordu. Bir başka çadıra, oradan da bir başka çadıra girip çıktık. Aşağı yukarı çadırların hepsindeki hava, heyecan, hummalı çalışma aynıydı. Bu heyecanları, hazırlıklarıyla mezuniyet törenlerine hazır olduklarını gösteriyorlardı. Geziden sonra kalmak için yönetim çadırına döndük. Sabah erkenden uyandık. Aynı hummalı çalışma biraz daha artmıştı. Çok geçmeden hafif kar yağışına rağmen tören yeri olarak hazırlanan düz bir arazide gerilla adayları sıraya girerek tören için bir iki kere prova aldılar.

Yeni gerilla adaylarının mezuniyet törenleri

Provanın ardından saat 8'de de tören başladı. Törene HPG Anakarargah Komutanı Bahoz Erdal, Anakarargah komutanlarından Bawer Dêrsîm, Bêrîtan Dêrsîm, Hüseyin Mahir ile birlikte çok sayıda komutan katıldı. Törende çiçeği burnunda genç gerilla adayları ant içerek diploma ve silahlarını alarak gerilla olmanın ilk adımlarını attılar.

Törenden sonra mezuniyet günü dolayısıyla hazırlanan yemeğe geçtik. Yemekten sonra yeni gerilla adaylarının hazırladıkları mezuniyet şölenini izlemek için okul olarak kullanılan çadıra geçtik. Evet burada da bir mezuniyet töreni ve şöleni yapılıyordu. Ancak bu tören ve şölen hiçbir lisenin, üniversitenin mezuniyet töreni ve şölenine benzemiyordu. Buradaki tören ve şölen dağa, dağlara özgürlüğü için çıkan insanlara has bir törendi. Doğayla iç içe çok doğal bir törendi. Dağ insanlarının kendi kıt imkanlarına rağmen bol türkölü, skeçli, oyunlu ve farklı etkinliklerle hazırladıkları şöleni izledik. Törenden bir tek biz değil,

gerilla komutanları da, yeni gerilla adayları da ve izleyen tüm eski gerilla ve gerilla komutanları da çok memnun bir şekilde ayrıldılar.

Yeni gerilla adayları mezuniyet töreninde en çok dikkatimi çeken şeylerden biri sunuculuk yapan bir kadın iki gerillaydı. Erkek olanı daha önce Türkiye'de Canlı Kalkan Aktivistliğini yapmış daha sonra 2005 yılı Ağustos ayında yüzlerce arkadaşıyla yaptıkları bir basın açıklamasıyla Medya Savunma Alanları'na geldiklerini duyuran Şervan arkadaştı. KONRGA-GEL tarafından yapılan ve iki ay gibi bir süre kaldıkları kamptan tanıyorum onu. Haberlerini, açıklamalarını, aktivitelerini yansıtmak için bende bir ay kadar kamplarında kaldım. Gece yarılarında kadar sohbetlerimiz olmuştuk. Bir de Bağdat'a giderek yaptıkları bazı görüşmelerde hazır bulunmuş ve o görüşmeleri basına yansıtmıştım. Korkunç savaşların yaşandığı, can pazarının kurulduğu Bağdat'a birlikte yolculuk yapmış ve orada 15 gün kadar beraber kalmıştık.

Diğer sunucu ise yaşına göre oldukça olgun, entelektüel görünümlü genç bir kadın gerilla adayiydi. Törenden 5 ay sonra sunuculuk yapan bu kadın arkadaş BİM'e basın çalışmalarını yürütmek için geldi. Adı Roza'ydı, üniversite mezunu ve ayrıca bir yıl da öğretmenlik yapmıştı. Törende görüldüğü gibiydi. Olgunluğu ve entelektüel yapısı görüldüğü kadar vardı. Beş ay önce gördüğüm ve henüz yeni gerilla adayyken gördüğüm Roza arkadaşla Haziran 2006'dan itibaren çalışma arkadaşları olduk. Geceler, günler boyu uzun uzun sohbetler ettik. Uzun ve ağız tadı veren güzel tartışmalar yürüttük. Onunla dostluğumuzun bir nedeni aynı üniversiteden gelmiş olmamızdı. Nede olsa aynı sıralardan geçmiş, aynı mekanları farklı zamanlarda da olsa gezmiş, birçoğu değişse de ortak hocalardan ders almıştık. Sohbetlerimizin bazılarının konusu üniversitemizdi. Bu konudaki sohbetlerimizin koyuluğunu gören bazı arkadaşlar bizim için aynı kuşağın insanları gibisiniz biçiminde bir değerlendirmeye de gittiler. Bu değerlendirme hem benim hem de Roza'nın oldukça hoşuna gitmişti. Birlikte çok sayıda çalışma yaptık. Kolektif çalışmaya oldukça önem veren bir yapısı vardı. Arkadaşlık, dostluk, yoldaşlık her şeyden önce gelirdi onun için. O yüzden ilişkilerinde hep kazanan oluyordu. Birlikte kaldığımız 9 aylık süre boyunca iyi bir arkadaşlık ve dostluk kurduk. Güllüşü, esprileriyle çalışma ortamımıza moral katıyordu. Onlardan ayrıldığım güne kadar dostluğumuz, yoldaşlığımız, arkadaşlığımız sürdü. Şimdi birbirimizden uzakta da olsak dostluğumuzu sürdürüyoruz. Ayrılmak ikimize ve BİM'deki tüm gerillalara zor gelmişti. Ve birbirimize gerçekten özleyeceğimizi söyledik. Ve gerçekten de özlüyoruz. En azından ben onun arkadaşlığını, dostluğunu, yoldaşlığını, gülüşünü, bakışını, esprilerini özlüyorum. Özlediğim tabii ki sadece o değil. Gezdiğim, gördüğüm, konuştuğum, sohbet ettiğim her gerillayı özlüyorum.

HPG Anakarargah Komutanlığı ile yaptığım tartışmalar, alınan kararlar ve 9 Şubat'taki yeni gerilla

adaylarının mezuniyet törenlerinin ardından kalacağım kampa döndüm. Her şeyim tamamdı. Yollara yeniden çıkmak, yollarla baş başa kalmak için baharı beklemeye koyuldum. Aslında Şubat ayıyla birlikte bahar gelmiş sayılırdı. Çünkü baharın ilk müjdecisi olan cemre havaya, suya ve toprağa düşmüştü. Ancak dağ yolları henüz açılmış değildi. Geçitler, sular henüz yol vermiyordu. O yüzden gözlerim zirvelere, yönüm de kabeye dönmüşçesine Kuzey'e dönük bir şekilde baharın gelmesini bekliyordum. Vadilerin dibinde ateşlerimiz yakarak yaprakların, yolların açılmasını bekliyordum. Baharı beklerken insanın içini derin bir hüznün dalgası sarıyor. Nereden ve ne zaman gelip insanın yüreğine çökeceği belli olmayan bir hüznüdür bu. Ama ben öyle oturup baharı beklemeyi düşünmüyordum. Hiçbir şey yapmasam bile yakın çevredeki gerilla kamplarını dolaşarak, onların yaşamına karışarak, onlarla hayatı paylaşarak beklemeyi düşünüyordum. Düşüncelerimi söyleyince o dönemin BİM yöneticilerinden Bêrîtan Gulan arkadaş bazı çalışmaları birlikte yürütebileceğimizi, yapabileceğimizi ve kampları ortak dolaşabileceğimizi söyleyin-ce hemen kabul ettim.

Çiyayê Reş Alanındayız

Bêrîtan'la konuştuktan kısa bir süre sonra mart başında yapacağımız bir çalışmanın planını sunarak yakın sayılabilen Çiyayê Reş alanına gitmek için yola çıktık. Mart başıydı. Yani bahar başı. Kır çiçeklerinin henüz yeni yeni yeşermeye başladığı günlerdi. Tabii ki en asilerinin boy vermeye başladığı günlerdi. Hafif yağmurlu bir günde yola çıktık. Yol boyunca Bêrîtan'la gerilla yaşamının güzelliklerini ve gitmekte olduğumuz bölgenin geçmişine ilişkin konuştuk. Gitmekte olduğumuz yerden kimler geçmemişti ki, hangi korkunç savaşlar yaşanmamıştı ki. Bêrîtan gitmekte olduğumuz bölgede 10 yıl önce oranın komutanı olan Harun (Hüseyin Özbey) arkadaşın söz etti. "O yıllarda orada onunla olmayı çok istedim. Benim gibi birçok gerillanın böylesi büyük bir komutanla gerillacılık yapmak istediğini, kendisini görmeseler de onların ardılı olan gerillaların onların mücadelelerini yürütmeye ant içtiklerini" söyledi. Bêrîtan bunları anlatırken geçmiş günleri hayal etmeye çalıştım. O patikalardan geçerken bir an için kimler kimler geçmemiş ki bu patikadan. Keşke bu patikaların, bu patikalardaki taşların dili olsa da konuşabilselerdi. Ayak izlerine izlerimi

zi bırakarak ondan geçenleri anlatabilseydik. Eski gerillaların ayak izlerinde yürüyerek halen gerilla savaşını yürütmekte olan gerillaların kampına gidiyorduk.

Sabah yola çıkmıştık. Ülkemin güzelliklerini gezip, bize sunduğu muazzam görsel manzaraya bakıp mest olarak, kendimizden geçerek yürüyorduk. Gerilla yaşamının güzelliklerini ve o güzellikleri yaratan insanların ayak izlerinin bulunduğu patikalarda yürümek insana açlığı, susuzluğu unutturuyordu. Açlık ve susuzluğu unutarak Çiyayê Reş alanında bulunan gerilla güçlerinin yanına vardık. Gittiğimiz yer kış kampıydı. Baharın gelişle birlikte henüz tepelerde karlar olmasına rağmen kampı sadece birkaç gerilla ile kamp komutanı kalmıştı. Diğer gerillalar ise kampı terk ederek tepelerde mevzilenmişlerdi. Çünkü o günlerde Türk ordusu durmadan sınıra güç yığıyordu ve gerilla kamplarını, üs alanlarını hedefleyen bir operasyon tartışmaları yapıyordu. Kamp komutanı bizi güler yüzle karşılayarak 'iyi ki bu günde geldiniz yarına kalsaydınız bizi de burada göremezdiniz' diyerek kendilerinin de bir gün sonra o tepelere çıkacağını söyledi.

Geceyi kampı geçirdik. Akşam yemeğinden sonra yağmur durunca koca bir ateş yakıp etrafında oturduk. Ateş başında onlarla güzel ve derin bir sohbete daldık. Sohbet gerilla yaşamı, ateşle olan ilişkisi, özgürlük tutkusuna dönüktü. Ateş etrafından bulunan bütün gerillalar özgürlükleri uğruna gözlerini kırpmadan canlarını verecekleri konusunda hem fikir ve tereddütsüzdüler. Onların bu tutkusu, bu bağlılığı, yaşamlarını güzelleştiriyor ve güzel yarınları dair düşlerini zenginleştiriyordu. Yağmur yeniden başlayınca çadırlara girdik. Geceyi sabaha kadar naylon çadırların üzerine düşen yağmur damlalarının senfonik seslerini dinleyerek geçirdik.

Yüreğimizi, içimizi ısıtacak ateşin etrafında oturarak, ruhumuza hitap eden sohbetlerine ortak olduktan, demli çaylarını içip, gerilla yaşamıyla dolu güzel bir gece geçirdikten sonra sabah yanlarından ayrıldık. Tabii ki kahvaltı yapmadan bizi bırakmadılar. Buda gerilla misafirperverliğinin kendisiydi. Arkadaşlarıyla ölümü bile paylaşan gerillalar misafirleriyle de en güzel sohbetlerini, sevinçlerini, özlemlerini, acılarını ve varsa bir lokma ekmeklerini paylaşarak misafirperverliğini gösterirler.

Şehit Seyit Evran arkadaşın günlüğünden alınmıştır

ADI GİBİ EGİDLEŞEN BİR KAHRAMAN EGİD CÜDİ

nsan hep başka zamanları mı özler, yoksa başka zamanların içinde yatan mekanları mı? İnsanın devinimi var oldukça hep var olacaktır zaman ve mekanlar. İçerisindeki renkler ve seslerle beraber. Geride bıraktıklarımıza ve yitip gidenlerimize duyduğumuz özlemin hep var olacağı zamanlar. İşte budur kendimizi anlamamızı sağlayan. Dur durak bilmez bir yolcu gibi, coşkun akan seller gibi Kurdistan'ı karış karış dolaşan ve özgürlüğe yürüyen hakikat yolcularının adımlarıdır anlamın gizi. Bir yolcunun hayat macerasında en çok gördüğü şey belki de sürekli değişen manzaralardır. Ama yaşadıkları asla değişmez. Hele ki bu yolcu bir vatan ve bir dağ yolcusu ise yaşadıklarını asla unutmaz. Hep en yüce anlamda buluşur. Kelimenin anlam kazandığı yerde özgürlük ve dağ yolcusunun en çok unuttuğu da katettiği yolda yaşadıkları, gördüğü, tanıdığı ve yaşamının bir dakikasını bile olsa paylaştığı insanlardır.

Uzun bir yolun ardından gecenin sessiz ve karanlık saatleri yerini aydınlık ve sıcaklığa bıraktığında geçilen patikaların ve eşsiz vadilerin doruğuna hayranlık duyarak oturulur ateşin etrafında. Kara çaydanlıktaki çayın kokusu rayihalar uyandırır insanın benliğinde. Anılar birden canlanır ve zihinlerde. Egidleşen bir yaşamın anıları. Kökleri Mêrdîn'e uzanan ama Riha'nın bağrında dünyaya gelen, Riha'nın büyük yürekli yiğit evladı Egîd Cûdî'nin (İshak Çekin) öyküsüdür bu. Lanetin ve kutsalın savaşının verildiği topraktır Riha. İyiliğin küfre karşı direnişe durduğu topraklar. Nice yiğit evlatlar yetiştirdi bu topraklar, kalpleri ülke aşkı ile dolu, tarihin şen çocukları olan binlerce yiğit evladı. Birde Mêrdîn var ki orası halklar bahçesidir. Kültürlerin ve inançların hasılı birçok rengin iç içe dostça yaşadığı topraklar. Tarih boyunca kirlenilmek istenen ama hep pırupak kalan topraklar. İşte Egîd bu iki toprağın bağrından kopan Kurdistan'ın nice yiğit evlatlarından birisiydi. Aslen Mêrdînli yurtsever bir aileye mensup olan gerilla Egîd Cûdî, ailesi düşmanın yoğun baskılarından dolayı Riha'nın Serêkaniyê ilçesine göç ettiğinden orada dünyaya gelir.

Kürdün kanını akıtmaktan hiçbir zaman geri durmamış olan Türk devletinin 90'lı yıllardaki zulmünden ve Kurdistan'ı Kürsüzleştirme politikalarından dolayı binlerce Kürt ailesi gibi Egîd'in ailesi de Serêkaniyê'ye göç etmek zorunda kalırlar. Egîd genç yaşta bu gerçeği öğrenir ve kendisine, ailesine ve halkına bunu yapan düşmana karşı büyük bir öfke duyar. Amcası da halkının özgürlüğü için gerilla saflarına katılmış ve şehit düşmüştür. Hem öğrendiği düşman gerçekliği hem de amcasının mücadele saflarında şehit düşmesi onun çocukluktan itibaren PKK hareketini tanımasını sağlamış ve bu tanımayla büyümüştür. Egîd sürekli gerillanın gizemini anlamak ve onlarla tanışmak ister. Zaten Kurdistan'da gerilla bir efsane gibi anlatılır. Her çocuğun, her gencin hayalinde gerillaları görmek ve onlarla tanışmak yatar. İşte Egîd'in de en büyük hayali budur. Gerilla ve mücadele ile ilgili her şeyi nefes bile almadan dinler, anlatılan hikayelerin peşine düşer. Onun için giz kalkmalı ve anlama kavuşmalıdır. Düşmanın Kurdistan'da geliştirdiği saldırılar ve yaptığı katliamlar onun öfkesini gittikçe

büyütür. Egîd bir bıçağı biler gibi öfkesini biler düşmana karşı. Bu temelde öfkesini eyleme dönüştürmeyi başarak gençlik faaliyetlerine katılır ve ilk elden çalışmalara atılır. Gençlik faaliyetleri yürütürken büyük cesareti ve coşkulu duruşuyla etrafına güven verir ve kısa zamanda öncü bir pozisyona gelir.

İşgalci Türk devleti özellikle Kurdistan'da üniversiteleri birer asimilasyon ve köksüzleştirme merkezi olarak kullanmaya çalışıyor. Verilen eğitim sistemi hem kültürel hem de kimliksel bir aşındırmayı hedefliyor. Ama düşmanın bu politikasına karşı Kürt gençleri üniversiteleri birer örgütlenme ve kendini tanıma merkezi haline getirme konusunda hiçbir zaman taviz vermemiştir. Bu temelde köklerinin olduğu şehir olan Mêrdîn'de üniversiteye başlar. Üniversite 1. sınıftayken yurtsever öğrenci ortamıyla tanışır ve çalışmalara burada devam etmeyi büyük bir görev olarak görür. Düşmanın eğitim sistemini kendi lehine çevirebilmek ve düşmanın yaratmak istediği asimilasyon sistemi içerisinde bilinçli ve mücadele eden bir komuda kendisini tutabilmek için bir taraftan eğitim görürken diğer taraftan örgütlenme faaliyetleri yürütür. Gittikçe bilinçlenen Egîd, düşman gerçekliğini daha fazla bilince çıkarır ve düşmanın başta üniversiteler olmak üzere bütün kurumlarıyla Kürt halkını soykırımdan geçirmek istediğini daha net anlar. Buna karşı gereken devrimci duruşun Kürt halkının özgürlük umudu olan gerilla saflarına katılmak olduğuna kanaat getirir. Bu sayede bulunduğu ortamdaki Kürt gençlerine de sergilenmesi gereken devrimci tutumun ne olduğunu bir kez daha gösterir.

Gerillada yaşam akışkandır ve hep ilerlemeyi esas alır

Hayali olan gerilla saflarına 2014 yılında Mêrdîn'in Omeryan alanından katılan Egîd, ilk gördüğü gerillaların yaklaşımlarından, yoldaşıklarından oldukça etkilenir ve yıllardır hayalini kurduğu amacına kavuşmanın coşkulu sevincini yaşar. Onun için giz yerini anlama kavuşmaya bırakmıştır. Şimdi kendi yaşamının anlamını ve gizini çözmeye girişmelidir. Mêrdîn alanında bir süre kaldıktan sonra daha kapsamlı bir eğitim ve hazırlık için Medya Savunma Alanları'na geçer ve gerilladaki ilk eğitimini şahinler yuvası olan Zap alanında alır. Bakurê Kurdistan'dan gerilla saflarına katılmış olması ve bir süre Mêrdîn alanında kalması nedeniyle gerilla yaşamına dair azda olsa tecrübesi oluşan Egîd, birlikte eğitim gördüğü yoldaşlarıyla burları paylaşmaktan büyük bir mutluluk duyar ve bu şekilde öncülük misyonuna denk bir pratik sergiler.

Gerillada yaşam akışkandır ve hep ilerlemeyi esas alır. Bu temelde genç gerilla Egîd Zap alanında bir süre kaldıktan sonra kendisini askeri anlamda geliştirmek ve yaşanan sürece cevap olmak için askeri eğitimlere ağırlık verir, partiden aldığı eğitimlerle hem savaşta hem de yaşamda yetkin bir gerilla olmayı başarır. Fikir-zikir ve eylem birliğini yaşamının temel düsturu haline getirerek Önderliğin dürüst ve samimi bir militanı olmayı başarır. Yaşamında olduğu gibi mücadelesinde de tereddütsüz bir katılıma ve duruşa sahip olması ve

kendisini tamamen halkının özgürlük mücadelesine adanması nedeniyle fedaice bir katılımın sahibi olan Egîd, Parti'nin güvenini kazanarak Merkez Karargah bünyesindeki çalışmalara dahil olur. Burada güven, örgütsel yetkinlik ve disiplinli bir kişilik gerektiren çalışmalara dahil olmak ve yer aldığı bu çalışmalarda başarılı bir pratiğin sahibi olmaktan hiçbir zaman şaşmaz. Kıvrak zekası ve bilinçli tarzıyla bazı kritik çalışmaların temelini atan gerillalardan olan Egîd, hiçbir zaman kendisini sınırlamaz, düşmana karşı amansız bir mücadele azmiyle 24 saat çaba gösterir ve her zaman daha etkili çalışmalara dahil olmak ister.

Egîd'in destanıdır bu

Düşmanın 2015 yılında kapsamını ve şiddetini en üst düzeyde artırdığı kirliliğe savaşta düşmana darbe vurmak ve mücadele zeminini geliştirmek için kendisini geliştirmeyi, her geçen gün daha da şiddetlenen savaşa katılmayı ve düşman saldırılarına cevap olmayı en öncelikli hedeflerinden biri olarak seçen Egîd, bunun için profesyonel bir gerilla olmak ister. Yaşanan yoğun savaşa ancak profesyonel bir gerilla olarak cevap olabileceğinin bilinciyle askeri uzmanlık eğitimleri alır ve profesyonel bir gerilla olmayı başarır. Daha sonra farklı alanlarda ve birçok çalışmalara dahil olan Egîd, özellikle Bakurê Kurdistan'daki bu savaşa dahil olması gerektiğini düşünür. Yoldaşlarıyla olan konuşmalarında düşmanla yaşanan bu yoğun savaş sürecini bizzat Önder Apo'ya karşı geliştirilen bir savaş olarak ifade eden Egîd, Önderliğe bağlı bir militan olarak görevlerini yerine getirmesi gerektiğini dile getirir ve bu temelde Bakurê Kurdistan'a gitmeyi önerir. Bakurê Kurdistan gerillacılığının zorlu koşullarına uyum sağlamak ve etkili bir devrim mücadelesi yürütebilmek için ideolojik olarak daha da derinleşmesi

gerektiğinin bilincinde olan Egîd, Şehit İbrahim Askeri Akademisi'nde bir eğitim sürecine dahil olur, burada yaşadığı yoğunlaşmalarla a Bakurê Kurdistan'daki amansız direniş için hazırlar. Eğitimini başarılı bir şekilde bitirerek çalışmalara büyük bir profesyonellik ve bağlılıkla katılım sağladığından büyük takdir görür ve ana toprakları olan Mêrdîn alanına geçmeyi hak eder.

Mêrdîn alanındaki başarılı pratiği ile hem halkımızın örgütlenmesi hem de düşmana karşı etkili eylemlerin gerçekleşmesinde önemli bir rol oynayan gerilla Egîd, heyecanı, coşkusu ve moralli katılımı ile bölgede de öncülük misyonuna denk bir duruşun sahibi olur. Özgürlükteki ısrarlı duruşu ile tarihten günümüze kadar bir gelenek halinde ulaşan hakikat arayışçılığının ve özgürlük mücadelesinin son halkalarından olmayı başarır ve ardılı olduğu şehitler gibi ardıllarına büyük bir mücadele mirası bırakır. İşgalci Türk devletinin barbar ordusunun 11 Mart 2023 tarihinde Mêrdîn'in Omeryan alanında gerilla güçlerine karşı geliştirdiği imha saldırısında Egîd ve iki yoldaşı kahramanca direnerek düşmana darbe vururlar. İki gün süren çatışmalarda düşmana karşı amansız bir direniş sergilerler ve ser verip sır vermeyen nice yoldaşları gibi ölümsüzler kervanına katılırlar.

Tarih boyunca nice destanlar yazılmış, dilden dile aktarılacak bugünlere kadar gelmiştir. Nice yiğitlik öyküleridir bu destanlar. Hele ki halkının özgürlüğü için kendini feda edenler tarihin ta kendisidirler. İşte genç yaşına koca bir yaşamı sığdırmasını bilen ve bu uğurda fedaice çarpışmaktan geri adım atmayan bir Egîd'in destanıdır bu. Onların mücadelesi ve bıraktıkları direniş mirası dilden dile aktarılacak ve yaşamın amentüsü olacaktır.

**Mücadele arkadaşları adına
Pirdoğan Kemal**